

แนวทางการบริหารจัดการภัยคุกคามรูปแบบใหม่
ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

โดย

พลตรี อภิเชษฐ์ ซื่อสัตย์
ผู้บัญชาการกองพลทหารบกที่ ๔
กองทัพบก

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๐
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง
ของประเทศ

ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์

ผู้วิจัย พลตรี อภิเชษฐ์ ช่อสัจย์ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60

ตำแหน่ง ผู้บัญชาการกองพลทหารบกที่ 4

สำหรับประเทศไทยต้องเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง
ของประเทศโดยตรงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยาและการทหาร จากสถานการณ์ปัญหาของภัย
คุกคามรูปแบบใหม่ (Non - Traditional threats) จะเห็นได้ว่า ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างและ
มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อยๆ เพื่อเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคต ตามระยะเวลาของ
ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศ โดยพิจารณาถึงการเตรียมความพร้อมของรัฐตั้งแต่อดีต
จนถึงปัจจุบันว่ามี การเตรียมการอย่างไร และวิเคราะห์ถึงปัญหาข้อขัดข้องของภัยคุกคามรูปแบบใหม่
ได้แก่ การก่อการร้ายภัยคุกคามเกี่ยวกับไซเบอร์ เทคโนโลยี สารสนเทศ วิเคราะห์ถึงปัญหาและ
กำหนดแนวทางในการเตรียมการของรัฐ เพื่อเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคต และผลจาก
การวิจัยที่ได้รับคือ การเตรียมความพร้อมในทุกมิติทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมบุคลากรที่มี
ความสามารถ เตรียมการให้ข้อมูลความรู้ โดยเน้นที่เรื่องความมั่นคงของชาติรัฐ ชาติอำนาจ
อธิปไตย กำลังของกองทัพและยุทธโศปกรณ์ ความสำคัญกับผลกระทบที่สำคัญคือ ควรตั้งให้เร็ว
ที่สุดก่อนที่จะเกิดปัญหาด้านการโจมตีไซเบอร์ที่รุนแรง ซึ่งมีข้อเสนอแนะที่ควรศึกษาข้อมูลเฉพาะ
องค์กรดังนี้

๑. กำหนดนิยามและขอบเขตของความมั่นคงให้มีความชัดเจนและครอบคลุมภารกิจ
ด้านความมั่นคงที่สำคัญ

๒. สร้างความชัดเจนของแผนงานด้านความมั่นคงและพัฒนากลไกให้มีความพร้อม
ขับเคลื่อนงานตามแผนให้เหมาะสม

๓. ปรับปรุงระบบงบประมาณให้มีกรอบเงินสนับสนุนความมั่นคงอย่างชัดเจน

๔. กำหนดเกณฑ์การวัดผลสำเร็จของงาน

๕. มีการจัดฐานข้อมูลด้านความมั่นคงอย่างถูกต้อง และครบถ้วน เพื่อนำมาใช้
ประโยชน์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

ABSTRACT

Title New Threats Management Approach Affecting the Security of the Country

Field Strategy

Name Major General Aphichet Seusat Course **NDC. Class 60**

Thailand had to face new threats directly affecting the Economical, Socio-psychological and Military Security of the country. From those problems of non-traditional threats, it was that they had a broader impact and the trend was increasingly high in order to face new threats in the future. According to the timeline of the 20 years national strategy that affected the country by considering the preparation of the state from past to present how it was prepared including analyzed problems of the new perils such as terrorism, cyber threats, information technology. Problems of the new threats was analyzed and set up of the state preparedness guidelines to face new threats in the future. The result of the research was the preparation in every dimension whether it was capable personnel, information and knowledge focusing on the state security, national sovereignty, armed force and armament. The importance and major impacts that should be setting up as soon as possible before serious cyber-attacks occurred. It is recommended that there should be a review on the organization specific information that was as follow;

1. Setting up of a clear definition and defining scope of security that covered key security tasks.
2. Creating of the clarity of the security plan and developing a mechanism to ensure that the plan was properly prepared.
3. Improving the budgetary system for a clear supportive framework.
4. Setting up the criteria for the achievement evaluation of the task.
5. Security database management system had been done properly and completely for continuous usage.

คำนำ

เอกสารวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศเล่มนี้ จัดทำขึ้นจากการที่ผู้วิจัยเคยมีประสบการณ์การปฏิบัติงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานด้านยุทธการ และการรักษาความมั่นคงภายใน ซึ่งพบว่าในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ความมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้ภัยคุกคามรูปแบบเดิม (Traditional threats) หรือภัยคุกคามตามแบบ (Conventional threats) ที่กระทำโดยรัฐต่อรัฐ ต่ออำนาจอธิปไตยและบูรณภาพเหนือดินแดนของรัฐที่เป็นภัยคุกคามทางทหาร (Military threats) นั้น ได้ลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่ภัยคุกคามรูปแบบอื่นที่มีไม่ใช่ภัยคุกคามทางทหาร (Non – Military threats) หรืออาจเรียกว่าภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non - Traditional threats) กลับมาปรากฏขึ้นให้เห็นโดยทั่วไปและมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขยายกว้างไปทั่วโลก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่” ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศโดยตรงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยาและการทหาร ตลอดจนหลักการและทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้สามารถนำผลจากการศึกษาวิจัยดังกล่าวมากำหนดเป็นแนวทางการสร้างความร่วมมือการป้องกันภัยคุกคาม รูปแบบใหม่ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยเล่มนี้จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบูรณาการด้านยุทธการ เพื่อเป็นเครื่องมือในการป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่และภัยคุกคามต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ต่อไป

พลตรี

(อภิเชษฐ์ ช่อสัตย์)

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๐

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
ขอบเขตของการวิจัย	๔
วิธีดำเนินการวิจัย	๕
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
คำจำกัดความ	๗
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๘
บทนำ	๘
แนวคิดเกี่ยวกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่	๘
ทฤษฎีการบริหารจัดการ	๑๓
ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของสังคมไทย	๑๕
แนวความคิดเรื่องความมั่นคงรูปแบบใหม่	๒๒
แนวความคิดเรื่องความมั่นคงของประเทศ	๓๓
ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ ๒๐ ปี	๓๘
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๕
กรอบแนวคิดของการวิจัย	๕๒
สรุป	๕๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๓ การเตรียมความพร้อมของรัฐบาลในการรับมือภัยคุกคามรูปแบบใหม่	
และปัญหาข้อขัดข้อง	๕๕
ภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ	๕๕
ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในปัจจุบันและอนาคต	๕๕
แนวโน้มในอนาคต	๑๐๘
การดำเนินการที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑๑๑
ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ	๑๑๓
สรุป	๑๑๘
บทที่ ๔ การกำหนดแนวทางในการเตรียมการของรัฐบาลในการเผชิญกับ	
ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี	๑๒๑
วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคที่สำคัญ	๑๒๑
สรุป	๑๓๓
บทที่ ๕ สรุป และข้อเสนอแนะ	๑๓๔
สรุป	๑๓๔
ข้อเสนอแนะ	๑๓๘
บรรณานุกรม	๑๔๐
ประวัติย่อผู้วิจัย	๑๔๒

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๓-๑	จำนวนแรงงานข้ามชาติและผู้ติดตาม	๕๔
๓-๒	แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	๑๑๐

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๓ - ๑	แสดงโครงสร้างองค์กรอาชญากรรม	๓๘
๓ - ๒	แนวโน้มจำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบพื้นที่ชายแดนภาคใต้ พ.ศ.๒๕๔๓ - ๒๕๕๘	๕๑
๓ - ๓	ดัชนีผลกระทบจากการก่อการร้าย (Global Terrorism Index)	๕๒
๓ - ๔	สัดส่วนคนจนเมื่อวัดรายจ่ายเพื่อการบริโภค	๕๘
๓ - ๕	กราฟเปรียบเทียบจำนวนเหตุการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ช่วงไตรมาสแรกตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐	๑๑๒

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสิ้นสุดของยุคสงครามเย็นและการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ความมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้ภัยคุกคามรูปแบบเดิม (Traditional threats) หรือ ภัยคุกคามตามแบบ (Conventional threats) ที่กระทำโดยรัฐต่อรัฐ ต่ออำนาจอธิปไตยและบูรณภาพ เนื้อดินแดนของรัฐ ซึ่งเป็นภัยคุกคามทางทหาร (Military threats) นั้นได้ลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่ภัยคุกคามรูปแบบอื่นที่มีใช้ภัยคุกคามทางทหาร (Non – Military threats) หรืออาจเรียกว่าภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non - Traditional threats) กลับมาปรากฏขึ้นให้เห็นโดยทั่วไปและมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขยายกว้างไปทั่วโลก^๑

สำหรับประเทศไทยต้องเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศโดยตรงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยาและการทหาร ในลักษณะที่ภัยคุกคามได้ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นตามลำดับจากปัจจัยบวกของกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปิดเสรีการค้า การเงิน การลงทุน ความก้าวหน้าทางการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนผู้คนมีการย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น และในช่วงเวลาก่อนปี พ.ศ. ๒๕๕๐ กองทัพไทยได้แสดงบทบาทที่โดดเด่นไว้อย่างสำคัญในการบริหารจัดการกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ทั้ง ๕ ประการ ในบทบาทที่แตกต่างกันออกไป เช่น บทบาทของการเป็นผู้สนับสนุน ผู้ช่วยเหลือ ผู้ประสานงาน และมีบทบาทเป็นผู้ปฏิบัติเองบ้างตามสถานการณ์และกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน บทบาทที่เด่นชัดคือการปราบปรามยาเสพติด การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ บริเวณพื้นที่ตามแนวชายแดน การแก้ปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ อีกทั้งยังเป็นผู้สนับสนุนส่วนราชการอื่นๆ ในการแก้ปัญหาการจตุสมดุลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การช่วยเหลือบรรเทาภัยพิบัติคลื่นสึนามิ การป้องกันโรคระบาดไข้หวัดนก การแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง เป็นต้น

^๑ ประยุทธ์ จันทร์โอชา, พลเอก. กองทัพไทยกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่. กรุงเทพฯ : สยามรัฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๑. หน้า ๑๓

จึงทำให้สภาความมั่นคงแห่งชาติได้กำหนดภัยคุกคามรูปแบบใหม่ไว้ ๕ ประการ แต่เนื่องจากภัยคุกคามที่เป็นประเด็นอ่อนไหวทางการเมือง ได้แก่ ความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม และความไม่เชื่อต่อระบบและสถาบันการเมือง ซึ่งหากกองทัพไทยเข้าไปมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้วจะทำให้เกิดความรู้สึกเสียความเป็นกลางทางการเมือง หรืออาจถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองโดยไม่จำเป็น กองทัพไทยจึงได้กำหนดกรอบภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่นำไปสู่การปฏิบัติไว้ ๗ ประการ คือ^๒

๑. ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๑

- ๑.๑ ปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบในเขตพื้นที่จังหวัดภาคใต้
- ๑.๒ ปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ
- ๑.๓ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทย
- ๑.๔ ปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง

๒. ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๒

- ๒.๑ ปัญหาโรคระบาด
- ๒.๒ ปัญหาในการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๓

- ๓.๑ ปัญหาความยากจน

ซึ่งภัยคุกคามรูปแบบใหม่ทั้ง ๓ กลุ่ม ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นวงกว้างอย่างซับซ้อน โดยผลกระทบจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๑ เป็นกลุ่มที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสังคมไทย เป็นภัยที่กัดเซาะฐานรากของโครงสร้างสังคม ทำให้สังคมไทยอ่อนแอลงอย่างเห็นได้ชัดและต่อเนื่อง มีผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และเทคโนโลยีอย่างชัดเจน ภัยกลุ่มที่ ๒ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่อย่างจำกัดของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรุนแรงจากภัยของโรคระบาดนั้นได้ขยายวงกว้างทั้งในประเทศและต่างประเทศ อันจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ทำให้เม็ดเงินลงทุนจำนวนมหาศาลอาจจะถูกโยกย้ายไปประเทศอื่น ภัยกลุ่มที่ ๓ เป็นภัยที่กัดเซาะฐานรากของโครงสร้างของสังคมไทยตลอดเวลา และนับวันจะรุนแรงมากขึ้น

^๒ ประยุทธ์ จันทร์โอชา, พลเอก. เรื่องเดิม. ๒๕๕๑. หน้า ๒๐.

แนวโน้มภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในสังคมไทยนั้น ภัยกลุ่มที่ ๑ มีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยจะเป็นตัวจุดรั้งความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม สำหรับปัญหายาเสพติดจะมีความรุนแรงมากขึ้น และมีผลกระทบอย่างสูง ตั้งแต่ระดับสังคมของประเทศ จนถึงระดับปัจเจกชน อนึ่งปัญหาแรงงานต่างด้าวในอนาคตมีแนวโน้มที่อาจถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นระหว่างประเทศไทย ภัยกลุ่มที่ ๒ ภัยพิบัติขนาดใหญ่ยังคงเป็นสิ่งท้าทายในอนาคต เนื่องจากการคาดการณ์หรือการพยากรณ์ได้อย่างชัดเจน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมระยะยาวในการแก้ปัญหาอาจจะทำให้หวั่นไหวและประชาชนอ่อนล้าไปในที่สุด ส่วนโรคระบาด ถ้าหากมีการติดเชื้อข้ามสายพันธุ์มาสู่มนุษย์ ก็จะทำให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมขนาดใหญ่ได้ ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติก็เช่นเดียวกัน ถ้าไม่มีการบริหารจัดการที่ดีและสมดุลในอนาคตแล้วประเทศไทยก็จะเป็นจุดหนึ่ง ที่ไปเพิ่มอุณหภูมิให้กับภาวะโลกร้อน (Global Warming) ได้ ภัยกลุ่มสุดท้าย กลุ่มที่ ๓ ปัญหาความยากจน จากผลการศึกษา พบว่า ความยากจนเป็นต้นตอของปัญหาหลายๆ ประการ อันจะนำไปสู่แนวโน้มความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชน หรือระหว่างประชาชนด้วยกันเอง ซึ่งจะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีการแตกแยกจากภายในมากยิ่งขึ้นในอนาคต

กองทัพบกจึงเล็งเห็นความสำคัญที่จะต้องมีความพร้อมในการเผชิญภัยคุกคามทั้งแบบดั้งเดิม (Traditional Threats) และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non - Traditional Threats) ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงและความเป็นอยู่ของชนในชาติ ซึ่งมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น และยากที่จะคาดการณ์ได้ล่วงหน้า ลักษณะของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non - Traditional Threats) จะมีความสลับซับซ้อน และเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภัยคุกคามที่มีลักษณะเป็นภัยข้ามชาติ ซึ่งจะมีความเกี่ยวพันเชื่อมโยงกับประเทศหรือภูมิภาคอื่นๆ ทั้งที่เป็นรัฐชาติ และไม่มีสถานะเป็นรัฐ (Non-state Actor) เช่น ภัยคุกคามจากการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ และการค้ายาเสพติด รวมทั้งการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น ดังนั้นปัญหาเหล่านี้หากไม่สามารถควบคุมและได้รับการแก้ไขอย่างทันเวลาแล้ว ย่อมจะส่งผลกระทบขยายเป็นปัญหาความมั่นคงที่รุนแรงต่อประชาชนและประเทศชาติได้

ดังนั้น กองทัพบกได้กำหนดวิสัยทัศน์กองทัพบก ปี ๒๕๖๐ ที่กล่าวว่า “กองทัพบกเป็นกลไกด้านความมั่นคงของรัฐที่สำคัญ และมีศักยภาพในอันที่จะพิทักษ์ รักษาเอกราช และความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประชาชน และผลประโยชน์ของชาติ รวมทั้งการพัฒนาประเทศ ให้มีความมั่นคง ยั่งยืน และเป็นกองทัพที่มีเกียรติ และศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับ เชื่อมั่น

ศรัทธา ตลอดจนเป็นที่พึ่งของประชาชนได้เสมอ” ซึ่งกองทัพบกจะเป็นกลไกด้านความมั่นคงของ รัฐที่สำคัญ และมีศักยภาพที่จะพิทักษ์รักษาเอกราช และความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประชาชน และผลประโยชน์ของชาติ รวมทั้งการพัฒนาประเทศให้มีความยั่งยืน และเป็นกองทัพที่มีเกียรติและศักดิ์ศรีเป็นที่ยอมรับ เชื่อมั่น ศรัทธา ตลอดจนเป็นที่พึ่งพาของ ประชาชนได้เสมอ

จากสถานการณ์ปัญหาของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non - Traditional threats) ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าส่งผลกระทบเป็นวงกว้างและมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อยๆ ในประเทศไทยด้วยเหตุผล ดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางในการเตรียมการของรัฐ เพื่อเผชิญกับ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคต ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่ส่งผลต่อประเทศ โดยพิจารณาถึงการเตรียมความพร้อมของรัฐตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันว่ามีการเตรียมการอย่างไร และวิเคราะห์ถึงปัญหาข้อขัดข้องของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ได้แก่ ปัญหาเสียดิน การก่อการร้าย ภัยคุกคามเกี่ยวกับไซเบอร์ เทคโนโลยี สารสนเทศ โดยวิเคราะห์ถึงปัญหาและกำหนดแนวทาง ในการเตรียมการของรัฐ ได้แก่ การเตรียมการเกี่ยวกับโครงสร้าง , กฎหมาย , กำลังพล เพื่อเผชิญกับ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคต ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมของรัฐบาล ในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ในอนาคตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี
๒. เพื่อศึกษาปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคต ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่ส่งผลต่อประเทศประเทศไทย
๓. เพื่อศึกษาแนวทางในการเตรียมการของรัฐ ในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาการเตรียมการของรัฐ ในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ว่ามีการเตรียมการเรื่องโครงสร้าง เรื่องกฎหมาย และเรื่อง กำลังพล อย่างไรบ้าง และมีปัญหาข้อขัดข้องอะไรบ้างตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน โดยทำการศึกษา ในระยะเวลา ๕ ปี ภายใต้อายุยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เกี่ยวกับปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ใน

อนาคต ได้แก่ ปัญหาเสพติด , การก่อการร้าย , ภัยคุกคามเกี่ยวกับโรคไซเบอร์ เทคโนโลยี และ สารสนเทศ และวิเคราะห์ถึงปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งกำหนดแนวทางในการเตรียมการของรัฐ ในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่

๒. ขอบเขตด้านประชากร

สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ผู้ปฏิบัติงาน ผู้กำหนด นโยบาย ผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคง และประชาชนที่ได้รับผลกระทบในพื้นที่

๓. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๐ – เดือนกันยายน ๒๕๖๑

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ได้ ข้อมูลเชิงลึก ในการศึกษานี้จะใช้วิธีการศึกษาหลายรูปแบบด้วยกัน คือ การรวบรวมข้อมูลจาก เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม ย่อย (Focus Group) และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

โดยการศึกษาเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารที่จะใช้ในการวิจัยใน ครั้งนี้เป็นกรรวบรวมข้อมูลจากเอกสารใน 2 ประเภท คือ ข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิ ดังนี้

๑.๑ ข้อมูลทุติยภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์และ สังเคราะห์ซึ่งเป็นข้อมูลดิบที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากเอกสารที่สำคัญ โดยการทำการรวบรวม ข้อมูล จากพระราชบัญญัติ หลักนิยม นโยบาย คำสั่งต่างๆ ตลอดจนหนังสือ บทความ เอกสารการ วิจัย และวิทยานิพนธ์ต่างๆ เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยใช้ระยะเวลาการรวบรวม เอกสารและจัดระเบียบข้อมูลในห้วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ – เดือนมีนาคม ๒๕๖๑ จาก สถาบันการศึกษาต่างๆ และหน่วยงานความมั่นคงในหัวข้อดังต่อไปนี้

- ๑.๑.๑. แนวความคิดเกี่ยวกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่
- ๑.๑.๒. ทฤษฎีการบริหารจัดการ
- ๑.๑.๓. ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของสังคมไทย
- ๑.๑.๔. แนวความคิดเรื่องความมั่นคงรูปแบบใหม่
- ๑.๑.๕. แนวความคิดเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ
- ๑.๑.๖. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี
- ๑.๑.๗. เอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น

ประเทศ

- ๑.๑.๗.๑ บทบาทของกองทัพไทยกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่
- ๑.๑.๗.๒ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ
- ๑.๑.๗.๓ ปัญหากองทัพไทยในการแก้ไขปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่
- ๑.๑.๗.๔ วิสัยทัศน์ของกองทัพไทย
- ๑.๑.๗.๕ คำแถลงนโยบายของรัฐมนตรี
- ๑.๑.๗.๖ นโยบายการเตรียมความพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕
- ๑.๑.๗.๗ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔
- ๑.๑.๗.๘ นโยบายผู้บัญชาการทหารบก
- ๑.๑.๗.๙ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐
- ๑.๑.๗.๑๐ พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.

๒๕๖๒

- ๑.๑.๗.๑๑ พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑
- ๑.๑.๗.๑๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง
- ๑.๑.๗.๑๓ หลักนियมการปฏิบัติการร่วมกองทัพไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

๑.๑.๘. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ ข้อมูลปฐมภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากเอกสารที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว โดยเป็นการใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงาน ผู้กำหนดนโยบาย และผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคง เป็นผู้บริหารจำนวน ๗-๑๐ คน จากหน่วยงานดังต่อไปนี้

- ๑.๒.๑. กระทรวงแรงงาน
- ๑.๒.๒. สภาความมั่นคงแห่งชาติ
- ๑.๒.๓. สำนักนายกรัฐมนตรี
- ๑.๒.๔. กองบัญชาการกองทัพบก
- ๑.๒.๕. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๑.๒.๖. กระทรวงสาธารณสุข
- ๑.๒.๗. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- ๑.๒.๘. กองกำลังนเรศวร
- ๑.๒.๙. กองกำลังผาเมือง

โดยจะสัมภาษณ์เจาะลึกในห้วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ – เดือนมีนาคม ๒๕๖๑ เมื่อได้ข้อมูลทั้งหมดแล้วจะสรุปและอภิปรายผลการวิจัยในห้วงเดือนเมษายน ๒๕๖๑ โดยใช้ข้อมูลข่าวสารจากผลการศึกษาในชั้น ๑ , ๒ และ ๓ ทั้งนี้อาศัยวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลักในการพิจารณา

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นหลัก โดยการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) เพื่อทำการสำรวจทัศนคติและความคิดเห็นจากผู้บริหารระดับกลาง หน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งทหารและพลเรือน จำนวน ๓๐ คน โดยทำการสนทนากลุ่มจำนวน ๓ ครั้ง ครั้งละ ๑๐ คน เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วนและเป็นกลางที่สุด ในห้วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ – เดือนมีนาคม ๒๕๖๑ โดยสนทนากลุ่มในแต่ละประเด็นหลักๆ ประกอบด้วย การเตรียมการของรัฐในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคตที่ส่งผลกระทบต่อประเทศ และการกำหนดแนวทางในการเตรียมการของรัฐในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบการเตรียมการของรัฐในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี
๒. ทำให้ทราบถึงปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคตที่ส่งผลกระทบต่อประเทศ ได้แก่ ปัญหาเสียดิน , การก่อการร้าย , ภัยคุกคามเกี่ยวกับไซเบอร์ เทคโนโลยี สารสนเทศ
๓. ทำให้กำหนดแนวทางในการเตรียมการของรัฐในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

คำจำกัดความ

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่	หมายถึง	ภัยคุกคามที่มีได้เกิดจากรบ ไม่ได้มุ่งรุกรานหรือยึดครองดินแดน แต่คุกคามต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงโดยรวมของประเทศ
ความมั่นคงของมนุษย์	หมายถึง	ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของมนุษย์ทุกคนที่พึงได้รับ

ความมั่นคงรูปแบบเดิม (Traditional Threat)

หมายถึง ภัยคุกคามจากการใช้กำลังทหารเข้าทำการรบ และยังรวมไปถึงบ่อนทำลาย ก่อวินาศกรรม จารกรรมที่มีการกระทำในลักษณะรัฐต่อรัฐ

การเตรียมการของรัฐ หมายถึง การเตรียมความพร้อมในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคต ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ได้แก่ ปัญหายาเสพติด การก่อการร้าย ภัยคุกคามเกี่ยวกับไซเบอร์ เทคโนโลยี สารสนเทศ

การกำหนดแนวทางในการเตรียมการของรัฐ

หมายถึง การเตรียมการของรัฐในเรื่อง โครงสร้าง เรื่องกฎหมาย และเรื่องกำลังพล ในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคต

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

บทนำ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางในการเตรียมการของรัฐบาล เพื่อเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคต ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่ส่งผลในระดับประเทศ” เป็น การศึกษาการเตรียมความพร้อมของรัฐบาล ในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ครอบคลุมระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี อีกทั้งเพื่อศึกษาปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคต ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่ส่งผลต่อประเทศไทย และศึกษาแนวทางในการเตรียมการของรัฐ ในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ดังนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้น ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งลำดับการนำเสนอออกเป็น ๕ ส่วน สำคัญ คือ

๑. แนวความคิดเกี่ยวกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่
๒. ทฤษฎีการบริหารจัดการ
๓. ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของสังคมไทย
๔. แนวความคิดเรื่องความมั่นคงรูปแบบใหม่
๕. แนวความคิดเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ
๖. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี
๗. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๘. กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย
๙. บทสรุป

แนวความคิดเกี่ยวกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่

ก่อนที่จะกล่าวถึงคำว่า “Non-Traditional Threat” หรือคำในภาษาไทยว่า “ภัยคุกคามรูปแบบใหม่” นั้นสิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจก่อนหน้านั้นคือ “Traditional Threat” หรือ “ภัยคุกคามแบบดั้งเดิม” ซึ่งกล่าวโดยรวมแล้วภัยคุกคามแบบดั้งเดิมจะมีความหมายครอบคลุมถึง ภัยคุกคาม

จากการใช้กำลังทหารเข้าทำการรบ และยังรวมไปถึงการบ่อนทำลาย ก่อวินาศกรรม จารกรรม ที่มีการกระทำในลักษณะรัฐต่อรัฐ ดังเช่น ในยุคสงครามเย็นที่สหรัฐ ฯ และสหภาพโซเวียตต่างมีสถานะที่เป็นภัยคุกคามต่อกันทำให้ต่างฝ่ายต่างสะสม อาวุธนิวเคลียร์จนถึงขั้นสามารถทำลายล้างโลกใบนี้ให้กลายเป็นโลกล้างได้ สำหรับประเทศไทยนั้นตั้งแต่มีสถานะเป็นรัฐชาติ (Nation-State) ได้มีหลายครั้งหลายคราที่ประเทศไทยได้เผชิญกับภัยคุกคามแบบดั้งเดิมที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ บูรณภาพแห่งดินแดน และอธิปไตยเหนือดินแดน ดังเช่น ภัยคุกคามจากลัทธิล่าอาณานิคมอังกฤษ – ฝรั่งเศส ที่เริ่มในรัชสมัยรัชกาลที่ ๓ และเริ่มเด่นชัดในรัชสมัยรัชกาลที่ ๔-๕ แต่ก็ได้ด้วยพระปรีชาสามารถของล้นเกล้า ฯ พระมหากษัตริย์ไทยในสมัยนั้นที่สามารถนำพาประเทศชาติให้รอดพ้นปลอดภัยมาได้ ในขณะที่ประเทศเพื่อนบ้านของไทยทุกประเทศต่างไม่สามารถนำพาประเทศให้อยู่รอดปลอดภัยได้

ต่อมาปัจจุบันเมื่อสงครามเย็นยุติลงและเกิดกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่ส่งผลให้รูปแบบการดำเนินชีวิตในสังคมประกอบกับการเกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนวัตกรรมในเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication Technology: ICT) ที่เชื่อมร้อยต่อโลกทั้งโลกเข้าหากัน ช่วยให้เกิดการสื่อสารไปมาระหว่างบุคคลต่อบุคคล บุคคลกับหน่วยงาน และหน่วยงานกับหน่วยงานเป็นได้ด้วยความสะดวกรวดเร็ว จนสามารถกล่าวได้ว่าโลกแบนและเล็กไม่มีอุปสรรคขวางกั้นจากภูมิประเทศที่ กว้างใหญ่ไพศาล และการที่โลกทั้งโลกสามารถสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว สารสนเทศสามารถถูกส่งไปมายังที่ต่าง ๆ ได้อย่างได้อย่างไร้ขีดจำกัดนี้เองทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และผลที่ตามมาคือการเกิดขึ้นของภัยคุกคามรูปแบบใหม่

ความหมายของคำว่า “ภัยคุกคามรูปแบบใหม่” ภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า “Non-TraditionalThreat” นั้นสามารถกล่าวได้ว่าเป็นภัยคุกคามในทุก ๆ มิติ ที่ไม่ใช่ภัยคุกคามเฉพาะมิติด้านการทหารเท่านั้น ดังตัวอย่างเช่น ปัญหาโลกร้อนที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของมวลมนุษยชาติ และ ระบบนิเวศน์ หรือ การเคลื่อนย้ายทุนจากบริษัทข้ามชาติที่ส่งผลให้ประเทศบางประเทศล้มละลายได้ ภายในชั่วข้ามคืน หรือ การก่อการร้ายและการก่อความไม่สงบที่กระทำต่อผู้บริสุทธิ์ด้วยความรุนแรงและ ความหวาดกลัว หรือ การค้ามนุษย์ข้ามชาติ เป็นต้น

สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ได้กำหนดภัยคุกคามรูปแบบใหม่ไว้ ๔ ประการ กล่าวคือ

๑. ความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม
๒. ความไม่เชื่อมั่นต่อระบบและสถาบันทางการเมือง

๓. การขาดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔. ภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและโรคระบาด
๕. ความมั่นคงในพื้นที่ ๓ จขต.
๖. การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ
๗. แรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง
๘. ยาเสพติด และ
๙. ความยากจน

การเกิดขึ้นมาของรัฐเป็นผู้ใช้อำนาจในการปกครองและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมประชาชนต่างหวังพึ่งพาอำนาจรัฐ ในอดีตรัฐมีความมั่นคงของรัฐจากค้ำอยู่เพียงแค่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับดินแดนจากภัยคุกคามภายนอก ปัจจุบันเรียกว่าภัยคุกคามแบบดั้งเดิม (Traditional Security) ที่อาจจะถูกรัฐอื่นโจมตีได้เท่านั้น ๑ แต่ในปัจจุบันหลังจากสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ภัยที่เกี่ยวกับการรุกรานเริ่มเปลี่ยนไป เนื่องมาจากการมีบทบาทของสหประชาชาติและการสะสมอาวุธนิวเคลียร์ที่ทำให้แต่ละรัฐต่างไม่กล้าที่จะใช้กำลังแย่งชิงดินแดน เพราะอาจจะถูกตอบโต้ด้วยอาวุธนิวเคลียร์และนำมาซึ่งการสูญเสียชีวิตที่ไม่มีฝ่ายชนะใดชนะ ดังนั้นภัยความมั่นคงแบบดั้งเดิม จึงมีบทบาทลดน้อยลง นำไปสู่การเกิดขึ้นของ Non-traditional Security หรือในภาษาไทยแปลว่าภัยความมั่นคงรูปแบบใหม่

เนื่องจาก Non-traditional Security เป็นการนิยามของปัญหาความมั่นคง ที่เกิดมาไม่นานนัก การที่จะจำแนกว่าสิ่งใดเป็น Non traditional หรือ Traditional Security นั้นจึงยังไม่มีมีการกำหนดกฎเกณฑ์ชัดเจนนัก แต่ก็มีการกำหนดแนวทางการที่จะจำแนกว่าปัญหาใดเป็นปัญหา Traditional Security หรือ Non Traditional Security^๒ ขึ้นแรกนั้นเราต้องสามารถจำแนกได้ว่าอะไรคือ Security (ภัยความมั่นคง) โดยการจะตอบว่าอะไรคือภัยความมั่นคง ต้องสามารถตอบได้ว่า

๑. อะไรที่กำลังถูกคุกคาม
๒. ใครเป็นผู้คุกคาม
๓. มีวิธีใดบ้างที่จะตอบโต้
๔. ใครที่ถูกคาดหวังให้มาแก้ปัญหาภัยคุกคาม

สามารถจำแนกได้ว่า อะไรคือ Security (ภัยความมั่นคง) โดยการจะตอบว่าอะไรคือภัยความมั่นคง ต้องสามารถตอบได้ว่า

๑. อะไรที่กำลังถูกคุกคาม
๒. ใครเป็นผู้คุกคาม
๓. มีวิธีใดบ้างที่จะตอบโต้

๔. ใครที่ถูกคาดหวังให้มาแก้ปัญหาภัยคุกคาม

๕. ใครเป็นผู้รับผิดชอบในค่าใช้จ่ายในการให้ความคุ้มครอง

ยกตัวอย่างเช่น ภัยคุกคามจากการรุกรานรัฐอื่น ผู้ที่ถูกคุกคาม คือผู้ที่อาศัยอยู่ในดินแดนของรัฐที่กลัวว่าการรุกรานจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในชีวิตตน ผู้คุกคามคือรัฐที่ทำการคุกคาม วิธีตอบโต้ของรัฐสามารถมีได้หลายวิธีทั้งการใช้กำลัง และการใช้มาตรการทางเศรษฐกิจ โดยผู้ที่ถูกคาดหวังในกรณีที่มีรุกรานเกิดขึ้นคือ รัฐบาลหรือรัฐที่ปกครองประชาชนในรัฐที่ถูกรุกราน และสุดท้ายผู้ที่จ่ายคือประชาชนของรัฐ เราถึงเห็นได้ว่าการเชื่อมโยงของความคาดหวังที่ประชาชนมีต่อรัฐที่จะต้องแก้ปัญหา ก่อให้เกิดคำว่า “ภัยความมั่นคง”

ในส่วนของขั้นที่สองคือการแยก Traditional และ Non-Traditional โดย Traditional Security สามารถให้เกณฑ์จำแนกโดยการมองว่า ปัญหาเกิดจากแหล่งใดเป็นที่สำคัญ แต่เดิมภัยความมั่นคงในช่วงที่มีการเกิดรัฐสมัยใหม่ให้น้ำหนักไปที่ การที่รัฐถูกคุกคามจากรัฐอื่น เช่นการถูกรุกราน การถูกปิดกั้น หรือการถูกปกครองโดยรัฐอื่น โดยไม่เน้นประเด็นที่เกิดขึ้นภายในรัฐมากนัก จึงเป็นเกณฑ์จำแนกได้ว่า หากเป็นภัยที่เกิดจากการคุกคามโดยรัฐอื่น จะอยู่ในนิยามของ Traditional Security ในส่วนของ Non Traditional เมื่อโลกเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ โลกแคบลงจากเดินทางและการสื่อสารเป็นไปได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้นและการมีบทบาทมากขึ้นของรัฐบาลในการแก้ปัญหาต่างๆ ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นในรัฐหนึ่งอาจจะมาเกิดขึ้นในรัฐหนึ่งภายในไม่กี่วัน เช่น การระบาดของเชื้อไข้หวัด H1N1 ไข้หวัดนก ปัญหาการเจาะข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ปัญหาเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณาภัยความมั่นคงที่เกิดขึ้นดูแล้วจะเห็นได้ว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากภายในรัฐ และรัฐอื่นไม่มีส่วนทำให้เกิดภัยความมั่นคงนั้นขึ้น ดังนั้นการที่จะบอกว่าภัยความมั่นคงใดเป็น ภัยความมั่นคงใหม่ จึงสามารถใช้การพิจารณาลักษณะของภัยความมั่นคงที่เกิด ถ้าหากเกิดขึ้นโดยรัฐเป็นผู้ก่อก็จะเป็นภัยความมั่นคงแบบดั้งเดิม ถ้าเป็นภัยความมั่นคงที่เกิดจากปัญหาภายในรัฐและรัฐอื่น ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการก่อให้เกิดภัยความมั่นคงนั้นก็จะเป็ภัยความมั่นคงรูปแบบใหม่

นั่นก็หมายความว่าโดยสภาวะการณ์ในปัจจุบัน โลกกำลังเผชิญอยู่กับภัยคุกคามทั้งสองด้านคือภัยคุกคามแบบดั้งเดิมที่ก่อให้เกิดการสะสมกำลังทหารกันต่อไปอย่างขะมักเขม้นในหลายประเทศกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ต้องอาศัยแนวทางที่มีความสมดุลอันนำไปสู่ความมั่นคงที่ยั่งยืน ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกิจการด้านความมั่นคงจะต้องทำงานที่หนักขึ้น เป็นสองเท่าหรือมากกว่าจะต้องมีมุมมองที่กว้างขวาง รอบรู้มองปัญหาอย่างองค์รวม (Holistic) และรวมไปถึงการตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว เพราะความเกี่ยวเนื่องและความเกี่ยวพันของปัญหาต่าง ๆ ที่ถูกนำมาร้อยเข้าด้วยกันก่อให้เกิดภัยคุกคามใหม่ ๆ ที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เช่น สองประเทศจะเข้าทำสงครามกัน โดยแต่ละฝ่ายมีงบประมาณทั้งประเทศจำกัด ทั้งสองประเทศจึงอาจทำได้เพียง

ประกาศสงครามและรบกันในช่วงระยะเวลาจำกัดที่สั้นมาก ๆ เพราะถ้าทำสงครามกันยาวนานอาจนำมาซึ่งการเป็นประเทศล้มละลาย หรือ การลุกฮือของประชาชนในประเทศและอาจจะโค่นล้มรัฐบาลตนเองเพื่อปากท้อง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สามารถเกิดขึ้นได้ในปัจจุบัน

ดังนั้นเมื่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ผสมผสานกับภัยคุกคามแบบดั้งเดิมได้ก่อให้เกิดความสั่นคลอนในกิจการความมั่นคงของประเทศทุกประเทศในโลกแล้ว การมีผู้ที่เกี่ยวข้องในกิจการความมั่นคงที่มีความรู้ความสามารถ มีมุมมองที่แตกต่าง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และมีความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นทีมจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ในการที่จะช่วยป้องกัน และแก้ไขปัญหากลภัยคุกคามรูปแบบใหม่

ทฤษฎีการบริหารจัดการ

ในอดีตที่ผ่านมาระบบการจัดการของการผลิต และกิจกรรมต่าง ๆ ก็ดีทางเศรษฐกิจทางการตลาด มิได้มีความสลับซับซ้อนมากนัก และไม่ต้องอาศัยระบบของการจัดการเช่นในปัจจุบันนี้ กระทั่งเมื่อมีการปฏิวัติอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในโลก (ประมาณ ปี ค.ศ ๑๘๘๐ เป็นต้นมา) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก อันมีผลทำให้เศรษฐกิจ สังคม การเมือง มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก ตลอดจนมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเริ่มเป็นที่ยอมรับและขยายตัวมากขึ้น มีการพัฒนามากขึ้นเป็นลำดับ

ขอบเขต และความหมายของการบริหารการจัดการ

บริบทที่สำคัญประการหนึ่งของนักบริหาร คือการจัดการ หรือการบริหารองค์การให้สามารถอยู่ได้อย่างมีเสถียรภาพ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง โดยรวบรวมเอากลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อความสำเร็จในเป้าหมาย โดยคำนึงถึงควมมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความประหยัด

ความหมายขององค์การ

Chester I. Barnard กล่าวว่า องค์การคือ ระบบที่บุคคลสองคนหรือมากกว่าร่วมแรงร่วมใจกันทำงานอย่างมีจิตสำนึก

Herbert G. Hicks กล่าวว่า องค์การคือ กระบวนการจัดโครงสร้างให้บุคคลเกิดปฏิสัมพันธ์ในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

องค์การคือ กลุ่มบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป รวมกันขึ้นเพื่อที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยที่บุคคลคนเดียวไม่สามารถดำเนินการให้สำเร็จได้โดยลำพัง ซึ่งเราจะพบว่า องค์การจะเกิดขึ้นและมีอยู่ในสังคมมนุษย์ทุกหนทุกแห่ง และองค์การก็เป็นเครื่องมือ สำหรับการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายและความสำเร็จ ดังนั้นการจัดการ (Management) หรือการ

บริหาร (Administration) ๒ คำนี้จึงเป็นคำที่คนส่วนใหญ่คุ้นเคย และใช้กันอยู่เสมออย่างกว้างขวาง จึงมีความหมายคล้ายคลึงกันและใช้ทดแทนกันอยู่เสมอ เพราะฉะนั้นการจัดการ (Management) คือ การจัดการภารกิจภายในองค์การให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นไปตามนโยบายแผนงานที่ได้ กำหนดไว้หรือการจัดการหมายถึง ภารกิจของบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือหลายคนที่จะเข้ามาทำหน้าที่ ประสานให้การทำงานของแต่ละบุคคลที่ต่างฝ่ายต่างทำไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ ส่วนการ บริหาร (Administration) หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในระดับและแผนงาน ซึ่งส่วนใหญ่ใช้กับการบริหารในภาครัฐหรือองค์การขนาดใหญ่ จากความเห็นของนักวิชาการต่อ คำทั้ง ๒ จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเจตนารมณ์ของผู้ใช้ว่าจะมีความเหมาะสมไป ในทางใด ซึ่งอาจใช้คำทั้ง ๒ แทนกันได้

องค์ประกอบขององค์การ (Elements of Organization)

๑. คน องค์การจะประกอบด้วยคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งส่วนใหญ่ขององค์การจะมีคนเป็น จำนวนมาปฏิบัติงานร่วมกัน หรือแบ่งงานกันทำ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด โดยที่คนจะ ปฏิบัติงานร่วมกันได้จำเป็นต้องอาศัย “ความรู้ทางพฤติกรรมศาสตร์” เพื่อทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน

๒. เทคนิค การบริหารองค์การต้องอาศัยเทคนิควิทยาการ หรือที่เรียกว่า เทคโนโลยี เพื่อการแก้ไขปัญหาหรือตัดสินใจ หรืออาจกล่าวได้ว่าในปัจจุบันนี้้องค์การไม่สามารถจะ บริหารงานได้โดยอาศัยแต่เฉพาะประสบการณ์ ความเฉลียวฉลาดของนักบริหารเท่านั้น ในหลาย กรณีผู้บริหารต้องอาศัย เทคนิคทางการบริหารเพื่อการแก้ไขปัญหาหรือการตัดสินใจ และ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการลดความเสี่ยงอีกด้วย

๓. ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร หรือที่เรียกว่า สารสนเทศ ในการปฏิบัติงานและการแก้ไขปัญหา การอาศัยเทคนิคทางการบริหาร ยังไม่เพียงพอสำหรับการบริหารองค์การ นักบริหารยังต้อง อาศัยความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เพื่อความเข้าใจ เพื่อการวิเคราะห์ ตลอดจนการคาดคะเนแนวโน้ม ในอนาคตอีกด้วย ดังนั้นเทคนิคเพื่อการบริหารจึงควบคู่ไปกับ ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร

๔. โครงสร้าง เป็นองค์ประกอบที่สำคัญไม่น้อยขององค์การ ซึ่งนักบริหารจะต้องจัด โครงสร้างให้สอดคล้องกับงาน เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่เหมาะสม เพื่อให้ งานขององค์การบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕. เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ มนุษย์จัดตั้งองค์การขึ้นมาก็เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์ที่มนุษย์ต้อง ดังนั้น องค์การจึงต้องมีเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

ความหมายของการบริหารจัดการ

ความหมายของการบริหารจัดการนั้น สามารถจำกัดออกมาตามความเข้าใจได้โดยคำว่า “Management” อาจแปลว่า การจัดการหรือการบริหารหรือการบริหารจัดการก็ได้ซึ่งในหนังสือ

องค์การและการจัดการฉบับสมบูรณ์ ได้รวบรวม ความหมายของคำว่า “การบริหารจัดการ” และ “การจัดการ” ได้ดังนี้

๑. คำว่า “การบริหาร” (Administration) จะใช้ในการบริหารระดับสูง โดยเน้นที่การกำหนดนโยบายที่สำคัญ และการกำหนดแผนของผู้บริหารระดับสูง เป็นคำนิยมใช้ในการบริหารรัฐกิจ (Public Administration) หรือใช้ในหน่วยงานราชการ และคำว่า “ผู้บริหาร” (Administrator) จะหมายถึง ผู้บริหารที่ทำงานอยู่ในองค์กรของรัฐ หรือองค์กรที่ไม่มุ่งหวังกำไร การบริหาร คือกลุ่มของกิจกรรม ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การสั่งการ (Leading/Directing) หรือการอำนวยการ และการควบคุม (Controlling) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับทรัพยากรขององค์กร (6 M's) เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และด้วยจุดมุ่งหมายสำคัญในการบรรลุความสำเร็จ ตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลครบถ้วน

๒. คำว่า “การจัดการ” (Management) จะเน้นการปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบาย (แผนที่วางไว้) ซึ่งนิยมใช้ในการจัดการธุรกิจ (Business management) ส่วนคำว่า “ผู้จัดการ” (Manager) จะหมายถึงบุคคลในองค์กร ซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบต่อกิจกรรมในการบริหาร ทรัพยากร และกิจการงานอื่นๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ขององค์กร การบริหารจัดการ (Management) หมายถึงชุดของหน้าที่ต่างๆ (A set of functions) ที่กำหนดทิศทางในการใช้ทรัพยากรทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์กร การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient) หมายถึง การใช้ทรัพยากรได้อย่างเฉลียวฉลาดและคุ้มค่า (Cost-effective) การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective) นั้นหมายถึงการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง (Right decision) และมีการปฏิบัติการสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ ดังนั้นผลสำเร็จของการบริหารจัดการ จึงจำเป็นต้องมีทั้งประสิทธิภาพ และประสิทธิผลควบคู่กัน

ในอีกแนวหนึ่งอาจกล่าวได้ว่า การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการของการมุ่งสู่เป้าหมายขององค์กรจากการทำงานร่วมกัน โดยใช้บุคคลและทรัพยากรอื่นๆ หรือเป็นกระบวนการออกแบบและรักษาสภาพแวดล้อมที่บุคคลทำงานร่วมกันในกลุ่มให้ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพคำว่า “การบริหาร” (Administration) และ “การจัดการ” (Management) มีความหมายแตกต่างกันเล็กน้อย โดยการบริหารจะสนใจและสัมพันธ์กับการกำหนดนโยบายไปลงมือปฏิบัติ นักวิชาการบางท่านให้ความเห็นว่าการบริหารใช้ในภาครัฐ ส่วนการจัดการใช้ในภาคเอกชน อย่างไรก็ดี ในตำราหรือหนังสือส่วนใหญ่ทั้ง ๒ คำนี้มีความหมายไม่แตกต่างกัน สามารถใช้แทนกันได้และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

จากความหมายต่างๆ ข้างต้น การบริหารจัดการจึงเป็นกระบวนการของกิจกรรมที่ต่อเนื่องและประสานงานกัน ซึ่งผู้บริหารต้องเข้ามาช่วยเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร ประเด็นสำคัญของการบริหารจัดการ (Management) มีดังนี้ (๑) การบริหารจัดการสามารถประยุกต์ใช้กับองค์กรใดองค์กรหนึ่งได้ (๒) เป้าหมายของผู้บริหารทุกคนคือ การสร้างกำไร (๓) การบริหารจัดการเกี่ยวข้องกับการเพิ่มผลผลิต (Productivity) โดยมุ่งสู่ประสิทธิภาพ (Efficiency) (วิธีการใช้ทรัพยากรโดยประหยัดที่สุด) และประสิทธิผล (Effectiveness) (บรรลุเป้าหมายคือประโยชน์สูงสุด (๔) การบริหารจัดการสามารถนำมาใช้สำหรับผู้บริหารในทุกระดับชั้นขององค์กร ทั้งนี้หน้าที่ของการบริหารประกอบด้วยกิจกรรมพื้นฐาน ๔ ประการ หรืออาจแบ่งในลักษณะที่เป็นขั้นตอนดังนี้

๑. การวางแผน (Planning) เป็นสิ่งที่ยุทธศาสตร์ต้องการเปลี่ยนแปลงในอนาคต การวางแผนเป็นสะพานเชื่อมระหว่างเหตุการณ์ปัจจุบันและอนาคตซึ่งทำได้โดยการ ให้บรรลุเป้าหมายผลลัพธ์ที่ต้องการ การวางแผนจึงต้องอาศัยการกำหนดกลยุทธ์ที่ประสิทธิภาพ แม้ว่าพื้นฐานของการจัดการโดยทั่วไปเป็นงานของผู้บริหารการวางแผนเป็นสิ่ง สำคัญสำหรับการปฏิบัติตามกลยุทธ์ ให้ประสบความสำเร็จและการประเมินกลยุทธ์ เพราะว่า การจัดการองค์กร การจูงใจ การจัดบุคคลเข้าทำงาน และกิจกรรมควบคุมขึ้นกับการวางแผน กระบวนการวางแผนจะต้องประกอบด้วย ผู้บริหารและพนักงานภายในองค์กรการวางแผนจะช่วยให้องค์กรกำหนดข้อดีจากโอกาสภายนอก และทำให้เกิดผลกระทบจากอุปสรรคภายนอกต่ำสุด โดยต้องมองเหตุการณ์ในอดีตและปัจจุบัน เพื่อคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นใน อนาคต การวางแผน ประกอบด้วย การพัฒนาภารกิจ (Mission) การคาดคะเนเหตุการณ์ปัจจุบัน เหตุการณ์อนาคต และแนวโน้ม การกำหนดวัตถุประสงค์ และการเลือกกลยุทธ์ที่ใช้การวางแผนจะช่วยให้ธุรกิจปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงของ ตลาดและสามารถกำหนดเป้าหมายได้ การบริหารเชิงกลยุทธ์นั้นต้องการให้องค์กรติดตามในลักษณะเชิงรุก (Proactive) มากกว่าที่จะเป็นเชิงรับ (Reactive) องค์กรที่ประสบความสำเร็จจะต้องควบคุมอนาคตขององค์กรมากกว่าที่จะรอรับผลจาก อิทธิพลสภาพแวดล้อมภายนอกและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การตัดสินใจ (Decision Making) ถือเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผน การปรับตัวเป็นสิ่งจำเป็น เพราะมีการเปลี่ยนแปลงของตลาด เศรษฐกิจ และคู่แข่งกันทั่วโลก จุดเริ่มต้นของความสำเร็จที่ดีของธุรกิจคือการวางแผนที่เหมาะสม เห็นผลได้จริง ยืดหยุ่น มีประสิทธิผล และทรงประสิทธิภาพ

๒. การจัดการองค์กร (Organizing) จุดมุ่งหมายของการจัดการองค์กรคือ การใช้ความพยายามทุกกรณีโดยการกำหนดงานและความสำคัญของอำนาจหน้าที่ การจัดการองค์กร หมายถึง การพิจารณาถึงสิ่งที่ต้องการทำและผู้ที่จะทำรายงานมีตัวอย่างในประวัติ ศาสตร์ของธุรกิจที่มีการจัดองค์กรที่ดี สามารถประสบความสำเร็จในการแข่งขันและสามารถเอาชนะคู่แข่งกันได้ ธุรกิจที่มีการ

จัดองค์กรที่ดีสามารถจูงใจผู้บริหารและพนักงานให้มองเห็นความสำคัญของความสำเร็จขององค์กร การกำหนดลักษณะเฉพาะของงาน (Work Specialization) โดยการแบ่งงานประกอบด้วยงานที่กำหนดออกมาเป็นแผนก การจัดแผนก และการมอบอำนาจหน้าที่ (Delegating Authority) การแยกงานออกเป็นงานย่อยตามการพัฒนารายละเอียดของงาน (Job Description) และคุณสมบัติของงาน (Job Specification) เครื่องมือเหล่านี้มีความชัดเจนสำหรับผู้บริหารและพนักงาน ซึ่งต้องการทราบลักษณะของงาน การกำหนดแผนกในโครงสร้างขององค์กร (Organization Structure) ขนาดของการควบคุม (Span of Control) และสายการบังคับบัญชา (Chain of Command) การเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ต้องการการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้าง เพราะตำแหน่งใหม่ๆ ที่สร้างขึ้นหรือลดลงหรือรวมกัน โครงสร้างองค์กรจะต้องระบุถึงวิธีการใช้ทรัพยากรและวิธีการซึ่งวัตถุประสงค์ มีการกำหนดขึ้นในธุรกิจ การสนับสนุนทรัพยากรและกำหนดวัตถุประสงค์ตามสภาพทางภูมิศาสตร์จะแตกต่างจาก โครงสร้างด้านผลิตภัณฑ์หรือลูกค้ารูปแบบทั่วไปของการจัดแผนกคือ ตามหน้าที่ (Functional) ตามฝ่าย (Divisional) ตามหน่วยธุรกิจเชิงกลยุทธ์ (Strategic business unit) และด้านแมทริกซ์ (Matrix)

๓. การนำหรือการสั่งการ (Leading/Directing) เป็นการใช้อิทธิพล เพื่อจูงใจพนักงานให้ปฏิบัติงานและนำไปสู่ความสำเร็จตาม เป้าหมายที่ระบุไว้ หรือเป็นกระบวนการจัดการให้สมาชิกในองค์กรทำงานร่วมกันได้ด้วยวิธีการต่างๆ เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งที่ซับซ้อนและเข้าใจถ่องแท้ได้ยาก การนำหรือการสั่งการจึงต้องใช้ความสามารถหลายเรื่องควบคู่กันไป อาทิ ภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหาร การจูงใจ การติดต่อสื่อสารในองค์กร และการทำงานเป็นทีม เป็นต้น หน้าที่ในการนำหรือสั่งการนี้ มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าหน้าที่อื่น เพราะผู้บริหารต้องแสดงบทบาทของผู้สั่งการอย่างมีคุณภาพ ถ้าไม่เช่นนั้น แผนงานที่วางไว้ตลอดจนทรัพยากรที่จัดเตรียมไว้ อาจไม่เกิดประสิทธิผล ถ้าผู้บริหารดำเนินกิจกรรมด้านการสั่งการไม่ดีพอ ดังนั้น การสั่งการจึงเป็นเรื่องของความรู้ความชำนาญ ประสบการณ์ และความสามารถที่จะชักจูงให้พนักงานร่วมกันปฏิบัติงานไปตามเป้าหมายที่กำหนด ไว้ให้องค์กรประสบความสำเร็จตามต้องการ

๔. การควบคุม (Controlling) การใช้ทรัพยากรต่างๆ ขององค์กร ถือว่าเป็นกระบวนการตรวจสอบ หรือติดตามผล และประเมินการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่างๆ ของพนักงาน เพื่อรักษาให้องค์กรดำเนินไปในทิศทางสู่เป้าหมายอย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์หลักขององค์กร ในเวลาที่กำหนดไว้ องค์กร หรือธุรกิจที่ประสบความล้มเหลวอาจเกิดจากการขาดการควบคุม หรือมีการควบคุมที่ไร้ประสิทธิภาพ และหลายแห่งเกิดจากความไม่ใส่ใจในเรื่องของการควบคุม ละเลยเพิกเฉย หรือในทางกลับกันคือมีการควบคุมมากเกินไปจนเกิดความผิดพลาดขององค์กรเอง การควบคุมจึงเป็นหน้าที่หลักทางการบริหารที่มีความสำคัญ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการทางการบริหาร

การควบคุมเป็นการตรวจตราและตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน โดย เปรียบเทียบกับเป้าหมายและ
 ดำเนินการปฏิบัติ เพื่อให้มั่นใจว่าจะบรรลุผลลัพธ์ตามต้องการ

นอกจากนี้การควบคุมยังเป็นกระบวนการรวบรวมและแสดงถึงข้อมูลย้อนกลับเรื่อง
 ของผลการดำเนินงาน ในฐานะที่เป็นพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติและการเปลี่ยนแปลงในอนาคต
 อีกด้วย อาจกล่าวถึงบทบาทสำคัญของการควบคุมได้ว่า อยู่ที่คำ ๔ คำ ได้แก่ มาตรฐาน (Standard)
 การวัดผล (Measurement) การเปรียบเทียบ(Comparison) และการปฏิบัติ (Take Action) โดยการ
 ควบคุมจะครอบคลุมดูแลพื้นที่ ๔ พื้นที่ใหญ่ๆ ของการบริหาร กล่าวคือ พฤติกรรมบุคคลในองค์กร
 การเงิน การปฏิบัติการ และข้อมูลข่าวสารทรัพยากรประกอบด้วย มนุษย์ สภาพแวดล้อมทาง
 กายภาพ การเงิน ตลอดจนทรัพยากรข้อมูลขององค์กร

สรุปแล้วจะเห็นได้ว่า สำหรับแนวคิดในการบริหารจัดการนับเป็นกรอบสำคัญที่ใช้
 เป็นเกณฑ์หลักในการการดำเนินงานถึงโครงการในเรื่องการบริหารจัดการ เป้าหมายวัตถุประสงค์
 ประสงค์ เพื่อนำมาสู่การออกแบบ การวางแผน การติดตาม การประเมินผลและการสังเคราะห์ ทั้งนี้
 เพื่อที่จะได้นำมาปรับใช้ในการบริหารจัดการตามนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติเป็นไปอย่างมี
 ประสิทธิภาพและทัน่วงที่ โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. ให้นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย
 เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน

๒. ให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวง
 กลาโหม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อำนวยการบริหารจัดการการเตรียมพร้อมแห่งชาติ

๓. ในกรณีการเตรียมพร้อมเพื่อเผชิญกับภัยอันเกิดจากสาธารณภัยให้ยึดถือแผนป้องกัน
 ฝายพลเรือนแห่งชาติเป็นแผนหลักในการดำเนินการขั้นเตรียมการในภาวะปกติ ขั้นปฏิบัติการเมื่อ
 เกิดเหตุ และขั้นการเตรียมฟื้นฟูหลังเกิดเหตุ โดยกระทรวงมหาดไทยเป็นองค์กรรับผิดชอบหลัก
 ดำเนินการเตรียมพร้อมแห่งชาติ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดแผนตามแต่ละประเภทของ
 ภัยเพื่อรองรับแผนป้องกันฝายพลเรือนแห่งชาติ

๔. ในกรณีการเตรียมพร้อมเพื่อเผชิญกับภาวะของการสู้รบ และภาวะสงครามที่ฝาย
 ทหารจำเป็นต้องควบคุมสถานการณ์ให้ยึดถือแผนป้องกันประเทศเป็นแผนหลักในการดำเนินการ
 และแผนป้องกันฝายพลเรือนแห่งชาติสนับสนุนการดำเนินการ โดยกระทรวงกลาโหมเป็นองค์กร
 รับผิดชอบร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเตรียมพร้อมแห่งชาติ

๕. ในกรณีเกิดภัยจากการก่อการร้ายให้ดำเนินการตามนโยบายป้องกัน และแก้ไข
 ปัญหาการก่อการร้าย โดยสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นองค์กรรับผิดชอบร่วมกับ
 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเตรียมพร้อมแห่งชาติ

๖. ให้มีระบบการบริหารนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติอย่างมีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และทันเหตุการณ์ โดยมีส่วนงานและผู้รับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน ทั้งในระดับกระทรวง ทบวง กรม จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน
๗. ให้หน่วยงานและทุกภาคส่วนให้ความสำคัญกับการฝึกซ้อมแผนอย่างสม่ำเสมอ
๘. ให้สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงกลาโหม ร่วมกันติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานตามนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติ
๙. ให้มีการทบทวน ปรับปรุง หรือพัฒนานโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติ ตามห้วงเวลาที่เหมาะสม
๑๐. ให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติ

ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของสังคมไทย

สำหรับประเทศไทยต้องเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศโดยตรงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยาและการทหาร ในลักษณะที่ภัยคุกคามได้ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นตามลำดับจากปัจจัยบวกของกระแส โลกาภิวัตน์ที่มีการเปิดเสรีการค้า การเงิน การลงทุน ความก้าวหน้าทางการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนผู้คนมีการย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น และในห้วงเวลาก่อนปี พ.ศ. ๒๕๕๐ กองทัพไทยได้แสดงบทบาทที่โดดเด่นไว้อย่างสำคัญในการเข้าบริหารจัดการกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ทั้ง ๕ ประการ ในบทบาทที่แตกต่างกันออกไป เช่น บทบาทของการเป็นผู้สนับสนุน ผู้ช่วยเหลือ ผู้ประสานงาน และมีบทบาทเป็นผู้ปฏิบัติเองบ้างตามสถานการณ์และกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน บทบาทที่เด่นชัดคือ การปราบปรามยาเสพติด การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ บริเวณพื้นที่ตามแนวชายแดน การแก้ปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ อีกทั้งยังเป็นผู้สนับสนุนส่วนราชการอื่นๆ ในการแก้ปัญหาการจัดสมดุลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การช่วยเหลือบรรเทาภัยพิบัติคลื่นสึนามิ การป้องกันโรคระบาดไข้หวัดนก การแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง เป็นต้น

จึงทำให้สภาความมั่นคงแห่งชาติได้กำหนดภัยคุกคามรูปแบบใหม่ไว้ ๕ ประการ แต่เนื่องจากภัยคุกคามที่เป็นประเด็นอ่อนไหวทางการเมือง ได้แก่ ความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม และความไม่เชื่อต่อระบบและสถาบันการเมือง ซึ่งหากกองทัพไทยเข้าไปมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาทางใดทางหนึ่งแล้วอาจจะทำให้เกิดความสูญเสียความเป็นกลางทางการเมือง

หรืออาจถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองโดยไม่จำเป็น กองทัพไทยจึงได้กำหนดกรอบภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่น่าไปสู่การปฏิบัติไว้ ๗ ประการ คือ

๑. ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๑ เป็นภัยเร่งด่วนเฉพาะหน้า หรือระยะสั้นที่สังคมรับรู้ได้ว่าภัยนั้นส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรง โดยตรงต่อสังคมไทยโดยส่วนรวม ภัยกลุ่มนี้ประกอบด้วย

๑.๑ ปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบในเขตพื้นที่จังหวัดภาคใต้

๑.๒ ปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ

๑.๓ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทย

๑.๔ ปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง

๒. ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๒ เป็นภัยที่มีระยะเวลาในการส่งผลกระทบต่อสังคมไทยในระยะปานกลาง แม้ว่าภัยพิบัติที่ส่งผลเสียหายอย่างร้ายแรง เช่น คลื่นยักษ์สึนามิ ซึ่งไม่ค่อยเกิดขึ้นบ่อยนัก ภัยกลุ่มนี้ประกอบด้วย

๒.๑ ปัญหาโรคระบาด

๒.๒ ปัญหาในการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๓ เป็นภัยระยะยาว ถือได้ว่าเป็นปัญหาที่สั่งสมมานาน และตราบเท่าที่ประเทศไทยเป็นสังคมเกษตรกรรมที่อยู่ภายใต้ทุนนิยม เศรษฐกิจเสรี ภัยหรือปัญหาเหล่านี้ก็จะยังคงติดอยู่ในแผ่นดินประเทศนี้ตลอดไปนานเท่านาน ภัยกลุ่มนี้ประกอบด้วย ปัญหาความยากจน ซึ่งภัยคุกคามรูปแบบใหม่ทั้ง ๓ กลุ่ม ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นวงกว้างอย่างซับซ้อน โดยผลกระทบจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๑ เป็นกลุ่มที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อสังคมไทย เป็นภัยที่กัดเซาะฐานรากของโครงสร้างสังคม ทำให้สังคมไทยอ่อนแอลงอย่างเห็นได้ชัดและต่อเนื่อง มีผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และเทคโนโลยีอย่างชัดเจน ภัยกลุ่มที่ ๒ ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่อย่างจำกัดของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรุนแรงจากภัยของโรคระบาดนั้น ได้ขยายวงกว้างทั้งในประเทศและต่างประเทศ อันจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ทำให้เม็ดเงินลงทุนจำนวนมหาศาลอาจจะถูกโยกย้ายไปประเทศอื่น ภัยกลุ่มที่ ๓ เป็นภัยที่กัดเซาะฐานรากของโครงสร้างของสังคมไทยตลอดเวลา และนับวันจะรุนแรงมากขึ้น

แนวโน้มภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในสังคมไทยนั้น ภัยกลุ่มที่ ๑ มีแนวโน้มที่อาจจะทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยจะเป็นตัวจุดรั้ง

ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม สำหรับปัญหาสุขภาพจิตจะมีความรุนแรงมากขึ้น และมีผลกระทบอย่างสูง ตั้งแต่ระดับสังคมของประเทศ จนถึงระดับปัจเจกชน หนึ่งปัญหาแรงงานต่างด้าวในอนาคตมีแนวโน้มที่อาจถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นระหว่างประเทศไทย ภัยกลุ่มที่ ๒ ภัยพิบัติขนาดใหญ่ยังคงเป็นสิ่งท้าทายในอนาคต เนื่องจากไม่มีการคาดการณ์หรือการพยากรณ์ได้อย่างชัดเจน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมระยะยาวในการแก้ปัญหาอาจจะทำให้องค์กรและประชาชนอ่อนล้าไปในที่สุด ส่วนโรคระบาด ถ้าหากมีการติดเชื้อข้ามสายพันธุ์มาสู่มนุษย์ ก็จะทำให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมขนาดใหญ่โต ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติก็เช่นเดียวกัน ถ้าไม่มีการบริหารจัดการที่ดีและสมดุลในอนาคตแล้วประเทศไทยก็จะเป็จุดหนึ่ง ที่ไปเพิ่มอุณหภูมิให้กับภาวะโลกร้อน (Global Warming) ได้ ภัยกลุ่มสุดท้าย กลุ่มที่ ๓ ปัญหาความยากจน จากผลการศึกษา พบว่า ความยากจนเป็นต้นตอของปัญหาหลายๆ ประการ อันจะนำไปสู่แนวโน้มความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชน หรือระหว่างประชาชนด้วยกันเอง ซึ่งจะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีการแตกแยกจากภายในมากยิ่งขึ้นในอนาคต

กองทัพบกจึงเล็งเห็นความสำคัญที่จะต้องมีความพร้อมในการเผชิญภัยคุกคามทั้งแบบดั้งเดิม (Traditional Threats) และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non - Traditional Threats) ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงและความเป็นอยู่ของชนในชาติ ซึ่งมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น และยากที่จะคาดการณ์ได้ล่วงหน้า ลักษณะของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non - Traditional Threats) จะมีความสลับซับซ้อน และเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภัยคุกคามที่มีลักษณะเป็นภัยข้ามชาติ ซึ่งจะมีความเกี่ยวพันเชื่อมโยงกับประเทศหรือภูมิภาคอื่นๆ ทั้งที่เป็นรัฐชาติ และไม่มีสถานะเป็นรัฐ (Non-state Actor) เช่น ภัยคุกคามจากการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ และการค้ายาเสพติด รวมทั้งการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น ดังนั้นปัญหาเหล่านี้หากไม่สามารถควบคุมและได้รับการแก้ไขอย่างทันเวลาแล้ว ย่อมจะส่งผลกระทบขยายเป็นปัญหาความมั่นคงที่รุนแรงต่อประชาชนและประเทศชาติได้

ดังนั้นการที่ชาติจะมีความมั่นคงและปลอดภัยจากอันตราย ทั้งปวง ชาตินั้นๆจะต้องปราศจากสิ่งทีเรียกว่า ภัยคุกคาม (Threats) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ภัยคุกคามคือการกระทำอันจะเป็นอันตรายหรือสั่นคลอนต่อความมั่นคงของชาติในทุกๆ ด้าน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความล้มเหลวของวัตถุประสงค์ของชาติ และเสียหายต่อผลประโยชน์ของชาติ มีทั้งภัยคุกคามที่เกิดจากภายในและภายนอก ภัยคุกคามภายในอาจเกิดจากการก่อการร้าย การก่อความไม่สงบ ความขัดแย้งทางอุดมการณ์ทางการเมือง หรือความขัดแย้งทางเชื้อชาติ ศาสนา ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ การเกิดวิกฤตความมั่นคงของประเทศไทยในขณะนี้ นับตั้งแต่การเกิดความขัดแย้งทางการเมืองที่ได้ก่อตัวและ

พัฒนาขึ้นตั้งแต่ปี ๔๗ จนถึงปัจจุบัน (๒๕๕๗) โดยเฉพาะการขยายตัวของกลุ่มคนเสื้อแดงในการชุมนุมต่อต้านรัฐบาล รวมทั้ง ความขัดแย้งภายในพรรคร่วมรัฐบาล ซึ่งเป็นรัฐบาลผสม ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนของสถานการณ์การเมือง ตลอดจนปัญหาการก่อความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่กระทบต่อความมั่นคงประเทศ และเป็นภัยคุกคามภายในที่ต้องรีบแก้ไข ส่วนภัยคุกคามภายนอก ส่วนใหญ่เกิดจากการกระทำของฝ่ายตรงข้ามทั้งทางตรงและทางอ้อม

และจากกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ในโลกยุคปัจจุบัน ได้ทำให้ขอบเขตของภัยคุกคามและความมั่นคงเปลี่ยนแปลงไป มีอาณาเขตครอบคลุมถึงกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อในวงกว้าง ได้แก่ อาชญากรรมข้ามชาติ ภัยธรรมชาติ อุบัติเหตุขนาดใหญ่ ปัญหาสุขภาพและโรคระบาด ปัญหาพลังงานและสิ่งแวดล้อม วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ปัญหาทางสังคมและวัฒนธรรม รวมไปถึงความขัดแย้งทางการเมืองและการทหารระหว่างประเทศ

แนวความคิดเรื่องความมั่นคงรูปแบบใหม่

ความมั่นคงถือเป็นเป้าหมายสำคัญสูงสุดของทุกสังคมในทุกยุคทุกสมัย โดยกรอบแนวคิดความมั่นคงให้น้ำหนักความสำคัญกับมิติที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร ฯลฯ แตกต่างกันไปตามบริบทแวดล้อมของแต่ละช่วงเวลา ปัจจุบันในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ที่ส่งผลให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดและพลิกผันได้ ทำให้มิติที่ปวงถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างไม่อาจแบ่งแยกได้ ด้วยเหตุนี้กรอบแนวคิดความมั่นคงแบบเดิมจึงถูกปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมเป็นกรอบแนวคิดใหม่ที่เรียกว่าความมั่นคงแบบองค์รวม ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงจึงมี เป้าหมายสำคัญเพื่อบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบ เรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน ไปจนถึงระดับความมั่นคงของมนุษย์ และทุกมิติ การพัฒนา โดยใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อมุ่งที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่นๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง จึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อปรับสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคง ให้ประเทศมีความสงบเรียบร้อยและสันติสุข ในขณะเดียวกันก็ต้องมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหา

การค้ามนุษย์ ปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการเมือง ปัญหาความไม่สงบในบางพื้นที่ รวมทั้ง ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่ เช่น ปัญหาที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบ พลิกผัน ปัญหาการแข่งขันทางการค้าและการย้ายถิ่นของทุนข้ามชาติ นอกจากนี้ เพื่อให้การ ดำเนินการดังกล่าวสามารถบรรลุผลที่เป็นรูปธรรมทั้ง ปัจจุบันและในอนาคต จึงมีความจำเป็น ที่จะต้องพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่ กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ด้วยการยกระดับขีดความสามารถของกองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง รวมทั้งภาครัฐและภาค ประชาชนให้มีความพร้อมในการป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ รวมทั้งสามารถติดตาม ป้องกัน แก้ไข และรับมือกับปัญหาความมั่นคงทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับ อย่างบูรณาการทั้ง ภายในประเทศ ตลอดจนบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึง องค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อเสริมสร้างความสงบ สันติสุข ความมั่นคง และความเจริญ ก้าวหน้า ให้กับประเทศชาติ ภูมิภาค และโลกอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงมีเป้าหมายสำคัญเพื่อบริหารจัดการสภาวะแวดล้อม ของประเทศ ให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่อาจจะเกิดขึ้น ในอนาคต โดยใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และ องค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล

เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

เป้าหมายในภาพรวมระยะ ๒๐ ปีของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงที่เป็นรูปธรรม ชัดเจน คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” โดยมีเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความ มั่นคง ประกอบด้วย

เป้าหมายที่ ๑ ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข

เป้าหมายที่ ๒ บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ

เป้าหมายที่ ๓ กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาค ประชาชน มีความพร้อมในการแก้ไขปัญหา

เป้าหมายที่ ๔ ประเทศไทยมีบทบาทเป็นที่ขึ้นชม และได้รับการยอมรับ โดยประชาคม ระหว่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๕ การบริหารจัดการความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมอย่างมี ประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

๑. ดัชนีชี้วัดความสุขของประชากรสำหรับประเทศไทย อยู่ใน ๑๐ ลำดับแรกของโลก ภายใน ปี พ.ศ. ๒๕๘๐

๒. ระดับความมั่นคงปลอดภัยภายในประเทศและศักยภาพตำรวจระดับสากล อยู่ใน ๒๐ ลำดับแรกของโลก ภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๐

๓. กองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงมีความพร้อมด้านบุคลากร เทคโนโลยี ยุทโธปกรณ์ แผน ระบบการแก้ไขปัญหา และการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการแก้ไขปัญหาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกระดับความรุนแรง รวมถึงมีการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

๔. การนำเสนอแนวความคิดริเริ่มและหนทางแก้ไขปัญหาระหว่างประเทศตามโอกาสที่เหมาะสมของประเทศไทย

๕. การพัฒนาทั่วโลก (คนและเครื่องมือ) รวมถึงระบบการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวมให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

ประเด็นที่ ๑ การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อย และสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง ให้สถาบันหลักมีความมั่นคง เป็นจุดศูนย์รวมจิตใจอย่างยั่งยืน ประชาชนอยู่ดีมีสุข มีความมั่นคงปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน สังคมมีความเข้มแข็ง สามัคคีปรองดอง และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันพร้อมที่จะร่วมแก้ไขปัญหาของชาติ

๑. การพัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อมตระหนักในเรื่องความมั่นคง และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้คนไทยทุกคนในทุกภาคส่วนมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีอาชีพการงานและรายได้ที่เพียงพอ ได้รับโอกาสและความเสมอภาคอย่างเท่าเทียม มีความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ มีจิตสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เข้าใจปัญหาสำคัญของสังคม มีความรักความสามัคคี ตระหนักและให้ความสำคัญกับความมั่นคงของชาติ และพร้อมเข้ามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศ ตลอดจนช่วยเหลือประชาชน โดยการอำนวยความสะดวกอย่างกว้างขวาง และครอบคลุม ปลูกฝังจิตสำนึกและคุณสมบัติพื้นฐานคนไทยที่ดีให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม สร้างเสริมความรักความสามัคคี ความตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงและพัฒนาประเทศให้กับทุกภาคส่วน ทั้งประชาชน ตำรวจ ทหาร และหน่วยงานด้านความมั่นคงอื่น ๆ ผ่านทางโครงการ กิจกรรม และการณรงค์ต่าง ๆ ตลอดไปจนถึงการดำเนินการอื่นทุกวิถีทางที่เหมาะสม อย่างต่อเนื่อง และจริงจังจนประสบผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับอย่างชัดเจน

๒. การพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติเพื่อให้คนในชาติ มีจิตสำนึกรัก และหวงแหน มุ่งจงรักภักดี พร้อมธำรงรักษาไว้ ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้เป็นสิ่งยึดเหนี่ยว และศูนย์รวมจิตใจหนึ่งเดียวกันของคนทั้งชาติ โดยปลูกฝังและสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของสถาบันหลักของชาติ วัฒนธรรมเสริมสร้างความรักและภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย และชาติไทย ผ่านทางกลไกต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาประวัติศาสตร์ในเชิงสร้างสรรค์ น้อมนำและเผยแพร่ ศาสตร์พระราชา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนถึงแนวทางพระราชดำริต่าง ๆ ให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และนำไปประยุกต์ปฏิบัติใช้อย่างกว้างขวาง จัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ และพระราชกรณียกิจอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนส่งเสริมให้ยึดถือหลักการคำสอน ซึ่งเป็นแก่นแท้ หรือคำสอนที่ถูกต้องของศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต อุปถัมภ์ และคุ้มครองพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน โดยการส่งเสริม และสนับสนุนการศึกษาและการเผยแพร่หลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่จะช่วยพัฒนาทั้งจิตใจ และปัญญา รวมทั้งต้องจัดให้มีมาตรการ และกลไกในการป้องกันมิให้มีการบ่อนทำลายพระพุทธศาสนาไม่ว่าในรูปแบบใด มีการส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินมาตรการ หรือกลไกดังกล่าวด้วย ตลอดไปจนถึงอุปถัมภ์ค้ำจุนศาสนาอื่นให้มุ่งเน้นการสั่งสอนคนให้เป็นคนดี รักความสงบสันติสุข พร้อมมีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติบ้านเมือง และช่วยเสริมสร้างการอยู่ร่วมกันของคนต่างศาสนาอย่างปรองดองไม่ให้เกิดการแบ่งแยกแตกต่าง

๓. การพัฒนาและเสริมสร้างการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีเสถียรภาพ และมีธรรมาภิบาล เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เพื่อให้การบริหารจัดการบ้านเมืองและการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่สอดคล้องกับบริบทของไทย เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืนตามเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งได้ผู้นำและนักการเมืองที่เป็นคนดี คนเก่ง มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมสูง และกล้าตัดสินใจ โดยปลูกฝังให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมอย่างถูกต้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในบริบทของไทย ส่งเสริมให้นักการเมืองมีคุณภาพ เป็นคนดีมีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถ เห็นประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวและของพรรคพวกเพื่อนพ้อง เสริมสร้างพรรคการเมือง และสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มั่นนโยบาย แนวคิด และการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล สากลไปจนถึงพัฒนาปรับปรุงระบบการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพ สามารถจัดการเลือกตั้งได้อย่างสุจริตและเที่ยงธรรม มีกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและสร้างความสามัคคีปรองดอง จนสามารถ

คัดกรองคนดี คนเก่ง มีความรู้ความสามารถ และกล้าตัดสินใจ เข้ามาบริหารประเทศให้มุ่งไปสู่การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและ สอดคล้องเหมาะสมกับสังคมไทย

๔. การพัฒนาและเสริมสร้างกลไกที่สามารถป้องกันและขจัดสาเหตุของประเด็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ เพื่อให้ประเทศชาติมีกลไกเฉพาะเจาะจงที่มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขต้นเหตุที่เป็นรากเหง้าของปัญหาภายในประเทศทั้งปวงให้หมดไป มีการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง และทำให้เกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม โดยพัฒนาปรับปรุงกลไก และหน่วยงานด้านความมั่นคงที่มีอยู่เดิม เช่น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เป็นต้น หรือที่ต้องออกแบบใหม่ให้มีประสิทธิภาพ พร้อมรองรับปัญหาความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ได้ทุกมิติกำหนด และเสริมสร้างบทบาทของหน่วยงาน องค์กร หรือคณะกรรมการที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน สามารถตรวจสอบวิธีการดำเนินงาน การบูรณาการการปฏิบัติให้สอดคล้อง เกื้อกูล และต่อเนื่องกันตลอดไป จนถึงสามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่สาเหตุได้อย่างแท้จริง

ประเด็นที่ ๒ การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อแก้ไขปัญหาเดิมที่มีอยู่อย่างตรงประเด็นจนหมดไปอย่างรวดเร็ว และป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอันจะส่งผลให้การบริหารจัดการและการพัฒนาประเทศในทุกๆด้าน ดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่องและราบรื่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

๑. การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในปัจจุบัน เพื่อให้ปัญหาเดิมที่มีอยู่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังจนยุติลงหรือไม่ส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ รวมทั้งให้การบริหารและการพัฒนาบ้านเมืองเดินหน้าไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยผลักดันการวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา ของทุกภาคส่วนในทุกประเด็นอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการหารือ วางแผน และยกระดับวิธีการแก้ไข ปัญหาที่อาศัยการผนึกกำลังคนและทรัพยากร ให้มีส่วนร่วมแบบบูรณาการอย่างแท้จริง ดำเนินการ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล ตลอดถึงรายงานผลอย่างจริงจังต่อเนื่อง เสริมสร้างความร่วมมือกัน ระหว่างหน่วยงานหลักและรองในการป้องกัน แก้ไขปัญหา และช่วยเหลือประชาชน ทั้งจากภัยคุกคาม และปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงต่างๆ เช่น การก่อการร้าย อาชญากรรมทางไซเบอร์ การฟอกเงิน การค้ามนุษย์ การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การลักลอบค้าสินค้าเถื่อน การค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติด การขยายอำนาจ หรือแข่งขันกันทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง รวมไปถึงปัญหาการรุกเข้ามาอย่างรวดเร็วของทุนขนาดใหญ่ เทคโนโลยีใหม่ๆ การย้ายถิ่นของทุน

และแรงงานข้ามชาติที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติและความมั่นคงของมนุษย์ ปัญหาภัยพิบัติสำคัญ อันทำให้จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการความมั่นคง รวมไปถึงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ การ นโยบาย ยุทธศาสตร์ ตลอดจนโครงการที่เป็นหมุดหมายสำคัญของประเทศให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

๒. การติดตาม เฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่อาจอุบัติขึ้นใหม่ เพื่อให้ทราบสถานการณ์ล่วงหน้า และสามารถแก้ไขปัญหาและภัยคุกคามในอนาคตได้ทันที่ก่อนที่จะลุกลามต่อไป รวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาประเทศ โดยเสริมสร้างศักยภาพและความพร้อมในทุกด้าน ทั้งคน เครื่องมือ ยุทธศาสตร์ แผน งบประมาณ ระบบควบคุม บังคับบัญชา ระบบงาน ด้านการข่าวกรอง เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบเฝ้าตรวจและแจ้งเตือนต่างๆของหน่วยงานหลัก และหน่วยงานรอง ตั้งแต่ขั้นการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือน วิเคราะห์ กำหนดแนวทางป้องกันไปจนถึงขั้นการลงมือแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่สำคัญต่างๆ รวมทั้งการติดตามและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพในทุกขั้นตอน เสริมสร้างพลังของประชาชนและชุมชนให้ร่วมกับกำลังตำรวจ ทหาร และหน่วยงานด้าน ความมั่นคงอื่น ๆ ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาสำคัญต่างๆ อาทิ ภัยคุกคามทางไซเบอร์ การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ การแผ่อิทธิพลทางเศรษฐกิจของมหาอำนาจ และการย้ายถิ่นของทุน ข้ามชาติที่อาจกระทบต่อความมั่นคง ไปจนถึงติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่างๆ ให้ดำเนินการไปตามเป้าหมายการบริหารจัดการและพัฒนาประเทศที่กำหนดอย่างราบรื่น

๓. การสร้างความปลอดภัย และความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการแก้ไขจนเกิดความสงบและสันติสุข อย่างยั่งยืน ประชาชนในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคม พหุวัฒนธรรม รวมทั้งได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันกับภาคอื่นๆ โดยยกระดับการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงอย่างมีเอกภาพ ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มเป้าหมาย มีการบูรณาการ ความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นเชิงยุทธศาสตร์และเชิงพื้นที่ แผนการดำเนินงาน การลงมือปฏิบัติ ตลอดจนการติดตาม ประเมิน และรายงานผลอย่างสอดคล้องต่อเนื่องกันทุกระดับ ส่งเสริมและอำนวยความสะดวก ประสิทธิภาพในการเข้าแก้ไขปัญหา สภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการลดความรุนแรง รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคประชาสังคมในพื้นที่อย่างเหมาะสม มุ่งเน้นการขจัดปัญหาความขัดแย้ง และความไม่เป็นธรรมให้ได้อย่างจริงจังและถาวร ส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ให้เข้มแข็งจนเป็นพลังสำคัญในการปกป้องและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อไป พร้อมเสริมสร้างความเข้าใจกับกลุ่มเห็นต่างตามแนวทางสันติวิธีผ่านกลไกต่างๆ รวมไปถึงการพูดคุยกันอย่างเป็นมิตร ผลักดันให้มีการยึดถือคำสอน

ที่ถูกต้องของศาสนามาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต พร้อมดูแลและป้องกันมิให้มีการบิดเบือนคำสอนของศาสนาไปในทางที่ไม่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การปฏิบัติที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินของประชาชน และความมั่นคงของประเทศ มีการส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมร่วมมือกับภาครัฐในการพัฒนาพื้นที่อย่างเข้มแข็ง ต่อเนื่องและสอดคล้องกับความต้องการของทุกกลุ่มประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนตามยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง รวมทั้งศาสตร์พระราชา รวมถึงการสร้างเสริมโอกาสในการเข้าถึงการบริการต่าง ๆ ของรัฐให้ทัดเทียมกับภูมิภาคอื่น ๆ

๔. การรักษาความมั่นคง ผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล เพื่อให้ผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเลสามารถดำรงอยู่ได้ มีความอุดมสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ต่อประชาชน สังคม รวมถึงประเทศชาติอย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทัพ หน่วยงานเกี่ยวข้องและภาคประชาชน ให้สามารถพัฒนาสมุททานุภาพของประเทศ ควบคู่ไปกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการสมุทรภิบาลในการบริหารจัดการ ปกป้อง และดูแลรักษาผลประโยชน์ทั้งหมดของชาติ เสริมสร้างและบริหารจัดการความมั่นคงทั้งชายแดนทางบก ทะเลอาณาเขต และเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทยอย่างบูรณาการ และเป็นระบบ รวมไปถึงการพัฒนาระบบเฝ้าตรวจติดตามระบบตรวจคนเข้าเมืองการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบก และการเจรจา เพื่อแก้ไขปัญหาเขตแดนทางทะเล สร้างเสริมให้เจ้าหน้าที่รัฐมีบทบาท และขีดความสามารถที่เหมาะสม มีการดำเนินการต่างๆ และสอดคล้องดูแลอย่างต่อเนื่อง กำหนดพื้นที่อนุรักษ์อย่างถูกต้องและเป็นระบบ สร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนในเรื่องการให้ความสำคัญกับฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ การจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรม ตลอดจนแนวพระราชดำริในการอนุรักษ์ พัฒนา พื้นฟู ป้องกัน และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ จนเกิดความรัก ห่วงเห่น และมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่างๆ อย่างเข้มแข็งยั่งยืน

ประเด็นที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งระบบของประเทศให้มีความพร้อมในการป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ รวมทั้งสามารถติดตาม ป้องกัน แก้ไข และ รับมือกับปัญหาความมั่นคงทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับแบบบูรณาการ

๑. การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถติดตาม แจ้งเตือน ระวังยับยั้ง และป้องกันปัญหาและภัยคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถประเมินสถานการณ์ได้ถูกต้อง แม่นยำ และทันเวลา โดยเสริมสร้าง พัฒนา และบูรณาการ

ขีดความสามารถ ของระบบงานข่าวกรอง หน่วยงานข่าวกรอง และประชาคมข่าวกรองในประเทศ ให้ทันสมัย ทันสถานการณ์ทั้งด้านศักยภาพของบุคลากร ยุทธโศปกรณ์ เทคโนโลยี และระบบข้อมูลขนาดใหญ่ สามารถครอบคลุมการใช้งานได้อย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง มีการบูรณาการข้อมูลและนำผลผลิตด้านข่าวกรองไปใช้ในการบริหารจัดการปัญหาและความมั่นคงของชาติในทุกมิติและทุกด้าน รวมทั้งให้มีการเสริมสร้าง ความร่วมมือกับภาคประชาชน ประชาคมข่าวกรองต่างประเทศ อย่างแน่นแฟ้น

๒. การพัฒนาและฝึกพลังอำนาจแห่งชาติ กองทัพและหน่วยงานความมั่นคง รวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชนให้พร้อมป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ และเผชิญกับภัยคุกคามได้ทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ เพื่อให้ทรัพยากรที่สำคัญและจำเป็นทั้งปวงของกองทัพและหน่วยงานความมั่นคงได้รับการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพอย่างสมบูรณ์และเป็นรูปธรรม สามารถระดมทรัพยากรได้อย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนชัดเจน ส่งผลให้สามารถปกป้องอธิปไตยและแก้ไขปัญหาความมั่นคงได้ทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ โดยการจัดทำแผนพัฒนาและฝึกกำลังทรัพยากร รวมถึงขีดความสามารถทั้งปวงของกองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่มีประสิทธิภาพเป็นรูปธรรมชัดเจน มีการประเมินขีดความสามารถของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง พร้อมพัฒนาโครงสร้างกำลังรบและยุทธโศปกรณ์ให้เหมาะสม สามารถรับมือกับภัยคุกคามได้ทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ ยกระดับการฝึกซ้อมให้เป็นแบบบูรณาการที่ทันสมัย มีความสมบูรณ์ พร้อมนำไปปฏิบัติได้กับสถานการณ์จริง เสริมสร้างความสัมพันธ์ในการปฏิบัติการร่วมและการป้องกันภัย คุกคามด้านความมั่นคงกับเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ มิให้เกิดข้อขัดแย้งหรือปัญหาเกี่ยวกับเขตแดนทางบกและอาณาเขตทางทะเล พร้อมทั้งมีกลไกแก้ไขปัญหาความเห็นต่าง หรือความขัดแย้งผ่านทางการเจรจาและมาตรการทางการทูตตลอดไปจนถึงการส่งเสริมการวิจัย พัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ การพลังงานทหาร อวกาศ เทคโนโลยี สารสนเทศ และการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างหลักประกันให้ประเทศไทยก้าวไปสู่การมีอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบอัจฉริยะในอนาคต มีเทคโนโลยีเป็นของตนเองสามารถแข่งขัน และลดการพึ่งพา หรือนำเข้าจากต่างประเทศได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถสนับสนุนนโยบายและยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศได้

๓. การพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีความพร้อมเผชิญกับสภาวะไม่ปกติ ภัยคุกคามทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ รวมทั้งภัยพิบัติ และภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ ได้อย่างแท้จริง โดยพัฒนาปรับปรุงนโยบาย แนวทาง ระบบกลไกการบริหารจัดการ ตลอดถึงแผนการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องทั้งปวงให้ชัดเจน มีประสิทธิภาพ ครอบคลุม และพร้อมรองรับภัยทุกประเภททั้งในปัจจุบันและอนาคต ผลักดันให้

ทุกภาคส่วนมีการฝึกร่วมกันในทุกชั้นตอนอย่างต่อเนื่องจริงจึงจนสามารถปฏิบัติได้จริง เสริมสร้างความร่วมมือกันอย่างบูรณาการของทุกภาคส่วน ทั้งภายในและภายนอกประเทศให้มีประสิทธิภาพชัดเจนเป็นรูปธรรม ยกกระตือรือร้นข้อมูล ทรัพยากร การพัฒนาเทคโนโลยี และการฝึกอบรมให้ทุกส่วนรู้จักและเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติต่างๆ อย่างแท้จริง สามารถสนับสนุนการบริหารจัดการได้ทุกรูปแบบตั้งแต่ในระดับชาติไปจนถึงระดับท้องถิ่น ตลอดถึงพัฒนาปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

ประเด็นที่ ๔ การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กร ภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อสร้างเสริมความสงบ สันติสุข ความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศชาติ ภูมิภาค และ โลกอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศที่จะรองรับปัญหาร่วมกันได้

๑. การเสริมสร้างและรักษาคุณภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดความสันติสุข มั่นคง และสมดุลสำหรับทุกฝ่ายให้ทุกประเทศพร้อมเข้ามีส่วนร่วมในการประสานและปฏิบัติการกิจต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมุ่งแบ่งปันและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงร่วมกัน อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างราบรื่นและยั่งยืน โดยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ในทุกระดับและทุกด้านกับนานาชาติ โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจและประเทศที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ในมิติต่างๆ อย่างสมดุล พัฒนาและเสริมสร้างระบบกลไกมาตรการ ตลอดถึงความร่วมมือระหว่างประเทศที่เป็นประโยชน์กับประเทศไทยให้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุน การแลกเปลี่ยน แบ่งปัน และใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงร่วมกันอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ผลักดันการหารือทั้งแบบทวิภาคีและพหุภาคีในทุกระดับอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งเสริมสร้างความสัมพันธ์ ความไว้วางใจ เชื่อใจ ไปจนถึงความตระหนักรู้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ พร้อมทั้งลดความหวาดระแวงระหว่างกัน โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนการเยือนในระดับต่าง ๆ และการจัดเวทีสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จนทำให้บรรยากาศการดำเนินการระหว่างประเทศในทุกเรื่องทุกชั้นตอน ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ต่อเนื่อง และมีเสถียรภาพอย่างแท้จริง

๒. การเสริมสร้างและธำรงไว้ ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค เพื่อให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างสันติวิธี และร่วมมือกันเพื่อการพัฒนาให้เป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นของประชาคมอาเซียน และความเป็นแกนกลางของอาเซียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในระหว่างประชาชนในทุกมิติและทุกระดับ ทำการแลกเปลี่ยนและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันอย่างแน่นแฟ้นในทุกๆ ด้าน ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การเมืองและความ

มั่นคง วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กับมิตรประเทศ ซึ่งได้แก่ ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมด ประเทศสำคัญในภูมิภาค และนานาประเทศทั่วโลก รวมทั้งกรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงระดับภูมิภาคอื่นๆ ที่จะช่วยสร้างเสริมเสถียรภาพ ในภูมิภาค ตลอดจนผลักดัน และเผยแพร่การพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และศาสตร์ พระราชาให้เป็นที่เข้าใจ และมีการนำไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องในภูมิภาค อันจะ นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกันต่อไป

๓. การร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาคโลก รวมถึงองค์กรภาครัฐ และที่มีใช้ภาครัฐ เพื่อให้ความมั่นคงในภาพรวมทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และโลก มีการพัฒนา ไปสู่สันติสุขอย่างแท้จริงเป็นรูปธรรม และยั่งยืน โดยผลักดันส่งเสริมให้การดำเนินการและความ ร่วมมือ ระหว่างประเทศเป็นไปตามหลักการปฏิบัติสากล กฎหมาย และความตกลงระหว่างประเทศ พร้อมคำนึงถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างรัฐต่อรัฐ เอกชนต่อเอกชน และประชาชนต่อประชาชน สร้างเสริมความร่วมมือกับนานาชาติในการป้องกันและระงับภัยคุกคามทุกรูปแบบ พร้อมพัฒนา ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทุกระดับของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงอาเซียน รวมถึง ระหว่างมิตรประเทศในกรณีเกิดวิกฤตการณ์สำคัญ อาทิ ความอดอยาก ภัยพิบัติขนาดใหญ่ ฯลฯ ส่งเสริมบทบาทของไทยในเวทีความมั่นคงระหว่างประเทศและการรักษาสันติภาพของ สหประชาชาติให้นานาประเทศตระหนักและให้การยอมรับถึงความสำคัญ รวมไปถึงการเสริมสร้าง พลังบวกหรืออำนาจแบบนุ่มนวลของไทย โดยอาศัยการส่งเสริมและเผยแพร่ภาพลักษณ์ที่ดีและ วัฒนธรรมประเพณีไทย ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศาสตร์พระราชา ความนิยมวิถีไทย สันค้ำไทย ฯลฯ ผ่านความสัมพันธ์ทุกรูปแบบทุกระดับและทุกช่องทาง

ประเด็นที่ ๕ การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้กลไก สำคัญต่างๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารและพัฒนา ประเทศได้อย่างแท้จริงเป็น รูปธรรม มีการใช้หลักธรรมาภิบาล และการบังคับใช้กฎหมายอย่าง เกร่งกรี้ด และมีประสิทธิภาพ สามารถขจัดปัญหาการทุจริต และประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง เกิดความมั่นใจได้ว่าหน่วยงานรับผิดชอบทั้งหลักและรองพร้อมรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

๑. การพัฒนากลไกให้พร้อมสำหรับการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และแก้ไข ปัญหาคความมั่นคงแบบองค์รวม อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดความพร้อมรองรับปัญหาได้ทุก รูปแบบ ทุกระดับและทุกช่วงเวลา อย่างครบถ้วนสมบูรณ์และมีเอกภาพ โดยเสริมสร้างพร้อมทั้ง ยกระดับกลไก หน่วยงาน เช่น กองทัพไทย กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ศูนย์ประสานการ ปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เป็นต้น และกฎหมายที่มีอยู่

เดิมหรือที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ ผ่านทางการบูรณาการความร่วมมือและการปฏิบัติกับทุกภาคส่วน มีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจนเป็น รูปธรรม พัฒนาการวางแผนและเตรียมความพร้อมในทุกๆ ด้านกำหนดหน่วยงาน และตัวผู้รับผิดชอบในทุกระดับ พร้อมเฝ้ากรองรับปัญหาสัมมนาในระดับความคิดเห็น ตลอดจนให้การสนับสนุนในทุกด้านอย่างต่อเนื่องจริงจัง ตั้งแต่ยามปกติหรือยามสงบ มีการตรวจสอบและประเมินผลอย่างต่อเนื่องตามหลัก ธรรมชาติที่สอดคล้องกับบริบทและความก้าวหน้าของยุคสมัย พร้อมทั้งสามารถสร้างความเชื่อมโยงกันทั้งระบบ รวมไปถึงความเชื่อมโยงกับทุกภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ

๒. การบริหารจัดการความมั่นคงให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศในมิติอื่น ๆ เพื่อให้การพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติสามารถขับเคลื่อนไปได้ตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม และไม่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ โดยพัฒนาส่งเสริมการวางแผนคู่ขนานแบบบูรณาการให้สอดคล้องรองรับยุทธศาสตร์ชาติในทุกๆ ด้าน รวมไปถึงการพัฒนาประเทศที่เกี่ยวข้องในทุกมิติอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างผลักดันการบริหารจัดการ ตลอดถึงการบูรณาการการดำเนินการในทุกด้านให้ประสานสอดคล้องและสามารถปฏิบัติร่วมกันได้อย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงาน ด้านความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งครอบคลุมการสร้างความปลอดภัยให้กับประเทศชาติในทุกมิติอย่างยั่งยืน

๓. การพัฒนากลไกและองค์กรขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง เพื่อให้การดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เอกภาพ และเป็นรูปธรรมตามเป้าหมายที่กำหนด โดยให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติพัฒนาและเสริมสร้าง หน่วยงาน บุคลากร เครื่องมือ ระบบการบริหาร และการจัดสรรงบประมาณในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดการบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน รวมทั้งมีความพร้อม มีขีดความสามารถที่ทันสมัย เหมาะสม เพียงพอ และคล่องตัว มีเอกภาพในการบริหารจัดการที่ชัดเจน ตลอดจนมีบทบาทสำคัญในการรับผิดชอบดูแลปัญหาความมั่นคงทุกมิติในระดับ นโยบาย พร้อมรองรับบริบทที่จะเปลี่ยนแปลงต่อไปในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนสามารถบรรลุผลสำเร็จได้ตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดอย่างแท้จริง

แนวความคิดเรื่องความมั่นคงของประเทศ

ความมั่นคงแห่งชาติ (National Security) หมายถึง สภาวะการณ์ของชาติอันประกอบไปด้วย กลุ่มคน หรือประชาชน ที่มีวัฒนธรรม ประเพณี แหล่งกำเนิด ประวัติศาสตร์ ภาษา เดียวกัน หรือร่วมกัน อาศัยอยู่ในดินแดนด้านภูมิรัฐศาสตร์ ภายใต้การนำของรัฐบาลที่มีอำนาจอธิปไตย ในการปกครองดินแดนดังกล่าวด้วยตนเองอยู่ในสภาพที่มีความปลอดภัยจากภัยอันตรายทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นเกณฑ์การเสี่ยงใด ๆ ความเกรงกลัว ความกังวล และความสงสัย มีเสรีต่อแรงกดดันต่าง ๆ ซึ่งจะประกำันให้เกิดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนภายในชาติดำเนินไปได้อย่างอิสระ นอกจากนี้ยังต้องมีความแน่นอนไม่เปลี่ยนแปลงไปโดยง่าย มีความอดทนต่อแรงกดดันต่าง ๆ ที่มากระทบจากความหมายดังกล่าวเพื่อให้เกิดความชัดเจนจะได้ขออธิบายเพิ่มเติมดังนี้

ความมั่นคงแห่งชาติ เป็นสภาวะการณ์ของความมั่นคงในทุกองค์ประกอบของ “ชาติ” หรือ “รัฐ” ซึ่งก็หมายถึง ความมั่นคงของกลุ่มคน หรือประชาชนที่อยู่ในดินแดนนั้น ๆ ซึ่งประชาชนดังกล่าวโดยปกติ จะมีวัฒนธรรม ประเพณี แหล่งกำเนิด ประวัติศาสตร์ และภาษา เดียวกัน ดังนั้นความมั่นคงในที่นี้จะหมายถึง สภาพที่ประชาชนภายในชาติจะต้องปลอดภัยจากการเสี่ยงต่อภัยอันตรายต่าง ๆ (เช่น ภัยอันตรายจากการรุกรานจากรัฐอื่น ภัยอันตรายจากปัญหามลภาวะของสิ่งแวดล้อม ฯลฯ) ความตื่นตระหนก, ความเกรงกลัวใด ๆ รวมทั้งความกังวลสงสัยที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชนจะต้องไร้ซึ่งแรงกดดันต่าง ๆ ในการบริหารอำนาจอธิปไตยในดินแดนตน มีหลักประกันในการดำรงวิถีชีวิตตนเอง จะต้องมีความอดทนต่อแรงกระทบต่าง ๆ ทั้งจากภายนอกและภายใน จะต้องมีความหนักแน่น ไม่ผันแปรไปตามสิ่งที่มากระทบต่าง ๆ ความมั่นคงของดินแดนที่ตั้งอยู่ของ รัฐ ซึ่งมีลักษณะทางภูมิรัฐศาสตร์ ซึ่งก็จะหมายถึง การที่ดินแดนของรัฐนั้น ๆ จะต้องมีความปลอดภัยจากการรุกรานเข้ายึดครองโดยรัฐอื่น หรือแม้แต่การข่มขู่เข้าครอบครอง การละเมิดล่วงล้ำเขตแดน รวมทั้งจะต้องเป็นอาณาเขตดินแดนของประเทศที่มั่นคงไม่เปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าจะมีแรงกดดันใด ๆ ก็ตาม (เช่น แม้แต่การกัดเซาะของแม่น้ำที่เป็นเส้นแบ่งเขตแดน หรือแม้แต่การเปลี่ยนทิศทางกการไหลของแม่น้ำแล้วทำให้อาณาเขตดินแดนเปลี่ยนแปลงไปก็ไม่ให้เกิด)

ความมั่นคงของรัฐบาลที่ปกครองประเทศ โดยรัฐบาลดังกล่าวจะต้องกระทำหน้าที่ของตนในการบริหารประเทศโดยเสรี ไม่ถูกแทรกแซงการดำเนินการบริหารจากรัฐอื่น หรือจากกลุ่มใด ๆ ภายในประเทศ (มิได้หมายถึงรัฐบาลมีฟังกลุ่มใด ๆ เลยในสังคม แต่หมายถึงการที่รัฐบาลสามารถตัดสินใจและดำเนินการในการบริหารประเทศ ภายใต้กระบวนการตัดสินใจที่ถูกต้องมีถูกแทรกแซงจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น) จะต้องเป็นรัฐบาลที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลง หรือถูกโค่นล้มโดยง่ายจนกว่าจะถึงวาระที่สมควร มีอำนาจที่ได้รับการประกันในความชอบธรรม รวมทั้ง

รัฐบาลจะต้องมีความรู้สึกที่ปลอดภัยต่อ ความกดดัน ความเสี่ยง ความกังวลสงสัย และความตื่นตระหนกต่าง ๆ

ความมั่นคงของการมีอำนาจอธิปไตย อันมีเสรีในการปกครองประเทศของตนภายใต้ดินแดน และสิทธิในการปกครองภายในประเทศของตน โดยมีถูกต้องรัฐละเมิดอำนาจอธิปไตยดังกล่าวได้โดยง่าย มีเสรีในการจัดระเบียบการปกครองตนเอง มีความปลอดภัยจากความเกรงกลัว และความตื่นตระหนกต่าง ๆ มีความทนทานต่อแรงเสียดสี และแรงกดดันอันจะทำให้อำนาจอธิปไตยดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไป

ความมั่นคงแห่งชาติ เป็นคุณภาพของชาติ หรือรัฐที่มีหลักประกันในการดำรงอยู่อย่างแน่นอนหาถาวร มิเปลี่ยนแปลงไปโดยง่าย ปลอดภัยจากอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นหรือมีแนวโน้มจะเกิดขึ้น หรือแม้แต่คิดไปว่าจะเกิดขึ้น มีเสรีในการดำเนินการต่าง ๆ ด้วยตนเอง ในเรื่อง ประชากร ดินแดน รัฐบาล และอำนาจอธิปไตย

สถาบันการศึกษาในสหรัฐ ฯ แห่งได้ให้คำนิยามศัพท์ของความมั่นคงแห่งชาติไว้ดังนี้
National Security (USACGSC = รร.สช.ทบ.) กล่าวว่า

"The Protection of a nation from all types of external aggression espionage hostile reconnaissance sabotage subversion annoyance and other inimical influence หมายความว่า "ความมั่นคงแห่งชาติ หมายถึง การป้องกันชาติให้พ้นจากอันตรายทั้งปวง อันได้แก่การรุกรานจากภายนอก การจารกรรม การลาดตระเวนของข้าศึก การวินาศกรรม การบ่อนทำลาย การรบกวน และอิทธิพลอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงแก่ชาติ"

ส่วนวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรประเทศอินโดนีเซียให้คำจำกัดความของความมั่นคงแห่งชาติไว้ดังนี้

“ Ketahanan Nasional adalah kondisi dinamik bangsa yang meliputi segenap aspek kehidupan nasional yang terintegrasi berisi keuletan dan ketangguhan yang mengandung kemampuan mengembangkan kekuatan nasional, dalam menghadapi dan mengatasi segala tantangan, ancaman, hambatan dan gangguan baik yang datang dari luar maupun dari dalam, yang langsung maupun yang tidak langsung untuk menjamin identitas integritas, kelangsungan kehidupan bangsa dan negara, serta perjuangan mencapai Tujuan Nasionalnya.” หมายความว่า ความมั่นคงแห่งชาติ (ความหมายของคำว่า Ketahanan ในที่นี้มีความหมายถึง ความหนักแน่น ทนทาน ไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นความหมายของความมั่นคงนั่นเอง) คือ สภาวะการณ์ของชาติที่เต็มไปด้วยน้ำใจ และพลังงาน (พลังอำนาจของชาติ) จนกระทั่งสามารถที่จะตอบโต้สิ่งที่มากระทบได้โดยรวดเร็ว สามารถที่จะปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้สภาวะการณ์ดังกล่าวนี้

ครอบคลุมในทุกองค์ประกอบของชาติ (ประกอบไปด้วย ภูมิรัฐศาสตร์ ประชาชน การเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และการทหาร) มีบูรณภาพที่เข้มแข็ง ไม่ง่ายที่จะทำลาย และมีความพยายามที่จะไปถึงจุดหมายปลายทางของชาติ อันประกอบด้วย ความสามารถในการพัฒนาประเทศ ความพร้อมในการเผชิญหน้า และขจัดปัญหาทุกปัญหาที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็น ความขัดแย้ง ภัยคุกคาม ปัญหาที่เป็นตัวถ่วง และปัญหาารบกวนต่าง ๆ ทั้งที่มาจากภายนอกประเทศ หรือจากภายในเอง ทั้งที่เป็นภัยกระทบโดยตรง หรือที่เป็นผลกระทบในทางอ้อม ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะสามารถมั่นใจได้ในบูรณภาพแห่งดินแดน ความดำรงอยู่ของชาติ ตลอดจนสามารถที่จะต่อสู้ไปจนถึงจุดหมายปลายทางของชาติได้ “

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจกับความหมายของ "ความมั่นคงของชาติ" ก็จะเข้าใจถึงหัวใจสำคัญของการปกป้องชาติอย่างแท้จริง ซึ่งปัจจุบันเรากำลังพบกับภัยก่อการร้ายรูปแบบใหม่ โดยการแทรกแซงสังคมด้วยการเผยแพร่ด้วยสื่อออนไลน์ข้ามชาติ "วัฒนธรรมทางสังคม" ด้วยโงมตีให้ร้ายสถาบันพระมหากษัตริย์ สร้างความเกลียดชังในความเป็นชาติไทย และสร้างความขัดแย้งระหว่างประชาชนในราชอาณาจักรไทย ซึ่งทั้งหมดล้วนเกิดขึ้นจากการปลุกกระดมยุยงจากนอกราชอาณาจักรไทย

เพราะฉะนั้นแล้วหน้าที่ของรัฐบาลไทยในสถานะของหน่วยงานที่ใหญ่ที่สุดในเวลานี้ ต้องสร้างความเชื่อมั่นอันสูงสุดให้แก่ประชาชนว่าพวกเขาจะปลอดภัย โดยปราศจากการยุยงให้แตกแยกในหมู่ประชาชนจนอาจจะเกิดสงครามกลางเมืองได้

นอกจากนี้ นักวิชาการยังได้ให้ความหมายของความมั่นคงแห่งชาติในอีกแง่มุมหนึ่งของกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งประกอบไปด้วย ๒ ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยระดับ (Level Factor) ประกอบด้วย ความมั่นคงของบุคคล ความมั่นคงของกลุ่ม ผู้ปกครอง ความมั่นคงของชาติ ความมั่นคงของรัฐ

ปัจจัยมิติ (Dimensional Factor) ประกอบด้วย ด้านการเมือง การป้องกันประเทศ เศรษฐกิจ สังคม และอื่นๆ

ซึ่งทั้ง ๒ ปัจจัยไม่ได้ยึดรัฐเป็นหลักในการพิจารณา แต่คำนึงถึงประชาชนและสังคมเป็นหัวใจสำคัญในการพิจารณา โดยมองว่ารัฐนั้นไม่มีตัวตนที่แท้จริง แต่ประชาชนต่างหากที่เป็นฐานอำนาจที่แท้จริงของประเทศ หากรัฐไม่ให้ความสำคัญอย่างยิ่งแท้จริงกับความอยู่รอดปลอดภัยของประชาชนเป็นสำคัญแล้ว รัฐจะดำรงอยู่ไม่ได้ ดังนั้น ความมั่นคงในความหมายนี้ คือ สวัสดิภาพ ความปลอดภัย ตลอดจนความผาสุกของประชาชนและของสังคม โดยยึดถือคนเป็นหลักในการคิดและเป็นการให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของประชาชน

องค์ประกอบความมั่นคงแห่งชาติ มีดังนี้

๑. ความมั่นคงแห่งชาติด้านการเมือง หมายถึง การที่ประเทศมีระบบการเมืองที่มีเสถียรภาพอยู่บริหารประเทศได้ครบตามวาระ มีคณะรัฐบาลที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม มีความเสียสละและมุ่งมั่นที่จะทำงานเพื่อประเทศชาติอย่างแท้จริง บริหารงานด้วยความสะอาดโปร่งใส ได้รับความเลื่อมใสและไว้วางใจจากประชาชน ตลอดจนกำหนดนโยบายที่มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า สังคมมีความเข้มแข็ง มีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้ประชาชนในชาติ มีความอยู่ดีกินดี มีสิ่งบริการและอำนวยความสะดวกอย่างครบครัน มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน มีความสามารถในการรักษากฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ภายในประเทศให้ประชาชนในชาติได้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการต่างประเทศจะต้องมีรัฐบาลที่มีความสามารถทางการทูต นำพาให้ประเทศสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ในด้านเศรษฐกิจและการค้า เพื่อนำผลประโยชน์และเงินตราเข้าประเทศ และนำพาประเทศให้พ้นจากภัยคุกคามในด้านต่างๆ นอกจากนี้จะต้องมีผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์มีความซื่อสัตย์ มีความเสียสละ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล สามารถรู้เท่าทันเหตุการณ์ต่างๆ ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปและปรับตัวเพื่อรองรับสถานการณ์ใหม่ๆ ในการที่จะรักษาผลประโยชน์ของชาติไว้ได้

๒. ความมั่นคงแห่งชาติด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การที่ประเทศมีระบบเศรษฐกิจที่เจริญเติบโตโดยต่อเนื่อง ไม่หยุดชะงัก ทั้งเศรษฐกิจภายในประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เศรษฐกิจภายในประเทศ ประเทศจะต้องมีโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็งสมบูรณ์ และกระจายออกไปทั่วประเทศ เพื่อเอื้ออำนวยให้แก่การประกอบอาชีพต่างๆ ของคนในชาติ ไม่เกิดการสูญเปล่าทางเศรษฐกิจและเอื้อประโยชน์ต่อการดึงดูดนักลงทุนจากต่างชาติให้นำเงินมาลงทุนในประเทศ นอกจากนี้ประเทศจะต้องมีระบบการเงินและการคลังที่ดี ยึดมั่นในระเบียบวินัย มีความโปร่งใส กฎหมายและระเบียบต่างๆ จะต้องเอื้อประโยชน์ให้การทำธุรกิจของคนในชาติเป็นไปอย่างราบรื่น ด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ รัฐบาลจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ธุรกิจของคนไทยสามารถแข่งขันกับต่างชาติในเวทีการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ช่วยศึกษาและหาตลาดสินค้าใหม่ๆ ให้นักธุรกิจไทยสามารถนำกำไรที่เป็นเงินตราต่างประเทศเข้ามาภายในประเทศได้อย่างต่อเนื่อง การค้าขายและการส่งออกมีการเจริญเติบโต ได้เปรียบดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัด ทำให้มีเงินตราต่างประเทศเพื่อนำไปพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า

๓. ความมั่นคงแห่งชาติด้านการทหาร (การป้องกันประเทศ) หมายถึง การที่ประเทศมีความพร้อมทางด้านกำลังพลและกองทัพที่จะสามารถป้องกันรักษาเอกราชและอธิปไตย รวมทั้งผลประโยชน์อื่นๆ ของชาติจากการใช้กำลังทหารของต่างชาติ เข้ามาคูกคาม ดังนั้น ความมั่นคง

ทางการทหารนั้นจึงหมายถึง กองทัพจะต้องมีความพร้อมทางด้านกำลังพล และยุทธโศปกรณ์ และจะต้องมีประสิทธิภาพในการที่จะป้องกันและตอบโต้ประเทศที่คิดจะใช้กำลังเข้ารุกรานประเทศเรา นอกจากนี้ กองทัพจะมีความมั่นคงได้จะต้องมีผู้นำที่เฉลียวฉลาด มีความรู้ความสามารถ มีความเป็นผู้นำสูง ให้ความสนใจและเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของทหารในกองทัพ มีความรักในวิชาชีพ ขอมสละเวลาและชีวิตเพื่อการพัฒนากองทัพให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูงอย่างแท้จริง ให้ความสนใจและเฝ้าติดตามสถานการณ์ต่างๆ ของโลก ของภูมิภาคและของประเทศ เพื่อให้มีความพร้อมที่จะเผชิญกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ สู้ทำย สำหรับงานข่าวกรองของกองทัพ จะต้องมีความพร้อมอยู่ตลอดเวลา ตลอดจนดำเนินการทางการทูต เพื่อรักษาเอกราชและอธิปไตยของชาติ

๔. ความมั่นคงแห่งชาติด้านสังคม หมายถึง การที่ประเทศมีสังคมของคนในชาติที่เข้มแข็ง มีความรักและความสามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในชาติ อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข คนในชาติมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของคนในชาติ ประชาชนมีความเชื่อ มีค่านิยม มีวัฒนธรรมที่เกื้อกูลต่อการพัฒนาประเทศ และพัฒนาคุณภาพของประชาชน เช่น มีความขยัน อดทน ใฝ่หาความรู้ มีความรักชาติ ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี ให้ความสนใจ และมีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมืองรัฐบาล คอยสอดส่องสิ่งไม่ดีงามต่าง ๆ ช่วยเป็นหูเป็นตาให้แก่รัฐบาล ให้คำแนะนำในทางที่ดีต่อรัฐบาล รู้จักประหยัด อดออม พร้อมทั้งจะเสียสละเพื่อชาติ ไม่มีการเอารัดเอาเปรียบกันภายในชาติ มีความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกัน หากสังคมของคนในชาติใดมีลักษณะดังกล่าว ก็จะทำให้ชาติพัฒนาไปได้เร็ว เพราะคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในทุกๆ ด้าน ประเทศใดมีคนที่มีความรู้ความสามารถสูงจำนวนมาก ประเทศนั้นก็เจริญก้าวหน้าไปได้เร็ว

๕. ความมั่นคงแห่งชาติด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หมายถึง การที่ประชาชนภายในชาติมีการคิดค้นด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อใช้ในเชิงการค้าและอุตสาหกรรมของประเทศอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ อันเป็นการพึ่งพาตนเองในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และลดการสูญเสียเงินตราของประเทศจากการที่ต้องไปซื้อและพึ่งพาเทคโนโลยีของต่างชาติ

๖. ความมั่นคงแห่งชาติด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การที่ประเทศมีพลังงานภายในประเทศเพียงพอต่อการใช้ภายในประเทศ ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต พลังงานนี้รวมทั้งพลังงานในรูปของน้ำมัน กระแสไฟฟ้า และวัสดุอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต่อความเป็นอยู่ของประชาชนภายในชาติและการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมทุกชนิด หากประเทศขาดพลังงานหรือมีไม่เพียงพอแล้ว จะส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและเศรษฐกิจของชาติ ตลอดจนความอยู่รอดของชาติอีกด้วย ส่วนด้านสิ่งแวดล้อมนั้น จะมีผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในชาติ

รวมถึงผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมของโลก และการดึงดูดนักท่องเที่ยวที่จะนำรายได้เข้าประเทศ รัฐบาลจึงจำเป็นต้องรักษาสมดุลให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม รักษาสภาวะแวดล้อมของ ประเทศให้ประชาชนได้มีอากาศ และน้ำที่บริสุทธิ์ไว้เพื่อดำรงชีวิตและเพื่อประกอบอาชีพ มีการ รักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยต่อสภาวะแวดล้อม รวมถึงสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่สร้างขึ้นมาในประเทศด้วย

ปัจจุบันความมั่นคงแห่งชาติถูกมองว่า “เป็นความมั่นคงในลักษณะองค์รวมที่มีความหมายกว้างขึ้นครอบคลุมถึงปัจจัยต่างๆ ด้าน โดยไม่มองเฉพาะในความหมายเพียงเพื่อความ อยู่รอดความปลอดภัยของรัฐ หรือความเข้มแข็งของชาติ ของชุมชน และของประชาสังคมในทุกด้าน แต่จะหมายความรวมถึงความมั่นคงของประเทศเพื่อนบ้านด้วย เนื่องจากประเทศไม่สามารถ ดำรงอยู่ตามลำพังได้หากประเทศเพื่อนบ้านยังไม่มี ความมั่นคง แนวคิดในลักษณะองค์รวมดังกล่าว เรียกว่า เป็นความมั่นคงสมบูรณ์แบบ หรือความมั่นคงแบบเบ็ดเสร็จ (Comprehensive Security)”

สรุป อย่างไรก็ตาม ความมั่นคงแห่งชาติเป็นเรื่องที่กว้างขวาง เกี่ยวข้องและครอบคลุม ทุกเรื่องของกิจการต่างๆ ภายในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การป้องกันประเทศ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และพลังงาน ความมั่นคงแห่งชาติ จึงไม่ใช่เรื่องของการป้องกันประเทศเหมือนในอดีต ที่ความมั่นคงต้องขึ้นอยู่กับความสามารถ ทางด้านการป้องกันประเทศเป็นสำคัญ แต่เป็นปรากฏการณ์ (phenomenon) และสถานการณ์ของ ประเทศที่รวมเอากิจกรรมต่างๆ อันจะทำให้ชาติเกิดความมั่นคงขึ้น

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ ๒๐ ปี

สถานการณ์ปัญหาความมั่นคงของประเทศในปัจจุบันมีลักษณะผสมผสานระหว่าง ปัญหาความมั่นคงรูปแบบเก่ากับปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่มีความซับซ้อนและมีความ หลากหลายเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประชาชนและประเทศโดยรวม ด้วยเหตุ ดังกล่าว สภาพความมั่นคงแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญกับ “การเสริมสร้างความมั่นคงแบบองค์รวมที่ ครอบคลุมมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม การป้องกันประเทศ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” และ “การ บริหารจัดการที่เป็นเอกภาพ” โดยมุ่งเน้นการมีภูมิคุ้มกัน การป้องกัน การลดเงื่อนไขของปัญหา ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและการพัฒนาพื้นที่เป้าหมาย ด้วยการใช้กระบวนการพัฒนาทาง เศรษฐกิจ สังคม และการป้องกันประเทศ เข้ามาดำเนินงานร่วมกันทั้งในระดับกระทรวง/กรม ระดับ จังหวัด และระดับท้องถิ่น

ในการดำเนินการดังกล่าวข้างต้น สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติจึงได้กำหนด ยุทธศาสตร์ การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๖๐) อันสืบเนื่องจากแนวคิด ในช่วง พ.ศ. ๒๕๑๗ - ๒๕๑๘ ให้นำการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ของฝ่ายพลเรือน เข้ามาสนับสนุน ภารกิจของทหาร โดยเฉพาะ การช่วงชิงพื้นที่และประชาชนในชนบทที่มีปัญหาความมั่นคงรุนแรง จากภัยคุกคามภายนอกประเทศ โดยการประสานแผนพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงเข้ากับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยจัดทำเป็น แผนพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ ในช่วง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔-๕ และ เมื่อสำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๔๗) ขึ้น ดังนั้น จึงได้ดำเนินการพัฒนา เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) เป็นการดำเนินงานภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน และขยายห้วง เวลาให้ครอบคลุมถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๙

กรอบแนวคิดยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

๑. การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติได้ให้ความสำคัญกับหลักคิด ๔ ประการ ดังนี้

๑.๑ การรู้จักตัวตนของเรา โดยการประเมินศักยภาพในภาพรวมและในระดับพื้นที่ เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และ ข้อจำกัด โดยเฉพาะการประเมินพื้นที่จังหวัดชายแดน จังหวัดชายฝั่งทะเล และพื้นที่จังหวัดชั้นใน

๑.๒ การรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงในระดับต่างๆ โดยพิจารณาต่อเนื่องจากการ ประเมินตัวตนของเราที่ให้ความสำคัญกับประเมินสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในระดับต่างๆ โดย ให้ความสำคัญกับผลกระทบต่อประเทศไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยพิจารณาการเปลี่ยนแปลง ภายในประเทศ ประเทศรอบบ้าน ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภูมิภาคเอเชีย ภูมิภาคอื่นๆ และ ระดับโลก

๑.๓ การรู้จักสร้างภูมิคุ้มกัน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับการประเมิน วิเคราะห์ สังเคราะห์สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในระดับต่างๆ เพื่อกำหนดแนวทางการเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ที่นำไปสู่ การปรับตัวของคนและสังคมในระดับต่าง ๆ

๑.๔ การรู้จักสร้างโอกาสเชิงรุก โดยพิจารณากำหนดแนวทาง และมาตรการ ดำเนินงานเชิงรุกที่ปรับตัวพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ความมั่นคงและมิติที่เกี่ยวข้อง ในระดับต่าง ๆ เพื่อมุ่งเน้นการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ ความมั่นคงของชาติ (Survival & Growth) และความผาสุกของคนในชาติ

๒. การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติเชื่อมโยงกับ นโยบาย/ยุทธศาสตร์ของ กระทรวง/กรม ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการทำงานร่วมกัน อาทิ นโยบายรัฐบาล นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) นโยบายกระทรวงมหาดไทย นโยบายกระทรวงการต่างประเทศ ยุทธศาสตร์ประเทศ (Country Strategy) ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของ กระทรวงกลาโหม ยุทธศาสตร์การจัดการสถานะและสิทธิของบุคคล แนวคิดยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล แนวคิดยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ แผนป้องกันประเทศ แผนรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นต้น

๓. การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงเชิงรุก ที่มุ่งเน้นการป้องกันหรือลดเงื่อนไขของปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง โดยพัฒนาระบบการจัดการและการประสานแผนงาน/โครงการของทุกภาคส่วนให้ดำเนินงานร่วมกันในลักษณะบูรณาการด้วยการใช้กระบวนการทางเศรษฐกิจ สังคม และการป้องกันประเทศ ให้ประสานสอดคล้องและเกื้อหนุนกันเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ

๔. การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้คนมีจิตสำนึกด้านความมั่นคงและให้ชุมชนและพื้นที่เป้าหมาย มีความพร้อมการผนึกกำลังทุกภาคส่วนร่วมมือกับภาครัฐในการรักษาความมั่นคง โดยเฉพาะเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของงานมวลชนและระบบหมู่บ้านชายแดน ระบบป้องกันและสื่อสารชายแดน ระบบยุติธรรมชุมชน ระบบการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภาคประชาชน เพื่อให้สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติตลอดจนการเตรียมพร้อมด้านพื้นที่ให้สามารถเผชิญสถานการณ์ปัญหาความมั่นคง

๕. การป้องกันและแก้ไขปัญหาคความมั่นคงในเชิงภารกิจ (Function) และ เชิงพื้นที่ (Area Base) เพื่อเตรียมความพร้อมของคนและพื้นที่ชั้นใน พื้นที่ชายแดน พื้นที่ชายฝั่งทะเลที่ต้องกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาในระดับกระทรวง/กรม (Function) และระดับจังหวัด (Area) ให้ประสานสอดคล้องกันในแต่ละสภาพปัญหาและบริบทของพื้นที่ โดยพิจารณาแผนงาน/โครงการที่เหมาะสมกับโอกาสและข้อจำกัดของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละพื้นที่ โดยหน่วยงานส่วนกลางและหน่วยงานระดับพื้นที่ร่วมประเมิน วิเคราะห์ สถานการณ์ปัญหาความมั่นคง และกำหนดประเด็นหัวข้อ (Subject Matters) ประเด็นปัญหา ความมั่นคง (Issues) และประเด็นพื้นที่ (Area) รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญและระดับความรุนแรงของปัญหาที่ชัดเจน เพื่อกำหนดแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกันตั้งแต่ระดับกระทรวง กรม และจังหวัด โดยเฉพาะพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลความเจริญและมีปัญหาความมั่นคงจำเป็นต้องพิจารณาจุดเน้นแนวทางดำเนินงานและ

กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม การพัฒนาให้เหมาะสมสอดคล้องกับพื้นที่และระดับความรุนแรงหรือ ขจัดเงื่อนไขของปัญหา

๖. การดำเนินงานที่ให้ความสำคัญกับมิติความมั่นคงภายในประเทศและมิติความมั่นคงร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมอาเซียน ที่สนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community - APSC) ให้สนับสนุนการพัฒนาการค้าชายแดนเพื่อส่งเสริมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) รวมทั้งการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนชายแดนไทยกับชุมชนชายแดนต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือของประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio - Cultural Community - ASCC) โดยเฉพาะประเด็นยุทธศาสตร์ การเสริมสร้างความมั่นคงที่เน้นสร้างความร่วมมือ สร้างพันธมิตร การบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนทั้งทางบกทางทะเล รวมถึงการสร้างปัจจัยสนับสนุนต่างๆ เช่น ฐานข้อมูล เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการเพิ่มศักยภาพของเมืองเพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากอาเซียน เพื่อทำให้เมืองมีศักยภาพที่จะเชื่อมโยงกับสมาชิกอาเซียนใน ด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การลงทุน และ การค้าชายแดน โดยมีแนวทางการจัดการและกลไกการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่

๗. การเสริมสร้างความร่วมมือในลักษณะบูรณาการระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับหน่วยงานท้องถิ่น และระหว่างหน่วยงานภายในของไทยกับสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ไทยในประเทศเพื่อนบ้าน โดยพัฒนาระบบประสานและบริหารจัดการที่เน้นการบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น และระหว่างหน่วยงานภายในประเทศไทยกับสถานเอกอัครราชทูตไทยและสถานกงสุลใหญ่ไทย

๘. การบริหารจัดการที่มีเอกภาพและประสิทธิภาพในทุกกระดับ โดยมีกลไกบริหารจัดการระดับนโยบาย ระดับภาค และ ระดับจังหวัด ภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเพื่อเสริม ความมั่นคงของชาติ เพื่ออำนวยความสะดวกและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ

สำหรับประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ ประกอบด้วย ๖ ประเด็นยุทธศาสตร์รองรับ ดังนี้ ๑) ยุทธศาสตร์พัฒนากำลังเพื่อเสริมสร้างศักยภาพและภูมิคุ้มกันของคน ชุมชน และพื้นที่เป้าหมายอย่างยั่งยืน ๒) ยุทธศาสตร์การจัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน ๓) ยุทธศาสตร์เสริมสร้าง ความมั่นคงในมิติวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการจัดการโดยสันติวิธี ๔) ยุทธศาสตร์พัฒนาฐานข้อมูลและองค์ความรู้ด้านความมั่นคง ๕) ยุทธศาสตร์เสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้าน และ ๖) ยุทธศาสตร์บริหารจัดการอย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ

๑. ยุทธศาสตร์ฉันทก้าลังเพื่อเสริมสร้างศักยภาพและภูมิคุ้มกันของคน ชุมชน และพื้นที่เป้าหมายอย่างยั่งยืน

๑.๑ เสริมสร้างให้คนและชุมชนมีจิตสำนึกด้านความมั่นคงและมีศักยภาพตลอดจนภูมิคุ้มกันอย่างยั่งยืน โดยสนับสนุน ส่งเสริม และ เสริมสร้างการพัฒนาคน ชุมชน หมู่บ้าน บนพื้นฐานของ การมีส่วนร่วม ให้กับผู้นำชุมชนและหมู่บ้าน ผู้นำกลุ่ม/องค์กรชุมชน สภาองค์กรชุมชน และองค์กรภาคประชาสังคม รวมทั้งผู้นำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพื่อสร้างผู้นำชุมชนด้านความมั่นคง ตลอดจนประชาชนทั่วไปในพื้นที่จังหวัดชั้นใน จังหวัดชายแดน และจังหวัดชายฝั่งทะเล ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

๑.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ให้ความสำคัญกับการป้องกันและการแก้ไขปัญหาความมั่นคงให้สอดคล้องกับความต้องการของคนและชุมชนในพื้นที่ โดยเฉพาะเวทีการจัดทาแผนระดับชุมชน ตำบล อำเภอ และจังหวัด เพื่อสร้างความตระหนักรู้ของประชาชนถึงมิติปัญหาความมั่นคงที่กระทบต่อตนเองและชุมชน รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมกำหนดแนวทาง การพัฒนา การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันระดับประชาชนและชุมชน

๑.๓ ส่งเสริมให้คนและชุมชนในพื้นที่ชายแดน พื้นที่ชายฝั่งทะเลและเกาะแก่งสามารถอ่านและเขียนภาษาไทยและภาษาท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมให้คนบริเวณพื้นที่ชายแดนเรียนรู้ภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ให้พัฒนาความรู้และทักษะตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อให้เป็นครูสอนเด็กและเยาวชนในพื้นที่ชายแดนและพื้นที่เสี่ยงภัยเพื่อเสริมเจ้าหน้าที่หลักทางการศึกษา รวมถึงให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สร้างอาชีพ และรายได้บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการเข้าถึงบริการสาธารณสุขพื้นฐาน เพื่อป้องกันโรคติดต่อชายแดน ตลอดจนเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมทั้งส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ชายแดน เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและความร่วมมือระดับอนุภูมิภาค

๑.๔ ส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานในจังหวัดมีความร่วมมือกับหน่วยงานภาคเอกชนและเครือข่ายประชาสังคมในจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) องค์กรพัฒนาเอกชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน ร่วมดำเนิน โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เพื่อเสริมความมั่นคงของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

๑.๕ ส่งเสริมความรู้ สร้างความเข้าใจ และ ประชาสัมพันธ์ เพื่อป้องกันการทาลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อแนวเขตแดน และแสวงหาแนวทางลด

เงื่อนไข ความขัดแย้งการแข่งขันทรัพยากรธรรมชาติของคนในพื้นที่และนอกพื้นที่ โดยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

๑.๖ พัฒนาและส่งเสริมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ และ สร้างขวัญกำลังใจ ค่าตอบแทนที่เหมาะสม โดยเฉพาะผู้ที่ปฏิบัติงานในระดับตำบล อำเภอ ในพื้นที่ห่างไกล หรือ เป็นพื้นที่เสี่ยงชายแดนและทางทะเล

๑.๗ ส่งเสริมและขยายผลการพัฒนาโครงการตามแนวพระราชดำริ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของคน ชุมชน และ พื้นที่เป้าหมายอย่างยั่งยืน ได้แก่ โครงการหมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดน โครงการหมู่บ้านยามชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ

๒. ยุทธศาสตร์การจัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน

๒.๑ ดำเนินการจัดทาแผนการจัดระบบป้องกัน เพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน ให้ครอบคลุมพื้นที่ทางบกและทางทะเลที่สอดคล้องกับแผนป้องกันประเทศ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการค้าชายแดน และความเป็นมิตรของประชาชนชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๒.๒ ดำเนินการจัดระเบียบชุมชนและเสริมสร้างระบบหมู่บ้านเข้มแข็งให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่จังหวัดชายแดน จังหวัดชายฝั่งทะเล รวมทั้งเกาะแก่ง และจังหวัดชั้นใน โดยมุ่งเสริมความเข้มแข็งของระบบหมู่บ้านชายแดนเป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนา และป้องกันตนเอง (อพป.) เป็นลำดับแรก และพัฒนากลไกของหมู่บ้านทั่วไป คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) กลุ่มอาสาสมัคร กลุ่มพลังมวลชน ไทยอาสาป้องกันชาติทางทะเล (ทสปช.) ชูศักยภาพความปลอดภัยหมู่บ้าน การฝึกอบรมกำลังประชาชนเพื่อความมั่นคงทางทะเล การฝึกอบรมวิทยุมุดดานาวีแก่กลุ่มชาวประมง และองค์กรชุมชนต่างๆ ให้มีความพร้อมและสามารถป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับชุมชนและหมู่บ้าน

๒.๓ เสริมสร้างระบบป้องกันชายแดน ชายฝั่งทะเลและเกาะแก่ง โดยวางแผนและกำหนดแผนปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการฝึกอบรมกำลังประชาชนของกระทรวงมหาดไทย กองบัญชาการกองทัพไทยและเหล่าทัพ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรควบคู่กับการเสริมสร้างระบบประชากรให้มีความรู้พื้นฐานด้านความมั่นคง และจิตสำนึกความมั่นคง และนาการพัฒนาอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนของหน่วยงานด้านเศรษฐกิจ และสังคมเข้าไปพัฒนาคนและชุมชนในหมู่บ้านตำบลเป้าหมายในคราวเดียวกัน

๒.๔ ดำเนินการจัดและพัฒนาให้มีระบบการแจ้งเตือนและระบบเฝ้าตรวจทั้งทางบกและทางทะเลในลักษณะเครือข่าย (Network) ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และนำระบบ

ภูมิสารสนเทศมาสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพัฒนาขีดความสามารถการป้องกันและปราบปรามไม่ให้เกิดปัญหาความมั่นคง อาทิ การมีเครือข่ายเฝ้าระวังและระบบตรวจการณ์ ปัญหาความมั่นคงบริเวณช่องทางสัญจรข้ามแดนและช่องทางทางธรรมชาติทั้งทางบกและทางทะเล ท่าข้าม เป็นต้น เพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับคนในพื้นที่เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศสมาชิกอาเซียน

๒.๕ สนับสนุนและพัฒนาระบบสื่อสารให้พร้อมใช้งานควบคู่กับเสริมสร้างความรู้ของเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครกลุ่มต่างๆ ทั้งฝ่ายทหารและพลเรือนโดยการร่วมมือกับหน่วยงานภาคเอกชนให้สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการสื่อสารของฝ่ายทหาร ฝ่ายปกครอง และหน่วยงานในพื้นที่ชายแดน ชายฝั่งทะเล รวมทั้งกลุ่มอาสาสมัครต่าง ๆ ให้สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันในการแจ้งเตือน เฝ้าระวัง ประชาสัมพันธ์และปฏิบัติการจิตวิทยา (Information Operation) เพื่อให้คนและชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยได้ร่วมมือระวังป้องกัน รวมถึงประโยชน์ในการสื่อสาร เพื่อพัฒนาเครือข่ายชุมชนเข้มแข็ง

๒.๖ พัฒนาระบบการสัญจรข้ามแดนทั้งทางบกและทางทะเล ให้สามารถป้องกันและควบคุมการลักลอบเข้าเมือง และปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติที่เป็นภัยคุกคามความมั่นคงของประเทศไทย ได้แก่ การค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ การค้าอาวุธ และการค้าสิ่งที่เป็นโทษต่อชีวิตและสังคม รวมทั้งการนำสิ่งของผิดกฎหมายและสินค้าหนีภาษี และการเคลื่อนไหวของกลุ่ม/ขบวนการที่เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคง ตลอดจนดำเนินการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเข้มงวดในการป้องกัน สกัดกั้น และระงับยับยั้งการกระทำผิดกฎหมาย

๒.๗ เร่งดำเนินการจัดระเบียบพื้นที่ที่มีเงื่อนไขของปัญหาความมั่นคงหรือควบคุมการใช้พื้นที่ที่มีปัญหาเขตแดน เพื่อลดการเผชิญหน้าหรือการกระทบกระทั่งกับประเทศคู่กรณี ตลอดจนปรับปรุงระบบการเฝ้าระวัง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่

๓. ยุทธศาสตร์เสริมสร้างความมั่นคงในมิติวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการจัดการโดยสันติวิธี

๓.๑ สนับสนุนให้มีการนามิติวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชุมชน/ท้องถิ่น และส่งเสริมการจัดเวทีประชาคมในระดับต่างๆ ตามความพร้อมของแต่ละพื้นที่ทั้งในระดับชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด เพื่อนำมิติด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชุมชน/ท้องถิ่น มาเป็นแนวทางหลักในการดำเนินงานเสริมสร้างความมั่นคงให้สอดคล้องกับสถานการณ์และภัยคุกคามความมั่นคงในระดับพื้นที่ ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือด้านศาสนา เนื่องจากศาสนาเป็นรากฐานของความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในพื้นที่ชายแดน

๓.๒ สนับสนุนหน่วยงานของรัฐให้ความสำคัญนามิติด้านวัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาชุมชน/ท้องถิ่น มาประยุกต์ใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง และ/หรือ สนับสนุน การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ โดยจัดเป็น โครงการนำร่อง (Pilot Project) ตาม ความพร้อมของชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ ภาคเอกชน องค์กรภาคประชาชน กลุ่มอาสาสมัครเพื่อความมั่นคงได้มีกิจกรรมที่นำมิติด้าน วัฒนธรรมและภูมิปัญญาชุมชน/ท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างความร่วมมือของชุมชน ชายแดนไทย และความร่วมมือระหว่างชุมชนชายแดนไทยกับชุมชนชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติโดยลดข้อขัดแย้งที่นำไปสู่ ปัญหาด้านความมั่นคง

๓.๓ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังแนวทางการจัดการความขัดแย้งโดย แนวทาง สันติวิธี อาทิ ข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้นำองค์กรภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้นำภาคประชาชน เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจที่จะลดระดับ ความรุนแรงเมื่อเผชิญกับสถานการณ์และปัญหาความมั่นคงรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะการป้องกันไม่ให้ความขัดแย้งอันเกิดจากการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติและ ความขัดแย้ง ภายในสังคมขยายตัวไปสู่การใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

๓.๔ ส่งเสริมเวทีและประชาคมการเรียนรู้การจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธีและ กระบวนการยุติธรรมชุมชน ทั้งในสถาบันการศึกษาและนอกสถาบันการศึกษารวมทั้งในระดับ ชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้เข้าใจและมีทักษะการจัดการความขัดแย้งในระดับชุมชนด้วยวิถีชุมชน ผสมผสานกับการเรียนรู้ กฎ กติกา ของภาครัฐ ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรที่มีความ เชี่ยวชาญในกระบวนการจัดการ ความขัดแย้งโดยสันติวิธีและกระบวนการยุติธรรมชุมชน เพื่อ สนับสนุนหน่วยงานของรัฐในกระบวนการเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่เกิดขึ้น

๓.๕ ส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีบทบาทเป็นศูนย์ ประสานความร่วมมือของชุมชนในการจัดการความขัดแย้งภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของ ชุมชน ทั้งกระบวนการยุติธรรมทางเลือกและกระบวนการยุติธรรมสมานฉันท์ (Restorative Justice) ซึ่งเป็นกระบวนการที่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้ง สนับสนุนการมีคณะกรรมการไตรภาคีระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ผู้ที่ประสบความเดือดร้อน และ ผู้แทนภาควิชาการและสื่อสารมวลชน เพื่อเจรจาหา ข้อยุติความขัดแย้งของคนในสังคมที่ยอมรับ ร่วมกันได้

๓.๖ ส่งเสริมให้องค์กรนอกภาครัฐที่ได้รับการยอมรับจากสังคมเป็นหน่วยเจ้าภาพสร้างกลไกการเจรจาหาข้อยุติและทางออกในการแก้ไขข้อขัดแย้ง รวมถึงความแตกแยกในสังคมที่อาจจะนำไปสู่ความรุนแรงและเกิดผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม

๓.๗ ศึกษา วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ในการจัดการความขัดแย้งของชุมชนและท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนให้เป็นพลังดำเนินการและสนับสนุนการเผยแพร่แนวทางการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธีของภาคประชาชนให้เกิดการเรียนรู้ของทุกภาคส่วน

๓.๘ ส่งเสริมการดำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมการศึกษาประวัติศาสตร์ โบราณคดีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้คนในท้องถิ่นมีความภูมิใจในประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ชาติไทย

๔. ยุทธศาสตร์พัฒนาฐานข้อมูลและองค์ความรู้ด้านความมั่นคง

๔.๑ สนับสนุนการพัฒนาข้อมูลและระบบฐานข้อมูลตั้งแต่ระดับกระทรวง กรม ระดับภาค ระดับจังหวัด รวมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลในทุกระดับ โดยใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยี ภูมิสารสนเทศและภาพถ่ายดาวเทียม รวมทั้งให้ความสำคัญกับข้อมูลสถานการณ์หรือภัยคุกคามด้านความมั่นคง ข้อมูลสภาพพื้นที่ ข้อมูลความต้องการของชุมชนที่มีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชน เพื่อนำมาพิจารณาจัดทำและสนับสนุนแผนงาน/โครงการด้านความมั่นคงที่สอดคล้องกับสถานการณ์และเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และตอบสนองความต้องการของชุมชน

๔.๒ พัฒนาและจัดทำข้อมูลและระบบฐานข้อมูลด้านการข่าว การบูรณาการด้านการข่าว ในทุกระดับของศูนย์ประสานข่าวกรองแห่งชาติ (ส่วนกลางและระดับภาค) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (Information Sharing) และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่น่าสนใจเตือนและสั่งการแก้ไขปัญหาได้ทันเหตุการณ์ โดยอาจจัดให้มีศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (Information Sharing Center) รวมทั้งส่งเสริม การข่าวภาคประชาชน การมีศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพื่อความมั่นคงเพื่อประโยชน์ในการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนสถานการณ์ด้านความมั่นคง

๔.๓ สนับสนุนและเร่งดำเนินการจัดทำข้อมูลและฐานข้อมูลเรือ การจัดระเบียบการเข้า-ออก ทางทะเล เพื่อให้เกิดการรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเล (Maritime Domain Awareness : MDA) ของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) โดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาสนับสนุนการดำเนินการ อาทิ การควบคุมการกระทำผิดที่อาศัยประโยชน์จากการสัญจรข้ามแดน การพัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางทะเล ระบบควบคุมการจราจรและความปลอดภัยทางทะเล (Vessel Traffic Service : VTS) เป็นต้น รวมทั้งสามารถใช้ประโยชน์จากระบบฐานข้อมูลจังหวัด เพื่อให้มีการพัฒนาฐานข้อมูลด้านความมั่นคงทั้งหน่วยงานส่วนกลางและหน่วยงานระดับจังหวัด

๔.๔ ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเหมาะสมกับระดับวัยของประชากร โดยให้เน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ให้มีจิตสำนึก ด้านความมั่นคง โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนแต่ละพื้นที่ รวมทั้งเสริมสร้างองค์ความรู้ ด้านความมั่นคงให้กับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่รัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้อง อาทิ ปลัดอำเภอ นายอำเภอ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัคร และกลุ่มมวลชน เป็นต้น เพื่อให้มีความรู้ในการพัฒนาคน ชุมชน พื้นที่ และแนวทางป้องกันและลดปัญหาที่เกิดขึ้น

๔.๕ พัฒนาและส่งเสริมการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างความมั่นคง เพื่อสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาลดจนแนวทางพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ และสนับสนุนการนาผลงานศึกษา วิจัยที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับ การดำเนินงานการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติในทุกกระดับ

๔.๖ ส่งเสริมให้หน่วยงานรัฐในระดับนโยบาย หน่วยงานทางวิชาการ สถาบันการศึกษา หรือศูนย์วิชาการด้านความมั่นคงเป็นองค์กรกลางในการศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ด้านความมั่นคง รวมทั้งการถ่ายทอดวิชาการและองค์ความรู้สู่สาธารณชน หน่วยงานภาครัฐด้านความมั่นคง และหน่วยงานที่มีภารกิจสนับสนุนการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ โดยเฉพาะความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ การจัดทำแผนงานด้านความมั่นคงของจังหวัดและการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ

๔.๗ สนับสนุนการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายความมั่นคง รวมทั้งสร้างช่องทางการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านความมั่นคงสู่เวทีชุมชนผ่านสถาบันการศึกษาและองค์กรทางศาสนา รวมทั้ง อาจสนับสนุนให้มีการพัฒนาคุณภาพของศูนย์การเรียนรู้ และห้องสมุดของชุมชน รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น อินเทอร์เน็ต เพื่อให้การเรียนรู้ของชุมชนเป็นไปอย่างเท่าทัน และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ ตลอดจนเสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ระดับภาคและจังหวัด กับสภาองค์กรชุมชน และกลุ่ม/องค์กรภาคประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อพัฒนารากฐานความมั่นคงของคนและชุมชนให้มีภูมิคุ้มกันปัญหาอย่างเข้มแข็ง ยั่งยืน และพัฒนาเครือข่ายดำเนินงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๘ เสริมสร้างการตระหนักรู้และความเข้าใจของเจ้าหน้าที่รัฐ กลุ่มอาสาสมัคร ผู้นำชุมชน และประชาชนเกี่ยวกับสถานการณ์และปัญหาระหว่างไทยกับประเทศรอบบ้าน ทักษะคดีที่มีต่อไทยและความต้องการของประเทศเพื่อนบ้านรวมทั้งปรับทัศนคติและสร้างความเข้าใจของผู้นำชุมชนและท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้าใจของหน่วยงานรัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน โดย

จัดช่องทางเผยแพร่ความรู้และเวทีรับฟังความเห็น ข้อเสนอแนะหรือข้อร้องทุกข์ เพื่อกลั่นกรองข้อมูลในพื้นที่ในการป้องกันหรือยุติข้อขัดแย้งไม่ให้อักระดับเป็นความขัดแย้งระดับชาติ

๔.๕ ส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นในการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ โดยพิจารณา กำหนดแนวทางส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความรู้ ความเข้าใจการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ อาทิ ภารกิจ การรักษาความสงบเรียบร้อยชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

๕. ยุทธศาสตร์เสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้าน

๕.๑ สนับสนุนการดำเนินงานของ ชุมชน และ ท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดชายแดน และจังหวัดชายฝั่งทะเลที่นำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีในระดับชุมชนและท้องถิ่น หรือกิจกรรมเสริมสร้างความร่วมมือที่นำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขกับประเทศรอบบ้านหรือกิจกรรมที่ช่วยคลี่คลายความขัดแย้งในพื้นที่

๕.๒ เสริมสร้างและประสานความร่วมมือของหน่วยงาน และองค์กรของรัฐ ในระดับพื้นที่กับประเทศรอบบ้านที่มุ่งขจัดเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดความหวาดระแวงและความไม่ไว้วางใจระหว่างกัน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นพื้นฐานของการพัฒนาความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ สังคม และด้านอื่นๆ ในกรอบประชาคมความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงของประชาคมอาเซียน

๕.๓ ส่งเสริมและจัดทำแผนการบูรณาการ แผนงาน/โครงการของหน่วยงานของรัฐ ในการดำเนินความร่วมมือและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะระหว่างหน่วยงาน ส่วนกลางกับหน่วยงานในจังหวัด รวมทั้งระหว่างหน่วยงานในประเทศของไทยกับส่วนราชการของไทยที่ตั้งสำนักงานในประเทศเพื่อนบ้าน

๕.๔ เร่งรัดการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่กับประเทศรอบบ้าน โดยใช้กลไกการเจรจาในระดับทวิภาคีบนพื้นฐานของความเคารพและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

๕.๕ ส่งเสริมกิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้สึที่ดี (Goodwill) ความรู้สึกชื่นชม (Sense of appreciation) และความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในทุกภาคส่วน โดยใช้ความใกล้ชิดทางด้านภาษา วัฒนธรรม และประเพณี โดยเฉพาะเยาวชนของไทยกับประเทศรอบบ้าน และสนับสนุนบทบาทของภาคเอกชนและภาคประชาสังคม รวมทั้งใช้ประโยชน์จากสมาคมเพื่อมิตรภาพต่างๆ เพื่อส่งเสริมการดำเนินนโยบายเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างไทยกับประเทศรอบบ้านจากระดับประชาชนสู่ระดับรัฐบาล

๕.๖ ส่งเสริมและประสานงานความร่วมมือระหว่างจังหวัดชายแดนไทยกับจังหวัดชายแดนประเทศรอบบ้าน อาทิ ความร่วมมือด้านสาธารณสุขชายแดน ด้านการศึกษา ตลอดจนเร่งรัดการแก้ไขปัญหาร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านบนพื้นฐานของการเคารพและมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ภายใต้กลไกเจรจาในลักษณะทวิภาคีและระดับภูมิภาคที่สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ด้านต่างประเทศของไทย

๖. ยุทธศาสตร์บริหารจัดการอย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ ดำเนินงานภายใต้กลไกการบริหารจัดการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนา เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และ/หรือ ให้เป็นไปตามที่ คณะกรรมการนโยบายและอำนาจการพัฒนา เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (นพช.) มอบหมายและสั่งการ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ

ดังนั้นในการที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของชาตินั้นจำเป็นต้องใช้เครื่องมือของชาติทั้งปวงที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและอย่างมีประสิทธิภาพ เครื่องมื่อดังกล่าวนี้ก็คือ พลังอำนาจแห่งชาติ (National Power) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งพลังอำนาจแห่งชาติคือเครื่องมือที่ก่อให้เกิดความสามารถในการดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติในทุกๆ ด้าน เพื่อผลสำเร็จของวัตถุประสงค์ของชาติและผลประโยชน์ของชาติอันเป็นจุดหมายปลายทางของชาติที่ได้วางไว้นั่นเอง ทั้งพลังอำนาจแห่งชาติและความมั่นคงแห่งชาติต่างก็มีองค์ประกอบในลักษณะเดียวกัน ได้แก่ พลังอำนาจแห่งชาติด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การป้องกันประเทศ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พลังงานและสิ่งแวดล้อม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า พลังอำนาจแห่งชาติ คือ ศักยภาพของความมั่นคงแห่งชาตินั่นเอง ในฐานะที่พลังอำนาจแห่งชาติเป็นขีดความสามารถที่จะทำให้ประเทศชาติมีความมั่นคงได้ในที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการสำรวจองค์ความรู้ทางด้านการศึกษาที่ตรงหรือใกล้เคียงกับหัวข้อในการวิจัย พบว่ามีเอกสารงานวิจัยดังนี้

ภาราดา ชัยนิคม (๒๕๕๘) ได้วิจัยเรื่อง ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีความพร้อมทั้งด้านความคิด สติปัญญา และความสามารถ อีกทั้งยังจะเป็นปัญญาชนผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนาประเทศได้ในอนาคต โดยข้อมูลที่ได้จากการจัดบันทึกภาคสนามจากการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมี

ส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนมีความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงรวม ๖ ประเภท ได้แก่ ความมั่นคงทางอาหาร ความมั่นคงไซเบอร์ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ยาเสพติด การค้ามนุษย์และการก่อการร้าย โดยภัยดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะขยายตัวรุนแรงมากขึ้น ในขณะที่องค์ความรู้ทางด้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ยังคงมีลักษณะผูกขาดอยู่กับรัฐ ดังนั้นควรส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว เพื่อสร้างความมั่นคงของรัฐอยู่ในคุณภาพที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

ถาวร เมืองช้าง (๒๕๕๘) ได้วิจัยเรื่อง ศักยภาพการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการปัญหาความมั่นคงชายแดนภายใต้ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ระหว่างไทย-กัมพูชา ในกระแสการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กรณีศึกษาจังหวัดตราด ใช้วิธีการศึกษา โดยการกำหนดประชากรแบบเจาะจง และใช้การวิจัยเชิงบูรณาการ (Mixed Method Model) เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ และการสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพ รวมทั้งการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยและเมื่อพิจารณาผลการศึกษาเป็นรายปัญหาพบว่าด้านที่มีศักยภาพมากที่สุด ได้แก่ การจัดการปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ การจัดการปัญหา ยาเสพติด และน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดการปัญหาการค้าสินค้าเถื่อน สินค้าหนีภาษีกับปัญหาการฟอกเงิน ส่วนผลการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มศักยภาพมีแนวทาง ได้แก่ การอบรมให้ความรู้จัดตั้งกลุ่มองค์กรในท้องถิ่น เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อน สร้างเครือข่าย เฝ้าระวังและช่องทางสื่อสาร กำหนดอำนาจหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีหน้าที่ในการสนับสนุนงานด้านความมั่นคง

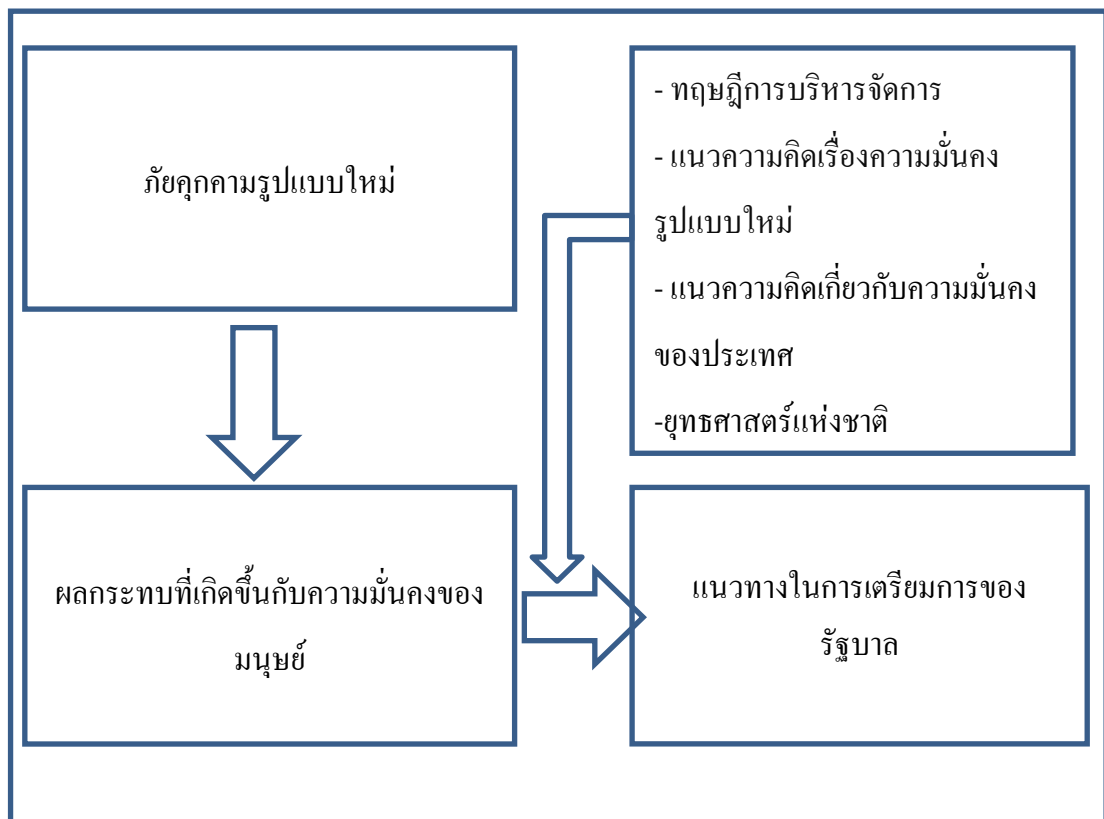
คณะกรรมาธิการการทหาร วุฒิสภา และคณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์ (๒๕๕๘) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดการด้านความมั่นคง : กรณีเหตุการณ์ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาด้านองค์กรและการบริหารจัดการ ปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเน้นขอบเขตพื้นที่ ๓ จังหวัด ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส วิธีการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล เอกสารและภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ข้าราชการในส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความมั่นคง และการพัฒนาทุกกระทรวงในระดับพื้นที่และระดับจังหวัด ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดหลักในการจัดการปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้มาจากแนวคิดยุคสงครามเย็น ซึ่งต้องบูรณาการมิติการพัฒนาและมิติการรักษาความมั่นคง ด้วยการปราบปรามเข้าด้วยกัน องค์กรในการจัดการปัญหา จึงตั้งบนหลักคิดดังกล่าว และต้องการลักษณะการบูรณาการภายใต้องค์กรเดียว พัฒนาการขององค์กรการแก้ปัญหาที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เริ่มต้นจากเดิมงานพัฒนาและความมั่นคงอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรเดียว คือ กองอำนวยการรักษา

ความมั่นคงภายใน รับผิดชอบรวม โดยศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) รับผิดชอบงานพัฒนาส่วนหน่วยงานผสมพลเรือน ตำรวจ ทหาร ๔๘ รับผิดชอบด้านการปราบปรามการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกิดขึ้นในสมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย พ.ศ. ๒๕๓๑ ได้แยกงานพัฒนาออกจากงานปราบปราม โดยแยกองค์กร ศอ.บต. และพลเรือน ตำรวจ ทหาร ๔๑ ออกจากกัน ส่วนรัฐบาลทักษิณก็ตัดสินใจปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรอีกครั้ง โดยให้ยุบเลิก ศอ.บต. ให้งานการพัฒนาไปบูรณาการภายใต้ระบบกลุ่มจังหวัดและตั้งองค์กรใหม่ชื่อคณะกรรมการเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนงานการปราบปรามให้หน่วยปกติเป็นผู้ดำเนินการและยกเลิกหน่วยพลเรือน ตำรวจ ทหาร ๔๑ ความรุนแรงของสถานการณ์ที่เพิ่มขึ้น ทำให้มีการจัดตั้งหน่วยงานใหม่คือ กองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุข ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งรับผิดชอบบูรณาการงานพัฒนาและความมั่นคงแบบเบ็ดเสร็จ แต่จากการวิจัยพบว่า แม้ว่ารูปแบบขององค์กรจะมีความสมบูรณ์เหมาะสมมีอำนาจหน้าที่บูรณาการ งบประมาณ งานและคน แต่การปฏิบัติจริงไม่สำเร็จ เพราะปัญหาคือ ใช้วัฒนธรรมองค์กรเดียวไปครอบงำการปฏิบัติจึงไม่สามารถสร้างส่วนร่วมให้เกิดกับหน่วยงานต่างๆ ในองค์กรได้ระบบการจัดการและบุคลากรขององค์กรใช้ระบบทหารเป็นหลัก บรรจุบุคลากร ส่วนงานสำคัญกับการตัดสินใจจากฝ่ายทหาร ความไม่สำเร็จของงานถูกกระทบจากระบบการเงินปัจจุบันเข้าไปกำกับดูแลมากเกินไป เพื่อหวังผลทางการเมืองในอนาคต

ธีรพงศ์ เมฆเฉลิม (๒๕๔๕) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) กับภัยคุกคามในยุคโลกาภิวัตน์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของ กอ.รมน. ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล บทบาทของ กอ.รมน. ตามสภาพจริง และเสนอแนะบทบาทที่เหมาะสมของ กอ.รมน. กับภัยคุกคามในยุคโลกาภิวัตน์ วิธีการศึกษา ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (in depth - interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ปฏิบัติงานใน กอ.รมน. จำนวน ๑๕ คน ประกอบด้วย ระดับผู้บริหาร จำนวน ๗ คน และระดับผู้ปฏิบัติงานตั้งแต่ผู้อำนวยการกองขึ้นไป ๘ คน ผลการศึกษาพบว่า สถานภาพและบทบาทของ กอ.รมน. ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลนั้น เปลี่ยนแปลงจากเดิมที่เคยเป็นองค์กรระดับนโยบาย รับผิดชอบวางยุทธศาสตร์การต่อสู้กับภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงภายในและเป็นองค์กรที่แปลงนโยบายมาสู่การปฏิบัติด้วยนั้น ได้ถูกลดบทบาทลงมาเป็นองค์กรที่แปลงนโยบายด้านความมั่นคงมาสู่การปฏิบัติเพียงอย่างเดียว ในลักษณะอำนวยการประสานงาน และส่งเสริมการปฏิบัติของส่วนราชการอื่น แต่ยังเป็นองค์กรที่มีการทำงานในลักษณะการบูรณาการของพลเรือน ตำรวจ ทหารเช่นเดิม ด้านอำนาจหน้าที่ กอ.รมน. ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน กิจกรรมโครงการที่ได้รับมอบให้ปฏิบัติขาดอำนาจตามกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานและไม่ตรงกบภารกิจหลักของ กอ.รมน. ในเรื่องการบริหารจัดการตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน

โดยเน้นกระทำในภารกิจ การแก้ปัญหาสาเหตุ การแก้ไขปัญหาผู้อพยพหนีเข้าเมือง โดยฝึกกฎหมาย การปฏิบัติงานส่งเสริมส่วนราชการอื่นในการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน ตลอดจนการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านโครงสร้างในภาพรวมต้องมีการปรับโครงสร้างให้เป็นหน่วยที่มีอัตราการจัดหน่วยที่ถาวร รับผิดชอบเรื่องความมั่นคงภายในทั้งหมด โดยบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอย่างจริงจัง

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย



จากกรอบแนวคิดของการวิจัย สามารถอธิบายได้ ดังนี้ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ก่อให้เกิดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับความมั่นคงของมนุษย์ในหลายมิติ ซึ่งแต่ละมิติย่อมส่งผลต่อโครงสร้างของสังคมไทย โดยต้องศึกษาหาแนวทางการบริหารจัดการภัยคุกคามรูปแบบใหม่ รวมทั้งยุทธศาสตร์แห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางในแนวทางในการเตรียมการของรัฐบาลต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของมนุษย์

สรุป

การศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในบทนี้จะสามารถสรุปเป็นประเด็นแนวทางเพื่อนำไปศึกษาและวิเคราะห์บทที่ ๓ บทที่ ๔ และ บทที่ ๕ ได้ต่อไปดังนี้

แนวคิดกลุ่มแรก คือ แนวความคิดเกี่ยวกับความมั่นคงรูปแบบใหม่ แนวคิดเรื่องภัยคุกคามรูปแบบใหม่ และปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของสังคมไทย จะเป็นกรอบแนวคิดหลักเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความมั่นคงของรัฐกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ในบริบทของสังคมไทยว่ามีภัยคุกคามรูปแบบใหม่ใดๆบ้างที่ส่งผลกระทบโดยตรงหรือโดยอ้อม รวมทั้งแนวโน้มของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่สังคมไทยจะต้องเผชิญ ซึ่งจากกลุ่มแนวคิดนี้ จะเป็นโจทย์ให้กองทัพไทยต้องเข้ามาจัดการปัญหาภัยคุกคามดังกล่าว

แนวความคิดเกี่ยวกับความมั่นคงรูปแบบใหม่ ความมั่นคงถือเป็นเป้าหมายสำคัญสูงสุดของทุกสังคมในทุกยุคทุกสมัย โดยกรอบแนวคิดความ มั่นคงให้น้ำหนักความสำคัญกับมิติที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร ฯลฯ แตกต่างกันไปตามบริบทแวดล้อมของแต่ละช่วงเวลา ปัจจุบันในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่ส่งผลให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดและพลิกผัน ได้ทำให้มิติที่มุ่งถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างไม่อาจแบ่งแยกได้

แนวคิดเรื่องภัยคุกคามรูปแบบใหม่ “ภัยคุกคามรูปแบบใหม่” นั้นสิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจก่อนหน้านั้นคือ “Traditional Threat” หรือ “ภัยคุกคามแบบดั้งเดิม” ซึ่งกล่าวโดยรวมแล้ว ภัยคุกคามแบบดั้งเดิมจะมีความหมายครอบคลุมถึง ภัยคุกคามจากการใช้กำลังทหารเข้าทำการรบและยังรวมไปถึงการบ่อนทำลาย ก่อวินาศกรรม จารกรรม ที่มีการกระทำในลักษณะรัฐต่อรัฐ ต่อมาปัจจุบันเมื่อสงครามเย็นยุติลงและเกิดกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่ส่งผลให้รูปแบบการดำเนินชีวิตในสังคมประกอบกับการเกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนวัตกรรมในเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication Technology: ICT) ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ผสมผสานกับภัยคุกคามแบบดั้งเดิมได้ก่อให้เกิดความสั่นคลอนในกิจการความมั่นคงของประเทศทุกประเทศในโลกแล้ว การมีผู้ที่เกี่ยวข้องในกิจการความมั่นคงที่มีความรู้ความสามารถ มีมุมมองที่แตกต่าง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และมีความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นทีมจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ในการที่จะช่วยป้องกัน และแก้ไขปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่

ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของสังคมไทย กล่าวคือ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศโดยตรงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และการทหาร ในลักษณะที่ภัยคุกคามได้ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นตามลำดับจากปัจจัยบวกของกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปิดเสรีการค้า การเงิน การลงทุน ความก้าวหน้าทางการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนผู้คนมีการย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น

แนวคิดกลุ่มที่สอง คือ ทฤษฎีการบริหารจัดการ และยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ จะเป็นกรอบตัวแบบทฤษฎีแบบกว้างๆ ขององค์กรและการบริหารจัดการองค์กรภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง และที่แคบลงมาก็เป็นนโยบายความมั่นคงแห่งชาติของ สมช. และยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศของปัญหาภัยคุกคามดังกล่าว

ทฤษฎีการบริหารจัดการ บริบทที่สำคัญประการหนึ่งของนักบริหาร คือการจัดการหรือการบริหารองค์การให้สามารถอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง โดยรวบรวมเอากลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การ นำไปสู่การปฏิบัติเพื่อความสำเร็จในเป้าหมาย โดยคำนึงถึงควมมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความประหยัด ซึ่งองค์การคือ กลุ่มบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป รวมกันขึ้น เพื่อที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยที่บุคคลคนเดียวไม่สามารถดำเนินการให้สำเร็จได้โดยลำพัง องค์ประกอบขององค์การ คือ

๑. คน

๒. เทคนิค

๓. ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร หรือที่เรียกว่า สารสนเทศ

๔. โครงสร้าง

๕. เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์

ความหมายของการบริหารจัดการนั้น หมายถึง กระบวนการของการมุ่งสู่เป้าหมายขององค์กรจากการทำงานร่วมกัน โดยใช้บุคคลและทรัพยากรอื่นๆ

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ เป็นแผน “การเสริมสร้างความมั่นคงแบบองค์รวมที่ครอบคลุมมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม การป้องกันประเทศ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี” และ “การบริหารจัดการที่เป็นเอกภาพ” โดยมุ่งเน้นการมีภูมิคุ้มกัน การป้องกัน การลดเงื่อนไขของปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและการพัฒนาพื้นที่เป้าหมาย ด้วยการใช้กระบวนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการป้องกันประเทศ เข้ามาดำเนินงานร่วมกันทั้งในระดับกระทรวง/กรม ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น จัดทำโดย สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๖๐)

บทที่ ๓

การเตรียมความพร้อมของรัฐบาลในการรับมือภัยคุกคาม รูปแบบใหม่และปัญหาข้อขัดข้อง

ในบทนี้จะเป็นการศึกษาเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมของรัฐบาลในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาถึงการเตรียมความพร้อมของรัฐบาลในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตามที่ระบุไว้ในกรอบแนวคิดการวิจัย โดยเริ่มต้นจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในปัจจุบันและอนาคตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และเพื่อศึกษาปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคต ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย โดยแบ่งประเด็นในการศึกษาและวิเคราะห์ออกเป็น ๕ ประเด็น ได้แก่

๑. ภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ
๒. ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในปัจจุบันและอนาคต
๓. การดำเนินงานที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔. ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ
๕. บทสรุป

ภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ

ความมั่นคงของชาติ เป็นสิ่งสำคัญต่อ “ความอยู่รอด” หรือ “ความเสื่อมสลาย” ของประเทศ แต่เราก็ไม่ควรนำคำว่าความมั่นคงของชาติไปใช้พร่ำเพรื่อโดยมีวาระซ่อนเร้นเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและพวก ความมั่นคงของชาติไทย ขณะนี้อยู่ในสถานะที่น่าเป็นห่วงที่สุดและไม่เคยปรากฏมาก่อน ถ้าไม่มีการแก้ไขอย่างเป็นระบบจะเป็นอันตรายต่อประเทศอย่างใหญ่หลวง

ความรุนแรงของภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติแตกต่างกันไปตามกาลเวลา ภัยคุกคามความมั่นคงของไทยในอดีตมาจากนอกประเทศ ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง สมัยสงครามเย็น จากลัทธิคอมมิวนิสต์โซเวียต จีน เวียดนาม แต่วันนี้ภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติไทยเกิดจากสนิมเนื้อใน หรือเกิดจากคนไทย

ด้วยกันเอง ถือว่าเป็นภัยคุกคามเร่งด่วนเฉพาะหน้าที่เห็น ได้ชัดเจนที่สุดเป็นภัยคุกคามที่กว้างและลึก เกี่ยวพันกันในทุกมิติ หลายปัญหาของภัยคุกคาม ได้ฟุ้งกระจายมานาน บางปัญหาที่เพิ่งเกิดขึ้น เมื่อพิจารณาถึง “สถานการณ์แห่งปัญหา” สาเหตุสำคัญที่ทำให้ความมั่นคงของชาติสิ้นคลอนและเกิด ปัญหาจนทุกวันนี้คือ

๑. อวิชชา ความไม่รู้ ไม่รู้จักคิด เป็นสิ่งที่เกิดจากตัวเองเกิดจากความบกพร่องของรัฐ ที่ไม่เพิ่มโอกาสให้คนเหล่านั้น แต่กลับให้ข้อมูลผิดพลาด บิดเบือนข้อมูล เป็นสาเหตุสำคัญทำให้เกิดอวิชชา

๒. ความอยุติธรรมในสังคม เกิดจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมและเหลื่อมล้ำ การบังคับใช้กฎหมายที่หย่อนยาน หลายมาตรฐาน เจ้าหน้าที่ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๓. การทุจริตคอร์รัปชัน เกิดจากความโลภ ไม่พอเพียง ขาดจริยธรรม คุณธรรม ความไว้ วินัยของคนในสังคมไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง เจ้าหน้าที่รัฐ ภาคธุรกิจเอกชน มีการคอร์รัปชันอำนาจ เวลา ทรัพย์สินเงินทอง คอร์รัปชันภาษี คอร์รัปชันนโยบาย

๔. ความยากจนข้นแค้นของคนในสังคม ความไม่มั่นคงของมนุษย์ การขาดที่พักอาศัย ขาดที่ทำกิน ขาดการดูแลที่เหมาะสมจากรัฐ เกิดจากการบริหารที่ไร้ประสิทธิภาพอันเกิดจากการคอร์รัปชัน เมื่อปัญหาหลักทั้งสี่ข้างต้นสะสมเป็นเดือน เป็นปีและหลาย ๆ ปี เป็นภัยอย่างใหญ่หลวง และส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างรุนแรงและไม่เคยปรากฏมาก่อน ทั้งหมดเป็นปัญหาที่เกิดจากเราเอง ไม่ใช่มาจากภายนอก “ผลกระทบแห่งปัญหา” มีหลายประการ คือ

๔.๑ กระทบต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสิ่งยึดเหนี่ยว เป็นศูนย์รวมจิตใจ ของคนไทยมาช้านาน สถาบันสูงสุดถูกบ่อนทำลายต่อเนื่องในรอบ ๒-๓ ปีที่ผ่านมา ทั้งที่กษัตริย์ เนปาลองค์ก่อนก่อนถูกปลงพระชนม์หมู่ มีพระราชดำรัสว่า “ระบอบกษัตริย์ทั่วโลกเป็นหนี้บุญคุณ ของระบอบกษัตริย์ของไทย ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีในการรับใช้ประชาชน รับใช้ประเทศชาติ อย่างหา ที่ติมิได้” ขณะที่สุดด้านบูรไนองค์ปัจจุบันมีพระราชดำรัสว่า “ กษัตริย์ไทยนอกจากเป็นมหามิตร อันประเสริฐของพวกเราทุกคน ยังเป็นมหามิตรซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของพวกเราทุกคนด้วย” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ องค์ปัจจุบันเป็น “ครูผู้ยิ่งใหญ่” ทรงเป็น “ปราชญ์” ในทุกเรื่อง พระองค์ท่านทำเพื่อประเทศชาติ เพื่อประชาชน โดยไม่มีวาระซ่อนเร้น หากรัฐบาลนำโครงการ พระราชดำริไปสานต่อก็จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนอย่างยิ่ง แต่คนไทยกลุ่มหนึ่งกลับมาบ่อน ทำลายสถาบันสูงสุดด้วยกันเอง เพราะ “อวิชชา” ซึ่งถือว่าอันตรายที่สุด สถาบันหลักอื่น ๆ เช่น สถาบันข้าราชการทหาร ตำรวจ พลเรือน ซึ่งเป็นพลังสำคัญในการปกป้องผลประโยชน์ของชาติ เกิดแตกแยกกันเอง จากการแทรกแซงของนักการเมือง และการประพฤติปฏิบัติของข้าราชการเอง

๔.๒ ก่อให้เกิดความเสื่อมถอยแห่งศรัทธาของประชาชนต่อสถาบันรัฐสภา ต่อ
นักการเมือง ต่อกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง เกิดความระอาต่อพฤติกรรมไม่ดี
ของ ส.ส. ทั้งในสภา และนอกสภาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๔.๓ วัฒนธรรมที่ดีของคนไทยถูกกัดกร่อนและถูกทำลายจากกระแสโลกาภิวัตน์
ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมของคนไทยกำลังสูญสิ้น ค่านิยมของคนไทยเปลี่ยนไปมาก ความเห็น
แก่ตัวมีเพิ่มขึ้น คนไทยนิยมใช้ความรุนแรงมากขึ้น ไม่เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ที่ดี ความรับผิดชอบต่อ
สังคมน้อยลง การทุจริตคอร์รัปชันขยายตัว คนไทยรู้จักใช้สิทธิ แต่ไม่รู้หน้าที่

๔.๔ ความมั่นคงของคนไทย และสิทธิมนุษยชนของคนไทยถูกคุกคามมากกว่าแต่ก่อน
ปัญหาเศรษฐกิจสังคมของชาติกว้างขวาง รุนแรงกว่าก่อน เช่น ปัญหายาเสพติด แรงงานเถื่อน
อาชญากรรมข้ามชาติ ฯลฯ ทำให้แรงกระเพื่อมภายในประเทศรุนแรงขึ้น และก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ
ตามมา เช่น ปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาสิ่งแวดล้อม การแข่งขัน
ทรัพยากรธรรมชาติ

๔.๕ ก่อให้เกิดการแตกแยกของคนไทยอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน อันเกิดจาก
ความแตกแยกทางความคิดและผลประโยชน์ทางการเมือง ทั้งที่คนแต่ละภาค ซึ่งมีขนบธรรมเนียม
ประเพณี ภาษาพูดแตกต่างกัน แต่ก็ไม่เคยแตกแยกกันเหมือนวันนี้ นับว่าเป็นอันตรายต่อความ
มั่นคงของชาติอย่างมาก ภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติกระจายครอบคลุมไปทั่วประเทศ
เพราะว่ามันหมักหมมมานาน ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประเทศอย่างใหญ่หลวง เป็นมหันตภัยใกล้ตัว
และเกิดจากมือของเราเอง

ซึ่งปัจจุบันภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติที่นับวันยิ่งจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น
เรื่อยๆ คือ พื้นที่บนโลกไซเบอร์ (Cyber Domain) เป็นพื้นที่ ที่ต้องมีการเชื่อมโยงเครือข่ายถึงกัน
บุคคลที่จะเข้าไปสู่พื้นที่ดังกล่าว ต้องมีเครื่องมือ เครื่องมือในการเข้าถึง เช่น ระบบ Hardware และ
Software ของคอมพิวเตอร์ เป็นต้น อุปกรณ์เหล่านี้เป็นเสมือน ร่างอวตาร (Avatar) ของคนเราที่จะ
เข้าไปเฝ้าระวัง สำรวจ ตรวจสอบ ติดตาม สืบค้น ปกป้อง คุ้มครองพื้นที่ไซเบอร์ ว่ามีข้อมูลอะไรอยู่
ในนั้นบ้าง อะไรที่ผิดปกติ อะไรที่มีความเสี่ยง อะไรที่เป็นภัยคุกคาม รวมถึงมาตรการการตอบโต้
ดังนั้นถือว่าโลกไซเบอร์ (Cyber Domain) เป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยง

การก่อการร้าย (Terrorism) โดยหลักแล้วต้องมี เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และรูปแบบ
ในการกระทำที่ชัดเจน อาจจะกระทำโดยบุคคล หรือ องค์กร หรือรัฐ แต่การก่อการร้ายหรือ
อาชญากรรมบนโลกไซเบอร์ (Cyber Crimes) มีหลากหลายรูปแบบ ทั้งพวกที่กระทำโดย
สมัครเล่น พวกหลงของหลงวิชา รวมไปถึงจนถึงพวกไม่เพียงแต่หวังเพียงข้อมูลหรือการขโมยข้อมูล
เท่านั้น แต่อาจจะไปถึงการทำลายล้าง หรือสร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินต่อเป้าหมาย หรือสร้าง

อันตราย และผลกระทบต่อชีวิตประชาชนทั่วไป และบางกลุ่มอาจจะเป็นพวกที่มีอุดมการณ์ทางการเมือง และไม่ได้หวังชื่อเสียงแต่อย่างใด ดังนั้น ภัยการก่อการร้ายทางโลกไซเบอร์ จึงมีลักษณะตามที่กล่าวไว้ในตอนต้น โดยมีรูปแบบที่หลากหลาย และความสลับซับซ้อน

แน่นอนว่าภัยคุกคามดังกล่าว ถ้ามีเป้าหมายในหน่วยงานในระดับชาติ หรือในระบบสาธารณูปโภคในระดับประเทศ ผลกระทบที่ประเมินแล้วความเสียหายมากจนถึงระดับชาติ ก็ย่อมเป็นภัยสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศนั่นเอง สำหรับบุคคลสำคัญของประเทศ เช่น ประมุขของประเทศ ถ้าถูกกำหนดเป็นเป้าหมาย ย่อมจะเป็นภัยในระดับชาติด้วยเช่นกัน สำหรับแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นหรือไม่ มันขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ ด้าน เช่น ด้านการเมืองในประเทศ หรือต่างประเทศว่ามีความขัดแย้งกันสูงแค่ไหน โดยเฉพาะในด้านผลประโยชน์ทางการเมือง (Political Interest) ผลประโยชน์ของชาติ (National Interest) ส่วนด้านเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ถ้ามีความเกี่ยวข้องกับเรื่องผลประโยชน์ทางการค้า ทางธุรกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

เนื่องจากความเจริญทางวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและคอมพิวเตอร์ มีการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าอย่างก้าวกระโดด มนุษย์ใช้คอมพิวเตอร์ เครือข่ายสื่อสารและสารสนเทศ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในวิถีชีวิตด้านปัจเจกบุคคลและการทำงานประจำวันในองค์กร ตลอดจนการใช้เป็นส่วนหนึ่งของอาวุธในด้านการทหาร ประเทศใดไม่มีการพัฒนาในด้านดังกล่าว จะกลายเป็นประเทศที่ล้าหลัง และไม่สามารถพัฒนาประเทศได้อย่างรวดเร็ว การเข้ามาของเทคโนโลยีเหล่านั้น มีทั้งด้านที่เป็นประโยชน์ และด้านที่เป็นโทษขึ้นกับมนุษย์ว่าใช้เพื่อวัตถุประสงค์ใด ถ้าเป็นการใช้งานในด้านลบ ซึ่งมีโอกาสเกิดขึ้นได้แน่นอน ผลในทางลบถ้ามันส่งผลเสียหายเมื่อประเมินแล้วอยู่ในระดับชาติ รัฐต้องเข้ามามีบทบาทเพื่อรองรับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดและส่งผลกระทบเหล่านั้น อาจจะมีหน่วยงานเพื่อติดตาม ตรวจสอบ เผื่อระวัง พร้อมการสร้างตระหนักรู้ในการใช้ไซเบอร์ เพื่อให้พวกเขาระมัดระวังด้านลบ และส่งเสริมการใช้งานในด้านบวกให้มากขึ้น นั่นคือ การสร้างความเข้าใจ สร้างองค์ความรู้ และสร้างความตระหนักรู้ในการใช้ไซเบอร์ต่อคนในประเทศ สำหรับแนวทางการสร้างโลกไซเบอร์ให้มีความปลอดภัย

กองทัพนับเป็นหน่วยงานหลักด้านความมั่นคงของประเทศ ในสถานการณ์ยามปกติที่ภัยคุกคามด้านไซเบอร์ยังไม่มีความรุนแรงเท่าไรนัก อาจจะมีหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์อื่นๆ เช่น กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี กรมสอบสวนคดีพิเศษ และอื่นๆ คอยรับมือกับภัยคุกคามดังกล่าว แต่ในสถานการณ์ยามวิกฤตระดับชาติ หรือยามสงคราม หน่วยงานดังกล่าวข้างต้นอาจจะไม่มีศักยภาพเพียงพอต่อการรับมือภัยคุกคามด้านไซเบอร์ในระดับประเทศ ดังนั้น กองทัพควรจะต้องมีความพร้อมในการเตรียมหน่วยงานด้านไซเบอร์ที่มี

ความพร้อมทั้งด้านบุคลากร และเครื่องมือที่ทันสมัย เพื่อการรับมือกับภัยคุกคามด้านไซเบอร์ที่มีความรุนแรง ความเสียหายอย่างใหญ่หลวง และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศในด้านต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นตั้งแต่ปัจจุบัน และควรมีการพัฒนาเสริมสร้างกำลังกองทัพด้านไซเบอร์ อย่างเป็นระบบ มีระเบียบแบบแผน ทั้งมาตรการเชิงรับและเชิงรุก ให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ มีความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เพื่อเป็นหลักประกันด้านความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์ของประเทศ ไม่ควรทำตามกระแส แบบไฟไหม้ฟาง เพราะ กองทัพ คือ ที่พึ่งสุดท้ายของประชาชนในชาติ

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในปัจจุบันและอนาคต

ภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่มีผลกระทบต่อประชาชน ได้แก่

๑. ความเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน
๒. การเปลี่ยนแปลงมีผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างไร และ
๓. ความเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน

ประเทศจะเดินหน้าต่อไปอย่างไร จะเปลี่ยนแปลงการทำงานในช่วงนี้อย่างไร อาทิ การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี หากต้องการให้เด็กในอีก ๒๐ ปีข้างหน้าเป็นเช่นไร จะต้องวางแผนในทุกระยะของวัย รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพ/บทบาททุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูอาจารย์ โรงเรียน ระบบ/กลไก เป็นต้น

ความเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน

“การยุติสงครามเย็น : กำแพงเบอร์ลินพังทลาย” มีการข้ามพรมแดนของแรงงานข้ามชาติ ซึ่งมีตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐข้ามทะเลลูกกำแพงเบอร์ลินเข้ามาจำนวนมาก ปัจจุบันสถานการณ์ในยุโรปก็ยังคงเป็นเช่นดังภาพ แสดงให้เห็นว่าเมื่อขั้วการเมืองโลกเปลี่ยน จึงส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในหลากหลายมิติ ปัจจุบันการเมืองโลกอยู่ในระบบที่เรียกว่าหลายขั้วอำนาจ (ภาษาวิชาการเรียก ระเบียบโลก เป็นยุคที่ไม่มีขั้วใดขั้วหนึ่งมีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการจัดระเบียบโลกอย่างแท้จริง) พลังอำนาจทางการเมืองได้กระจายออกไป มีผู้เล่นนอกภาครัฐจำนวนมาก ทำให้ยากต่อการจัดระเบียบ อาทิ สภาความมั่นคงได้จัดทายุทธศาสตร์จัดระเบียบองค์กรเอกชนในพื้นที่ภาคใต้ แต่สถานการณ์ยังคงมีความแปรปรวนอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐจึงไม่สามารถชี้หรือกำหนดทุกอย่างอีกต่อไป ดังนั้น ความแปรปรวนที่เกิดขึ้นจากขั้วหรือระบบใหญ่จึงเป็นปัญหาที่มีความท้าทายต่อการบริหารจัดการมากขึ้น ประเทศไทยจึงต้องหาจุดในท่ามกลางการแข่งขันทางยุทธศาสตร์ ซึ่งมีความสำคัญและเป็นเรื่องยาก หากประเทศขาดดุลยภาพเป็นระยะเวลานาน โดยไม่มีการจัดระเบียบโครงสร้างหรือสถาปัตยกรรมที่ดี อาจส่งผลเสียหายเกิดขึ้นกับประเทศอย่างมหาศาล

เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๕ ณ โรงแรม Shangri-la สิงคโปร์ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กล่าวปาฐกถาในพิธีเปิดการประชุม IISS Shangri-La Dialogue ครั้งที่ ๑๕ ได้นำเสนอวิสัยทัศน์ของผู้นำไทยเกี่ยวกับแนวทางการร่วมมือในภูมิภาค อาทิ โครงสร้างสถาปัตยกรรมของภูมิภาค: ชาติคุณภาพที่เหมาะสม แนวคิดสร้างคุณภาพในภูมิภาค ประเทศไทยในช่วงเปลี่ยนผ่าน และการแก้ไขปัญหาของไทย เพื่อให้ประเทศสามารถกลับมาเดินหน้าได้อีกครั้ง สรุปลงข้อสังเกตดังนี้

นายกรัฐมนตรีกล่าวย้อนหลังเมื่อ ๑๔ ปีที่แล้ว นายลี กวน ยู บิดาผู้ก่อตั้งสิงคโปร์และนายกรัฐมนตรีคนแรกของสิงคโปร์ เป็นผู้นำในเอเชียแปซิฟิกคนแรกที่ได้กล่าวปาฐกถาในการประชุม Shangri-La Dialogue ครั้งแรก จนถึงวันนี้ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงผู้เล่นหลักไปจากเดิม แต่สถานการณ์ความมั่นคงกลับมีความสลับซับซ้อน หลายประเทศจะมีบทบาทในภูมิภาคมากขึ้น และจะมีการแพร่ขยายของการก่อการร้ายข้ามชาติ

หลังจากโลกได้ผ่านยุคสงครามเย็นที่แบ่งเป็น ๒ ขั้ว เปลี่ยนเป็นโลกหลายขั้ว ฝั่งพาอาศัยกันมากขึ้น เฝ้าดูปัญหาที่มีผลกระทบต่อเสถียรภาพร่วมกัน ทั้งรูปแบบภัยคุกคามดั้งเดิม ได้แก่ ความขัดแย้งต่างๆ ในทะเลจีนใต้และคาบสมุทรเกาหลีและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เผชิญเหมือนกันทั่วโลก เช่น ความขัดแย้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ประชาธิปไตยที่ไม่สมบูรณ์และไม่มีธรรมาภิบาล ความไม่มั่นคงทางพลังงานและอาหาร ภัยพิบัติ โรคระบาด การก่อการร้ายข้ามชาติ ยาเสพติดข้ามชาติ ภาวะโลกร้อน ปัญหาหมอกควันข้ามแดน อาชญากรรมไซเบอร์ การประมงผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ การอพยพแบบไม่ปกติ สังคมผู้สูงอายุ เป็นต้น ทำให้การรักษาสมดุลด้านความมั่นคงจึงทำได้ยากขึ้นมากในปัจจุบัน ประเทศไทยเป็นตัวอย่างของประเทศหนึ่งที่เสียคุณภาพไปในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทั้งๆ ที่เคยประสบความสำเร็จในการรักษาสมดุลและคุณภาพได้เป็นอย่างดีในอดีต ปัจจุบันด้วยความร่วมมือของหลายฝ่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ เชื่อว่าไทยได้เดินกลับเข้ามาสู่สถานะที่ดีขึ้น แม้ว่าจะยังคงมีความท้าทายต่างๆ รออยู่มากก็ตาม นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรีได้ตอบคำถามผู้เข้าร่วมประชุม อาทิ บทบาทของอาเซียนในการเผชิญความท้าทายด้านความมั่นคงของภูมิภาคและระหว่างประเทศในอนาคต และกล่าวถึงความมั่นคงที่สมดุลหรือมีคุณภาพและยั่งยืน ควรมีลักษณะรอบด้าน ได้แก่ ความมั่นคงทางทหารและความมั่นคงเพื่อการพัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อการพัฒนาให้ประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัยและเจริญรุ่งเรือง ตามที่ธรรมนูญของ UNESCO ระบุไว้ คือ “ในเมื่อเหตุแห่งสงครามมีแหล่งที่มาจากในจิตใจของคน ดังนั้น จึงต้องสร้างสันติภาพให้บังเกิดขึ้นในจิตใจของคน”

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่า ระบบหลายชั่วอำนาจทำให้เกิดความท้าทายและมีความแปรปรวนมากมาย ดังเช่นการก่อการร้ายในตะวันออกกลางที่กลายเป็นพวกไอซิส ซึ่งเป็นคนท้องถิ่นไปร่วมก่อการร้ายในซีเรีย แล้วกลับมาก่อการร้ายในประเทศของตนเอง โดยเฉพาะกลุ่มที่ใช้พื้นที่ส่วนตัวใน Social Media ในการเผยแพร่ความคิดความเชื่อและก่อเหตุ จึงทำให้ติดตามได้ยาก แสดงให้เห็นว่าสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นมีความหนักหน่วง รวดเร็ว รุนแรง หลากหลาย และพื้นที่ที่เชื่อมโยงกันมีภัยคุกคามร่วมมากขึ้น ดังนั้น ความรวดเร็วในการปรับวิธีการบริหารที่สามารถย่นระยะเวลาและพื้นที่ สั่งการได้ตลอดเวลา (on hand) ตลอดจนการวิเคราะห์วางแผนในอนาคตจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของโลก (Mega trends) อาทิ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สภาพภูมิอากาศ โดยพิจารณาว่าการเปลี่ยนแปลงต่างๆ นำไปสู่ความท้าทายอย่างไร และมีผลกระทบกับประเทศในระยะสั้น/กลาง/ยาวอย่างไร จึงเป็นเรื่องที่ควรนำมาพิจารณาเพื่อรักษาคุณภาพของประเทศ

สงครามยุคสมัยใหม่เกี่ยวข้องกับตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ อาทิ สงครามระหว่างมวลชน สงครามกลางเมือง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ในสงครามก่อการร้าย ดังที่เรียกกันในนามขบวนการก่อการร้ายและขบวนการแบ่งแยกดินแดนใหม่ๆ แสดงให้เห็นถึงความแตกแยกทางการเมืองที่ผสมผสานกับเรื่องภายนอก โดยการนำองค์กรภายนอกเข้ามามีบทบาทในเหตุการณ์ภายในมากขึ้น สังเกตได้จากมีการร้องเรียนจากองค์กรระหว่างประเทศ เช่น องค์กรสหประชาชาติ (UN) และสหภาพยุโรป (EU) มากขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากความเชื่อมโยงสมัยใหม่ที่ยังจัดระบบไม่ได้ ดังเช่นแนวชายแดนประเทศมาเลเซีย ซึ่งถือได้ว่ามีระบบจัดการที่ดี แต่ก็ยังไม่สามารถควบคุมได้ เนื่องจากมีความซับซ้อนของปัญหา โดยเฉพาะการเวนคืนที่ดินตามแนวชายแดนซึ่งส่วนใหญ่เป็นของภาคเอกชน

ตัวอย่างเหตุการณ์ความแปรปรวนในโลกที่เกิดขึ้น เช่น การก่อการร้ายในซีเรียส่งผลกระทบต่อให้มีผู้อพยพประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ คนอยู่ในประเทศเยอรมันและประเทศต่างๆ EU จึงไม่สามารถปฏิบัติตามโควต้าผู้อพยพที่ระบุไว้ได้, ประเทศฝรั่งเศสได้เข้าสู่การก่อการร้ายระลอกใหม่ มีการวางระเบิดอย่างต่อเนื่อง รัฐไม่สามารถป้องกัน/ควบคุมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวในประเทศเป็นจำนวนมาก ประกอบกับการตั้งรกรากโดยคนแอลจีเรียและตะวันออกกลางที่เข้ามาอยู่ในประเทศเป็นจำนวนมาก และประเทศเบลเยียมเป็นประเทศที่มีหัวรุนแรงจำนวนมาก (รัฐมีนโยบายเปิดกว้าง) คนเกิดและโตที่นั่นแต่ไม่เคยเปลี่ยนแปลงแนวคิดหรืออาจมีความรู้สึกแปลกแยกในเรื่องความเป็นธรรม สูดท้ายจึงย้อนกลับมาวางระเบิดในประเทศ เป็นต้น

ดังนั้น ความแปรปรวนดังที่ได้กล่าวมาแล้วจึงเป็นที่มาของปัญหาในการทางด้านความมั่นคง จำเป็นต้องแยกแยะภัยคุกคามดั้งเดิมกับภัยคุกคามสมัยใหม่ และวิเคราะห์ถึงความเชื่อมโยงที่เกิดขึ้น ปัจจุบันภัยคุกคามสมัยใหม่มีความชัดเจนขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ภัยคุกคามดั้งเดิมก็ยังมีปัญหาอยู่มาก รวมทั้งยังกลายเป็นภัยคุกคามสมัยใหม่มากขึ้น การจัดระบบจึงเป็นเรื่องที่ทำทายนมาก

การเปลี่ยนแปลงส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างไร และจะเดินหน้าต่อไปอย่างไร

กรณีกระทรวง พม. ควรมีการจัดระบบเพื่อขับเคลื่อนการบริหารจัดการภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของมนุษย์ใน ๗ ด้านตามที่องค์การสหประชาชาติได้กล่าวไว้ ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวเมืองโลก การเปลี่ยนแปลงจากประเด็นดั้งเดิมมาเป็นประเด็นสมัยใหม่ โดยกระทรวงควรประเมินสถานการณ์ปัญหา จัดลำดับและกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินการ ซึ่งจะต้องเชื่อมโยงประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ รวมทั้งค้นหาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานภายใต้สถานการณ์บุคลากรที่จำกัด ดังเช่นการประเมินสถานการณ์การค้ามนุษย์ ถ้าสหรัฐออกรายงานว่าประเทศไทยถูกจัดลำดับการประเมินสถานการณ์การค้ามนุษย์เป็นเทียร์ ๓ แต่สำหรับประเทศมาเลเซียไม่ได้รับผลกระทบเนื่องจากการประเมินเป็นเทียร์ ๒ ดังนั้น ประเด็นดังกล่าวจึงต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการค้าการลงทุน-การท่องเที่ยว ตลอดจนมีการจัดลำดับปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ว่าปัญหาใดควรดำเนินการก่อนหลัง โดยจัดลำดับตามช่วงระยะเวลา ได้แก่ ช่วงระยะเวลา ๓-๕ ปี เป็นเรื่องที่น่ากังวลใจและต้องดำเนินการเฉพาะหน้า คือ การเติบโตขององค์กรไม่ใช้รัฐหรือตัวแสดงที่ไม่ใช้รัฐ ซึ่งนำมาสู่ประเด็นที่มีมิติใหม่ๆ และเชื่อมโยงความเป็นสากลเข้ามามาก อาทิ องค์กรกิจกรรมข้ามชาติและปัญหาการค้ามนุษย์ส่งผลกระทบต่อไทยอย่างมาก ดังนั้น การแก้ไขปัญหายเฉพาะหน้าอันดับแรกจะต้องออกกฎหมายใหม่ หรือการปรับปรุง/แก้ไขกฎหมาย อาทิ แก้ไขพระราชบัญญัติคนขอทาน พ.ศ. ๒๕๔๔ ออกพระราชบัญญัติประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ แก้ไขค่านิยมในกฎหมายให้มีความชัดเจน เป็นต้น อันดับสองต้องใช้มาตรการลงโทษกระบวนการค้ามนุษย์/กระบวนการผลิตกฎหมายต่างๆ อย่างจริงจัง การเร่งรัดการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและฐานข้อมูลการทำงานเชิงรุก การบูรณาการในกระทรวง ขยายความเป็นหุ้นส่วนในต่างประเทศ และสร้างความตระหนักรู้กับประชาชนทั่วไป ช่วงระยะเวลา ๕-๗ ปี เป็นความท้าทายระยะกลางที่ต้องดำเนินการแก้ไข คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรซึ่งจะส่งผลกระทบมากขึ้น ประชากรผู้สูงอายุจะเปลี่ยนเป็นประชากรชั้นกลาง มีแรงงานต่างด้าวอพยพ-การโยกย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในไทยมากขึ้น เรื่องการก่อการร้ายและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในไทย โดยเฉพาะปัญหาอุยกูร์ที่มีความคิดเชื่อมโยงกับไอซิส/หัวรุนแรง ถ้านำมาซึ่งความเสียหายจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ประเทศไทยระยะยาว นอกจากนี้ ยังมีภัยคุกคามทางไซเบอร์ ซึ่งมีความพยายามในการขโมยข้อมูล

การใช้รูปแบบสื่อสารและสร้างกระแสใหม่ๆ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาข้างต้น จึงควรดำเนินการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว มีการวางแผนเฉพาะหน้า เรื่องการก่อการร้าย รวมทั้งการวางโครงสร้างจัดระบบใหม่ การให้ความร่วมมือกับนานาประเทศ ช่วงระยะเวลา ๙-๑๐ ปี เป็นประเด็นท้าทายที่ต้องดำเนินการในระยะยาว คือ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสภาพแวดล้อม อาทิ การเกิดน้ำท่วม การขาดแคลนน้ำในการอุปโภค-บริโภค/น้ำที่ใช้ในการเพาะปลูก ซึ่งช่วงหลังประชาชนเริ่มตระหนักแล้วว่าเป็นปัญหาใหญ่และกระทบต่อประชาชนจำนวนมาก ซึ่งในระยะยาวจะต้องมีการบริหารจัดการอย่างจริงจัง

ทั้งนี้ ตามที่นายกรัฐมนตรีได้กล่าวถึงในการบริหารจัดการภัยคุกคาม โดยจะต้องบริหารคุณภาพภายในประเทศก่อน เนื่องจากโครงสร้างด้านการค้า/ด้านความมั่นคงภายนอกประเทศยังมีความแปรปรวน จำเป็นจะต้องมีข้อตกลงในเวที การประชุมระหว่างประเทศ ซึ่งในระยะที่ผ่านมายังมีข้อตกลงที่ยังไม่ลงตัวในหลายประเด็น เช่น เรื่องการอพยพ การย้ายถิ่นฐาน รวมทั้งการจัดระเบียบภูมิภาคใหม่ยังไม่สามารถทำได้ ดังนั้น ในมุมมองดังกล่าวนายกรัฐมนตรีจึงเห็นว่า ควรดำเนินการ ในส่วนที่สามารถขับเคลื่อนร่วมกันได้ก่อน ได้แก่ เรื่องการก่อการร้าย

ความสำคัญยุทธศาสตร์ของไทยลดลงมากในรอบหลายปี เพราะมีปัญหาภายในประเทศ ส่งผลให้ไทยไม่สามารถผลักดันเขตการค้าเสรีและการก่อตั้งอาเซียน ในขณะที่มีการแตกแยกเป็น ๒ ฝ่าย ระหว่างจีนและสหรัฐ ไทยจึงต้องรักษาคุณภาพ รวมทั้งบูรณาการกับประเทศเพื่อนบ้าน และจัดระเบียบภายในประเทศให้มั่นคง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จะต้องทำงานด้านความมั่นคงมากขึ้น และสร้างกลไกเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

จากการที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้ามาบริหารประเทศ จะเห็นได้ว่าการปลดล็อกเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมั่นคงและปรับโครงสร้าง เพื่อนำไปสู่การลงประชามติ และการเลือกตั้ง ทั้งนี้ การขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมจะเกิดขึ้นได้จริงขึ้นอยู่กับรายละเอียดในการปฏิบัติ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็น BluePrint ของช่วงเปลี่ยนผ่าน โดยมีการกำหนดวิธีการ แผนงานที่มีความชัดเจน รวมทั้งการแปลงเป็นยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี อาทิ การนำแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านประชากรมาวิเคราะห์และวางแผนตลอดช่วง ๒๐ ปี ซึ่งมีความสลับซับซ้อน โดยเฉพาะความเชื่อมโยงหลายส่วนทั้งในและนอกประเทศ เหล่านี้เป็นตัวอย่างที่หน่วยงานต้องเผชิญ และจากสถานการณ์ปัจจุบัน พบว่า ๔ ภัยคุกคามประเทศไทย ในภาพรวม มีดังนี้

๑. การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อสร้างตัวเลข GDP ได้ก่อนนี้สาธารณะเพิ่มอย่างเป็นทวิคูณ ทำให้ทรัพยากรลด คอรัปชั่นสูง ช่องว่างรายได้ขยายกว้าง เป็นการพัฒนาสร้างผู้ประกอบการให้เป็นลูกจ้าง สร้างเกษตรกรให้เป็นทาสติดดินยุคใหม่ที่ชื่อว่า “เกษตรกรพันธสัญญา”

๒. การเมือง คอร์ปชั่น ระบบตรวจสอบที่อ่อนแอ คนทำผิดรอดเงื้อมือกฎหมาย เพราะอำนาจเงิน

๒.๑ ระบบยุติธรรมทางอาญาเป็นระบบที่ศาลยึดเอกสารเป็นสำคัญ ประชาชนที่ไม่มีมีทนายที่เก่ง และบริสุทธิ์จากผลประโยชน์มักแพ็คดีที่ตนถูกเอาเปรียบ ยกเว้นกรณีศาลเดินเผชิญสู้และทำงานละเอียดรอบคอบ ประชาชนจึงมีโอกาสได้รับความเป็นธรรม

๒.๒ บุคคลากรด้านการตรวจสอบมีสัดส่วนน้อยกว่าปัญหาที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ขาดประสิทธิภาพในงานตรวจสอบแต่ละชั้น เฉพาะคดีดังๆ ที่สังคมให้ความสนใจมากๆ เท่านั้นที่จะมีการทำงานด้วยความรวดเร็วและทุ่มเท

๒.๓ โครงสร้างการทำงานในระบบตรวจสอบมีข้อจำกัดทำให้ประชาชนเข้าถึงและใช้บริการได้ยาก ประชาชนส่วนมากของประเทศไม่รู้สิทธิของตน และไม่รู้ว่าจะร้องเรียนหรือดำเนินการอย่างไรเมื่อถูกละเมิดสิทธิ

๒.๔ องค์กรตรวจสอบมีงบประมาณจำกัด หมดเวลา งบประมาณและบุคลากรไปกับการทำงานฝ่ายรับ มิได้ทำงานเชิงรุกหรือป้องกันได้ทันกับปัญหาที่ล้นออกไปทุกมิติ ปัญหาจึงขยายตัวเร็วกว่าหน่วยงานแก้ปัญหามีเหตุทำให้เชื่อไปว่าคนในระบบตรวจสอบ(บางส่วน)อาจจะมีการปนเปื้อนเชื้อร้ายของกลุ่มผลประโยชน์ ทำให้อ่อนแอ ทำให้เบี่ยงเบน เกิดความไม่เชื่อมั่นในระบบตรวจสอบและกระบวนการยุติธรรม ไม่แก้ปัญหาก็ทำให้ผู้ทุจริตขมใจทำสิ่งมิชอบหนักขึ้น องค์กรอิสระที่ไม่อิสระอย่างแท้จริง

๒.๕ ผู้นำและระบบการบริหารจัดการในองค์กรที่มีมีอำนาจตรวจสอบไม่คล่องตัว ถูกปิดกั้นหรือปิดกั้นตนเองจากสังคม และขาดความกล้าหาญ ขาดความฉับไวต่อปัญหาที่รุนแรง จึงไม่สามารถทำตามบทบาทหน้าที่ที่มีอย่างเข้มแข็งสมคุณค่า

๒.๕.๑ ตัวอย่าง ๑ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีอำนาจฟ้องแทนประชาชนได้ แต่ไม่เคยทำหน้าที่นี้เลย

๒.๕.๒ ตัวอย่าง ๒ ผู้ตรวจการแผ่นดิน สามารถหยิบเรื่องมาพิจารณาฟ้องร้องเองได้ แต่ก็ทำน้อยกว่าปัญหาที่ล้นออกไป ฯลฯ

๒.๖ ยอมให้การทุจริตเล็ก ๆ เป็นเรื่องธรรมดาจนเกินแก้ คนดีอ่อนแอ ส่งคนเข้าสู่ตำแหน่งด้วยเส้นสายเมื่อมีอำนาจ จึงอวยประโยชน์ตอบแทนบุญคุณ คนส่วนมากเอาตัวรอด ขาดความกล้าหาญ เฝิงเฉยกับความไม่ถูกต้อง

๒.๗ ธุรกิจ (ส่วนมาก)หวังทำกำไรสูงสุดโดยปราศจากความรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง ประชาชนอ่อนแอ

๒.๘ สื่อกระแสหลักเป็นหนึ่งเดียวกับรัฐและกลุ่มธุรกิจ สื่อทางเลือกขาดความเข้มแข็งและมีน้อยเกินไปไม่สมดุล

๒.๙ นักวิชาการไม่ท้วงติงอย่างแข็งขัน หรือมีส่วนหนุนการทุจริตเสียเอง

๒.๑๐ ระบบการปกครอง ผู้ว่าฯ-นายอำเภอแต่งตั้งจากส่วนกลาง กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นคู่สมียนอำเภอในท้องที่ เกือบจะทั้งระบบรับใช้ส่วนกลาง ธุรกิจและฝ่ายการเมืองมิได้รับใช้ประชาชนอย่างแท้จริง เมื่อประชาชนเกิดปัญหากับเอกชน ฝ่ายราชการในท้องถิ่นมักเข้าข้างเอกชน ใช้ตำแหน่งอำนาจข่มขู่คุกคามประชาชนเสียเอง กุมอำนาจปกครอง อบจ.อบต. ที่ประชาชนเลือกเข้ามาเป็นผู้นำท้องถิ่นมักมีการเมืองส่วนกลางเป็นผู้บงการและทำตัวเป็นนายเหนือ คุณนายหรือเจ้าของ อบจ.อบต. โคนพุดินัย กุมการใช้จ่ายงบประมาณใหญ่ในการพัฒนาท้องถิ่น สองสายบังคับบัญชาขึ้นกับมหาตไทยแห่งเดียว เมื่อเกิดปัญหาของประชาชนมักเป็นบรรยากาศครองกลางไม่มีผู้ต้องแสดงความรับผิดชอบ จะมีทั้งการแบ่งขั้วอำนาจและรวมศูนย์ แต่กลับขาดผู้รับผิดชอบ ในเหตุการณ์สำคัญที่ประชาชนเดือดร้อน มหาตไทยจึงเป็นกระทรวงแห่งอำนาจที่ไร้ธรรมาภิบาลทุกระดับ ที่ทุกขั้วอำนาจช่วงชิงต่อรองตำแหน่งในทุกรัฐบาล

๒.๑๑ การทุจริตใหญ่ๆ มักเอาผิดได้ช้า หรือเอาผิดใครไม่ได้เลย เพราะความไม่มีฝีมือของฝ่ายตรวจสอบ การปนเปื้อนในฝ่ายตรวจสอบ ประชาชนยอมรับการคอร์รัปชันด้วยการเฉยเมย ภาคประชาชนอ่อนแอ ขาด NGO ที่จริงจังกับเรื่องคอร์รัปชัน หรือ NGO ที่มีขาดการหนุนจากสังคม ทำลายคนดีเชิดชูคนโกง

๒.๑๒ ระบบคิดในภาพรวมของสังคมไทยฉาบฉวย ต้องการเสพความร่ำรวย ไม่ว่าจะเรื่องดีหรือร้าย คนร้ายๆ จึงกลายเป็นพระเอกในละครข่าว หรือข่าวที่มีคนนิยมดูเหมือนละคร

๒.๑๓ คนที่ทำคุณงามความดีจริงๆ ก็ไม่อยากเปิดตัว และยินดีเป็นพวกปิดทองหลังพระ สังคมสายดาตั้นจึงดูสิ้นคนดีหรือมีคนดีไม่พอใช้ คนที่อยากดีแต่ไม่ค่อยมีความดีตามที่อยากก็เป็นข่าวมากกว่าความดีที่มีสังคมที่นิยมความฉาบฉวยไม่ตรวจสอบก็ยอมรับคนดีแบบนี้ได้

๒.๑๔ ออกกฎหมายให้ทุนและต่างชาติเอาเปรียบประเทศไทย ฝ่ายนิติกรของรัฐมีตำแหน่งในธุรกิจได้โดยกฎหมายเปิดช่องให้คนตรงในฝ่ายนิติบัญญัติมีคะแนนเสียงไม่พอที่จะคัดค้านกฎหมายที่ประเทศเสียเปรียบ

๒.๑๕ เปิดประเทศสู่เสรีโดยยอมเสียเปรียบทุกด้าน FTA การผูกขาดการค้าขายแก่โรคร้าย AECเปิดทางต่างชาติเอาเปรียบไทยเป็นทางผ่านสินค้า เปิดโอกาสให้เปลี่ยนทรัพยากรธรรมชาติเป็นสินค้า บัญญัติกฎหมายที่ส่งเสริมการทำลายสิ่งแวดล้อม โดยการส่งเสริมการลงทุนของรัฐให้แก่เอกชน ด้วยข้ออ้างการพัฒนาเพื่อมูลค่าตัวเลข GDP เพื่อรักษาระดับการแข่งขันในเวทีโลกที่ประเทศเสียเปรียบแทบทุกด้าน

๒.๑๖ ไม่ใช่อำนาจต่อรองเพื่อผลประโยชน์ของชาติ เพราะคนของรัฐหรือสายเลือดสายตระกูลบริวารมิตรสหายมีกิจการทำกำไรทั้งในและต่างประเทศ จึงยอมนับข้อตกลงกับต่างประเทศโดยไม่ใช้ความพยายามต่อรองเพื่อประเทศของตนเอง ทั้งฝ่ายค้านฝ่ายรัฐบาลต่างมีธุรกิจที่อาจจะสมประโยชน์กัน การทำหน้าที่ฝ่ายค้านจึงไม่มีผลต่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติ

๒.๑๗ ใช้เกมส์แบ่งแยกเพื่อฉกฉวยผลประโยชน์ด้านทรัพยากรและงบประมาณ แบ่งแยกประชาชน แบ่งแยกข้าราชการ แบ่งแยกสื่อ แบ่งแยกนักวิชาการ แบ่งแยกกองกำลัง

๒.๑๘ นักการเมืองและข้าราชการที่กุมอำนาจหลักไม่ทำงานเพื่อส่วนรวม (ไม่ใช่ทุกคน) พ่อค้าที่เข้าสู่การเมืองคิดว่าการลงทุนทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจ รัฐคือทุน จึงล้มเหลวในการจัดการปัญหาประเทศและประชาชนให้ลุล่วงอย่างยั่งยืน คนคิดที่มีอำนาจตกอยู่ในความอ่อนแอ หรือ เห็นแก่ตัว หรือ ไม่มีความเสียสละอย่างทุ่มเท ข้าราชการอวยกรวยมากกว่าอยากรับใช้ชาติ นักการเมืองอาชีพคือคนที่ไม่ทำธุรกิจหรือไม่มีญาติทำธุรกิจเลยแทบไม่มีในสังคมไทย

๓. เศรษฐกิจ

๓.๑ อุตสาหกรรมสร้างมลพิษอุตสาหกรรม มลพิษอากาศ มลพิษดิน มลพิษน้ำ สร้างขยะอุตสาหกรรม ขยะจากต่างประเทศ ขยะในประเทศ อุตสาหกรรมแย่งน้ำจากเกษตรกรรม อุตสาหกรรมใช้พลังงานมาก มลภาวะเกิดแก่สังคมผลกำไรตกอยู่กับเอกชนและต่างชาติ อุตสาหกรรมเกษตรผูกขาดการผลิตอาหารและพลังงานจากพืช ภัยจากการขยายพื้นที่ อุตสาหกรรมคุกคามพื้นที่เกษตรและประมง อุตสาหกรรมที่มีมูลค่าสูงส่วนมากต่างชาติเป็นผู้ประกอบการหลัก เงินกำไรส่วนมากไหลออกนอกประเทศ อุตสาหกรรมก่อสร้าง ซึ่งรวมถึงการค้าที่ดิน คืออำนาจการถือครองที่ดินหลุดไปจากคนไทย ทำให้ขาดความมั่นคงทางสังคมในระดับประเทศ ผู้ใช้แรงงานยังมีคุณภาพชีวิตที่ต่ำสุดและมีหนี้สินจนดินไม่พินตัว ไม่ว่าแรงงานต่างชาติหรือแรงงานไทย อุตสาหกรรมที่ขายตัวมิได้ยกระดับแรงงานไทยให้มีชีวิตที่ดีขึ้นตาม GDP แต่อย่างใด

๓.๒ พลังงานและสินแร่ ดินน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ กิจการด้านพลังงานมุ่งเน้นกำไรสูงสุด ซึ่งตกอยู่ในมือเอกชนที่มีบริษัทต่างชาติอยู่เบื้องหลัง เมื่อบริษัทต่างชาติร่วมมือกับบริษัทไทย ทำให้กลุ่มทุนพลังงานมีอำนาจอิทธิพลเหนือรัฐ ประชาชนจ่ายค่าพลังงานและสินค้าจากแร่ในราคาเสมอหน้าเข้า แม้พลังงานและสินแร่บางส่วนจะมีเองจากทรัพยากรในประเทศ ผลประโยชน์จากพลังงานและสินแร่ตกเป็นของเอกชนและต่างชาติ เกิดการผูกขาดอำนาจการบริหารจัดการพลังงานและสินแร่ โดยรัฐไม่มีอำนาจต่อรองเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน และคนของรัฐยังเป็นหนึ่งเดียวกับทุนพลังงานด้วย ไม่มีการส่งเสริมพลังงานหมุนเวียนที่ประชาชนทำเองได้อย่างจริงจัง ทั้งที่เป็นเทคโนโลยีที่ง่ายและคนไทยประสบความสำเร็จในการพัฒนาจนใช้จริงได้แล้ว ไม่มีการกำหนด

แร่สำคัญที่ควรหวงห้ามและสงวนไว้เพื่อความมั่นคงของชาติในยามวิกฤต เช่น ทองคำ เงิน รวมทั้ง น้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ อันเป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป

๓.๓ ข้อตกลงการค้าและความร่วมมือ: G๒G, G๒B FTA AEC etc.๑๓๑ East West Corridor Trans Asia Hi-way Trans Asia Railway Trans Asia Grid Line Trans Asia Pipe line

๓.๔ ระบบขนส่งมวลชนทั้งหมดเอกชนเป็นผู้กำหนดค่าบริการ ด้วยกำไรสูงสุด ตามการลงทุน ส่วนชาติที่ต้องดูแลคนจน รัฐต้องอุดหนุนด้วยเงินภาษีของราษฎร เพื่อรักษาระดับ กำไรของเอกชนและเพื่อปกครองประชานมิให้ต่อต้านประท้วง

๓.๕ คมนาคมขนส่ง นโยบายและกฎหมายทำให้ระบบสาธารณูปโภคเป็นบริการ ของเอกชนที่เก็บค่าบริการจากประชาชน โดยการให้เอกชนร่วมทุนกับรัฐ เอกชนจึงสามารถใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรของประเทศ เพื่อทำกำไรสูงสุด ถนน ท่าเรือ สนามบิน ระบบราง

๓.๖ นโยบายส่งเสริมการลงทุนและกฎหมาย ด้านภาษี ข้อบังคับเรื่องมลพิษ กรรมสิทธิ์ในทรัพยากรที่ให้สัมปทานหรือประทานบัตร-อาชญาบัตรและวิธีการแบ่งผลประโยชน์ ทุกธุรกิจ เป็นกฎหมายที่ล้ำหลังทำให้ประเทศเสียเปรียบ BOI พรบ.ร่วมทุนฯ พรบ.แร่ พรบ. ปิโตรเลียม ฯลฯ

๓.๗ ระบบสุขภาพเป็นธุรกิจ การทำให้ระบบสุขภาพเป็นธุรกิจที่ทำกำไร โอน งบประมาณสู่ธุรกิจสุขภาพของเอกชน ทำให้ความเจ็บป่วยเป็นกำไร ย่อมเป็นสาเหตุให้นโยบายที่ จะสร้างระบบป้องกันโรคอ่อนแอ

๓.๘ ระบบการศึกษาเป็นธุรกิจ การกำหนดนโยบายให้สถาบันศึกษาต้องออกนอก ระบบและอยู่รอดโดยการบริหารจัดการเช่นเดียวธุรกิจเอกชน ทำให้การศึกษาซึ่งต้องถือเป็นกิจการ ทางสังคมเป็นบริการของรัฐ ย้ายฟากมาอยู่ในหมวดเศรษฐกิจ เมื่อการศึกษาถูกวางบทบาทให้ เป็นไปเพียงเพื่อผลกำไรเช่นเดียวกับธุรกิจ ปัญญาสาธารณะย่อมไม่สามารถถูกพัฒนา อย่างแท้จริง ความรู้ที่สำคัญซึ่งไม่ทำกำไรจะไม่มีการพัฒนาขึ้นกว่าขึ้นในสังคม การศึกษาที่แลกมาด้วยเงินกำไร ย่อมทำให้สังคมเป็นสังคมแห่งความเห็นแก่ตัว การสร้างผู้มีสติปัญญาที่จะมาร่วมกันพัฒนาประเทศ อย่างอิสระจากผลประโยชน์ย่อมไม่เกิดขึ้น สุดท้ายจะเป็นสังคมไร้หัวใจไม่มีความน่าอยู่อีกต่อไป ความรู้เป็นความดีงามที่ช่วยจรรโลงสังคมมิใช่กำไรทางธุรกิจ

๔. สังคม ประชาชนแบ่งฝ่าย ภัยจากมิถิลเซฟ ทิวของกลุ่มคนที่สุดไปข้างใดข้างหนึ่ง การยอมรับการแบ่งฝ่ายแบ่งสีของคนบางส่วน มีผู้ได้ประโยชน์จากการแบ่งฝ่าย ทำให้การแบ่งแยก คงอยู่

๔.๑ คนดีท้อแท้สิ้นหวัง ไม่มีบรรยากาศที่ปลุกเร้าให้คนออกมาใช้ความพยายาม รักษาความเป็นธรรมด้วยสันติอย่างถึงที่สุด

๔.๒ ผู้อาวุโสหมดแรง สังคมหวังพึ่งคนที่มีชื่อเสียงซึ่งบางส่วนอยู่ในวัยอาวุโสหมดไฟไว้เร็วแรง ทำให้รู้สึกหมดที่พึ่ง ท้อแท้ ไร้หวัง ก่อบรรยากาศขอมแพ้อ่อนแอ ทั้งที่คนหนุ่มสาวที่ต่อสู้ยังมีพอสมควร

๔.๓ คนรุ่นใหม่หมกมุ่นกับตนเองและโครงการทางสังคม ลอยอยู่เหนือปัญหาที่แท้จริง ตามวิถีคิดของแหล่งทุน คนรุ่นใหม่ตรึงในสังคมการแข่งขันทั้งการเรียนและงาน ทำให้สนใจสังคมน้อยลง ส่วนที่ทำงานสังคม ตกอยู่ภายใต้โครงการที่แหล่งทุน ทำงานคล้ายระบบราชการที่เน้นแก่นน้อยกว่าเปลือก ทุนทางสังคมจำนวนหนึ่งเกิดจากนโยบายประชานิยมของรัฐและแหล่งทุนที่ผูกพันกับระบบรัฐมีข้อจำกัด จึงสร้างการทำงานสังคมแบบ "สร้างนิสัยเสีย" แก่คนรุ่นใหม่ เป็นการทำงานเพื่อตอบ โจทย์แหล่งทุน ตามนโยบายที่กำหนดจากส่วนกลาง หรือทำแล้วตกลงไปผู้การหลงในเกียรติยศชื่อเสียง และหาเงินเลี้ยงชีพมากกว่าการตั้งใจทำงานเพื่อความเสียสละ หรือมิได้ทำงานสังคมเพื่อปกป้องคนยากคนจนจากการถูกเบียดเบียนอย่างแท้จริง CSR ของธุรกิจนิยามงานอาสาสมัครที่ทำให้คนรุ่นใหม่ที่สนใจสังคม มีพื้นที่ทำงานแตกดับตกเป็นเครื่องมือการตลาดของสินค้าที่ผลิตออกมาอย่างเอาเปรียบสังคม

๔.๔ นักต่อสู้เพิ่มจำนวนไม่ทันปัญหาที่รุมเร้าจากภัยทั้งสามด้าน ภัยเศรษฐกิจ กระแสบริโภคนิยม กระแสการซื้อขายทำลายการแลกเปลี่ยนทางสังคม และการส่งเสริมพืชเศรษฐกิจที่ผูกติดกับตลาดทุน โลกสร้างปัญหาสังคม

๔.๕ ภัยสิ่งแวดล้อมดิน น้ำ ป่า ทรัพยากรธรรมชาติที่ประชาชนดูแลโดยกำเนิด และวิถีชีวิต ระบบปกป้องตามธรรมชาติถูกทำลายลงด้วยนโยบายของรัฐ

๔.๖ ภัยสังคม ปัญหาเพศ ภัย ครอบครัวไม่อบอุ่น สื่อทำลายสังคมมีอำนาจเหนือรัฐ และคุณภาพความคิดที่ไม่สร้างสรรค์ของประชาชน ข่าวด่าที่เร้าใจและละครหลังข่าว ชักจูงทิศทางการสนใจและทำลาย ความเข้มแข็งทางสังคมอย่างซึมลึกทุกวัน

๔.๗ การใช้เงิน คุกตราบา และกระสุนในการปราบปรามประชาชนที่ลุกขึ้นสู้ กับความอยู่ดีธรรม รัฐ ผู้มีอาวุธในตำแหน่ง กับกลุ่มทุน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๔.๘ ปล่อยให้ปัญหาอาชญากรรม การก่อการร้าย และยาเสพติดเป็นผลประโยชน์ของคนบางกลุ่มปัญหา ๓ จังหวัดเบียดหัวคเพิ่มมากมาย ยาเสพติดยังจับยังวิสามัญ แต่ก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น

๔.๙ ปล่อยให้ปัญหาความเจ็บป่วยเป็นกำไรของเอกชนผู้เกี่ยวข้องกับธุรกิจสุขภาพ พบ.ร่วมทุนและนโยบายสาธารณะสุข

๔.๑๐ ปล่อยให้การศึกษาในระบบเป็นการค้า ลดคุณค่าความรู้เป็นเพียงเครื่องมือหาเงิน สอนคนเป็นลูกจ้าง ทำให้คนชนบททิ้งไร่นา ไม่สอนให้พึ่งพาตนเองอย่างทำได้จริง

๔.๑๑ ปัญหาเศรษฐกิจ การทำอาชีพ หนี้สิน และการเรียนการสอนปีบรัด จนกระทั่งคนในสังคมไม่มีเวลาทำงานอาสาสมัครมากพอที่จะยกระดับสังคมให้ดีขึ้น นักศึกษาส่วนมากทอดทิ้งสังคม CSR (ส่วนมาก) ในองค์กรธุรกิจ เป็นการโฆษณาสินค้ามิใช่การรับใช้สังคม

๔.๑๒ มอมเมาประชาชนด้วยสื่อและบริโภคนิยมมิให้มีเวลาสนใจปัญหาสังคมที่แท้จริง ชาวที่เป็นสาระไม่ถูกทำให้เกิดความนิยม ชาวเลวร้ายได้รับการทำให้สนใจอย่างมากมาย จนคนละทิ้งสาระที่แท้จริงของความเป็นสื่อแม้จะไร้มนุษยธรรม ความดีงามเป็นสินค้าของสื่อ เขี่ยข้อข่าว เขี่ยรายการ เป็นฯช่วยสร้างกำไรจากโฆษณาหลังข่าวนั้นๆ สื่อทางเลือกที่คนชนบทและผู้รายได้น้อยเข้าถึงง่ายมีน้อยเกินไป

๔.๑๓ สร้างระบบตัวใครตัวมันที่เลวร้ายยิ่งกว่าเดิมภาพน้ำใจริมถนน บนรถสาธารณะ น้อยลงอย่างน่าตกใจ

๔.๑๔ ความรู้ทางวิชาการเป็นส่วนหนึ่งของการทำกำไรของธุรกิจ ทำให้มาตรฐานวิชาการของประเทศตกต่ำไร้ความน่าเชื่อถือ สังคมสิ้นหวังเสียศรัทธาในตัวนักวิชาการ เกิดวิกฤติความตกต่ำทางมาตรฐานวิชาการของชาติอย่างร้ายแรงในแทบทุกสาขา; ด้วยมีนักวิชาการที่รับจ้าง กลุ่มทุน และทำงานให้นักการเมืองและรัฐ โดยทำรายงานที่ไม่มีมาตรฐานทางวิชาการ ไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของของประเทศชาติ แต่ยังได้รับการยอมรับ ยกย่อง ยังได้รางวัลทางวิชาการ อีกด้วย

๔.๑๕ เป็นความกังวลที่พูดไม่ได้ ซ่อนในใจคนไทยแทบตลอดเวลาหลายปีที่ผ่านมา นับวันความกังวลยิ่งมากขึ้นตามเวลาที่เคลื่อนไป ทุกคนกลัวกาลเวลามาพรากคนที่รัก/คนสำคัญไปจากแผ่นดิน กลัวคนที่เกลียดจะกลับมา กลัวช่วงเปลี่ยนผ่านทั้งความรักและความเกลียดชังจะสร้างความรุนแรงที่หยุดยั้งได้ยากขึ้นในสังคม นี่คือ โจทย์ร่วมของของคนไทยที่แถมประดูคอกย กาลเวลาผู้โหดร้ายอยู่อย่างเงียบงัน

๔.๑๖ คนที่มีความรับผิดชอบสังคมทำงานหนักเกินไปจนป่วย งานมากไม่สนใจดูแลตนเอง ไม่มีคนดูแลใกล้ตัว ไม่มีเงินพอที่จะดูแลสุขภาพอย่างเหมาะสม ไม่มีความรู้ในการดูแลสุขภาพด้วยต้นทุนต่ำ สังคมให้ความสำคัญกับคนทำงานจริงจังที่ไม่โฆษณาตนเองน้อยเกินไป แหล่งทุนทางสังคม(ส่วนมาก) เอาแต่ผลงานเพื่อตอบโจทย์โครงการสนใจเรื่องคนน้อยมาก

๔.๑๗ คนทำงานสังคมที่จริงจังไม่สามารถวางระบบงานที่ดีสำหรับอนาคตได้ เนื่องจากเวลาที่ต้องหมดไปกับปัญหาเฉพาะหน้า ปัญหาในตัวงานและคน ปัญหาครอบครัว ปัญหาแหล่งทุน ปัญหาร้อนของประชาชนพื้นที่ ปัญหาร้อนของสังคมในภาพรวม เนื่องจากข้อจำกัดเฉพาะตัวทั้งวิธีคิดและความสามารถ เนื่องจากทรัพยากรและการสนับสนุนที่จำกัด

๕. ทรัพยากร/สิ่งแวดล้อม

๕.๑ คลื่นในอากาศ ค่าใช้จ่ายคลื่นทุกอย่างผูกขาดด้วยเอกชนน้อยราย ไม่มีการแข่งขันอย่างแท้จริงความสัมพันธ์ของฝ่ายการเมือง ข้าราชการและ คนในวงการธุรกิจโทรคมนาคม- การสื่อสาร ส่อไปในทางประนีประนอมโยชนกันได้ง่าย ต่างชาติเข้ามามีอำนาจระบบสื่อสาร โดยผ่านการระดมทุนในตลาด ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อระบบความมั่นคงของข้อมูลของชาติ และประชาชนตกเป็นผู้ให้บริการที่ผูกขาดโดยต่างชาติในด้านการสื่อสาร

๕.๒ ป่า การปลูกไม้เศรษฐกิจในพื้นที่ป่าสาธารณะ การตัดไม้โดยหน่วยงานของรัฐอนุมัติ การขยายพื้นที่เกษตรอุตสาหกรรม การขยายเส้นทางคมนาคมขนส่ง>เวนคืน การขยายพื้นที่เมือง>ผังเมือง

๕.๓ ที่ดิน ดินแร่>ส่งออกต่างประเทศ ปิโตรเลียม>ต่างชาติลงทุน การเปิดเสรีอาเซียน>ต่างชาติลงทุน การเปิดเสรีทางการค้าFTA>ต่างชาติลงทุน นำประเทศสู่อุตสาหกรรม>ราคาที่ดินสูงขึ้น ราคาพืชผลต่ำ>หนี้สินเกษตรกร>ขายที่ดิน ขยะพิษจากอุตสาหกรรมและพิษจากสารเคมีเกษตร

๕.๔ แหล่งน้ำ กิจกรรมที่สร้างความเสี่ยงต่อแหล่งอาหารและท่องเที่ยว สร้างเขื่อนขนาดใหญ่>ทำลายป่าต้นน้ำ ภัยพิบัติท่วม-แล้ง>การบริหารจัดการที่ไม่บริสุทธิ์ใจ การกัดเซาะชายฝั่งจากการถมทะเล/สร้างท่าเรือ

๖. การพัฒนาอุตสาหกรรมและคมนาคมขนส่งอย่างสุดขีด โดยไม่ทะนุถนอมพื้นที่เกษตรกรรม ป่าไม้ และแหล่งน้ำสะอาด ก่อให้เกิดการปนเปื้อนแหล่งอาหาร อันเกิดจากกิจกรรมอุตสาหกรรมและการขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ ส่งผลย้อนกลับมาที่ระบบสุขภาพอันเป็นปัญหาสังคมที่เรื้อรัง

๗. การทำให้คนไม่มีเวลา ไม่มีความคิด ไม่มีความรู้ในสถานการณ์ที่เป็นจริงของประเทศคือการทำลายโครงสร้างสังคมที่ร้ายแรงที่สุด

การสิ้นสุดของยุคสงครามเย็นเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ความมั่นคงโลกภายใต้ กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้ภัยคุกคามรูปแบบเดิม (Traditional threats) หรือภัยคุกคามตามแบบ (Conventional threats) ที่กระทำโดยรัฐต่อรัฐ ต่ออำนาจอธิปไตยและบูรณภาพเหนือดินแดนของรัฐ ซึ่งเป็นภัยคุกคามทางทหาร (Military threats) นั้นได้ลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่ภัยคุกคามรูปแบบอื่นที่มิใช่ภัยคุกคามทางทหาร (Non-Traditional threats) กลับมาสร้างปรากฏการณ์ให้เห็นโดยทั่วไปและมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขยายวงกว้างไปทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ซึ่งต้องเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non-Traditional threats) ที่ส่งผลกระทบต่อความ มั่นคงของประเทศโดยตรงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยาในลักษณะ

ที่ภัยคุกคามได้ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นตามลำดับ และในด้านความมั่นคงของประเทศในอดีตมีภัยคุกคามรูปแบบเดิม คือ การรุกรานจากภายนอกประเทศ โดยใช้กำลังทางทหาร แต่ภายหลังจากสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒ และได้มีการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้นมา ทำให้ประเทศต่าง ๆ ส่วนใหญ่อยู่ในกฎกติการะหว่างประเทศมากขึ้น โอกาสที่จะใช้กำลังทหารเข้ารุกรานกันจึงน้อยลงจนกระทั่งปัจจุบัน แทบไม่มีการใช้กำลังทหารรุกรานประเทศอื่นเลย เนื่องจากเป็นวิธีการที่สังคมโลกไม่ยอมรับ อย่างไรก็ตาม บนพื้นฐานของผลประโยชน์ของแต่ละชาตินั้น ทำให้เกิดการเอาเปรียบคุกคาม แทรกแซง เพื่อผลประโยชน์ของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลังจากการล่มสลายของคอมมิวนิสต์ (สหภาพโซเวียต) คงเหลือมหาอำนาจชั่วคราวที่พยายามเป็นผู้นำในการจัด “ระเบียบโลก” จนกระทั่งต่อมามีประเทศหรือกลุ่มประเทศรวมตัวกันเพื่อผลประโยชน์มากขึ้น ปรากฏการแทรกแซงประเทศเล็ก ๆ จึงทำให้ภัยคุกคามต่อความมั่นคงได้เปลี่ยนรูปแบบไปภัยคุกคามรูปแบบใหม่ซึ่งประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่

ดังนั้น ภัยคุกคาม (Threat) คือ ปัญหาอุปสรรคของชาติหรือพลังอำนาจที่สามารถทำลายความมั่นคงของชาติ รวมทั้งเอกราชอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของประเทศได้

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท

๑. ภัยคุกคามจากภายในประเทศ

- ๑.๑ ปัญหาด้านการเมืองภายในประเทศ
- ๑.๒ ปัญหาเศรษฐกิจ
- ๑.๓ ปัญหาพื้นที่ด้อยพัฒนา
- ๑.๔ ปัญหาชายแดน
- ๑.๕ ปัญหาทางสังคมจิตวิทยา
- ๑.๖ ปัญหาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

๒. ภัยคุกคามจากภายนอกประเทศ

- ๒.๑ ปัญหาความขัดแย้งของสังคมโลก
- ๒.๒ ปัญหากลุ่มประเทศมุสลิม
- ๒.๓ ปัญหาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

รูปแบบภัยคุกคาม เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดบทบาท และภารกิจของทหารจากความเปลี่ยนแปลงของโลกและสภาพแวดล้อม ภัยคุกคามจากการใช้กำลังทางทหารลดระดับลง แต่ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ปรากฏการขยายตัวเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในด้านต่างๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเฉพาะการเปิดเสรีทางการค้า การเงิน การลงทุน และ

ความก้าวหน้าทางการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนการเคลื่อนย้ายคน สินค้า และการย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศ

รูปแบบของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ แบ่งออกได้ ๒ แบบ ดังนี้

๑. ภัยคุกคามที่เกิดจากธรรมชาติ (สิ่งแวดล้อมของโลกที่เปลี่ยนไป)

๑.๑ ภัยธรรมชาติ

๑.๒ โรคระบาด

๒. ภัยคุกคามที่เกิดจากมนุษย์ (อาชญากรรมข้ามชาติ)

๒.๑ การลักลอบค้ายาเสพติด

๒.๒ การลักลอบนำคนเข้าเมือง

๒.๓ การลักลอบค้าอาวุธ

๒.๔ การลักลอบค้าอุปกรณ์นิวเคลียร์

๒.๕ องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

๒.๖ การค้าเด็กและสตรี

๒.๗ การลักลอบค้าอวัยวะมนุษย์

๒.๘ การโจรกรรมและการลักลอบค้ายานพาหนะ

๒.๙ การฟอกเงิน

๒.๑๐ อื่นๆ และการก่อการร้าย

และจากการที่ผู้วิจัยได้เข้าร่วมสังเกตการณ์สรุปผลการระดมความคิดเห็น เรื่อง “การบริหารจัดการภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ” ณ ห้องประชุมติดตามสถานการณ์ บก.กกล.นเรศวร วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ทำให้พบว่า สาเหตุของปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ พบว่า เนื่องจากภูมิประเทศของ จว.ม.ส. พื้นที่ส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๐ เป็นพื้นที่ป่า มีภูเขาสูง แบ่งการปกครองเป็น ๗ อำเภอ และทุกอำเภอติดชายแดนทั้งหมด ตลอดระยะแนวชายแดนทั้งหมด ๔๕๕ กม. มีช่องทาง/ท่าข้าม ๓๐ ช่องทาง รวมทั้งจุดผ่อนปรนทางการค้า จำนวน ๕ จุด มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งมีถึง ๗ ชนเผ่า และราษฎรตามแนวชายแดนส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม เป็นหลักจากการสำรวจข้อมูลประชากรเป็นจังหวัดที่ยากจนที่สุดในประเทศไทย มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน เพียง ๘๘๒๑ บาท/เดือน ทำให้เกิดปัญหาด้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ แบ่งเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

๑. ปัญหาที่ส่งผลต่อพื้นที่โดยเฉพาะ

๑.๑ ภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รูปแบบโดยรวมก็คือภัยหนาวภัยแล้ง ไฟป่า หมอกควัน น้ำป่าและดินโคลนถล่ม ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทุกปีในพื้นที่ จว.ม.ส. สาเหตุคือ สภาพ

อากาศที่เปลี่ยนแปลง แตกต่างกันในแต่ละฤดู สภาพภูมิประเทศที่เป็นป่าเขา เส้นทางคมนาคมที่อยู่ในพื้นที่ป่าเขา ประกอบกับความยากจนทำให้ประชาชน ในพื้นที่ห่างไกลขาดแคลนสิ่งอุปโภคบริโภคช่วยเหลือ รวมถึงการขาดความรู้ เรื่องการจัดการในการสร้างที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย จากภัยพิบัติ คำนิยมการทำกินของชาวบ้านในพื้นที่

๒.๒ เรื่องการทำลายทรัพยากรธรรมชาติที่มีมากที่สุดคือการตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งจะเป็นการดำเนินการโดยกลุ่มนายทุนจากนอกพื้นที่ เข้ามาจ้างแรงงานชาวบ้านในพื้นที่ลักลอบตัดไม้ และชาวบ้านบางส่วนลักลอบตัดไม้เอง เพื่อขยายพื้นที่ทำกิน โดยมีสาเหตุมาจากเรื่องผลประโยชน์และความยากจนของชาวบ้าน

๒.๓ กลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติ การค้าอาวุธสงคราม จากการตรวจพบเป็นลักษณะของการรับใบสั่งจาก กกล.๗/ชกน. ใน สมม. ที่มีความต้องการอาวุธ สาเหตุมาจาก เพื่อนำมาคุ้มครองผลประโยชน์ จากความสถานการณ์ความไม่มั่นคงของพื้นที่ ซึ่งผู้ลักลอบสามารถใช้ความชำนาญพื้นที่ หลบเลี่ยงการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ โดยขนย้าย ลำเลียงผ่านทางช่องทาง/ท่าข้ามและอาศัยการอำพรางหลบหลีกเจ้าหน้าที่

๒.๔ สถานการณ์ยาเสพติด เป็นการลักลอบลำเลียงด้วยการเดินเท้าและยานพาหนะจากภายนอกประเทศ เข้ามาสู่พื้นที่ตอนในของประเทศไทย และจากภายในประเทศผ่าน จว.ม.ส. ออกไปสู่ต่างประเทศ สาเหตุมาจากบางส่วนเป็นพื้นฐานครอบครัวของ ผู้เสพ/ผู้ค้า และค่านิยมที่ผิด

๒.๕ สถานการณ์ค้ายาเสพติด การลักลอบการนำพาแรงงานต่างด้าว ผู้หลบหนีเข้าเมือง โดยสารมากับยานพาหนะ หรือการใช้การเดินทางต่าง ๆ เพื่อเข้าไปทำงานในพื้นที่ จว.ม.ส. และพื้นที่ตอนในของประเทศไทย สาเหตุมาจากการขาดแคลน แรงงานภายในประเทศไทยเอง และค่าแรงในประเทศไทยสูงกว่า

๒. เรื่องที่ยังไม่มีผลกระทบในพื้นที่ แต่อยู่ในความสนใจและเฝ้าติดตาม

ความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้นับถือศาสนาอิสลาม พื้นที่ จว.ม.ส. หัวง ต.ค.๕๕ - ม.ค.๖๑ ที่ผ่านมา มีกลุ่มมุสลิมจากนอกพื้นที่เข้ามาจัดกิจกรรมต่าง ๆ อยู่หลายครั้ง โดยมีทั้งชาวไทย จาก จว.ป.น., จว.น.ร., จว.ส.ข., และรวมถึงชาวต่างชาติจากประเทศบังกลาเทศ แอฟริกาใต้ มาเลเซีย จากการเข้าตรวจสอบ และพบปะเป็นการจัดกิจกรรมทางศาสนาที่เปิดเผย เช่น สวดคูอาห์ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช การดาวะห์ เยี่ยมเยือนพี่น้องชาวมุสลิม และการจัดกิจกรรมร่วมละหมาด เพื่อพูดคุยเรื่องศาสนา ตลอดจนหน่วยได้ทำความเข้าใจในเรื่องการไม่ชุมนุมทางการเมืองใดๆ ทั้งสิ้น ซึ่งหน่วยได้จัด จนท. ติดตามผลกระทบจากการสู้รบของรัฐบาลทหารเมียนมากับกลุ่มมุสลิมในรัฐยะไข่ และสถานการณ์ใน ๓

จชต. อย่างต่อเนื่อง เพื่อไม่ให้มีการถ่ายทอดความคิดในลักษณะแบ่งแยกกลุ่ม แบ่งแยกศาสนา ซึ่งปัจจุบันเรื่องที่เฝ้าระวังยังไม่ปรากฏข่าวสาร

ดังนั้นจากการสรุปผลการระดมความคิดเห็น เรื่อง “การบริหารจัดการภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ” ณ ห้องประชุมติดตามสถานการณ์ บก. กกล.นเรศวร วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ จังหวัดตาก ทำให้พบว่าสาเหตุที่ของปัญหาด้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่โดยเฉพาะ และ ส่วนที่ ๒ เรื่องที่ยังไม่มีผลกระทบในพื้นที่ แต่อยู่ในความสนใจและเฝ้าติดตาม เป็นต้น

ซึ่งปัจจุบัน UN ได้กำหนดภัยคุกคามรูปแบบใหม่ไว้ ๑๐ ประเภท ได้แก่

๑. การลักลอบค้ายาเสพติด
๒. การลักลอบนำคนเข้าเมือง
๓. การลักลอบค้าอาวุธ
๔. การลักลอบค้าอุปกรณ์นิวเคลียร์
๕. องค์กรอาชญากรรม และการก่อการร้าย
๖. การลักลอบค้าหญิงและเด็ก
๗. การลักลอบค้าชิ้นส่วนของร่างกาย
๘. การโจรกรรม และลักลอบค้ายานพาหนะ
๙. การฟอกเงิน
๑๐. อื่น ๆ

และ สมช. ได้กำหนดประเภทของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non-Traditional threats)

ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย ๙ ประการ ได้แก่

๑. ความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม
๒. ความไม่เชื่อมั่นต่อระบบและสถาบันการเมือง
๓. การขาดการสมดุลของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔. ภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและโรคระบาด
๕. ความมั่นคงในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้
๖. การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ
๗. แรงงานต่างด้าว และผู้หลบหนีเข้าเมือง
๘. ยาเสพติด

๙. ความยากจน จะเห็นได้ว่าภัยคุกคามรูปแบบใหม่มีความมุ่งหมายที่แคบลงและเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยมากกว่าตะวันตก

แต่สำหรับไทยจะกำหนดเหลือเพียง ๗ ประเภท เนื่องจากบางประเภทยังไม่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย เช่น เรื่องการลักลอบค้าอุปกรณ์นิวเคลียร์ เป็นต้น ซึ่งได้แก่

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๑ เป็นภัยเร่งด่วนและเฉพาหน้า หรือระยะสั้นที่สังคมรับรู้ได้ว่าภัยนั้นส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรง โดยตรงต่อสังคมไทยโดยส่วนรวม ประกอบด้วย ภัยที่ ๑ ภัยที่ ๒ ภัยที่ ๓ และภัยที่ ๔

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๒ เป็นภัยที่มีระยะเวลาในการส่งผลกระทบต่อสังคมในระยะปานกลาง แม้ว่าภัยพิบัติที่ส่งผลเสียหายอย่างร้ายแรง เช่น คลื่นยักษ์สึนามิ ซึ่งไม่ค่อยเกิดขึ้นบ่อยนัก ภัยกลุ่มนี้ประกอบด้วย ภัยที่ ๕ และภัยที่ ๖

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๓ คือ ภัยที่ ๗ เป็นภัยระยะยาว ถือได้ว่าเป็นปัญหาที่สั่งสมมานาน และคราบเทาที่ประเทศไทยเป็นสังคมเกษตรกรรมที่อยู่ภายใต้ทุนนิยม เศรษฐกิจเสรี ภัยหรือปัญหานี้ก็จะยังคงติดอยู่ในแผ่นดินประเทศนี้ตลอดไปนานเท่านั้น

โดยแต่ละประเด็นมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑. ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๑

๑.๑ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบในเขตพื้นที่จังหวัดภาคใต้ เริ่มจากการก่อความไม่สงบเล็กๆ น้อยๆ มาจนถึงการวางเพลิงลอบเผาโรงเรียน เคาวัด มีการปฏิบัติการครั้งใหญ่ๆ ได้แก่ การปล้นค่ายทหารนาวิกโยธิน กองพันพัฒนา เมื่อประมาณปลายปี ๒๕๔๖ การปล้นอาวุธปืนสงครามค่ายกองพันพัฒนาที่ ๔ อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส เมื่อ ๔ มกราคม ๒๕๔๗ ได้อาวุธปืนสงครามไปกว่า ๓๐๐ กระบอก สังกหารทหารที่อยู่ในค่ายไป ๔ นาย บาดเจ็บหลายนาย ซึ่งในวันเดียวกันนั้น คนร้ายอีกกลุ่มได้วางเพลิงโรงเรียนใน อ.เมือง สุคิริน จะแนะ ระแงะ สุไหง-ปาดี ศรีสาคร ตากใบ แวง สุไหงโก-ลก และ รือเสาะ จ.นราธิวาส จำนวนกว่า ๒๐ โรงเรียน รวมทั้งวางเพลิงป้อมตำรวจอีก ๒ แห่ง อันเป็นการปฏิบัติการที่ทำลายขวัญชาวบ้าน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐเป็นอย่างยิ่ง ต่อมาวันที่ ๒๘ เม.ย. ๒๕๔๗ มีกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบจำนวนมากที่โพกศรีษะด้วยผ้าสีขาวและแดง พร้อมอาวุธปืน ระเบิด และมีดสปาร์ดา ได้โจมตีฐานปฏิบัติการของทหาร ตำรวจตระเวนชายแดน และสถานที่ราชการในจังหวัดยะลา ปัตตานี และสงขลา รวม ๑๒ จุด เป็นเหตุให้เกิดการปะทะกันของทั้ง ๒ ฝ่าย รวมทั้งที่มีสยิดกรือแะ ซึ่งมีผู้เสียชีวิตกว่า ๑๐๗ คน จากนั้นมีเหตุการณ์เมื่อ ๒๕ ต.ค. ๒๕๔๗ ราษฎรในจังหวัดนราธิวาสกว่า ๒,๐๐๐ คน ชุมนุมปิดล้อมสถานีตำรวจภูธรอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส และเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปล่อยตัวเจ้าหน้าที่ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ๖ คน ที่ถูกจับกุม เจ้าหน้าที่ได้เชิญนาย อับดุลราซัค อาลี เลขานุการสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาสและญาติ มาเจรจากับผู้ชุมนุม แต่ไม่เป็นผล ในที่สุดการสลายการชุมนุมครั้งนี้มีผู้เสียชีวิตกว่า ๑๐๐ คน

หลังจากนั้นก็ยังมีกรลอบสังหารรายวัน โดยกระทำต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐและเลยไปถึงพระภิกษุสงฆ์ ครู นักเรียน และผู้บริสุทธิ์ อีกเป็นจำนวนมาก มีการวางระเบิดที่สนามบินหาดใหญ่ เมื่อ ๒๘ เม.ย. ๒๕๔๘ ทำให้มีผู้บาดเจ็บจำนวนมาก และบางรายถึงแก่ชีวิต จนกระทั่งปัจจุบัน กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ใช้ความรุนแรงต่อเนื่อง ก่อให้เกิดการสูญเสียของประชาชน ผู้บริสุทธิ์และเจ้าหน้าที่รัฐทั้งพุทธและมุสลิม การสูญเสียทรัพย์สินของประชาชน เอกชน และทางราชการ เกิดความหวาดกลัวในกลุ่มประชาชน มีการปล่อยข่าวลือ บิดเบือนคำสอนศาสนา ประวัติศาสตร์ และข้อเท็จจริง จนทำให้เกิดการรวมกลุ่มต่อต้านการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ การใช้เด็ก สตรี และบุคคลกลุ่มเสี่ยงเป็นเครื่องมือประกอบกับการใช้สื่อสาธารณะทั้งในและต่างประเทศ เพื่อกระดืบปัญหาเป็นสากล

เครือข่ายของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย กลุ่มชั้นนำทางความคิด ซึ่งเป็นกลุ่มที่ความคิดผิดแปลกจากความเป็นจริง และบิดเบือนคำสอนศาสนาและประวัติศาสตร์ ชักนำบุคคลอื่นให้ปฏิบัติการในแนวทางที่รุนแรง กลุ่มการเมืองที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย และแผนก่อความไม่สงบ เพื่อใช้เป็นโอกาสทางการเมือง กลุ่มเศรษฐกิจอาศัยการระดมทุนจากแหล่งทุนต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ เงินเรียกค่าไถ่และค่าคุ้มครอง ยาเสพติด และสิ่งผิดกฎหมาย เพื่อใช้ในการก่อความไม่สงบ และเบียดบังเป็นของตน กลุ่มกองกำลังเป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึกทางการรบและการต่อสู้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติตามคำสั่งของกลุ่มการเมืองในการก่อเหตุและกลุ่มแนวร่วมหรือกลุ่มเสี่ยง ส่วนใหญ่เป็นเยาวชนที่หลงผิด หรืออยู่ในภาวะจำยอม โดยถูกใช้เป็นเครื่องมือในการก่อความไม่สงบ

แนวทางการแก้ปัญหา รัฐบาลภายใต้การนำของ พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ อดีต นายกรัฐมนตรีได้พิจารณาปรับแนวทางแก้ปัญหาโดยรื้อฟื้น สอ.บต. และ พตท. และกำหนดนโยบายเสริมสร้างสนับสนุนในพื้นที่จังหวัด โดยเน้นนำหนักในเรื่องการสร้างความเข้าใจ ความเป็นธรรม การพัฒนาการศึกษา และสร้างความปลอดภัยในพื้นที่

๑.๒ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ การสิ้นสุดของยุคสงครามเย็นและการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์โลกภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้ไทยเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงแห่งชาติรูปแบบใหม่ที่มีความหลากหลายและสลับซับซ้อนมากขึ้น ที่สำคัญ และมีแนวโน้มจะเป็นภัยคุกคามร้ายแรงเพิ่มขึ้นก็คือ ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crimes) ซึ่งตามความหมายของสหประชาชาติ ได้จำแนกออกเป็น ๑๐ ประเภท ได้แก่

๑.๒.๑ การลักลอบค้ายาเสพติด

๑.๒.๒ การลักลอบนำคนเข้าเมือง

- ๑.๒.๓ การลักลอบค้าอาวุธ
- ๑.๒.๔ การลักลอบค้าอุปกรณ์นิวเคลียร์
- ๑.๒.๕ องค์การอาชญากรรม และการก่อการร้าย
- ๑.๒.๖ การลักลอบค้าหญิง และเด็ก
- ๑.๒.๗ การลักลอบค้าชิ้นส่วนของร่างกาย
- ๑.๒.๘ การโจรกรรม และลักลอบค้ายานพาหนะ
- ๑.๒.๙ การฟอกเงิน

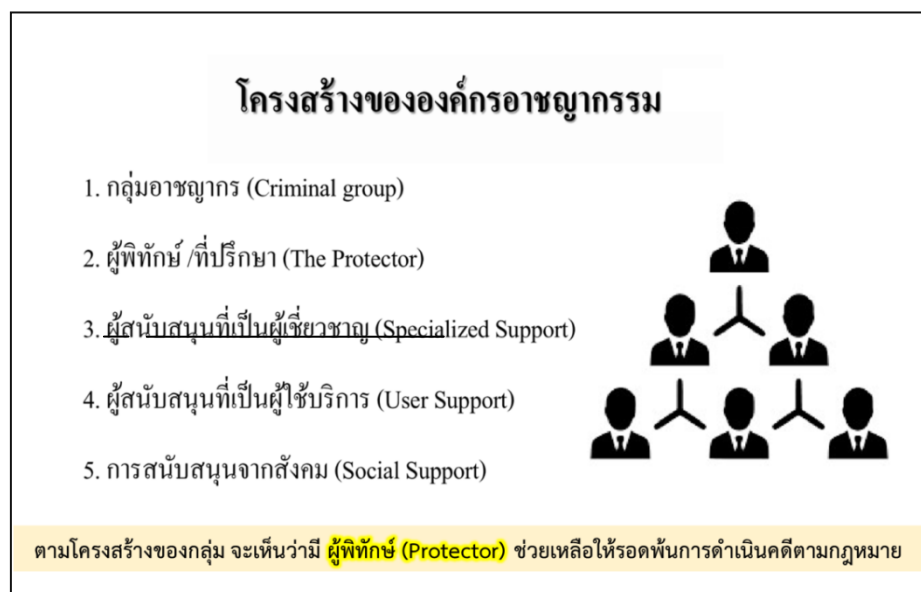
๑.๒.๑๐ การกระทำความผิดอื่น ๆ ได้แก่ การโจรกรรมศิลปวัตถุ การให้สินบน ตำรวจและข้าราชการอื่นๆ อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ อาชญากรรมสิ่งแวดล้อม อาชญากรรมทรัพย์สินทางปัญญา การฉ้อโกงการประกันภัยทางทะเล และการแทรกซึมและครอบงำธุรกิจถูกกฎหมาย

ปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติดังกล่าว ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับไทยแล้วเกือบทุกประเภทและมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งนี้รายงานการประมาณการของคณะที่ปรึกษาการข่าวสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งจัดทำเสนอต่อนายกรัฐมนตรีเมื่อปี ๒๕๔๓ ระบุว่า เนื่องจากไทยเป็นประเทศที่ปัจจัยเกื้อหนุนอาชญากรรมข้ามชาติหลายประการที่สำคัญคือ หน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งมีจำนวนมากไม่มีการประสานงานที่ดี และการบังคับใช้กฎหมายยังขาดประสิทธิภาพ การปล่อยปะละเลยของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการสอดส่องปัญหาอาชญากรรม ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตและการประพฤตินิยมชอบ อาทิ การรับสินบน ขณะเดียวกันยังมีการแทรกแซงจากผู้มีอิทธิพลในวงการต่างๆ ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดจิตสำนึกในเรื่องความปลอดภัยของส่วนรวม สินค้าซึ่งเป็นที่ต้องการของอาชญากรโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สิ่งเสพติดและอาวุธ สามารถจัดหาได้ง่าย เช่นเดียวกับเครื่องมือหรืออุปกรณ์ช่วยหลบหนี เช่น หนังสือเดินทางปลอมและวีซ่าปลอม และไทยเป็นศูนย์กลางการคมนาคมและมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวและการลงทุนของต่างชาติ ทำให้มีการอำนวยความสะดวกอย่างมากแก่ชาวต่างชาติในการเดินทางเข้าประเทศ ปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติกำลังเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของไทย โดยส่งผลกระทบทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา หากไม่เร่งแก้ไขปัญหอย่างจริงจังไทยจะกลายเป็นแหล่งใหญ่ของอาชญากรรมข้ามชาติในภูมิภาคนี้

และจากการที่ผู้วิจัยได้เข้าร่วมสังเกตการณ์สรุปผลการระดมความคิดเห็น เรื่อง “การบริหารจัดการภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ” ณ ห้องประชุมติดตามสถานการณ์ บก.กกล.นเรศวร วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ซึ่งมีการกล่าวถึงสภาพปัญหาในพื้นที่รับผิดชอบและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพื้นที่ ๕ อำเภอชายแดน จว.ต.ก มีความเป็นมาและ

ที่ตั้ง เอื้อต่อการเป็นช่องทางสำคัญข้าม ทิวเขาดนงชงชัย โดยมีลักษณะเฉพาะ คือ เป็นชุมชนเมือง ซึ่งเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วง ๑๕ - ๒๐ ปีที่ผ่านมาและยังคงมีชนบททางไกลความเจริญ ประชากรมีความแตกต่างด้านรายได้ ส่วนใหญ่ยากจน มีหลากหลายทางเชื้อชาติและลัทธิความเชื่อ ส่งผลให้ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในพื้นที่นี้มีหลายมิติ และสัมพันธ์กัน โดยได้หยิบยกรณีของ องค์การอาชญากรรมข้ามชาติ โดยใน พื้นที่ อ.แม่สอด นั้นนับเป็นพื้นที่แห่งโอกาสทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นที่ตั้งของปมคมนาคมและศูนย์กลางการค้าชายชายแดนตะวันตก จึงกลายเป็นจุดเชื่อมต่อของปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่เข้ากับองค์การอาชญากรรมฯ ประกอบกับสภาพ สังคมมีความ เหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจขาดโอกาสในการศึกษา (กลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ชนบท และผู้หนีภัยการสู้รบ) ทำให้เกิด “ประชากรที่ล่อแหลม” กลายเป็นเครื่องมือเพื่อแสวงผลประโยชน์ของกลุ่มอิทธิพลเถื่อน ซึ่งใช้กลุ่มคนเหล่านี้เป็นตัวแทนในการกระทำความผิด และครอบงำเจ้าหน้าที่รัฐด้วยผลประโยชน์ เช่นเดียวกัน

และจากข้อมูลของผู้ปฏิบัติงาน ทำให้เทียบเคียงลักษณะของการทำผิดกฎหมาย ในพื้นที่ข้างต้น มีแนวโน้มพัฒนาไปสู่การเป็น “องค์การอาชญากรรม” มากขึ้นกล่าวคือ ปรากฏการรวมกลุ่มกันในลักษณะเครือข่ายสลับซับซ้อน และลักษณะเด่นสำคัญคือ มีธุรกิจที่ผิดกฎหมาย และสามารถที่จะทำการฟอกเงินผ่านธุรกิจถูกกฎหมาย ซึ่งปัจจัยในการตั้งองค์การอาชญากรรม ที่โดดเด่นที่สุดในพื้นที่นี้คือ ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เชื้อชาติเผ่าพันธุ์ และเครือข่ายความสัมพันธ์ (แสดงภาพที่ ๓ - ๑) แผนภาพที่ ๓ - ๑ แสดงโครงสร้างขององค์การอาชญากรรม



ที่มา : รายงานการประชุม, ๒๕๖๑.

จากโครงสร้างของกลุ่มจะเห็นได้ว่ามีส่วนของผู้พิทักษ์ (Protector) ซึ่งคอยช่วยเหลือให้รอดพ้นการดำเนินคดีตามกฎหมาย/โดยรูปแบบขององค์กรฯในพื้นที่ ๕ อำเภอชายแดน นั้นเป็นแบบ“เครือข่ายอาชญากรรม” ลักษณะเด่นคือไม่มีระบบการควบคุมไว้ที่ศูนย์กลาง เกิดจากการรวมตัวกันโดยไม่จำกัดรูปแบบ

เพื่อดำรงผลประโยชน์ร่วมกัน นอกจากนี้ยังปรากฏการกระผิดในลักษณะข้ามชาติ กล่าวคือ กระทำผิดในเขตแดนมากกว่า ๑ รัฐ และ/ในศตวรรษที่ ๒๑ นั้นอาชญากรรมข้ามชาติที่โดดเด่นในพื้นที่ที่มีความน่าสนใจและแนวโน้มรุนแรงขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ การแผ่อิทธิพลของกลุ่มทุนเชื้อสายจีนข้ามชาติมีแนวโน้มชักนำอาชญากรรมรูปแบบใหม่ เข้ามาในพื้นที่

สำหรับปัญหาความขัดแย้งในรัฐยะไข่ของเมียนมา โดยองค์ประกอบของ ๕ อำเภอชายแดน และเครือข่ายอาชญากรรม เป็นปัจจัยที่เกื้อกูลต่อองค์กรก่อการร้าย ซึ่งอาจสามารถแสวงประโยชน์เตรียมการและอำพรางตัว ก่อนเข้าปฏิบัติการในพื้นที่เป้าหมายในเขตเมียนมาได้

นอกจากนี้ยังพบปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ในพื้นที่จังหวัดแม่สอด จังหวัดตาก ได้แก่

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ แม้ว่ากลุ่มทุนจีนที่เข้ามาลงทุนในพื้นที่ อ.แม่สอด เราจะยังไม่สามารถชี้เฉพาะได้ว่าเป็นกลุ่มของใคร อาจเกิดจากสาเหตุการใช้ การจัดตั้งตัวแทนที่เป็นชาวไทยเข้ามาทำการลงทุนแทน หรือการเข้ามาแต่งงานกับชาวไทยเพื่อที่จะมีสิทธิ์ แต่ก็ยังเป็นกลุ่มที่ควรพึงระวัง ทั้งเรื่องของการเข้ามาลงทุนและนำเงินหมุนออกนอกประเทศ, การทำ Zero Tour และที่สำคัญการเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่ แม้ว่าที่ดินเหล่านั้นจะเป็นกรรมสิทธิ์ในชื่อของชาวไทยแต่โดยภาพรวมแล้ว ประเทศจะไม่สามารถใช้ประโยชน์บนที่ดินผืนนั้นได้อีก เนื่องจากต่างชาติเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ โดยการลงทุนในพื้นที่นั้นๆ ผลตอบแทนก็จะถูกนำออกนอกประเทศแม้ว่าเม็ดเงินบางส่วนจะถูกนำมาหมุนเวียนภายในประเทศจากการจ้างงาน แต่นั่นก็ยังคงเป็นเพียงส่วนน้อยอยู่ดี

อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ในพื้นที่โดยเฉพาะ จว.ต.ก. ที่มีการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ อนาคตคาดว่าจะมีการหมุนเวียนเงินลงทุนเข้ามาอย่างมาก ในปัจจุบันสถาบันการเงินเริ่มให้การสนใจกับ ธนาคารทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-banking มากขึ้นเนื่องจากสามารถลดต้นทุนในการจ้างพนักงานได้มาก เป็นช่องทางให้ hacker จะสามารถ เข้าโจมตีเพื่อนำเงินออกไป ซึ่งปัจจุบันประเทศเรายังไม่ได้ให้ความสำคัญกับระบบป้องกัน ภัยคุกคามทางคอมพิวเตอร์ มากนัก ทำให้อาจตกเป็นเป้าหมายในการเข้าโจมตี

ภัยคุกคามจากการแพร่กระจายของศาสนาอิสลาม เป็นที่ทราบกันดีว่าในพื้นที่ทางตอนเหนือเริ่มประสบปัญหาการคุกคามของ ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม และกระทบกระทั่งกันกับผู้ที่มีนิกายศาสนาอื่น โดยในการขยายพื้นที่อิทธิพล จะเริ่มจากพื้นที่ตามแนวชายแดนโดยการเข้าชักชวนประชาชนของประเทศเพื่อนบ้านที่ยากจน ให้เข้ามารับการศึกษารวมทั้งการดูแลในเรื่องอาหาร และที่พัก แต่ต้องแลกกับการที่ จะต้องเข้ามานับถือศาสนาอิสลาม ทำให้เกิดการจัดตั้งเป็นชุมชนมุสลิมอย่างรวดเร็ว คาดว่าอีกไม่นานจะเริ่มเข้ามาในพื้นที่ จว.ม.ส. ต่อ เราจะต้องเตรียมตัวให้พร้อม

๑.๓ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทย
เป็นปัญหาสำคัญเร่งด่วนที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญและสนใจเป็นพิเศษในการแก้ปัญหา เนื่องจากยาเสพติดมีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และการทหาร และในทางกลับกันสภาพแวดล้อมทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และการทหาร ก็กลับเป็นปัจจัยสำคัญต่อแนวโน้มของการแพร่ระบาดและการแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยเช่นกัน การดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ผ่านมา รัฐบาลได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๑๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ และคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๒๐/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ เรื่องกำหนดแนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติดและเห็นชอบอนุมัติ แผนแม่บทเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบแนวทางในการแก้ปัญหายาเสพติด สรุปในภาพรวมคือ การมุ่งตัดวงจรของยาเสพติดได้แก่ การควบคุมตัวยาหรือน้ำยาเคมีสารตั้งต้นควบคู่กับการสกัดกั้นปราบปรามยาเสพติดทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ การตัดผู้เสพติดออกจากวงจร ด้วยการนำไปบำบัดรักษาฟื้นฟู และป้องกันไม่ให้เกิดการขยายตัวของยาเสพติด ด้วยการสร้างพลังแผ่นดิน ปลุกจิตสำนึกของคนในชาติให้ตระหนักถึงพิษภัยและปัญหายาเสพติด โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน นอกจากนี้ยังได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตามแนวทางใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด โดยมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก ประสานงาน ควบคุม ตรวจสอบ ติดตามการปฏิบัติงานส่วนราชการและองค์กร ที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินและแนวทางการเอาชนะปัญหายาเสพติด ทั้งนี้โดยให้ปฏิบัติตามกรอบแนวทางการแก้ปัญหายาเสพติดที่กำหนด การน่านโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ ๔ ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด (Supply) ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด (Potential Demand) ยุทธศาสตร์การแก้ไขผู้เสพ/ผู้ติดยา (Demand) และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ (Management) จากการที่รัฐบาลได้ประกาศสงคราม

กับยาเสพติด ในช่วงแรกของการดำเนินการมีผลให้ขบวนการหยุดชะงัก ผู้ค้าบางส่วนหลบหนีออกนอกประเทศ ส่วนหนึ่งหลบหนีออกจากภูมิลำเนา และบางรายมีความพยายามที่จะแสดงตนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐได้เห็นว่าตนเองไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

สรุป ปัญหายาเสพติดจะเป็นปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติต่อไป จากผลการดำเนินการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลในห้วงที่ผ่านมาสามารถลดระดับความรุนแรงของปัญหายาเสพติดลงได้ระดับหนึ่งที่สามารถควบคุมได้ แต่อย่างไรก็ตาม ขบวนการค้ายาเสพติดยังคงดำรงความมุ่งหมายในการดำเนินการต่อไป ด้วยการพัฒนารูปแบบการผลิต การค้า การลำเลียงให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยอาศัยปัจจัยเกื้อกูลต่างๆ ที่เปิดช่องให้

๑.๔ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง จากการที่รัฐบาลได้ดำเนินการนโยบายผ่อนคลายทางด้านเศรษฐกิจและการเงิน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการลงทุน การจ้างงานและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อันจะส่งผลให้ภาพลักษณ์ของประเทศเปิดตัวเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจโลกมากขึ้น การดำเนินนโยบายดังกล่าวได้ส่งผลให้ประเทศไทยมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ในอัตราที่สูง รัฐบาลจึงได้ดำเนินนโยบายเพื่อรักษาระดับความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องด้วยการออกนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจเป็นระยะๆ หนึ่งในนโยบายที่รัฐบาลใช้ในการกระตุ้นเศรษฐกิจก็คือ นโยบายการกระจายความเจริญด้านอุตสาหกรรมไปสู่เขตเศรษฐกิจในเขตสามมากขึ้น ผลจากการดำเนินนโยบายดังกล่าวได้ก่อให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในบางพื้นที่และบางฤดูกาล ส่งผลให้มีการไหลทะลักและลักลอบเข้ามาทำงานของแรงงานไร้ฝีมือราคาถูกจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น จีน อินเดีย ปากีสถาน บังกลาเทศ เนปาล พม่า ลาว และเขมร ซึ่งส่วนใหญ่มีความด้อยพัฒนาว่าประเทศไทยเข้ามาแสวงหาโอกาสในการทำงานและค่าจ้างที่สูงกว่า โดยกลุ่ม ๕ ประเทศแรกไม่มีชายแดนติดต่อกับไทยโดยตรง มักจะลักลอบเข้ามาทำงานในกิจการค้าปลีก ค้าส่ง รับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม และเป็นหญิงบริการ ในขณะที่กลุ่ม ๓ ประเทศหลัง (พม่า ลาว และเขมร) มักจะลักลอบเข้ามาทำงานในกิจการประมง ก่อสร้าง เหมืองแร่ และรับจ้างในสาขาเกษตรกรรมตามแนวจังหวัดชายแดน แม้ว่ารัฐบาลไทยจะมีความพยายามที่จะยับยั้งการหลั่งไหลเข้ามาของแรงงานข้ามชาติที่ผิดกฎหมายเหล่านี้ไม่ให้เข้ามามากเกินไปก็ตาม แต่ความพยายามดังกล่าวก็ไม่ค่อยประสบผลสำเร็จมากนัก ยังคงมีการหลั่งไหลของแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายเข้ามาอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมบางประเภท เช่น ประมง ก่อสร้าง และธุรกิจบริการ ดังนั้น แรงงานข้ามชาติจึงกลายเป็นประเด็นปัญหาที่รัฐบาลต้องกำหนดมาตรการในการควบคุมแรงงานข้ามชาติเพื่อป้องกันและสกัดกั้นการขยายตัวของแรงงานข้ามชาติ แต่อย่างไรก็ตาม ความพยายามดังกล่าว

ก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร แต่ปัญหาแรงงานข้ามชาติก็ยังคงเป็นปัญหาที่ความซับซ้อนและส่งผลกระทบต่อสังคมไทยทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มากขึ้นทุกวัน และเกี่ยวพันกับผลประโยชน์มหาศาลที่อยู่นอกระบบเศรษฐกิจ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อด้านลบในหลายๆ ด้าน ดังนี้

๑.๔.๑ ด้านสังคม พบว่า คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง โดยเฉพาะแรงงานข้ามชาติ ผิดกฎหมายสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา เป็นแหล่งพาหะนำโรคร้ายมาแพร่ระบาดในชุมชน เช่น โรคเท้าช้าง วัณโรค ไข้กาฬหลังแอ่น มาเลเรีย โรคเอดส์ ฯลฯ ซึ่งโรคบางชนิดเคยหายไปจากประเทศไทยนานแล้ว แต่เวลานี้ก็กลับคืนมาใหม่ที่ร้ายแรงกว่าเก่า ซึ่งทำให้รัฐบาลต้องสูญเสียงบประมาณหลายร้อยล้านบาทเพื่อให้การรักษาคคนต่างด้าวและป้องกันโรคระบาดต่างๆ

๑.๔.๒ ด้านเศรษฐกิจ พบว่า การจ้างแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายราคาถูกอาจสร้างโอกาสสำหรับประเทศคู่แข่งอื่น ในการนำประเด็นนี้มาคิดกันการส่งออกของไทย ด้วยค่าจ้างที่ต่ำกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ สวัสดิการและประโยชน์ทดแทนที่แทบไม่มี อาจทำให้อัตราการระหว่างประเทศและประเทศคู่ค้าของไทย เช่น สหรัฐอเมริกา อาจจะถือโอกาสเอาเปรียบไทยด้วยการพยายามที่จะตัดโควตา GSP จากสินค้าส่งออกของไทย ส่งผลให้ประเทศไทยเสียโอกาสในเวทีการเจรจาต่อรองทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ

๑.๔.๓ ด้านการเมือง พบว่า มีแรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมืองใช้ประเทศไทยเป็นเวทีเคลื่อนไหวเรียกร้องความสนใจ ซึ่งได้สร้างปัญหาต่อไทยในด้านของภาพลักษณ์ และทำลายความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

๑.๔.๔ ด้านการเมืองระหว่างประเทศ พบว่า มาตรการส่งกลับประเทศยังคงไม่ชัดเจนนัก เนื่องจากผู้เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเหล่านี้อาจจะมาเป็นที่ต้องการของรัฐบาลคั่นทางเนื่องจากสัญชาติที่ไม่ชัดเจนและสภาวะการเมืองภายในประเทศ

๑.๔.๕ ด้านความมั่นคง พบว่า แรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมืองมีภาษาวัฒนธรรมเป็นของตนเอง โดยส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเข้ามาหาเงินเลี้ยงชีพและเมื่อมีเงินเหลือก็จะส่งกลับไปประเทศของตน จึงอาจไม่ได้มีจิตสำนึกที่จะระลึกถึงคุณของแผ่นดินของเจ้าของประเทศแต่อย่างใด ในช่วงที่ผ่านมาได้เกิดปัญหาอาชญากรรม การฉกชิงปล้นฆ่าคนไทย และปัญหาขอตานเร่ร้อน ซึ่งกระทบต่อความสงบสุขและความปลอดภัยของคนไทย และยังก่อให้เกิดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด

และจากการที่ผู้วิจัยได้เข้าร่วมสังเกตการณ์สรุปผลการระดมความคิดเห็น เรื่อง “การบริหารจัดการภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ” ณ ห้องประชุมติดตามสถานการณ์ บก.กกล.นเรศวร วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ซึ่งมีการกล่าวถึงสภาพปัญหาในพื้นที่รับผิดชอบและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพื้นที่ ๕ อำเภอชายแดน จว.ต.ก มีความเป็นมาและ

ที่ตั้ง เอื้อต่อการเป็นช่องทางสำคัญข้าม ทิวเขาดนนงชัย โดยมีลักษณะเฉพาะ คือ เป็นชุมชนเมือง ซึ่งเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วง ๑๕ - ๒๐ ปีที่ผ่านมาและยังคงมีชนบทห่างไกลความเจริญ ประชากรมีความแตกต่างด้านรายได้ ส่วนใหญ่ยากจน มีหลากหลายทางเชื้อชาติและลัทธิความเชื่อ ส่งผลให้ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในพื้นที่นี้มีหลายมิติ และสัมพันธ์กัน โดยได้หยิบยกกรณีตัวอย่าง ทั้งของพื้นที่เขตเมืองและพื้นที่เขตชนบท เพื่อฉายให้เห็นภาพของ ๒ เขตพื้นที่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

พื้นที่เขตเมือง ปัจจุบันเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ การลักลอบเข้าเมืองของแรงงาน ประเทศเพื่อนบ้าน การแพร่ระบาดของยาเสพติด และการลักลอบค้าอาวุธสงคราม นอกจากนี้ความเป็นชุมชนเมืองทำให้มีโอกาสได้รับ ผลกระทบจากสาธารณภัยมากที่สุด และมีปัญหาทางสังคม จิตวิทยามากกว่าในพื้นที่อื่นๆ

พื้นที่เขตชนบท เนื่องจากความต้องการมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าเดิม โดยมีสาเหตุมาจากความยากจนทำให้เกิดการ ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ (ป่าไม้, แร่ธาตุ) การลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายโดยช่องทางธรรมชาติ การปลูกพืชเสพติด และกลุ่มผู้มีอิทธิพลในพื้นที่

๒. ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๒

๒.๑ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ปัญหาโรคระบาด โรคระบาดน่าจะยังคงเป็นปัญหาสำหรับสังคมไทย เริ่มจากในปี ๒๕๔๘ ประเด็นในเรื่องของไข้หวัดนก ที่ยังมีการระบาดอย่างต่อเนื่องของเชื้อไวรัส H๕N๑ ที่เกิดขึ้นในเอเชีย โดยเฉพาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตของผู้คนและต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก ดังจะเห็นได้ถึงปริมาณสัตว์ปีก ไม่ว่าจะเป็นไก่หรือเป็ดที่ถูกทำลายชีวิตเป็นจำนวนมากเพื่อป้องกันการติดเชื้อไปสู่สัตว์อื่นและตัวมนุษย์เองด้วย แต่แม้หากสำรวจความเสียหายต่อชีวิตจริงอยู่ว่าอาจจะยังไม่มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนครั้งละหลายๆ เช่น ในประวัติศาสตร์การระบาดของเชื้อไข้หวัดใหญ่ที่เกิดขึ้นในโลก แต่หากเชื้อ H๕N๑ ในปัจจุบันสามารถกลายพันธุ์หรือติดเชื้อข้ามสายพันธุ์ เช่น จากสัตว์ปีกไปสู่สัตว์อื่น (เช่น จากไก่ไปสู่หมู) ก็เท่ากับว่าเชื่อนี้อาจจะติดจากสัตว์ปีกไปสู่มนุษย์ได้ ถ้าเป็นไปได้ในลักษณะเช่นนี้แล้วก็จะก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิตของผู้คนเป็นจำนวนมากอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการส่งสัตว์ปีกออกสู่ตลาดอาหารภายนอก อันจะทำให้การบริโภคสัตว์ปีก เช่น ไก่ลดลงอย่างมากด้วย สัญญาณร้ายยังคงมีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นกรณีของ ไทยเอง หรือในเอเชีย และประเทศต่างๆ ทั่วโลก ยังคงต้องระมัดระวังกับปัญหาภัยกับการระบาดเช่นนี้ต่อไป และทั้งนี้ยังจะต้องตระหนักว่าเรื่องนี้เป็นปัญหาความมั่นคงสำคัญ โดยเฉพาะหากเกิดการระบาดข้ามสายพันธุ์ในอนาคตจากสัตว์ปีกไปสู่มนุษย์แล้ว ก็จะก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมขนาดใหญ่

๒.๒ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ปัญหาในการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องป้องกันปราบปราม คือ ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ซึ่งทำให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายอย่างรวดเร็ว สามารถแยกได้ ดังนี้

๒.๒.๑ การทำลายโดยชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมนุษย์มีความจำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในการทำเป็นที่อยู่อาศัย เครื่องใช้พัฒนาแหล่งน้ำ พลังงาน การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยถูกต้องตามกฎหมาย ได้แก่ การให้สัมปทานป่าไม้ เพื่อนำไม้ออกใช้งาน การอนุญาตให้ใช้พื้นที่ป่าและป่าสงวนแห่งชาติของเอกชน การอนุญาตให้ใช้พื้นที่ป่าเพื่อประโยชน์ของทางราชการ การอนุญาตให้ใช้พื้นที่ป่าเพื่อประโยชน์ทางด้านวิชาการ การอนุญาตให้ใช้พื้นที่ป่าเพื่อประโยชน์ในการจัดสรรที่ดินทำกินให้กับราษฎร การอนุญาตให้ทำเหมืองแร่ในพื้นที่ป่า การอนุญาตให้สร้างสาธารณูปโภค เช่น สร้างถนนหรือแนวสายไฟฟ้าผ่านพื้นที่ป่า ซึ่งการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่ชอบด้วยกฎหมายนี้ หากได้กระทำโดยถูกต้องตามหลักวิชาการและเงื่อนไขที่กำหนด ประโยชน์ที่ได้จากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้นบางส่วนก็สามารถทดแทนกันได้

๒.๒.๒ การทำลายโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งมีหลายสาเหตุดังนี้ ราษฎรส่วนใหญ่ของประชาชนมีอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมีฐานะยากจน ได้บุกรุกยึดถือครอบครอง ก่อสร้าง แผ้วถางตัดไม้ทำลายป่า เพื่อยึดที่ดินทำกิน ใช้ไม้ปลูกสร้างบ้านเรือนและใช้สอยในครัวเรือนหรือค้าขายบ้างเพื่อยังชีพ พ่อค่านายทุน จ้างวานใช้ หรือสนับสนุนให้มีการบุกรุกทำลายป่าด้วยการตัดไม้ทำลายป่า ล่าสัตว์ป่า เพื่อประโยชน์ของตนและพรรคพวก เช่น ต้องการพื้นที่เกษตรกรรมปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่ ต้องการพื้นที่เพื่อทำแหล่งท่องเที่ยวและการพักผ่อน ต้องการพื้นที่เพื่อจัดสรรทางธุรกิจ เก็งกำไร ต้องการพื้นที่เพื่อการอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการเกษตรกรรม ต้องการใช้ไม้และอื่นๆ เป็นต้น ข้าราชการเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ความร่วมมือกับผู้กระทำผิดเข้ายึดถือครอบครองพื้นที่ป่าไม้ เช่น การออกเอกสารสิทธิในที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ในการปราบปรามต้อง รวบรวมเอกสารพยานหลักฐานที่มีความยุ่งยากสลับซับซ้อน ซึ่งมักไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเอกสารต่างๆ จะใช้เป็นหลักฐานชี้มูลความผิดของเจ้าหน้าที่ทุจริตกว่าจะรวบรวมพยานหลักฐานดำเนินคดีกับผู้ทุจริต และมีการเพิกถอนเอกสารสิทธิตามกฎหมายพวกนายทุนที่ได้เอกสารสิทธิในพื้นที่ป่าก็ดำเนินการทำลายป่าไม้ไปแล้วนับพันไร่

๓. ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๓

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ปัญหาความยากจน รัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ กำหนดนโยบายเร่งด่วนเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาของประเทศชาติที่สำคัญ ๓ เรื่อง คือ ปัญหาความยากจน ปัญหายาเสพติด และปัญหาคอร์รัปชัน ในการประชุมเชิงปฏิบัติการการแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ณ วิเทศสโมสร กระทรวงต่างประเทศ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้มอบให้กระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพเชิญประชุมเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยประสงค์ให้หน่วยงานต่างๆ มารวมพลังทุ่มเทสมองช่วยพลิกฟื้นสร้าง 희망ให้เป็นรูปธรรม โดยเห็นว่า “ความยากจนสามารถแก้ไขด้วยการให้โอกาสและการปลดปล่อยศักยภาพของตน ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนและประชาชนสามารถช่วยเหลือตนเองได้” ซึ่งในการดำเนินงานดังกล่าว ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการออกแบบการจดทะเบียน และการรับจดทะเบียน ใน ๓ ปัญหา คือ ปัญหาที่ดินทำกิน ปัญหาคนเร่ร่อน ปัญหาผู้ประกอบการอาชีพผิดกฎหมาย ปัญหาให้ความช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา ให้มีรายได้จากการประกอบอาชีพที่เหมาะสม ปัญหาการถูกหลอกลวง ปัญหาหนี้สินภาคประชาชน และปัญหาที่อยู่อาศัย เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและมาตรการแก้ไขปัญหา ซึ่งในการดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนมีเป้าหมายที่จะขจัดปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอันเกี่ยวกับความยากจนให้หมดสิ้นไปภายใน ๕ ปี (ปี ๒๕๕๙) โดยการเพิ่มรายได้ ลดค่าใช้จ่าย และขยายโอกาสให้กับประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของความสมดุลพอดีและความพอประมาณอย่างมีเหตุผล ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปัญหาความยากจนมีผลกระทบโดยตรงทำให้สังคมอ่อนแอ เพราะคนยากจนและด้อยโอกาสในสังคมมักไม่ได้รับความเป็นธรรม และขาดโอกาสในการยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว และชุมชน ยิ่งนับวันยิ่งเป็นผู้แพ้ซ้ำซาก ขาดโอกาสลงทุกที ทั้งเป็นผู้ที่ถูกผลักดันจนเป็นคนหลังพิงปลาในโลกรแห่งการแข่งขันในปัจจุบัน ปัญหาความยากจนจึงเป็นต้นตอให้เกิดปัญหาด้านอื่นๆ คือ ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม การฉ้อราษฎร์บังหลวง การแพร่ระบาดของอย่างรุนแรงของโรคเอดส์ ปัญหาแรงงานข้ามชาติ การโยกย้ายถิ่นของประชาชนในชนบทและในเมือง และปัญหาความขัดแย้งในการแย่งชิงที่ดินทำกิน ทรัพยากรธรรมชาติและการบุกรุกทำลายป่า ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับรัฐ ระหว่างประชาชนด้วยกันเอง อันมีผลทำให้เกิดการแก้ไขปัญหาด้วยความรุนแรง เกิดความแตกแยก และการขาดความสามัคคีของคนในชาติ และนอกจากนี้แล้ว จากการสัมภาษณ์ เลขา สมช. และแม่ทัพภาคที่ ๓ ทำให้ผู้วิจัยเห็น

มุมมองใหม่ๆ ของสถานการณ์รูปแบบปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ซึ่งพบว่า ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศ เกิดจากหลายสาเหตุจากปัจจัยหลายประการเช่นกัน ซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๓.๑ ภัยจากตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ (Non-State Actor) : ปัญหาการก่อการร้ายยังคงเป็นภัยคุกคามต่อโลกโดย กลุ่มก่อการร้ายต่างๆ มีการปรับตัวให้ดำรงกลุ่มอยู่ได้โดยดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องผ่านช่องทางต่างๆ ทั้งการ เผยแพร่แนวคิดผ่านโรงเรียนสอนศาสนาในเครือข่าย สมาชิกในครอบครัว เพื่อน และสื่อเครือข่ายสังคม (Social Network) ส่วนปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติมีแนวโน้มการขยายตัว เนื่องจากมีปัจจัยเกื้อหนุนจากช่องโหว่ด้าน การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการบังคับใช้กฎหมายที่แตกต่างกันหรือขาดการประสานกัน มาใช้เป็นช่องทางในการ ประกอบอาชญากรรมข้ามชาติ รวมถึงผลจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่เอื้ออำนวยให้การประกอบ อาชญากรรมข้ามชาติสะดวกและซับซ้อนมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีโอกาสที่กลุ่มก่อการร้ายและกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติจะร่วมมือหรือแสวงประโยชน์ซึ่งกันและกัน ซึ่งจะนำไปสู่ภัยจากตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐมีความซับซ้อนยิ่งขึ้น

๓.๒ ภัยคุกคามใหม่ : สภาพการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศและสภาวะโลกร้อนพร้อมกับการเพิ่มขึ้นของ ประชากรโลก รวมถึงการพัฒนาประเทศที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติโดยขาดสมดุล ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง ส่งผล ให้ไทยมีแนวโน้มเผชิญความเสี่ยงภัยคุกคามจากการขาดแคลนอาหารและพลังงาน การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ และภัยพิบัติจากธรรมชาติ ได้แก่ ภาวะแห้งแล้ง น้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก ดินถล่ม สึนามิ การกัดเซาะ ชายฝั่งทะเล พายุหมุน และแผ่นดินไหว

๓.๓ ภัยคุกคามทางเทคโนโลยีสารสนเทศ : ซึ่งมีแนวโน้มที่มีความเสี่ยงทั้งการโจมตีทางไซเบอร์ (Cyber Attack) การเจาะข้อมูลข่าวสารอันเป็นความลับของทางราชการ ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม รวมถึงโครงสร้าง พื้นฐานที่มีความสำคัญ เช่น ระบบสาธารณูปโภค ระบบการเงิน ระบบขนส่งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ซึ่งในอนาคตต่อไปประเทศกำลังพัฒนาจะตกเป็นเป้าหมายของการโจมตี เนื่องจาก ยังขาดความเชี่ยวชาญในการป้องกัน ภัยดังกล่าว นอกจากนี้ อิทธิพลของสื่อเครือข่ายสังคมมีโอกาสดูถูกนำไปใช้ในทางที่ผิด เพื่อโจมตี บ่อนทำลาย หรือบิดเบือนข้อเท็จจริงอันส่งผลกระทบต่อความมั่นคง

๓.๔ ความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม ทำให้เกิดปัญหา สถานการณ์ความขัดแย้งของคนในสังคมที่รุนแรง ซึ่งสาเหตุเนื่องจากทุกคนมีพื้นฐานไม่เหมือนกัน จึงทำให้มีแนวความคิดที่แตกต่างกันความต้องการผลประโยชน์ อำนาจ และบุคคล/กลุ่มบุคคล ที่อยู่เบื้องหลังที่ทำให้เกิดการแตกแยกทางความคิด

๓.๕ ความไม่เชื่อมั่นต่อระบบและสถาบันการเมือง ทำให้เกิดปัญหา สถานการณ์ ความขัดแย้งทางการเมือง และของมวลชนที่รุนแรง ซึ่งสาเหตุเกิดจากปัญหาการบริหารราชการของ รัฐบาล ทั้งในระดับนโยบายและระดับผู้ปฏิบัติ รัฐบาลขาดเสถียรภาพทางการเมือง ภาพลักษณ์ จริยธรรมของนักการเมือง, ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียง และการปลุกปั่นของกลุ่มผู้เห็นต่าง

๓.๖ การขาดการสมดุลของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๗ ภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและโรคระบาด ทำให้เกิดปัญหา ภาวะโลกร้อน ภัยพิบัติทางธรรมชาติ การแพร่ระบาดของโรคที่ทำให้เกิดความเสียหายในวงกว้างซึ่งสาเหตุการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ คือ การตัดไม้ทำลายป่า การเผาป่าซึ่งเกิดจากการกระทำของมนุษย์ ทั้งจากการขยายตัวของชุมชน เพื่อหาที่ทำกิน หรือการดำเนินการลักลอบโดยนายทุน

๓.๘ ความมั่นคงในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้เกิดปัญหาการขาดความไว้เนื้อเชื่อใจกันระหว่างรัฐบาลกับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งสาเหตุ มีกลุ่มขบวนการแบ่งแยกดินแดน ดำเนินการ และมีบุคคลบางกลุ่มพยายามสร้างปัญหาขึ้นมาเพื่อหวังผลทางการเมือง อาจจะเรื่อง แบ่งแยกดินแดน หรือเพื่อต้องการให้ประเทศบางช่วงไม่มีความสงบเพื่อประกอบกิจกรรมบางอย่าง ที่ไม่ถูกกฎหมาย จากสิ่งที่เกิดขึ้นก็เป็นเหตุที่ทำให้พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดความรุนแรง ขึ้นมา

๓.๙ การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ กล่าวคือ ประเทศไทยไม่ใช่เป้าหมาย โดยตรงของการก่อการร้ายสากล แต่การก่อการร้ายในประเทศอาจเกิดขึ้นได้เสมอ เนื่องจากการก่อ การร้ายในปัจจุบันมีลักษณะไร้พรมแดน มีการกระจายเป็นกลุ่มเล็กๆ และมีอำนาจตัดสินใจ ปฏิบัติการโดยอิสระมากขึ้น การที่ไทยเป็นประเทศเปิดเสรี จึงทำให้ผู้ก่อการร้ายสากลได้เคยใช้เป็น เส้นทางผ่าน แหล่งพักพิงชั่วคราวและแหล่งจัดหาสิ่งสนับสนุนการปฏิบัติการ เช่น การจัดหา เอกสารปลอม การอำพรางสถานะบุคคล การรวบรวมข่าวสารและเงินทุน รวมทั้งพยายามจัดตั้ง เครือข่ายปฏิบัติการขึ้นด้วย เนื่องจากไทยมีปัจจัยเกื้อกูลหลายประการ อาทิเช่น เป็นศูนย์กลางการ คมนาคม การบังคับใช้กฎหมาย และการรักษาความปลอดภัยที่ย่อหย่อน ขาดประสิทธิภาพ การ ดำเนินงาน และปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ

๓.๑๐ แรงงานต่างด้าว และผู้หลบหนีเข้าเมือง ปัญหาแรงงานต่างด้าวเกิดจากการ ขาดแคลนแรงงาน ที่ทำให้ต้องมีการนำเอาแรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้าน เข้ามาทำงาน ทดแทนแรงงานไทยในหลายธุรกิจ โดยเฉพาะ ประมงและงานบ้าน และทำให้มีแรงงานต่างด้าว จำนวนนับหลายล้านคน ที่เข้ามาทำงานในประเทศโดยผิดกฎหมาย ที่ไม่มีใบอนุญาตทำงาน ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม เช่น โรคภัย หลายประการที่เคยหมดไปจากประเทศไทยได้กลับมา

เกิดขึ้นอีก อาชญากรรม เช่นฆาตกรรมหรือการปล้น จี้ นายจ้าง หรือเด็กเกิดใหม่ในประเทศไทย ตลอดจนการเข้ารักษาพยาบาลตามสถานพยาบาลของรัฐที่เป็นภาระต่อประเทศ ซึ่งสาเหตุ ค่าแรงขั้นต่ำของไทยสูงกว่าเมียนมา กฎหมายการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวก่อนหน้านี้ไม่มีความชัดเจน หลังจากที่มีรัฐบาลชุดนี้จัดระเบียบแรงงานต่างด้าวปัญหาแรงงานต่างด้าวจะลดลงตามลำดับ

๓.๑๑ ยาเสพติด ทำให้เกิดปัญหา เป็นปัญหาภัยคุกคามหลักของประเทศในปัจจุบัน และยังเป็นปัญหาเริ่มต้นที่นำไปสู่ปัญหาด้านอื่นๆตามมา ซึ่งสาเหตุ ผู้ผลิต ความต้องการรายได้ เพื่อนำไปพัฒนาศักยภาพ ผู้ค้า/ลำเลียงกำไรมาก เป็นสาเหตุที่เกิดการเสี่ยงที่จะทำ ผันตัวจากผู้เสพเป็นผู้ค้ารายย่อยและรายใหญ่ ผู้เสพ ขาดการศึกษา ลึกลับซ่อน ถูกรังแกข่มขู่ ปัญหาจากครอบครัวหรือสังคมหาทางออกไม่ได้นำไปสู่การใช้ยาเสพติด

๓.๑๒ ความยากจน ทำให้เกิดปัญหา ความเหลื่อมล้ำ ความด้อยโอกาสทางสังคม ปัญหาครอบครัว – สังคม ซึ่งสาเหตุแม้ว่าเป็นปัญหาที่มนุษย์ทำขึ้น แต่เนื่องจากปัญหานี้เป็นภัยที่ฝังรากลึกอยู่ในสังคมไทยมาช้านาน และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์โดยตรง

ดังนั้น จากการลงพื้นที่ภาคสนามและการสัมภาษณ์ เลขานุการ สมช. และแม่ทัพภาคที่ ๓ ทำให้ผู้วิจัยพบว่าสาเหตุของปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เข้ามาในประเทศ เกิดจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

๑. สถานการณ์โลกมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและมีความสลับซับซ้อน : สหรัฐฯ และประเทศในยุโรปประสบปัญหาเศรษฐกิจชะงัก ในขณะที่ประเทศ BRICS ประกอบด้วย บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน และ แอฟริกาใต้ มีสภาพเศรษฐกิจเติบโตอย่างมั่นคง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเสริมสร้างขีดความสามารถในระดับโลกและ ภูมิภาค ทำให้มีแนวโน้มที่สถานการณ์โลกจะเปลี่ยนแปลงจากระบบขั้วอำนาจเดียว (Unipolar World) ที่มีสหรัฐฯ เป็นผู้นำแต่เพียงผู้เดียวเข้าสู่ระบบหลายขั้วอำนาจ (Multipolar World) ที่มีสหรัฐฯ รัสเซีย และจีนเป็นแกนนำ โดยรัสเซียต้องการฟื้นฟูบทบาทให้ทัดเทียมสหรัฐฯ ส่วนจีนพยายามขยายอิทธิพลไปในภูมิภาคต่างๆ เพิ่มขึ้น

๒. สถานการณ์การเมืองและความมั่นคงระหว่างประเทศ : สหรัฐฯ มีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงการดำเนิน นโยบายต่างประเทศตามคำพิงมาสู่ความร่วมมือในกรอบของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลให้จีน รัสเซีย และฝรั่งเศส มีบทบาทและสามารถทัดทานอิทธิพลของสหรัฐฯ ได้มากขึ้น ขณะเดียวกัน อิทธิพลของสหรัฐฯ จะเสื่อมถอยลง เนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศ และความล้มเหลวในการรักษา เสถียรภาพในภูมิภาคตะวันออกกลาง ในขณะที่จีนและรัสเซียจะพัฒนาความสัมพันธ์ให้ใกล้ชิดกันมากขึ้นเพื่อถ่วงดุล อำนาจสหรัฐฯ ซึ่งอาจมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดการกระทบกระทั่งกันระหว่างรัฐ การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน

แม้จะเป็นโอกาสที่ดีในด้านเศรษฐกิจและการค้า แต่อาจต้องประสบ ปัญหาด้านความมั่นคง ที่ซับซ้อนกว่าเดิม อาทิ ยาเสพติด การลักลอบเข้าเมือง การแพร่ขยายอาวุธ และการ เคลื่อนไหวของ บุคคลไม่พึงประสงค์ รวมถึงอาจต้องประสบปัญหาในเรื่องระบบการปกครองที่มีความแตกต่างกัน อย่างมากจนถึงความเป็นเอกภาพระหว่างประเทศสมาชิก

๓. ภัยคุกคามข้ามชาติ : การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติได้ขยายตัวอย่าง รวดเร็วตามสภาวะ โลกาภิวัตน์อันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงโดยรวม ในด้านปัญหาการก่อการ ร้ายยังเป็นความเสี่ยงของไทยที่เป็นประเทศเปิดและมีสถานที่ตั้งผลประโยชน์ของต่างชาติที่เป็น เป้าหมายของกลุ่มก่อการร้ายสากล รวมทั้งยังถูกใช้เป็น แหล่งพักพิง แหล่งฟอกเงิน หรือจัดหา สิ่งจำเป็นต่างๆ ของผู้ก่อการร้ายมาโดยตลอด สำหรับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติมีแนวโน้มของ ความรุนแรงความซับซ้อนต่อไทยมากขึ้น ที่สำคัญ ได้แก่ การลักลอบค้ายาเสพติด การลักลอบนำ คนเข้าเมืองและค้ามนุษย์ การลักลอบผลิตและค้าเอกสารปลอม อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อาชญากรรมทาง คอมพิวเตอร์ การลักลอบค้าอาวุธ และการฟอกเงิน

๔. ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง (ผกธ.) มีการ พัฒนารูปแบบวิธีการ และเป้าหมายการก่อเหตุให้ระวังป้องกันยากขึ้น และใช้การปฏิบัติการ ข่าวดสารและการโฆษณาชวนเชื่อโน้มน้าวให้ ประชาคมโลกเพิ่มแรงกดดันต่อรัฐบาลไทยให้เจรจากับตัวแทน ผกธ. และยินยอมให้พื้นที่ที่มีสิทธิปกครองตนเอง โดยหวังผลขั้นสุดท้ายคือ การจัดตั้งรัฐ ปัตตานี ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นมีความเกี่ยวพันทั้งทางตรงและทางอ้อมกับกลุ่มอิทธิพล กลุ่มธุรกิจ ผิดกฎหมาย กลุ่มผู้นำและครูสอนศาสนา นักการเมืองท้องถิ่น เยาวชน นักศึกษา และองค์กร ต่างประเทศ ขณะที่ฝ่ายรัฐไม่สามารถควบคุมพื้นที่ได้อย่างเบ็ดเสร็จ ส่งผลให้ ผกธ. สามารถ เคลื่อนไหว ปลุกกระดม เคลื่อนย้าย อาวุธ และยังมีการสร้างแนวร่วมใหม่ นอกจากนี้ ผกธ. ยังคงใช้ พื้นที่ชายแดนภาคเหนือของมาเลเซียเป็นแหล่งพักพิง หลบซ่อน จัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ และเป็น แหล่งทุนสำคัญ ซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ความพยายามแก้ไขปัญหานี้ไม่ คืบหน้าเท่าที่ควร

๕. ความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ : ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ที่ทันสมัยส่งผลทั้งเชิงบวก และเชิงลบเนื่องจาก ปัจจัยบวกของกระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีการเปิดเสรี การค้า การเงิน การลงทุน ส่งผลให้การติดต่อสื่อสารระหว่างกันเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งแม้จะมีมาตรการในการป้องกัน แต่ยังคงพบช่องโหว่ทำให้ถูก กลุ่มผู้ไม่หวังดีนำไปใช้ประโยชน์ ในทางที่ผิดจนกลายเป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ และอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคง โดยเฉพาะ ในด้านการก่อการร้าย ที่อำนวยความสะดวกการประกอบอาชญากรรมข้ามชาติสะดวกและซับซ้อนมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีโอกาสที่กลุ่มก่อการร้ายและกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติจะร่วมมือหรือแสวง ประโยชน์ซึ่งกันและกันซึ่ง จะทำให้ภัยจากตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐมีความซับซ้อนยิ่งขึ้น

๖. จากการที่ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่กำลังพัฒนา มีภูมิรัฐศาสตร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เหมาะสม ยังคงมีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวและมีสภาพภูมิประเทศที่สามารถสร้างความมั่นคงด้านอาหาร เป็นศูนย์กลางที่ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมระหว่างประเทศได้เป็นอย่างดี จึงทำให้เป็นส่วนหนึ่งของการเข้ามาแข่งขันผลประโยชน์ในประเทศไทย หรือทำให้ไทยตกเป็นเป้าหมายของการโจมตีทางเศรษฐกิจ ฯลฯ ในเชิงการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

๗. กระแสโลกาภิวัตน์ ที่ทำให้การเดินทางระหว่างประเทศ การติดต่อสื่อสารในทุกวิถีทำได้สะดวกรวดเร็วอย่างมาก ซึ่งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยในปัจจุบัน เป็นสาเหตุประการสำคัญที่ใช้เป็นเครื่องมือนำสื่อที่เป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่เข้าสู่ประเทศไทย นอกจากนั้นยังหมายรวมถึงภัยคุกคามที่เกิดจากโรคติดต่อทั้งคนและสัตว์ที่จะแพร่ระบาดจากต่างประเทศเข้ามา หรือภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในภูมิภาคด้วย

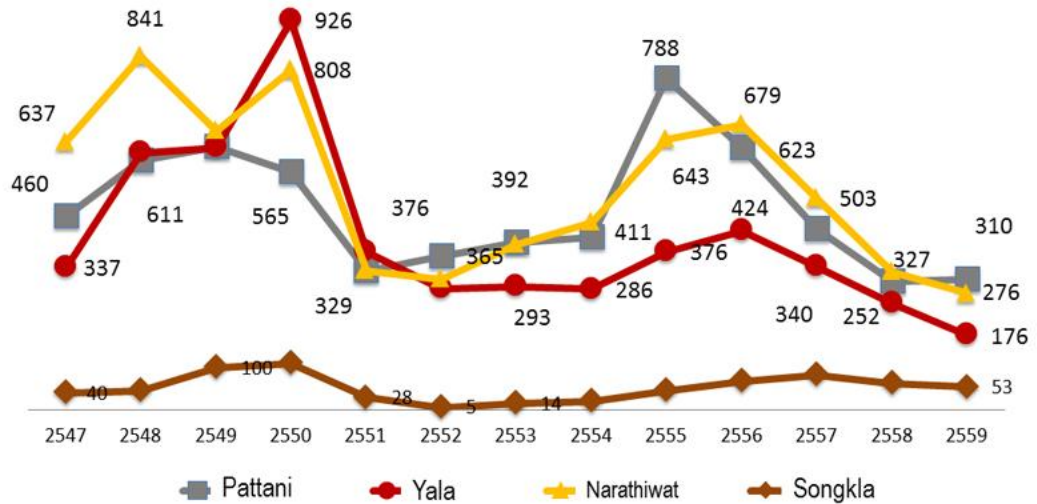
๘. จากการที่ประเทศไทยมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว จึงอาจเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่กลุ่มก่อการร้ายสากล หรืออาชญากรรมข้ามชาติ ใช้ไทยเป็นทางผ่าน เป็นแหล่งพักพิงหลบซ่อน หรือเป็นแหล่งสนับสนุน

๙. ภัยคุกคามที่เข้ามาตามกระแสของการจัดระเบียบโลกจากต่างประเทศ เช่น กระแสของความเป็นประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน ในลักษณะการกดดันการบริหารประเทศโดยการใช้สื่อหรืออาจมาในรูปแบบของ NGO เป็นต้น

ผลกระทบของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ต่อความมั่นคงของประเทศ

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๑ เป็นกลุ่มที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสังคมไทย ทุกวันเป็นภัยที่กัดเซาะฐานรากของโครงสร้างสังคม ทำให้สังคมไทยอ่อนแอลงอย่างเห็นได้ชัดและต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภัยที่ ๑ ที่ส่งผลถึงความแตกแยกทางสังคมระหว่างคนส่วนใหญ่ของประเทศกับชนกลุ่มน้อยมุสลิมภาคใต้ นับวันความรุนแรงและความเห็นต่างของคนสองกลุ่มนี้ได้ถูกกลุ่มก่อความไม่สงบตอกลิ้มให้แยกออกจากกันมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผลที่เกิดจากความไม่สงบเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อทั้งในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ การดำรงชีวิตประจำวัน ความมั่นคงของประเทศ ระบบเศรษฐกิจ และความเชื่อมั่นของชาวต่างประเทศที่มีผลต่อประเทศไทย และรัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับโลกมุสลิมต่อบริบทของการแก้ไขปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มขึ้น เพราะเกรงว่าหากปัญหาเหล่านี้ยังไม่ได้นำไปสู่การแก้ไขให้สถานการณ์ดีขึ้นแล้วนั้น ประเทศไทยในสายตาประชาคมชาวโลกและโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อกลุ่มประเทศโลกมุสลิมย่อมส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยให้เกิดความเสียหายได้โดยง่าย (ผังแผนภาพที่ ๓-๒)

แผนภาพที่ ๓-๒ แนวโน้มจำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบพื้นที่ชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๕๕



ที่มา : ออนไลน์, ๒๕๖๐.

ทั้งนี้ภัยที่ ๒ จะเป็นตัวสนับสนุนเชื่อมโยงจากภายนอกประเทศเป็นภัยใหม่ที่สังคมไทยไม่เคยเผชิญมาก่อนยิ่งบริบทของการก่อการร้ายระดับโลก ระดับภูมิภาคต่อเชื่อมกันได้แล้ว ยิ่งเป็นภัยที่น่ากลัวเป็นอย่างยิ่ง

สถานการณ์การก่อการร้ายของประเทศไทยในปัจจุบัน มีความเสี่ยงหรือได้รับผลกระทบจากการก่อการร้ายของโลก ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในสิบของโลก (Top Ten of the World) และจากดัชนีผลกระทบจากการก่อการร้าย (Global Terrorism Index) ที่สถาบันเศรษฐกิจและสันติภาพ (The Institute for Economics and Peace) ได้จัดทำขึ้นในปี ๒๐๑๒ ดังที่แสดงในแผนภาพที่ ๓-๓ พบว่า ประเทศไทยได้รับการจัดให้เป็นประเทศที่มีความเสี่ยงหรือได้รับผลกระทบจากการก่อการร้ายเป็นอันดับที่แปดของโลก

ตารางที่ ๑-๑ ดัชนีผลกระทบจากการก่อการร้าย (Global Terrorism Index)

Rank	Country	Score	Rank	Country	Score
1	Iraq	9.556	2	Pakistan	9.049
3	Afghanistan	8.669	4	India	8.147
5	Yemen	7.305	6	Somalia	7.244
7	Nigeria	7.242	8	Thailand	7.086
9	Russia	7.068	10	Philippines	6.801
13	Colombia	6.055	14	Syria	5.861
16	Sri Lanka	5.680	29	Indonesia	4.505
33	Myanmar	4.088	39	Bangladesh	3.672
68	Ireland	1.456	91	Malaysia	0.415
102	Cambodia	0.119	109	Japan	0.059
116	Laos	0	116	North Korea	0
116	Singapore	0	116	Vietnam	0

ที่มา : ออนไลน์, ๒๕๖๐.

อนึ่งภัยที่ ๓ จะกลายเป็นตัวเร่งที่สำคัญในสังคม ถ้าปัญหาอาชญากรรมได้ถูกอัดฉีดเข้าไปในกลุ่มก่อการร้าย กลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติก็จะเห็นความร้ายกาจของปัญหามากยิ่งขึ้น เพราะเป็นวิธีที่ง่ายที่สุดที่จะชักจูงให้เยาวชนกระทำความผิดเพียงแลกกับยาเสพติดจำนวนเล็กน้อย แต่จะส่งผลร้ายต่อศักยภาพความแข็งแรงของสังคมไทย เหตุที่เมื่อเยาวชนคิดยาแล้ว อนาคตของสังคมและของชาติจะเป็นอย่างไร จึงเป็นคำถามที่ชี้ให้เห็นความร้ายกาจของภัยได้อย่างชัดเจน และผลกระทบของยาเสพติดแบ่งออกเป็นประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้

๑. ผลกระทบต่อครอบครัว ชุมชนและสังคม ครอบครัวที่มีผู้ติดยา มักได้รับความเดือดร้อนจากผู้ติดยาในทุกด้าน นำไปสู่ความยุ่งยาก ขัดแย้ง แยกแยก และสิ้นเปลืองในการแก้ปัญหา ผู้ติดยามักก่อให้เกิดอาชญากรรมต่อเนื่อง ตั้งแต่การเข้าไปเกี่ยวข้องกับแหล่งอบายมุข การลักเล็กขโมยน้อย การประทุษร้ายต่อชีวิตและทรัพย์สิน การพนันและอาชญากรรมต่าง ๆ สำหรับผู้ค้าและผู้เสพซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัว เมื่อถูกจับกุมและดำเนินการทางกฎหมาย จะส่งผลกระทบให้สมาชิกภายในครอบครัวได้รับความเดือดร้อนในการดำรงชีวิตทั้งด้านเศรษฐกิจและ

สังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่อยู่ภายใต้การปกครองจะต้องออกจากโรงเรียน ซึ่งเป็นการทำลายอนาคตของประเทศชาติ

๒. ผลกระทบต่อการบริหารจัดการภาครัฐ คดียาเสพติดที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นภาระต่องานด้านกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาระค่าใช้จ่ายของรัฐที่เพิ่มสูง และทำให้การดำเนินคดีด้านอื่น ๆ เกิดความล่าช้า นอกจากนี้ ปัญหายาเสพติดได้ก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน โดยเฉพาะการทุจริตต่อหน้าที่ การรับสินบน การกลั่นแกล้งรีดไถ แสวงหาผลประโยชน์จากผู้กระทำความผิดซึ่งทำให้ประชาชนและสังคมเกิดความไม่ศรัทธาและเชื่อมั่นในการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๓. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ การผลิตและการค้ายาเสพติดจัดเป็นกลุ่มธุรกิจ และเศรษฐกิจนอกกฎหมายที่ไม่ก่อให้เกิดการผลิต แม้ว่าการค้ายาเสพติดบางส่วนจะก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้เมื่อมีการค้าขาย แต่ก็ยังเป็นรายได้สำหรับคนบางกลุ่มที่กระทำผิดกฎหมายและเอารัดเอาเปรียบสังคม ปัญหายาเสพติดทำให้รัฐบาลต้องทุ่มเทงบประมาณจำนวนมาก เพื่อใช้ในการป้องกันปราบปราม บำบัดรักษาและฟื้นฟู แทนที่จะนำไปใช้ในการด้านอื่นๆ ที่มีความจำเป็น ต้องสูญเสียทรัพยากรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่จำเป็น รวมทั้งกระทบต่อทรัพยากรมนุษย์ เพราะยาเสพติดมีส่วนทำลายพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสมองของเด็กและเยาวชน และแรงงานที่จะเป็นพลังของประเทศไทยในอนาคต

๔. ผลกระทบต่อความมั่นคงและชื่อเสียงของประเทศ สาเหตุเนื่องจากปัญหายาเสพติดได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นที่ตั้งของแหล่งผลิตยาเสพติด การแพร่ระบาดของยาเสพติด จะก่อให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติภูมิของประเทศไทยไม่เป็นที่ไว้วางใจของนานาชาติในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้ไม่กล้าเข้ามาท่องเที่ยวหรือลงทุนทางการค้า และธุรกิจต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้ประเทศคู่แข่งฉวยโอกาสในการโจมตีประเทศไทย

๕. มาตรการสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สิ่งแรกที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือ บทบาทของสถาบันทางสังคมไทยในระดับรากหญ้า ซึ่งประกอบด้วยสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน สถาบันโรงเรียน และสถาบันศาสนา เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายา

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาระดับชาติ ดังนั้นการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงมิใช่หน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง หรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง แต่หากเป็นหน้าที่ของทุกคน

ในชาติที่จะต้องร่วมมือ ร่วมใจกันป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณสุข โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การขจัดยาเสพติดให้หมดไปจากแผ่นดินไทยก่อนที่ชาติไทยจะตกเป็นทาสของ “ยาเสพติด”

ภัยสุดท้ายคือภัยที่ ๔ ของกลุ่มนี้จะสะท้อนได้จากปัญหาอาชญากรรม และ โรคภัยที่ขาดหายไปจากสังคมไทยแล้วได้อุบัติขึ้นมาใหม่ เช่น โรคเท้าช้าง โรคโปลิโอ เป็นต้น อีกทั้งแรงงานต่างด้าวบางส่วนอาจจะเป็นภัยทางด้านความมั่นคงอย่างยิ่ง ถ้ายังไม่มีกำกวดขอบเขตพื้นที่แรงงานต่างด้าวให้เหมาะสม และจากตัวอย่างของจำนวนแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาในยุครัฐบาลคสช. ทำให้พบว่ามีจำนวนแรงงานต่างด้าวเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ซึ่งสำนักบริหารการทะเบียนกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้สรุปยอดรวมจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวผ่านศูนย์บริการเบ็ดเสร็จทั้งสิ้น ๑,๖๒๖,๒๓๕ คน โดยแบ่งเป็นแรงงานข้ามชาติ ๑,๕๓๓,๖๗๕ คน จำแนกเป็น เมียนมา ๖๒๓,๖๔๘ คน กัมพูชา ๖๕๖,๓๓๘ คน และลาว ๒๑๓,๖๘๙ คน กับผู้ติดตาม ๕๒,๖๕๐ คน จำแนกเป็น เมียนมา ๔๐,๘๐๑ คน กัมพูชา ๔๒,๖๐๕ คน และลาว ๕,๑๕๐ คน นายจ้างรวม ๓๑๕,๘๘๐ ราย โดยจังหวัดที่จดทะเบียนแรงงานข้ามชาติมากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ๓๑๕,๑๔๓ คน จังหวัดชลบุรี ๑๔๑,๕๑๓ คน และจังหวัดสมุทรสาคร ๕๘,๓๕๗ คน โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๓-๑

ตารางที่ ๓ - ๑ : จำนวนแรงงานข้ามชาติและผู้ติดตาม

ประเทศ	แรงงานข้ามชาติ (คน)	ผู้ติดตาม (คน)
เมียนมา	๖๒๓,๖๔๘	๔๐,๘๐๑
กัมพูชา	๖๕๖,๓๓๘	๔๒,๖๐๕
ลาว	๒๑๓,๖๘๙	๕,๑๕๐
รวม	๑,๕๓๓,๖๗๕	๕๒,๖๕๐

ที่มา : สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน ณ เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๗

ทั้งนี้ หากรวมตัวเลขแรงงานข้ามชาติเดิมที่มีอยู่แล้วของสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน ณ เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๗ จำนวน ๑,๒๑๔,๗๒๐ คน ทำให้ปัจจุบันประเทศไทยมีแรงงานข้ามชาติรวมทั้งสิ้น ๒,๗๔๘,๓๙๕ คน คงต้องยอมรับว่าที่ผ่านมาโครงสร้างการจ้างงานของไทยยังคงมีอุตสาหกรรมจำนวนมากที่ทำกำไรจากการขูดรีดทรัพยากรธรรมชาติและแรงงาน เช่น กิจการประมงและแปรรูปประมงทะเล ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืชเศรษฐกิจ โรงสีข้าว โรงงานแปรรูปวัตถุดิบการเกษตร โรงงานแปรรูปอาหาร การก่อสร้าง กิจการที่ต้องการแรงงานแบกหาม

การผลิตสินค้าของผู้ประกอบการรายย่อย เช่น โรงงานห้องแถว รวมทั้งในภาคบริการ เช่น สถานประกอบการประเภทที่พัก ร้านอาหาร บ้าน เป็นต้น ผู้ประกอบการเหล่านี้มีจำนวนมากและกระจายอยู่ในพื้นที่ เป็นกลุ่มผลประโยชน์ขนาดใหญ่ที่ได้ประโยชน์จากแรงงานต่างด้าวราคาถูกที่ไม่ถูกกฎหมายมาโดยตลอด

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๒ แม้ว่าภัยกลุ่มนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นบริเวณกว้างเท่าภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของกลุ่มที่ ๑ แต่ภัยที่ ๕ ไม่ว่าจะเป็นภัยพิบัติ และโรคระบาดเมื่อได้เกิดขึ้นในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งแล้ว อาจส่งผลให้ชุมชน อำเภอ หรือจังหวัดนั้นๆ ต้องหยุดหรือพุ่มพักตัวเองให้เข้มแข็งขึ้นมาใหม่ด้วยระยะเวลาที่ยาวนาน ตัวอย่างของภัยพิบัติขนาดใหญ่ที่สุดที่สังคมไทยได้เผชิญมาก็คือ ภัยพิบัติจากคลื่นสึนามิ อีกภัยหนึ่งก็คือภัยโรคระบาด เช่น โรคซาร์ และไข้หวัดนก เป็นต้น นอกจากนี้ปัจจุบันประเทศกลุ่มอาเซียนมีการเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศได้สะดวกมากขึ้น ซึ่งการไปมาหาสู่จะเพิ่มความเสี่ยงในการเคลื่อนย้ายของโรคระบาดหรืออุบัติโรคใหม่ที่อาจจะตามมา ยกตัวอย่างเช่น

๑. ไข้หวัดใหญ่ มีอาการเหมือนกับไข้หวัดทั่วไป แต่จะเร็วกว่าและมีไข้สูงกว่า โดยอาการสำคัญ ผู้ป่วยจะอ่อนเพลียเฉียบพลัน เบื่ออาหาร คลื่นไส้ ปวดศีรษะอย่างรุนแรง ปวดแขนขา ปวดข้อ ปวดรอบกระบอกตา ไข้สูง ๓๘-๔๐ องศา ในเด็ก ส่วนผู้ใหญ่ไข้ประมาณ ๓๘ องศา มีอาการคอแดง น้ำมูกไหล ไอแห้งๆ ตาแดง ในเด็กอาจมีอาการคลื่นไส้อาเจียน

๒. โรคหัด มีอาการเริ่มด้วยการมีไข้ น้ำมูกไหล ไอ ตาแดง ตาแฉะ และกลัวแสง อาการต่างๆ จะค่อยๆ มากขึ้น โดยอาการไข้จะขึ้นสูงเต็มที่เมื่อฟื้นขึ้นในราววันที่ ๔ ของการเป็นไข้ มีลักษณะของผื่นนูนแดง maculo-papular ติดกันเป็นปื้นๆ บริเวณหน้า ลำตัว แขน ขา โดยผื่นในระยะแรกจะมีสีแดงและค่อยๆ เข้มขึ้นเป็นสีแดงคล้ำหรือน้ำตาลแดง กินเวลาประมาณ ๒ สัปดาห์ บางครั้งจะพบผิวหนังลอกเป็นขุย

๓. โรคมาลาเรีย มีอาการหลังการได้รับเชื้อมาลาเรียประมาณ ๑-๒ สัปดาห์ ผู้ป่วยจะมีอาการนำคล้ายกับเป็นหวัด คือ มีไข้ ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยตามตัว อาจมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน เบื่ออาหารได้ ลักษณะเฉพาะของโรคที่เรียกว่าไข้จับสั่นคือ มีอาการหนาวสั่น ไข้สูงและตามด้วยเหงื่อออก จะพบได้ในผู้ป่วยบางรายเท่านั้น

๔. โรคไข้เลือดออก ในการติดเชื้อไวรัสเดงกี ครั้งแรกผู้ป่วยส่วนใหญ่ (๘๐-๙๐%) จะไม่แสดงอาการ ผู้มีอาการจะมีไข้สูง ปวดศีรษะ ปวดกล้ามเนื้อ ปวดกระดูก และมีผื่นที่ผิวหนังได้ แต่ถ้าติดเชื้อครั้งที่สอง โดยที่เชื้อต่างสายพันธุ์กับครั้งแรกอาจเป็นไข้เลือดออก อาการสำคัญแบ่งออกได้ ๓ ระยะ คือ

๔.๑ ระยะเวลา ผู้ป่วยจะมีไข้สูงเกือบตลอดเวลา เบื่ออาหาร คลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง มักมีหน้าแดง และอาจมีผื่นหรือจุด เลือดออกตามลำตัว แขน ขา ระยะเวลาจะเป็นอยู่ราว ๒-๗ วัน

๔.๒ ระยะเวลาช็อก ระยะเวลาไข้จะเริ่มลดลง ผู้ป่วยจะซึม เหงื่อออก มือเท้าเย็น ชีพจรเต้นเบาแต่เร็ว ปวดท้อง โดยเฉพาะบริเวณใต้ชายโครงขวา ปัสสาวะออกน้อย อาจมีเลือดออกง่าย เช่น มีเลือดกำเดาไหล อาเจียนเป็นเลือด อุจจาระมีสีดำ ในรายที่รุนแรงจะมีความดันโลหิตต่ำ ช็อก และอาจถึงตายได้ ระยะเวลาสั้นเวลา ๒๔-๔๘ ชั่วโมง และ

๔.๓ ระยะเวลาพักฟื้น อาการต่างๆ จะเริ่มดีขึ้น ผู้ป่วยรู้สึกอยากรับประทานอาหาร ความดันโลหิตสูงขึ้น ชีพจรเต้นแรงขึ้นและช้าลง ปัสสาวะมากขึ้น บางรายมีผื่นแดงและมีจุดเลือดออกเล็กๆตามลำตัว

๕. โรคฉี่หนู อาการที่พบได้บ่อยคือ มีต่อมน้ำเหลืองโตที่ข้อพับคอ ที่คอ และที่อื่นๆ แล้วจึงพบผื่นปื้นที่ข้อพับและอวัยวะอื่นๆ

๖. โรคเท้าช้าง อาการในระยะแรก ผู้ป่วยอาจมีไข้ ซึ่งเกิดจากการอักเสบของต่อมและท่อน้ำเหลืองบริเวณรักแร้ ขาหนีบ หรืออวัยวะ เนื่องจากพยาธิตัวแก่ที่อยู่ในท่อน้ำเหลืองสร้างความระคายเคืองแก่เนื้อเยื่อภายใน รวมทั้งมีการปล่อยสารพิษออกมาด้วย อาการอักเสบจะเป็นๆ หายๆ อยู่เช่นนี้ และจะกระตุ้นให้เกิดอาการบวมขึ้น หากเป็นนานหลายปีจะทำให้อวัยวะนั้นบวมโตอย่างถาวรและผิวหนังหนาแข็งขึ้นจนมีลักษณะขรุขระ

๗. โรคคอติด อาการหลังระยะพักตัวจะเริ่มมีอาการไข้ต่ำ มีอาการคล้ายหวัด ในระยะแรก มีอาการไอเสียงก้องเจ็บคอ เบื่ออาหาร บางรายอาจจะพบต่อมน้ำเหลืองโตที่คอด้วย จะพบมีอาการอักเสบในจมูก ทำให้มีน้ำมูกเรื้อรัง มีกลิ่นเหม็น

ซึ่งนับเป็น ๗ โรคที่มีความเสี่ยงสูงที่จะเคลื่อนย้ายมาพร้อมกับประชากรในภูมิภาคอาเซียนซึ่งประเทศไทยควรจะมีการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของปัญหาโรคระบาดเหล่านี้

สำหรับภัยที่ ๖ จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ สิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนโดยรวม ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การสูญเสียทรัพย์สินและชีวิตจากอุบัติเหตุภัยทางธรรมชาติ จากน้ำท่วมใหญ่ แผ่นดินถล่ม เกิดความแห้งแล้ง ทำความเสียหายให้กับผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น และถ้าประเทศไทยไม่มีการจัดสมดุลและบริหารจัดการธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่ดีแล้ว สังคมไทยก็คงหนีไม่พ้นกับภาวะที่กำลังเป็นประเด็นหลักของโลก คือ “ภาวะโลกร้อน” อย่างแน่นอน นอกจากนี้การกระทำของมนุษย์ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ดังนี้

๑. น้ำเสีย เป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวเรามาก และมักพบได้ในท้องถิ่นที่เป็นชุมชนใหญ่ หรือมีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ สภาพของน้ำเสียหมายถึง สภาพน้ำที่มีระดับออกซิเจนละลายอยู่ในน้ำน้อย มีสัดส่วนของแบคทีเรียมาก บางครั้งจะมีสารพิษเจือปนอยู่ มีสภาพกลิ่นเหม็น สีดำ มีขยะลอย ไม่สามารถนำมาใช้อุปโภคบริโภคได้ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้น้ำเสียเกิดจากการปล่อยน้ำทิ้งของโรงงานอุตสาหกรรม น้ำเสียจากครัวเรือน หรือจากการทำการเกษตรที่ไม่ผ่านระบบกำจัดน้ำเสียให้เป็นน้ำดีก่อนปล่อยลงไปสู่แหล่งน้ำต่างๆ ทำให้น้ำในแหล่งน้ำต่างๆ

๒. ปัญหาน้ำท่วม เป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่พบบ่อยตามท้องถิ่นที่ตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มอยู่ใกล้แม่น้ำ หรืออยู่ชายฝั่งทะเลซึ่งบริเวณพื้นที่เหล่านี้มักจะมีระบบระบายน้ำไม่ดี เมื่อเวลาฝนตกหนักน้ำไหลบ่าก็จะทำให้เกิดมีน้ำท่วมขัง ซึ่งจะก่อความเสียหายให้แก่ชีวิตและทรัพย์สินต่างๆ ถ้าเป็นแหล่งที่มีการเกษตรกรรมจะทำให้พืชผลเสียหายในขณะที่มีน้ำท่วมขังอยู่ แต่เมื่อหลังน้ำลดแล้วมักจะเกิดโรคต่างๆ เกิดขึ้นตามมา สาเหตุของการเกิดน้ำท่วมมักมีหลายสาเหตุ คือ การตัดไม้ทำลายป่าบริเวณต้นน้ำลำธาร ทำให้การดูดซับหรือการชะลอน้ำทำได้น้อย การสร้างสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เช่น ถนนขวางเส้นทางของน้ำ ถ้าในบริเวณชายฝั่งทะเลก็จะเกิดจากการหนุนของน้ำทะเล หรืออาจเกิดจากฝนที่ตกหนักจนระบายน้ำไม่ทัน

๓. ปัญหาภัยแล้ง เป็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมมักพบในท้องถิ่นที่อยู่นอกตัวเมืองหรือชนบทที่ต้องอาศัยน้ำจากฝนที่ตกลงมาอุปโภคบริโภคเป็นหลัก ไม่มีระบบน้ำประปา สภาพภัยแล้งเกิดจากความชุ่มชื้นในอากาศมีน้อยและในดินมีน้ำน้อยเนื่องจากฝนไม่ตกหรือทิ้งช่วงเป็นเวลานานจะเป็นเหตุให้มีระดับน้ำตามแหล่งน้ำที่ผิวดินที่เป็นแม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึงมีน้ำน้อย ไม่พอเพียงแก่การนำมาใช้ในการอุปโภคบริโภค หรือทำการเกษตร

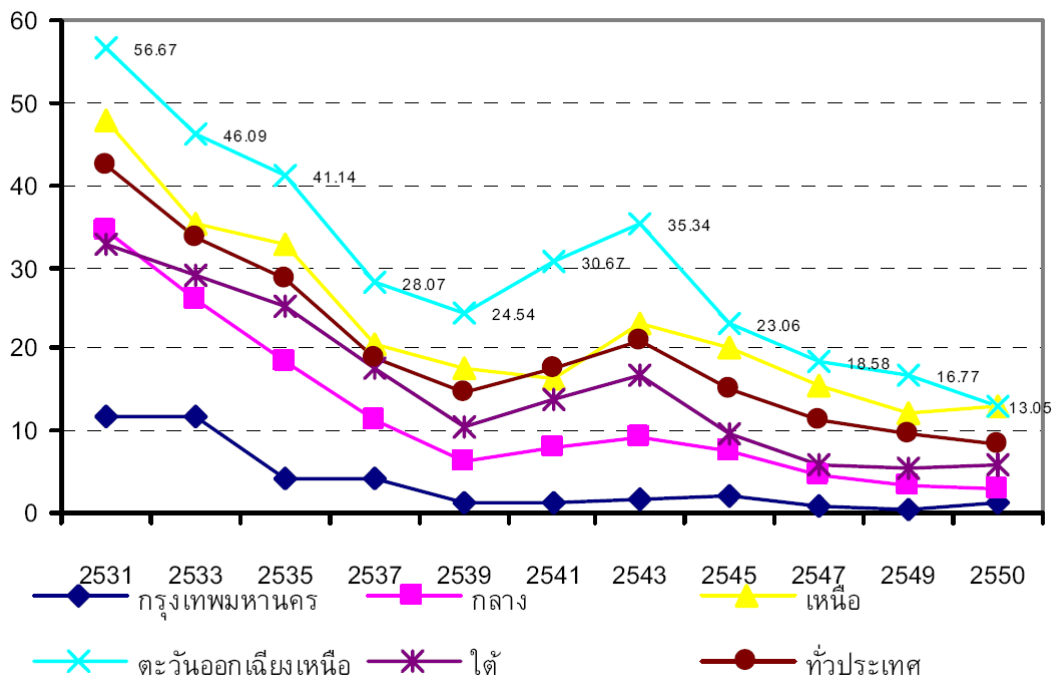
๔. ปัญหาดินถล่ม เป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มักพบบ่อยในท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ตามเชิงเขา ดินถล่ม หรือโคลนถล่มมักเกิดขึ้นในช่วงที่มีฝนตกหนักที่น้ำจากภูเขาไหลบ่าพัดเอาดินเอาโคลนมากรวมกันไว้มากๆ และเมื่อถึงระดับหนึ่งซึ่งบริเวณที่รองรับทนนน้ำหนักไม่ไหว เกิดการถล่มลงมาของกองดินหรือโคลน ซึ่งถ้าในบริเวณนั้นมีการตั้งบ้านเรือนอยู่ ก็จะเกิดการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน หรือบางครั้งเกิดจากการตัดต้นไม้บนพื้นที่ภูเขาและไหล่เขา เมื่อเกิดฝนตกหนักไม่มีต้นไม้ใหญ่ที่จะยึดดินไว้ทำให้เกิดดินถล่ม

๕. ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าและไฟป่า เป็นปัญหาที่พบในท้องถิ่นต่างๆ ส่วนใหญ่มักจะเป็นปัญหาต่อเนื่องมาจากอดีต แต่ในปัจจุบันนี้ก็มักจะมีการลักลอบทำลายป่าไม้อยู่เรื่อยๆ นอกจากนี้ไฟป่าก็เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้พื้นที่ป่าลดลง และทำลายความสมดุลของธรรมชาติ และการตัดไม้ทำลายป่าทำให้พื้นที่ป่าไม้ลดลงก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาดินโคลนถล่ม ปัญหาภัยแล้ง ปัญหาแหล่งน้ำตื้นเขิน เป็นต้น

๖. ปัญหาขยะมูลฝอย เป็นปัญหาที่มีแนวโน้มรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ เนื่องมาจากการเพิ่มของจำนวนประชากร เพราะผลของการวิจัยพบว่า ประชากร ๑ คน ทำให้เกิดขยะเฉลี่ย ๑ กิโลกรัมต่อวัน ถ้าท้องถิ่นใดมีประชากรมากก็จะทำให้มีปริมาณขยะมาก ซึ่งในจำนวนนี้ยังไม่นับปริมาณขยะที่เกิดจากกิจกรรมอื่นๆ เช่น การอุตสาหกรรม การเกษตร การกำจัดขยะ ถ้าเป็นในเมืองหรือชุมชนขนาดใหญ่จะมีเจ้าหน้าที่จัดเก็บ แต่ถ้าเป็นชุมชนขนาดเล็กหรือในชนบทมักจะมีการกำจัดขยะกันเองในครัวเรือน ขยะเป็นแหล่งรวมของเชื้อโรค มีกลิ่นเหม็น ไม่น่ามอง ซึ่งการกำจัดขยะมักจะใช้วิธีการฝังกลบ หรือการเผาเป็นส่วนใหญ่

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๓ มีเพียงปัญหาเดียวคือปัญหาความยากจน แต่เป็นภัยระยะยาวที่ยังฝังรากลึกอยู่ในสังคมไทย กลายเป็นวาระแห่งชาติที่รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยมองเห็นความสำคัญของปัญหาหรือภัยดังกล่าว ดังนั้น รัฐบาลจึงจัดตั้ง “ศูนย์การต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน” เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ยังมองไม่เห็นอาการลดลงของปัญหาความยากจนของประชาชนเลย เพราะจากการสำรวจอย่างเป็นทางการพบว่า ปัญหานี้สิ้นครัวเรือนยังเป็นปัญหาที่พอกพูนอยู่ทุกครัวเรือนของสังคมไทย และจากสถิติสัดส่วนคนจนเมื่อวัดรายจ่าย เพื่อการบริโภค จำแนกรายภาค พ.ศ. ๒๕๓๑-๒๕๕๐ พบว่า (ดูแผนภาพที่ ๓ - ๔)

แผนภาพที่ ๓ - ๔ สัดส่วนคนจนเมื่อวัดรายจ่ายเพื่อการบริโภค จำแนกรายภาค พ.ศ. ๒๕๓๑-๒๕๕๐



ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๖๐.

นอกจากนี้ จากการที่ผู้วิจัยได้เข้าร่วมสังเกตการณ์สรุปผลการระดมความคิดเห็น เรื่อง “การบริหารจัดการภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ” ณ ห้องประชุมติดตามสถานการณ์ บก.กกล.นเรศวร วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ซึ่งมีการกล่าวถึง สภาพปัญหาในพื้นที่รับผิดชอบและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพื้นที่ ๕ อำเภอชายแดน จว.ต.ก มีความเป็นมาและที่ตั้ง เอื้อต่อการเป็นช่องทางสำคัญข้าม ทิวเขาถนนธงชัย โดยมีลักษณะเฉพาะ คือ เป็นชุมชนเมือง ซึ่งเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วง ๑๕ - ๒๐ ปีที่ผ่านมาและยังคงมีชนบทห่างไกล ความเจริญ ประชากรมีความแตกต่างด้านรายได้ ส่วนใหญ่ยากจน มีหลากหลายทางเชื้อชาติและ ทัศนคติความเชื่อ ส่งผลให้ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในพื้นที่นี้มีหลายมิติ และสัมพันธ์กัน และทำให้พบว่าประเด็นของพื้นที่จังหวัดแม่สอด จังหวัดตาก ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ดังต่อไปนี้

๑. ภัยธรรมชาติส่งผลกระทบต่อสุขภาพชีวิตและทรัพย์สิน เช่น ปัญหาหมอกควันและ ไฟป่าซึ่งคาดว่าอีกไม่นานจะเกิดขึ้นในพื้นที่ จากการรายงานของ สาธารณสุข จว.ม.ส. มียอดของผู้เจ็บป่วยในโรกระบบทางเดินหายใจเพิ่มขึ้นทุกปี และจะส่งผลกระทบต่อท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ ในพื้นที่อีกด้วย

๒. การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลาย จะกลายเป็นสาเหตุการ เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น น้ำหลาก ทำให้การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติลดลง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ หลักของการท่องเที่ยวของจังหวัด ส่งผลต่อเศรษฐกิจโดยรวม และส่งผลต่อป่าต้นน้ำด้วย

๓. การค้าอาวุธสงคราม ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งในอนาคต อาจจะมีการนำอาวุธดังกล่าว มาปฏิบัติต่อฝ่ายเราได้

๔. ด้านยาเสพติด หากมองในภาพรวมของประเทศ จะส่งผลต่อทั้งสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศ เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาครอบครัว ปัญหาผู้ป่วยจากการเสพยา โดยรัฐบาลจะต้องทุ่มงบประมาณไปกับการรักษา ซึ่งหลังจากการรักษาแล้วผลที่ออกมาอาจจะ ไม่ได้ประชากรที่มีคุณภาพกลับมาทำให้ขาดแคลนแรงงานที่ดีพอ

๕. การลักลอบการค้ามนุษย์ โดยการนำพาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ, การเมือง และความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ ทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากรของประเทศ เกิดการแย่งชิงบางอาชีพกับคนไทยรวมถึงโรค ระบาด การก่ออาชญากรรม และสวัสดิการของทางภาครัฐที่ต้องจ่ายให้กับผู้หลบหนีเข้าเมืองที่มา ประกอบอาชีพในประเทศไทย

๖. การปฏิบัติด้านยาเสพติด สถานการณ์ และปัญหาต่างๆ ยังไม่มีผลกระทบ เนื่องจาก ยังไม่ปรากฏกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดรายใหญ่ที่สำคัญในพื้นที่ ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่จะเป็นรายย่อย

ที่ลัดกลบลำเลียงเข้าสู่พื้นที่ตอนใน โดยการปฏิบัติของหน่วยจะมุ่งเน้นงานด้านการข่าวเป็นหลัก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณภาพปฏิบัติงานด้านการข่าวในพื้นที่ และการประสานการปฏิบัติด้านการข่าว กับส่วนราชการอื่นๆ

๗. ปัญหาภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัจจุบันเกิดขึ้นทุกปี สภาพภูมิอากาศในประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงซึ่งทาง สำนักงานจังหวัดได้จัดให้มีการบูรณาการ ของส่วนราชการ และอาสาสมัครชาวบ้านเพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งเป็นการปฏิบัติในระดับหน่วยในลักษณะที่สามารถกระทำได้ โดยสถานการณ์ยังสามารถควบคุมได้ โดยการแก้ปัญหาที่ยั่งยืน คือการให้ความรู้ชาวบ้านในพื้นที่ในเรื่องอันตรายจากไฟฟ้าและหมอกควัน รวมทั้งการสร้างที่อยู่อาศัยให้พ้นเส้นทางน้ำป่าไหลหลาก

๘. การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากในพื้นที่ มีทรัพยากรป่าไม้อุดมสมบูรณ์ทำให้เป็นเป้าหมายของนายทุนที่จะเข้ามาหาผลประโยชน์ ซึ่งหน่วยได้ทำการปราบปรามและจับกุมขบวนการลักลอบทำลายทรัพยากรป่าไม้อย่างต่อเนื่อง โดยได้ทำการเปิดยุทธการป้องกันและปราบปรามทรัพยากรธรรมชาติทวงคืนผืนป่าร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อไม่ให้ปัญหาแพร่กระจายไปมากกว่าเดิม รวมทั้งชุดให้ความรู้กับชาวบ้านรวมถึงผลกระทบ โดยต้องมีการควบคุมความต้องการทรัพยากร ในด้านความต้องการพื้นที่ทำกิน ต้องเน้นในระดับนโยบาย มีการจัดสรรพื้นที่ให้ประชาชนอย่างเหมาะสม

แนวโน้มนโยบายภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของประเทศ

สำหรับแนว โน้มนโยบายของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่จะส่งผลกระทบต่อสังคมไทย ในอนาคตนั้น จะได้นำกรอบนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔ ของสำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขปัญหาที่เป็นสาเหตุรากเหง้าของภัยคุกคามการรักษาเสถียรภาพความมั่นคงภายในประเทศและการป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ ทั้ง ๓ กลุ่ม ดังนี้

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๑

๑. ปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ ๓ จชต. มีสาเหตุสำคัญที่เกิดจากการเคลื่อนตัวของกระแสอัตลักษณ์นิยม ที่กลุ่มคนส่วนน้อยเคลื่อนไหวเพื่อปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิต และวัฒนธรรม ซึ่งตราบไคที่รัฐและสังคมบางส่วนไม่ปรับเปลี่ยนวิธีคิดที่มองว่า ให้คนส่วนน้อยต้องปรับตัวเข้ากับสังคมส่วนใหญ่ และเจ้าหน้าที่ของรัฐบางส่วนไม่ลดระดับการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาแล้ว แนว โน้มนโยบายของปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จชต. จะยังคงดำรงอยู่อย่างน้อยในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ และอาจจะทวีความรุนแรงขึ้น กลายเป็นปัญหาความไม่มั่นคงหลักของประเทศไทยต่อไปอีกในอนาคตระยะยาว

๒. ปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เป็นปัญหาข้ามชาติที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่มีความรุนแรงซับซ้อน และขยายเครือข่ายสร้างความเสียหายไปแทบทุกภูมิภาคของโลก ที่สำคัญปัญหายังเกี่ยวข้องกับหลายประเทศและที่เป็นระบบและทันสมัย ไม่มีประเทศใดประเทศหนึ่งที่จะสามารถแก้ไขได้เพียงลำพัง กรณีของประเทศไทยแม้ว่าจะยังไม่ตกเป็นเป้าหมายของการก่อการร้ายโดยตรง แต่ปัจจัยเกื้อหนุนของนโยบายเปิดกว้างด้านการท่องเที่ยว ความสะดวกของการเดินทางข้ามพรมแดน และปัญหา ๓ จชต. ที่ยังไม่สงบจะทำให้ปรากฏการณ์การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติส่งผลกระทบต่อสังคมไทย และเป็นส่วนนุ้ครั้งความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมในอนาคต ยกตัวอย่างภาพลักษณ์ของสังคมไทยต่อสายตาของต่างชาติที่เสียหายอย่างมาก ต่อกรณีของการจับกุมนายฮัมบาดี หัวหน้าปฏิบัติการกลุ่มก่อการร้ายเจมาห์อิสลามียาห์ และนายวิกเตอร์ บูท นักค้าอาวุธสงครามอันดับหนึ่งของโลกชาวรัสเซีย เป็นต้น

๓. ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่มีความรุนแรงมากที่สุดในปัจจุบันไม่ว่าจะมองในแง่ของขอบเขตพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่ครอบคลุมเกือบทั่วไปประเทศมีจำนวนผู้ติดยาเสพติดทุกประเภทเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมีอัตราการขยายตัวของการค้าและการเพิ่มอย่างรวดเร็วเป็นเครือข่ายใหญ่โตมีการผลิตและการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาในประเทศปริมาณมหาศาล และมีผลกระทบของปัญหาอย่างสูงมากทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคมของประเทศโดยรวมในระยะยาว

๔. ปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองมักก่อให้เกิดปัญหาในหลายพื้นที่ คือมีการรวมตัวกัน และขยายเป็นชุมชนแล้ว นำไปสู่ปัญหาชุมชนแออัด การก่ออาชญากรรม การค้าและเสพยาเสพติด การแพร่ระบาดของโรคติดต่อร้ายแรง และการเกิดของทารกไร้สัญชาติ ซึ่งประเด็นบุตรหลายคนของแรงงานต่างด้าวที่เกิดขึ้นในประเทศไทย มีความอ่อนไหวทางด้านสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งอาจจะกลายเป็นระหว่างประเทศในอนาคต รวมทั้งกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่แอบแฝงเข้ามาเคลื่อนไหวทางการเมืองต่อต้านรัฐบาลของประเทศตนย่อมส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในอนาคตได้เช่นกัน ดังนั้น แนวโน้มปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองจะกลายเป็นปัญหาภายในประเทศและปัญหาระหว่างประเทศถ้ามิได้มีการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวที่ชัดเจน

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๒

แนวโน้มภัยพิบัติขนาดใหญ่อย่างเช่นคลื่นยักษ์สึนามิ ยังไม่มีองค์กร หน่วยงาน หรือสถาบันใดคาดการณ์ได้อย่างแน่นอนว่าจะมีการเกิดขึ้นในอนาคตอีกครั้งเมื่อใด แม้แต่ศูนย์เตือน

ภัยพิบัติแห่งชาติของไทย แต่ภัยพิบัติที่ต้องประสบซ้ำซาก คือ อุทกภัยขนาดใหญ่ ภัยแล้ง และ ปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศ โดยมักจะมีช่วงเวลาที่เกิดขึ้นตามฤดูกาลค่อนข้างแน่นอน จึงสามารถคาดการณ์และหาวิธีการแก้ปัญหาล่วงหน้าในอนาคตได้ ส่วนปัญหาภัยของโรคระบาดที่สร้างความเสียหายเป็นพื้นที่บริเวณกว้าง คือ ไข้หวัดนก จากเชื้อไวรัส H5N๑ นั้น ถ้าไม่มีการควบคุมที่ดีในอนาคต ถ้าเชื้อโรคติดข้ามสายพันธุ์จากสัตว์ปีกไปสู่สัตว์อื่นๆ หรือคนแล้ว ก็จะก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมขนาดใหญ่

อีกปัญหาหนึ่งคือ การขาดสมดุลของการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมมีสาเหตุมาจากการขาดเอกภาพด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง จนเกิดภาวะเสื่อมโทรมของธรรมชาติ และเสี่ยงต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายอย่างไม่หยุดยั้ง แนวโน้มจะขยายความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ถ้าหากไม่มีการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต สภาพแวดล้อมและความต้องการที่สมเหตุสมผลของทุกฝ่ายในอนาคตจะก่อให้เกิดปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติระหว่างรัฐกับชุมชน หรือระหว่างชุมชนด้วยกันเอง และยิ่งจะนำไปสู่ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสู่สถานะโลกร้อนเร็วขึ้น และอาจจะเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติขนาดใหญ่ได้

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๓

ปัญหาความยากจนเป็นต้นตอของปัญหาด้านอื่นๆ เช่น ปัญหายาเสพติด อาชญากรรม การฉ้อราษฎร์บังหลวง การแพร่ระบาดของอย่างรุนแรงของโรคเอดส์ ปัญหาแรงงานต่างด้าว การโยกย้ายถิ่นของประชาชนในชนบทและในเมือง ปัญหาความขัดแย้งในการแย่งชิงที่ดินทำกิน การบุกรุกทำลายธรรมชาติและป่าซึ่งมีแนวโน้มว่าจะก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชน หรือระหว่างประชาชนด้วยกันเอง อันจะมีผลให้เกิดการแก้ไขปัญหาคือด้วยความรุนแรงเกิดความแตกแยกและการขาดความสามัคคีของคนในชาติ และจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์องค์กรภาคธุรกิจพบว่า แนวโน้มภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่จะเกิดขึ้นในประเทศไทย คือ ภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยจากการสัมภาษณ์ทำให้วิเคราะห์ได้ถึงสถานการณ์ที่ผ่านมาและทำให้ผู้บริหารองค์กรธุรกิจควรตระหนักว่าภัยคุกคามทางไซเบอร์เป็นสิ่งที่องค์กรจะต้องประสบพบเจอ โดยในช่วงระยะเวลาเพียงไม่กี่เดือน และผลจากการสัมภาษณ์ มีดังนี้

“เราพบเจอกรณีการโจมตีทางไซเบอร์ขนาดใหญ่หลายต่อหลายครั้ง เช่น การโจมตีของมัลแวร์เรียกค่าไถ่ WannaCry และ Petya ซึ่งเขย่าวงการธุรกิจทั่วโลก ตอกย้ำถึงความจำเป็นในการคุ้มครองทรัพยากรสำคัญของธุรกิจและทำให้เห็นถึงความสำคัญของการป้องกันและปกป้องข้อมูล นอกเหนือจากคอมพิวเตอร์เดสก์ท็อปและเซิร์ฟเวอร์ทั่วไปแล้ว องค์กรธุรกิจยังจำเป็นที่จะต้องเริ่มต้นปกป้องแพลตฟอร์มอื่นๆ ที่ตกเป็นเป้าหมายของอาชญากรไซเบอร์”

“การใช้งานอย่างแพร่หลายของอุปกรณ์พกพา รวมไปถึงเทคโนโลยีคลาวด์และ Internet of Things (IoT) ทำให้องค์กรมีช่องทางที่สามารถถูกโจมตีเพิ่มขึ้น รายงานภัยคุกคามด้านความปลอดภัยบนอินเทอร์เน็ต (Internet Security Threat Report - ISTR) ฉบับที่ ๒๒ ของไซแมนเทคเปิดเผยว่า มีการตรวจพบภัยคุกคามใหม่ๆ เพิ่มขึ้นบนแพลตฟอร์มเหล่านี้ในช่วงปี ๒๕๕๕ และแนวโน้มดังกล่าวยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องในช่วงปีนี้”

“ความไม่ปลอดภัยของสิ่งต่างๆ (The Insecurity of Things) เมื่อกล่าวถึงอุปกรณ์ IoT หลายคนอาจนึกถึงนาฬิกาข้อมือสมาร์ทวอทช์ อุปกรณ์สมาร์ทโฮม อย่างเช่น Google Home หรือ Amazon Echo แต่อุปกรณ์ที่มักตกเป็นเป้าหมายของการโจมตีกับเป็นอุปกรณ์ที่ถูกใช้งานทั่วไป เช่น เราเตอร์ หรือกล้องที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต เป็นต้น”

“ขณะที่คอมพิวเตอร์เดสก์ท็อปหรือแล็ปท็อปมักจะมีการติดตั้งซอฟต์แวร์รักษาความปลอดภัยและได้รับการอัปเดตด้านความปลอดภัยโดยอัตโนมัติ แต่อุปกรณ์ IoT มักจะมีการป้องกันเพียงชั้นเดียว คือ ชื่อผู้ใช้และรหัสผ่านที่สามารถคาดเดาได้ง่าย รหัสผ่านตามค่าเริ่มต้นยังคงเป็นจุดอ่อนด้านความปลอดภัยที่สำคัญที่สุดสำหรับอุปกรณ์ IoT และรหัสผ่านที่ผู้โจมตีมักจะทดลองคือ “admin” นั่นเอง”

“ภัยคุกคามทางอีเมล (Email threats) แนวโน้มสำคัญที่พบในช่วงปี ๒๕๕๕ ก็คือ อัตราที่เพิ่มขึ้นของมัลแวร์บนอีเมล โดยอัตราการพบมัลแวร์บนอีเมลเพิ่มขึ้นจาก ๑ ใน ๒๒๐ ฉบับเมื่อปี ๒๕๕๔ เป็น ๑ ใน ๑๓๑ ฉบับในปี ๒๕๕๕ อีเมลอันตรายเหล่านี้สร้างความเสียหายต่อองค์กรธุรกิจทุกขนาด โดยมักจะปลอมแปลงมาในรูปแบบของใบแจ้งหนี้หรือใบเสร็จ ที่เป็นไฟล์แนบมากับอีเมล ถึงแม้ว่าอีเมลจะเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญ แต่ก็เป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้การทำงานของผู้ใช้และองค์กรต้องหยุดชะงัก โดยอีเมลที่ไม่พึงประสงค์อาจจะมาในรูปแบบของสแปม หรืออาจจะเป็นภัยคุกคามที่มีอันตรายมากกว่านั้น เช่น มัลแวร์เรียกค่าไถ่ หรืออีเมลหลอกลวงแบบเจาะจงเป้าหมาย”

“กรณีเช่นนี้นับเป็นสัญญาณเตือนที่สำคัญว่าผู้บริหารองค์กรธุรกิจควรเริ่มต้นตรวจสอบในทันที ว่าข้อมูลที่เก็บไว้ในระบบคลาวด์ถูกใช้งานร่วมกันเฉพาะภายในองค์กร ส่งต่อไปภายนอกองค์กร หรือถูกกำหนดให้เป็นสาธารณะ การขาดการกำหนดนโยบายและกระบวนการการใช้บริการคลาวด์ขององค์กร จะเป็นการเพิ่มความเสี่ยงในการใช้คลาวด์แอปพลิเคชัน”

“ขณะที่การโจมตีระบบคลาวด์ยังคงอยู่ในช่วงเริ่มต้น แต่ในช่วงปี ๒๐๑๖ ได้เกิดปัญหาบริการคลาวด์หยุดชะงักอย่างกว้างขวางเป็นครั้งแรก เนื่องจากการโจมตีแบบ Denial of Service (DoS) ซึ่งนับเป็นสัญญาณเตือนว่าบริการคลาวด์มีความอ่อนแอเพียงใดต่อการถูกโจมตี นอกจากนี้

แอปพลิเคชันสำหรับการแชร์ไฟล์ทั้งหลายส่วนใหญ่ไม่สามารถกำจัดความเสี่ยงที่เกิดจากการเก็บและแบ่งปันข้อมูลอย่างไม่เหมาะสมของพนักงาน และในกรณีที่แฮ็กเกอร์รู้ข้อมูลเข้าระบบของผู้ใช้”

“IoT, อีเมล และคลาวด์อาจเป็นช่องทางใหม่สำหรับการโจมตี และแพลตฟอร์มเหล่านี้ อาจทำให้ข้อมูลธุรกิจและข้อมูลลูกค้าตกอยู่ในสถานะเสี่ยงเพิ่มมากขึ้น อุปกรณ์ IoT จำนวนมากเก็บข้อมูลที่สำคัญ และพึ่งพาบริการคลาวด์ เพื่อจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวไว้ในฐานข้อมูลออนไลน์ หากว่าฐานข้อมูลเหล่านี้ไม่ได้รับการรักษาความปลอดภัยที่เพียงพอ ความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของลูกค้าอาจตกอยู่ในสถานะเสี่ยงเช่นกัน องค์กรธุรกิจไม่สามารถและไม่ควรมองข้ามความเสี่ยงนี้ หรือเปิดโอกาสให้ถูกโจมตีจากภัยคุกคามใหม่ๆ ที่โจมตีเข้ามาอย่างต่อเนื่อง”

“โดยผมเห็นว่า เราต้องเตรียมความพร้อมในหลายๆ เรื่อง เช่น เตรียมรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด: รับข้อมูลภัยคุกคามที่เกิดขึ้นใหม่ (Threat Intelligence) เพื่อช่วยให้คุณสามารถตรวจสอบหาสัญญาณที่บ่งชี้ถึงความเสี่ยง และตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที เตรียมพร้อมสำหรับสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุด: กระบวนการจัดการปัญหาที่เหมาะสม จะช่วยให้แน่ใจว่ากรอบของการรักษาความปลอดภัยของคุณจะได้รับการปรับแต่งอย่างเหมาะสม ตรวจสอบ และทำซ้ำได้ และบทเรียนที่ได้รับจะถูกนำมาปรับปรุงระบบรักษาความปลอดภัยของคุณ องค์กรควรพิจารณาใช้บริการผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกสำหรับจัดการปัญหาที่ร้ายแรงและซับซ้อน ใช้ระบบป้องกันแบบหลายชั้น : ใช้กลยุทธ์การป้องกันแบบหลายชั้นที่สามารถป้องกันการโจมตีที่อินเทอร์เน็ตเกตเวย์ เมลเซิร์ฟเวอร์ และที่เครือข่าย นอกจากนี้ควรมีการพิสูจน์ตัวตนผู้ใช้แบบสองชั้น มีระบบตรวจจับหรือระบบป้องกันการบุกรุก (IDS/IPS), มีระบบป้องกันมัลแวร์ที่ใช้ช่องโหว่ของเว็บไซต์ และมีโซลูชันเว็บซีเคียวริตี้เกตเวย์ที่ครอบคลุมทั่วทั้งเครือข่าย จัดการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับอีเมลที่อันตราย : ให้ความรู้แก่พนักงานเกี่ยวกับอันตรายของอีเมลหลอกลวงแบบเจาะจงเป้าหมาย และการโจมตีทางอีเมลอื่นๆ รวมถึงหน่วยงานที่รับแจ้งเหตุที่เกี่ยวกับการโจมตีดังกล่าว ตรวจสอบระบบของคุณ ตรวจสอบทรัพยากรและเครือข่ายของคุณอย่างสม่ำเสมอ เพื่อค้นหาความผิดปกติหรือพฤติกรรมที่น่าสงสัย และวิเคราะห์ความผิดปกติโดยอาศัยข้อมูลภัยคุกคามจากผู้เชี่ยวชาญ” (องค์กรธุรกิจภาคเหนือตอนบน, นามสมมติ. สัมภาษณ์ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๑.)

จากการสัมภาษณ์ภาคส่วนองค์กรธุรกิจ ทำให้พบว่า ปัญหาภัยคุกคามทางไซเบอร์ เป็นปัญหาสำคัญที่องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ ควรคำนึงถึง เพราะอนาคตไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าการเข้าถึงข้อมูลทางโลกไซเบอร์ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตการทำงานขององค์กรทุกภาคส่วน เพราะฉะนั้นแล้วจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับสถานการณ์แนวโน้มของภัยคุกคามทางไซเบอร์ในอนาคตอีกด้วย

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์เลขา สมช. และแม่ทัพภาคที่ ๓ พบว่า แนวโน้มปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของประเทศไทย ได้ก่อให้เกิดความรุนแรงมากยิ่งขึ้นในทุกขณะ ซึ่งมีรายละเอียด ดังประเด็นต่อไปนี้

๑. แนวโน้มภัยคุกคามรูปแบบใหม่จะเป็นภัยที่มีความซับซ้อน หลากหลายมิติร่วมกัน และจะทวีความรุนแรง ขึ้นเรื่อยๆ ภัยคุกคามนี้จะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของสังคมไทยโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความมั่นคงของ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างปัญหารากเหง้าของประวัติศาสตร์และปัญหาการก่อการร้าย ซึ่งมีความเชื่อมโยงของผู้ก่อการร้าย อาชญากรรมและขบวนการค้ายาเสพติดทั้งในประเทศและนอกประเทศ ได้แก่

๑.๑ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

๑.๒ การก่อการร้าย

๑.๓ อาชญากรรมข้ามชาติ

๑.๔ ภัยพิบัติ

๑.๕ โรคระบาด หรือ โรคอุบัติใหม่

๑.๖ ความมั่นคงทางพลังงาน และ

๑.๗ ความมั่นคงทางอาหาร

๒. ยาเสพติด ปัญหายาเสพติดยังคงมีความรุนแรงระดับสูง และยังเป็นภัยคุกคามที่สำคัญชีวิตได้จากปริมาณการจับกุมที่เพิ่มสูงขึ้น และจำนวนปริมาณยาเสพติดที่เพิ่มมากขึ้นในการจับแต่ละครั้ง ผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือ กลุ่มเยาวชนในส่วนที่เป็นผู้เสพ

๓. ความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม ในอดีตก่อนที่ คสช. และรัฐบาลปัจจุบันจะเข้ามาแก้ไขปัญหาในการบริหารประเทศ ปัญหาความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคมถือเป็นปัญหาที่รุนแรง ตลอดระยะเวลาที่รัฐบาลปัจจุบันเข้ามาบริหารประเทศ ได้พยายามจะลดความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคมด้วยการสร้างความปรองดองของคนในชาติ แต่หลังจากที่รัฐบาลชุดนี้หมดวาระลงแล้ว แนวโน้มของความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคมจะอยู่ที่ความสำเร็จของกระบวนการสร้างความปรองดอง และนอกจากนี้ จากการที่ผู้วิจัยได้เข้าร่วมสังเกตการณ์สรุปผลการระดมความคิดเห็น เรื่อง “การบริหารจัดการภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ” ณ ห้องประชุมติดตามสถานการณ์ บก.กกล.นเรศวร วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ พบว่า แนวโน้มภัยคุกคามรูปแบบใหม่ต่างๆ ในห้วงต่อไปคาดว่าจะมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางสังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งการพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านจังหวัดตากที่จัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก และการปรับขึ้นค่าแรงของไทย ล้วนส่งผลการหลั่งไหลของแรงงานต่างด้าว อันจะก่อให้เกิด

ปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงตามมา ซึ่งจากการวิเคราะห์แนวโน้มภาพรวมภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ ในพื้นที่กองกำลังเรศวร คาดว่าจะมีความรุนแรงตามลำดับ ดังนี้

๓.๑ ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ พฤติกรรมการกระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นการโจรกรรมรถข้ามแดน/สินค้าหนีภาษี และอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับบ่อนการพนันตามแนวชายแดนในเขตเมียนมา/พื้นที่พ่งเล็งคือ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

๓.๒ ปัญหาการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ในเขตรับผิดชอบยังมีสภาพป่าที่สมบูรณ์ จึงมีนายทุนที่พยายามลักลอบตัดไม้ทำลายป่า นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมแอบแฝงอื่นๆ เช่น การลักลอบแปรรูปไม้มาสร้างบ้านแล้วรอเวลาขออนุญาตขยับย้ายในลักษณะไม้เรือนเก่า เป็นต้น พื้นที่พ่งเล็งคือ อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก อำเภอแม่สะเรียง อำเภอสบเมย อำเภอขุนยวม และอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๓.๓ ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย จากการที่รัฐบาลออกมาตรการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานผิดกฎหมาย ทำให้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีแนวโน้มลดลง สำหรับการจับกุมแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่เป็นห้วงการเดินทางกลับประเทศต้นทาง เพื่อไปทำหลักฐานทางเอกสารให้ถูกต้อง พื้นที่พ่งเล็งคือ อำเภอแม่สอด อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

๓.๔ ปัญหายาเสพติด ไม่ปรากฏข่าวสารแหล่งผลิตด้านตรงข้ามเขตรับผิดชอบ ผลการจับกุมในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นผู้ค้ารายย่อย และผู้เสพ สำหรับพฤติกรรมที่พบบ่อยคือการรับจ้างไปเป็นผู้ลำเลียงนอกพื้นที่ โดยเฉพาะชนเผ่าม้ง และมูเซอ พื้นที่พ่งเล็งคือ อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ จังหวัดตาก และรอยต่ออำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน กับอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าแนวโน้มปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่รูปแบบต่างๆ เหล่านี้ ล้วนเข้ามากระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ซึ่งส่งผลให้หน่วยงานทางความมั่นคงของประเทศจะต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือและรองรับสถานการณ์ของปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลต่อประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ต้องมีการตระหนักถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับปัญหาที่จะสร้างความไม่สงบสุขให้กับประเทศไทยในอนาคต ดังนั้นแล้ว หน่วยงานกองทัพจึงมีความสำคัญและมีหน้าที่หลักในการดำเนินงานกับปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในประเทศไทยต่อไป

จะเห็นได้ว่า ของประเทศไทยเราในช่วงหลายปีก่อนหน้านี้ การพัฒนาต่างๆ ก็ไปไม่ค่อยได้ เพราะมีความขัดแย้ง ความมั่นคงไม่มี ซึ่งรัฐบาลชุดปัจจุบันที่เข้ามาบริหารประเทศในช่วงสามปีที่ผ่านมา ก็ได้เน้นให้ประเทศชาติมีความมั่นคงเพื่อให้เกิดความสงบสุข จนทำให้ช่วงหลัง

หลายอย่างในประเทศดีขึ้นตามลำดับ เช่นการเติบโตทางเศรษฐกิจ ที่พบว่าจีดีพีในไตรมาสสุดท้าย อยู่ที่ ๔.๓ ส่วนภาพรวมการเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งปีนี้ก็อยู่ที่ ๓.๕ จากที่ ๔-๕ ปีก่อนหน้านี้ ไม่เคยมี อัตราการเติบโตแบบนี้มาก่อน หรือตัวเลขนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาประเทศไทยที่มีเพิ่มมากขึ้น เป็นจำนวนมาก เช่นเดียวกับตัวเลขการลงทุนในประเทศไทย ทั้งหมดก็เป็นผลมาจากความมั่นคง ซึ่งจะเป็นรากฐานต่อไป ในการพัฒนาประเทศ เรื่องความมั่นคงเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องร่วมมือกัน ถ้าภาคราชการทำฝ่ายเดียวแต่ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ เรื่องนี้ก็ไปไม่ได้ ความมั่นคงจึงเป็นเรื่องของทุกคนต้องร่วมมือกัน รวมถึงสื่อมวลชนด้วยต้องช่วยกัน เช่นเรื่องปัญหาความขัดแย้ง สื่อก็ต้องไม่ให้ลูกถามขยายตัว นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) สมช.ได้ดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ ซึ่งนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔ หากไปดูบทบัญญัติในพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๕ จะพบว่าได้ให้อำนาจหน้าที่ สมช.ติดตามขับเคลื่อนเรื่องนโยบายและแผนด้านความมั่นคงที่ต้องสอดคล้องเป็นไปในทางเดียวกัน ดังนั้นกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแผนและนโยบายก็ต้องไปทำแผนนโยบายของกระทรวงตัวเองให้สอดคล้องกับแผนและนโยบายด้านความมั่นคงที่ออกมา เมื่อมีแผนรองรับแล้ว สมช. มีหน้าที่ต้องไปติดตามตรวจสอบและขับเคลื่อน เพื่อให้ งานต่างๆ ขับเคลื่อนไปตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติที่วางไว้ อย่างไร ก็ตามในประเทศเราก็ยังมีปัญหาสำคัญ โดยเฉพาะเรื่องความสามัคคีปรองดอง อันเป็นปัญหาที่หากเราไม่สามารถผ่านจุดนี้ไปได้ประเทศชาติก็จะมีปัญหา พวกเราทุกคนจึงต้องร่วมมือกัน เพื่อผ่านจุดนี้ไปได้ เพื่อให้ประเทศชาติมีความสามัคคีปรองดอง มีความมั่นคงในตัวเอง ปัญหาความสามัคคีปรองดองจึงเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศในช่วงนี้ อาชญากรรมข้ามชาติก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่เราก็ตกยังประสบอยู่ เช่นการลักลอบขนยาเสพติดเข้ามาในประเทศ รวมถึงเรื่องพวกมาเฟีย ผู้มีอิทธิพลต่างชาติที่เข้ามาทำมาหากินในประเทศเรา แล้วมาสร้างอิทธิพลในบ้านเรา เช่นพวกอาชญากรรมข้ามชาติ ยาเสพติด ค้าอาวุธ เข้ามาทำผิดเรื่องแรงงานข้ามชาติ เราก็ได้เฝ้าระวัง อย่างเรื่องยาเสพติดก็จะส่งผลกระทบต่อประชาชน แต่ที่ผ่านมามีการจับกุมคนทำผิดได้มาก แต่ก็ยังมีอยู่ โดยเราประสานงานกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อช่วยกันเฝ้าระวังป้องกัน โขเซียมมีเดียก็มีทั้งเรื่องดีและไม่ดี โดยเรื่องดีก็คือการเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร ที่ปัจจุบันหากคนต้องการหาข้อมูลอะไรก็มักจะไปหาจากโขเซียมมีเดีย โดยหากเป็นข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องก็ไม่มีปัญหา เราสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารนั้นได้ แต่บางคนกลับไม่ได้ใช้โขเซียมมีเดียในการเผยแพร่ข่าวสารที่ถูกต้องมีการไปบิดเบือนข้อเท็จจริง ปัจจุบันก็มีกฎหมายบางฉบับที่คอยกำกับดูแลเรื่องพวกนี้อยู่แล้ว เช่นหากมีการโพสต์ข้อความที่ไปกระทบต่อสิทธิของผู้อื่น การให้ข่าวสารที่บิดเบือน เพียงแต่มาตรการทาง

กฎหมายต้องมีการนำมาใช้มากขึ้น และประชาชนที่ใช้โซเชียลมีเดียก็ต้องเข้าใจว่าการใช้สิทธิเสรีภาพของตัวเองจะต้องไม่ไปกระทบคนอื่น ทำให้คนอื่นเดือดร้อน

แนวโน้มในอนาคต

การเป็นประชาคมอาเซียนที่แข็งแกร่งย่อมต้องมีความมั่นคงสามารถจัดการปัญหาความมั่นคงที่เกิดขึ้นได้อาเซียนจึงได้มีการจัดทำแผนในแผนปฏิบัติงานของที่ประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ASEAN Defence Ministers' Three-year-work programme (๒๐๑๔-๒๐๑๖)) ได้ระบุถึงเรื่อง การร่วมมืออย่างต่อเนื่องในด้าน ความมั่นคงทางทะเลและการค้นหาและช่วยเหลือ (SAR) โดยมีการฝึกด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติของอาเซียน ASEAN Humanitarian and Disaster Relief Exercise ในขณะที่เดียวกันปัญหาในอนาคตที่คาดว่าจะเจอในอนาคตคือปัญหาความมั่นคงในทะเลจีนใต้ที่มีทั้งปัญหาดินแดนและถ้าหากการค้าระหว่างจีนและอาเซียนมีปริมาณมากขึ้นก็อาจจะส่งผลให้มีอาชญากรรมเกิดขึ้นเช่น โจรสลัดฯ ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการเดินเรือที่มีจำนวนมากขึ้น รวมไปถึงภัยคุกคามด้านอาชญากรรมไซเบอร์ เมื่อประชาคมโลกก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ ๒๑ แม้จะทำให้อารยประเทศพัฒนาไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับที่สูงขึ้นและน่าสมัยมากขึ้น แต่ในอีกด้านหนึ่งก็ต้องประสบกับประเด็นอุบัติใหม่ที่อาจเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศและภูมิภาคที่จะต้องร่วมกันกำหนดแนวทางรับมือกันต่อไป และประเด็นสำคัญประการหนึ่ง ก็คือเรื่องของ “ความมั่นคงทางไซเบอร์” (Cyber Security) ประเด็นด้านความมั่นคงทางไซเบอร์ มีแนวโน้มที่จะมีนัยสำคัญมากยิ่งขึ้นในอนาคต สำหรับภูมิภาคอาเซียนเมื่อพัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศ เครือข่ายความเชื่อมโยงของทั้งอินเทอร์เน็ต และนวัตกรรมของสื่อสมัยใหม่ต่างๆ ยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้เกิดการเชื่อมต่อกับโลกไซเบอร์ของประชาชนมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม เนื่องด้วยการเติบโตอย่างรวดเร็วของระบบดิจิทัลที่ประเทศต่างๆ มุ่งพัฒนานี้เอง ส่งผลให้เกิดการเปิดทางให้แก่ภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ทั้งต่อสังคมและความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วไป นั่นก็คือสิ่งที่เรียกว่า “การก่อการร้ายทางไซเบอร์” (Cyber Terrorism) กลุ่มหรือเครือข่ายก่อการร้าย จะใช้พื้นที่หรือกลไกในโลกไซเบอร์ขับเคลื่อนวาระการก่อการร้ายที่มุ่งหมายไว้ หรือโจมตีเครือข่าย หรือสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพของเมืองหรือประเทศต่างๆ อาทิ ระบบคอมพิวเตอร์ หรือเครือข่ายโทรคมนาคม และการปฏิบัติการดังกล่าวก็ไม่สามารถติดตามได้โดยสะดวกนัก เพราะกลุ่มบุคคลนี้ดำเนินการจากที่ไหนก็ได้ในโลก ผลเสียหายที่เกิดขึ้นตามมาต่อเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคล การสูญเสียข้อมูลลับทางธุรกิจ

และทรัพย์สินทางปัญญา การถดถอยของประสิทธิภาพด้านระบบป้องกันภัยต่อความมั่นคงของประเทศ และการชะงักงันของการให้บริการของระบบ โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เป็นต้น

ประเด็นเชิงนโยบาย ที่มีการถกเถียงกันในวงการของนักนโยบาย และนักวิชาการสายสังคมศาสตร์ในช่วงที่ผ่านมาก็คือ จะสร้างสมดุลใน โลกไซเบอร์ได้อย่างไร เพราะในด้านหนึ่ง ผู้ใช้บริการออนไลน์ต่างๆ ก็มักจะอ้างถึงสิทธิและเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร และการเป็นเจ้าของสินทรัพย์ทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ แต่ในอีกด้านหนึ่ง ภาครัฐก็อ้างสิทธิและอำนาจโดยชอบธรรมที่จะมุ่งส่งเสริมความมั่นคงทางไซเบอร์และประเทศ รวมถึงสวัสดิภาพของประชาชน ที่มีบทบาทในการเข้ามาสอดส่องดูแลและแทรกแซงตามที่เหมาะสม เช่น การสกัดกั้นเนื้อหาในเว็บไซด์ที่ไม่พึงประสงค์ การควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตของประชาชน และการพัฒนากลไกเชิงสถาบัน และปฏิบัติการเพื่อต่อสู้หรือป้องกันภัยจากผู้ก่อการร้ายในโลกไซเบอร์ เป็นต้น ในส่วนของการเร่งการพัฒนาเกี่ยวกับอุตสาหกรรมดิจิทัลเป็นทิศทางที่ถูกต้อง แต่ต้องสมดุลกับยุทธศาสตร์ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cybersecurity) ที่เข้มแข็ง การเติบโตและความสามารถในการเข้าถึงโครงข่ายไซเบอร์ของประชากรในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดในช่วง ๒-๓ ปีที่ผ่านมา จึงทำให้ความเสี่ยงด้านภัยคุกคามไซเบอร์มีสูงขึ้นหลายเท่าตัว และจะเป็นภัยคุกคามที่จะถูกยกระดับในเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความเสี่ยงขั้นสูงจากสถิติทั่วไปที่มีการเก็บตัวเลขจากสถาบันวิจัยหลายสถาบันทั่วโลกพบว่า การโจมตีมักมุ่งเน้นในการโจมตีเป้าหมายที่จะมีผลทางเศรษฐกิจเป็นหลัก เช่น สถาบันการเงิน ตลาดหลักทรัพย์ โครงข่ายโทรคมนาคม ระบบขนส่งมวลชน ระบบไฟฟ้า เป็นต้น

ดังนั้น ประเทศไทยต้องเร่งดำเนินการในการตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ และมีสำนักงาน โดยมีเลขาธิการ เป็นผู้ดำเนินการบริหารงาน ที่สำคัญคือควรตั้งให้เร็วที่สุดก่อนที่จะเกิดปัญหาด้านการโจมตีไซเบอร์ที่รุนแรง โดยคณะกรรมการดังกล่าวควรให้นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีด้านความมั่นคงเป็นประธาน การที่ต้องเร่งดำเนินการเพราะหลังจากตั้งแล้ว จะต้องมีการดำเนินการด้านการบริหารจัดการซึ่งต้องใช้เวลา ๑-๒ ปีเป็นอย่างน้อย จึงจะสมบูรณ์ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติดังกล่าวควรเป็นการตั้งแบบ Top down โดยไม่ควรมอบหมายกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งเป็นผู้ทำ เนื่องจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่เป็นภัยคุกคามที่มีรูปแบบผสมที่ซับซ้อน ทั้งในมิติของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการทหาร จึงต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญที่หลากหลาย ซึ่งไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีเท่านั้น การดำเนินการเชิงยุทธศาสตร์ดังกล่าว โดยคณะกรรมการจะทำให้เกิด Cybersecurity Framework ที่เป็นคัมภีร์ที่จะทำให้หน่วยราชการและภาคเอกชน สามารถนำไปใช้เป็น Guideline ในการขับเคลื่อนความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในทุกๆระดับ และจะต้องทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน

ข้อมูลข่าวสารระหว่างกันทุกภาคส่วน (Collaboration) ซึ่งถือว่าเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จ โดยจะต้องมีการตั้งศูนย์ปฏิบัติการที่ทำให้เกิดการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานด้านการข่าวไซเบอร์แบบ Real time การเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการข่าวกรองไซเบอร์ระหว่างประเทศ ของสำนักงานความมั่นคงไซเบอร์แห่งชาติด้วยศูนย์ปฏิบัติการไซเบอร์ เป็นอีกหนึ่งในปัจจัยแห่งความสำเร็จ ซึ่งในเครือข่าย Cybersecurity ระดับนานาชาติ จะสามารถช่วยในการค้นหาเป้าหมาย แหล่งต้นตอการโจมตีได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา และยังมีกำลังเตือนแนวโน้มที่จะถูกโจมตีได้อีกด้วย

ตัวอย่างของอาชญากรคอมพิวเตอร์ในหลายปีที่ผ่านมา

๑. ๒๕๖๑ ซอฟต์แวร์เรียกค่าไถ่และการกรรโชกทางดิจิทัลจะกลายเป็นแหล่งหาเงินของอาชญากรคอมพิวเตอร์
๒. ๒๕๖๐ การแพร่ระบาดของซอฟต์แวร์เรียกค่าไถ่ในรูปแบบที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนผ่านทาง WANNACRY และPETYA
 ๓. ๒๕๕๕ จำนวนซอฟต์แวร์เรียกค่าไถ่ตระกูลใหม่เพิ่มขึ้น ๑๕๒% เริ่มมีการใช้ซอฟต์แวร์เรียกค่าไถ่ในฐานะบริการ (RANSOMWARE-AS-A-SERVICE – RaaS)
 ๔. ๒๕๕๘ ซอฟต์แวร์เรียกค่าไถ่เติบโตขึ้น และยังคงมีการเข้ารหัสและเรียกเครื่องเงิน
 ๕. ๒๕๕๗ ซอฟต์แวร์เรียกค่าไถ่ BITCRYPT เข้ารหัสไฟล์และเรียกเครื่องเงินเป็นบิตคอยน์
 ๖. ๒๕๕๖ ซอฟต์แวร์เรียกค่าไถ่ CRYPTOLOCKER เข้ารหัสไฟล์สื่อระบบ และเรียกเครื่องเงิน ๓๐๐ ดอลลาร์
 ๗. ๒๕๕๔ โทรจัน SPYEYE ขโมยเงินหลายล้านดอลลาร์
 ๘. ๒๕๕๓ DROIDSMS โทรจันตัวแรกบนแอนดรอยด์ถือกำเนิด
 ๙. ๒๕๕๒ โทรจันแพร่ระบาดผ่านลิงก์อันตรายบน Twitter
 ๑๐. ๒๕๕๑ เวิร์ม KOOBFACE พุ่งเป้าไปที่ผู้ใช้ Facebook
 ๑๑. FAKEAV ขโมยข้อมูลบัตรเครดิตโดยใช้ชื่อความอีเมลเพื่อหลอกให้ใช้โปรแกรมด้านไวรัสปลอม
 ๑๒. ๒๕๕๐ มีการค้นพบโปรแกรมขโมยข้อมูลที่ชื่อ ZEUS
 ๑๓. ๒๕๔๕ มีการแพร่ระบาดของมัลแวร์ที่เปลี่ยนส่วนติดต่อกับผู้ใช้ของธนาคารออนไลน์หรือแอปบันทึกการกดเป็นพิมพ์

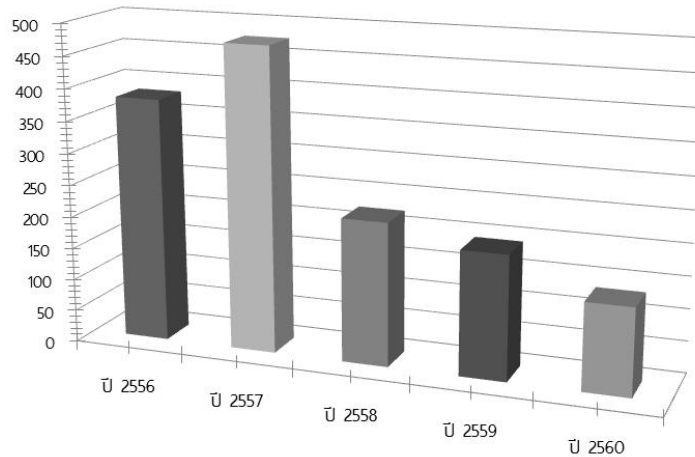
การดำเนินการที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เรื่องของความมั่นคง ปัจจุบันแตกต่างจากอดีตและมีความกว้างขวางมาก ความมั่นคงเป็นรากฐานของทุกอย่าง ทั้งสังคม เศรษฐกิจ ความมั่นคงยั่งยืน หากไม่มีความมั่นคงทุกอย่างก็จะเกิดขึ้นได้ยากมาก ปัญหาเรื่องความสามัคคีปรองดองเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศ

ที่ผ่านมารัฐบาลพยายามแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งการพิทักษ์ทรัพย์สินและสร้างความปลอดภัยให้ประชาชน รวมถึงตอนนี้นำโครงการพัฒนาต่างๆ เข้าไปในพื้นที่ภาคใต้จำนวนมาก หรือการพัฒนาการก่อสร้างท่าเรือที่จังหวัดปัตตานี รวมถึงตอนนี้นำโครงการพัฒนาต่างๆ เข้าไปในพื้นที่ภาคใต้จำนวนมาก เห็นได้จากผลการประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจรนอกสถานที่ ณ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๒๘ พ.ย.ที่ผ่านมา ซึ่งที่ประชุมคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแผนการก่อสร้างโครงการในพื้นที่จังหวัดภาคใต้จำนวนมาก ทั้งโครงการก่อสร้างคมนาคม เช่น รถไฟฟ้าทางคู่สู่โกลก จ.นราธิวาส-โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี โครงการเหล่านี้ที่เป็นโครงการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานให้ประชาชนในพื้นที่ หรือการสนับสนุนโครงการพัฒนาอาชีพความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรสวนยาง หรือการช่วยเหลือกลุ่มชาวประมงที่ถือเป็นกลุ่มอาชีพหลักในพื้นที่ แต่ระยะหลังเกิดกรณีไอยูยูเข้ามากดดัน เพราะหากรัฐบาลไม่ดำเนินการ ไทยก็ไม่สามารถส่งออกสินค้าทะเลไปยังต่างประเทศได้ ซึ่งธุรกิจส่วนนี้มีมูลค่าเป็นแสนล้านบาทต่อปี ก็จะกระทบทุกคน การแก้ไขปัญหาภาคใต้รัฐบาลมีกลไกขับเคลื่อนในภาพใหญ่ อย่างเช่น คณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีพลเอกประวิตรฯ เป็นประธาน โดยมี สมช.เป็นฝ่ายเลขฯ ที่เน้นการทำงานเชิงบูรณาการ เพื่อขับเคลื่อนงานแก้ปัญหาด้านต่างๆ ทั้งด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ การพัฒนาพื้นที่ที่จะทำให้เห็นภาพรวมของสถานการณ์ว่าแต่ละช่วงสถานการณ์เป็นอย่างไร การแก้ปัญหาควรเน้นไปที่ส่วนไหน อีกทั้งรัฐบาลยังตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนหน้าและคณะผู้แทนพิเศษ (คปต.) โดยปัญหาภาคใต้เวลานี้ทิศทางเรื่องความมั่นคงลดลง เพราะสถิติต่างๆ ในพื้นที่ลดลง เวลานี้รัฐบาลมุ่งเน้นไปที่การพัฒนา เพื่อให้ประชาชนมีอาชีพ รายได้ และเน้นเรื่องการศึกษา เช่น การให้ทุนการศึกษา การส่งเสริมเรื่องกีฬา เพื่อให้เขามีกิจกรรมต่างๆ รวมถึงส่งเสริมเรื่องสังคม พหุวัฒนธรรม เพื่อให้ทุกฝ่ายในพื้นที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขเหมือนในอดีตที่เขาเคยอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข จนกระทั่งมีบุคคลบางกลุ่ม ไปพยายามทำให้พวกเขามีความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน (ดังแผนภาพที่ ๓ - ๕)

แผนภาพที่ ๑ - ๕ กราฟเปรียบเทียบจำนวนเหตุการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ช่วงไตรมาสแรกตั้งแต่ปี ๒๕๕๖-๒๕๖๐

เปรียบเทียบจำนวนเหตุการณ์ไตรมาสแรก ระหว่างปี 2556-2560



ที่มา : ออนไลน์, ๒๕๖๐.

เมื่อสถานการณ์ความรุนแรงลดลงตามลำดับ รัฐบาลก็มีโครงการต่างๆ ในพื้นที่ เช่น โมเดล เมืองต้นแบบสามเหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในพื้นที่ โดยมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ทั้งท่าเรือ สนามบิน การสร้างทางรถไฟ ถนน และนำโครงการลงทุน เช่น การก่อสร้างโรงงานต่างๆ เข้าไปในพื้นที่ เช่น ทำเรื่องการแปรรูปสินค้าเกษตร รัฐบาลก็พยายามใช้ทั้งกลไกเศรษฐกิจและกลไกสังคมพัฒนาวัฒนธรรมเป็นกลไกหลัก เพื่อขับเคลื่อนแก้ปัญหาให้ภาคใต้กลับมาเป็นปกติสุขเหมือนเดิม บทบาทของ สมช.หลักๆ ในการขับเคลื่อนแก้ปัญหาภาคใต้ก็คือ การจัดทำแผนนโยบายบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะ สมช.เป็นฝ่ายเลขานุการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงเห็นภาพรวมอีกทั้ง สมช.ก็ลงไปคลุกคลีกับปัญหา จนมีการนำมากำหนดในแผนนโยบายต่างๆ

การดำเนินงานด้านความก้าวหน้าเทคโนโลยีสำหรับงานความมั่นคงปลอดภัย เมื่อความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีการพัฒนาเจริญก้าวหน้า และมีคุณประโยชน์อันเนืองแน่นมากขึ้นเท่าใดก็ยังมีโทษภัยมหันต์ติดตามมาเพิ่มขึ้นเพียงนั้น คงไม่มีใครปฏิเสธถึงคุณประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่วนพิษภัยที่เกิดจากตัวเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเองโดยตรงนั้นแทบจะมองไม่เห็น แต่ผลที่เกิดจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้งานที่ไม่ถูกต้องตามครรลองคลองธรรมหรือการ

นำมาใช้ เพื่อผลทางมิชอบ รวมถึงการนำมาใช้เป็นเครื่องมือทางการทหาร นับเป็นมหันตภัยอันใหญ่หลวงที่กำลังคุกคามความมั่นคงในด้านต่างๆบนไซเบอร์ในวงการสารสนเทศเป็นที่ทราบกันดีว่าภัยคุกคามด้านไซเบอร์ (Cyber Threats) ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือทางการทหาร ไม่ว่าจะเป็นการเจาะระบบ (Hack / Crack) การฝังโปรแกรมลักลอบโจรกรรมข้อมูล เช่น สบายแวร์ (Spyware) หรือ ประตูหลัง (Back Door) การโจมตีด้วยโปรแกรมมัลแวร์ (Malware) อาทิเช่น ไวรัสคอมพิวเตอร์ (Computer Virus) หนอนคอมพิวเตอร์ (Computer Worm) หรือ ม้าโทรจัน (Trojan Horse) การใช้โปรแกรมตั้งเวลาทำงานเพื่อการทำลาย (Logic Bomb) การโจมตีแบบ DoS/DDos การใช้โปรแกรมหุ่นยนต์โจมตี เพื่อเป็นฐานโจมตีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์บนเครือข่ายสารสนเทศ (BOTNET / Robot Network) การสร้างข้อมูลขยะ (Spam) เป็นต้น

ประเทศไทยโดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้ตั้งศูนย์ปฏิบัติการความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cyber Security Operation Center : CSOC) เมื่อปี ๒๕๕๓ โดยมุ่งเน้นการดำเนินการติดตามเฝ้าระวังตรวจสอบวิเคราะห์เว็บไซต์และข้อมูลอินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสม หรือผิดกฎหมายต่างๆ โดยเฉพาะเว็บหมิ่นสถาบัน ต่อมาในปี ๒๕๕๖ รัฐบาลปัจจุบันได้ตระหนักถึง ภัยคุกคามด้านไซเบอร์ ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีมาตรการทางกฎหมายและมีหน่วยงานของรัฐกำกับดูแลภัยคุกคามด้านนี้มาแล้วหลายปี แต่แนวโน้มความรุนแรงและการขยายตัวของภัยคุกคามยังมีความต่อเนื่อง แพร่หลายไปกระทบความเชื่อมั่นด้านความมั่นคงของประเทศในด้านต่างๆ ดังนั้นรัฐบาลจึงได้แต่งตั้ง คณะกรรมการความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (National Cyber Security Committee : NCSC) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีฯ เป็นประธานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านความมั่นคงกระบวนการยุติธรรมและด้านเศรษฐกิจร่วมเป็นกรรมการ โดยมีเจ้ากรมเทคโนโลยีสารสนเทศและกิจการอวกาศกลาโหมเป็นเลขานุการฯ โดยมีหน้าที่หลักในการจัดทำนโยบายความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ เพื่อให้ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการปกป้อง ป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากสถานการณ์ด้านภัยคุกคามในไซเบอร์ที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศครอบคลุมถึงความมั่นคงทางการทหาร ความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ตลอดจนติดตามและประเมินผลการปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ สอดคล้องกับแนวทางการจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประชาคมอาเซียน

ในส่วนของวงการทหารนายกรัฐมนตรี/รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมได้อนุมัติหลักการให้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการไซเบอร์กลาโหมขึ้น โดยกองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ เตรียมจัดตั้งหน่วยงานด้านไซเบอร์โดยตรง (Cyber Command) เพื่อ

ขึ้นมารองรับการปฏิบัติงานความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ จากภัยคุกคามด้านไซเบอร์ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ครอบคลุมถึงความมั่นคงทางการทหารความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ โดยศูนย์ปฏิบัติการไซเบอร์กลาโหม (Cyber Operations Center) จะเป็นแกนหลักในด้านการพัฒนาบุคลากรด้านนี้ให้กับกำลังพลสังกัดกระทรวงกลาโหม โดยจะมีห้องปฏิบัติการสำหรับการฝึกปฏิบัติด้านสงครามไซเบอร์ (Cyber Warfare) รวมถึงการสร้างภาคี เครือข่าย ประชาคม ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของประเทศด้านไซเบอร์ในการรับมือกับภัยคุกคามด้านไซเบอร์

กองทัพบก ได้มีนโยบายและอนุมัติหลักการให้ศูนย์เทคโนโลยีทางทหาร (ศทท.) ดำเนินการปรับปรุงภารกิจและโครงสร้างการจัดหน่วย โดยเพิ่มเติมภารกิจด้านการปฏิบัติการสงครามไซเบอร์ และปรับสายการบังคับบัญชาจากเดิมเป็นหน่วยขึ้นตรงกรมการทหารสื่อสารมาเป็นหน่วยขึ้นตรงกองทัพบก (นขต.ทบ.) เพื่อเตรียมรองรับการปฏิบัติงานความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ โดยเฉพาะความมั่นคงทางการทหารและการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ รวมถึงการปฏิบัติการที่ประสานสอดคล้องกับกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทยและเหล่าทัพต่างๆ ตลอดจนรองรับการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Operations : NCO) โดยแนวความคิดเบื้องต้นในการเตรียมการดำเนินการพัฒนาปรับปรุงภารกิจ โครงสร้างการจัดหน่วย และการพัฒนาศักยภาพของกำลังพลให้มีคุณวุฒิการศึกษา คุณลักษณะ จิตความสามารถ ประสิทธิภาพ และความถนัดเฉพาะด้านที่สอดคล้องกับตำแหน่งหน้าที่การงาน (put the right to the right job) เพื่อให้การปฏิบัติการที่ได้รับมอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการปรับเกลี่ยโยกย้าย และการบรรจุกำลังพลด้านปฏิบัติการเป็นหลักมากกว่างานทางธุรการในสัดส่วนไม่น้อยกว่า ๗๐ : ๓๐ สำหรับในด้านการปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วย โดยแปรสภาพกองการสงครามสารสนเทศเป็นกองปฏิบัติการไซเบอร์ (Cyber Operations Division) ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติการด้านไซเบอร์เชิงรุก (Cyber Offensive Operations) ดำเนินการด้านการตรวจสอบสภาพแวดล้อมของภัยคุกคาม การวางแผนควบคุมการปฏิบัติ และการปฏิบัติการไซเบอร์ โดยจะมีการบรรจุและพัฒนากำลังพลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และได้รับการฝึกฝนด้านการปฏิบัติการไซเบอร์ปฏิบัติหน้าที่เป็นนักรบไซเบอร์ (Cyber Warriors) อยู่ในชุดปฏิบัติการไซเบอร์ (Cyber Operation Teams : COT) และชุดเตรียมพร้อมเผชิญเหตุฉุกเฉินด้านไซเบอร์ (Cyber Emergency Response Teams : CERT) เป็นหน่วยปฏิบัติการ และเตรียมจัดตั้งกองรักษาความปลอดภัยด้านไซเบอร์ (Cyber Security Division) ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติการด้านไซเบอร์เชิงรับ (Cyber Defensive Operations) ดำเนินการด้านระเบียบการรักษาความปลอดภัยสารสนเทศ การป้องกัน ฝ้าระวัง ตรวจสอบช่องโหว่ โดยใช้เครื่องมือ

ระบบตรวจหาการบุกรุก (Intrusion Detection System : IDS) และระบบป้องกันการบุกรุก (Intrusion Protection System : IPS) รวมถึงการกู้คืนสภาพเมื่อถูกโจมตี (Recovery) ตลอดจนการพัฒนาโปรแกรมและเครื่องมือต่างๆ เพื่อรองรับงานด้านไซเบอร์ นอกจากนี้ยังได้เตรียมการด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ ด้านไซเบอร์ โดยแสวงความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกกองทัพ ทั้งภาครัฐ และองค์กรเอกชนในด้านวิชาการ การวิจัยพัฒนา (R&D) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (Workshop) และการฝึกปฏิบัติต่างๆ โดยเฉพาะการฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุด้านไซเบอร์ (Cyber Incident Action Plan Exercise) การฝึกซ้อมแผนฉุกเฉินด้านไซเบอร์ (Cyber Emergency Response Exercise) การฝึกซ้อมการปฏิบัติการไซเบอร์ (Cyber Operations Exercise) และการฝึกจำลองสงครามไซเบอร์ (Cyber Warfare Simulation Exercise) เป็นต้น

จากนโยบายและแนวความคิดในการดำเนินการของหน่วยงานด้านไซเบอร์ของกองทัพบกจะเห็นได้ว่าความพร้อมในด้านการรับมือภัยคุกคามด้านความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์ของชาติยังอยู่ในขั้นของการเตรียมการ ซึ่งจะพอมองเห็นถึงความเป็นไปได้ในการดำเนินการไปสู่ขั้นของการปฏิบัติ และผลสัมฤทธิ์ตามเจตนารมณ์ของผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ กองทัพบกจะต้องเร่งดำเนินการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นทางการโดยเร็ว โดยเฉพาะการเร่งดำเนินการด้านการปรับปรุงหรือการปฏิรูประบบโครงสร้างองค์กร (Organization Reform) การบรรจุกำลังพลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Specialist) และการพัฒนากำลังพล (Human Resource Development) ให้มีขีดความสามารถในด้านไซเบอร์ เพื่อรองรับการปฏิบัติงานความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์ของชาติ (National Cyber Security) และการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Operations : NCO) ของกองทัพบกในอนาคตอันใกล้นี้ ตามที่กองทัพบกได้มีนโยบายประกาศให้ปี ๒๕๕๗ เป็น “ ปีแห่งการเตรียมความพร้อมกองทัพบกสู่ออนาคต ” (The Royal Thai Army’s Preparation Year Towards the Future) ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาควบคู่กัน ไปทั้งสองด้าน เพื่อลดความเสี่ยงและเป็นหลักประกันความสำเร็จทั้งด้านการปฏิบัติการ และความมั่นคงปลอดภัยจากภัยคุกคามด้านไซเบอร์

ส่วนในรอบปีที่ผ่านมามี กอ.รมน. ได้มีการดำเนินการเสริมสร้าง พัฒนา สนับสนุนให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆ อย่างยั่งยืน ยกตัวอย่างเช่น การดำเนินการเสริมสร้าง พัฒนาสนับสนุนให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆ อย่างยั่งยืน ยกตัวอย่างเช่น การดำเนินการจัดตั้งหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด ๑,๑๒๐ หมู่บ้านในพื้นที่ ๒๘ จังหวัดชายแดนทั่วประเทศ “เพื่อพัฒนาศักยภาพพี่น้องประชาชนในระดับหมู่บ้านตำบล ให้มีระบบการเฝ้าระวัง เฝ้าตรวจ ป้องกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่ตามแนวชายแดน” กลไกสำคัญคือการพัฒนาเครือข่ายมวลชนในการเฝ้าระวังติดตามตรวจสอบสถานการณ์ “การก่อการร้าย”

และ “อาชญากรรมข้ามชาติ” ในพื้นที่จังหวัดต่างๆทั่วประเทศ ดิดอาวุธให้ภาคประชาชนเครือข่าย มีความรู้ ความสามารถ มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ติดตามตรวจสอบสถานการณ์สามารถให้ข่าวสาร คำคัญที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ต่อไป อีกภารกิจที่ต้องกล่าวถึงก็คือ ความร่วมมือกับกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พุ่งเป้าไปที่การแก้ปัญหาการบุกรุกทำลายป่าไม้ทรัพยากร ธรรมชาติพลิกฟื้นคืนผืนป่าให้มีป่า ๑๒๘ ล้านไร่ ในปี ๒๕๖๗ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินของพี่น้องประชาชนที่สำเร็จเป็นรูปธรรมแล้วในวันนี้ อาทิ การพัฒนาเศรษฐกิจตาม โครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ตลอดจนการแสวงหาทางออกจากความ ขัดแย้งโดย “สันติวิธี” มุ่งหมายให้ “สังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้” เป็น “สังคมพหุวัฒนธรรม” ที่มีความเข้มแข็ง เปิดโอกาสให้กับผู้ที่คิดเห็นต่างจากรัฐที่มีหมายคติความมั่นคง หมายพระราชกำหนด ฉุกเฉินฯ และหมายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ออกมารายงานตัวเข้าโครงการ พากนกลับบ้าน เพื่อต่อสู้ตามกระบวนการยุติธรรมของรัฐ ปัจจุบันมีผู้ออกมารายงานตัวแล้ว ๓,๕๓๓ คน จนนำไปสู่การรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็น “ชมรมพากนกลับบ้าน” ทั้งหมด ๓๗ ชมรม/ อำเภอ ตลอดจนการฝึกอบรมวิชาชีพอีก ๗๐๐ ราย เพื่อสร้างรายได้ให้กับผู้เข้าร่วมโครงการและ ครอบครัวยังมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์สุดท้ายการสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในพื้นที่ จังหวัดชายแดนใต้อย่างยั่งยืนต่อไป ฉายภาพด้านการศึกษาเพื่อดิดอาวุธทางปัญญา กอ.รมน. ก็ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการจัดตั้ง “ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่” ประจำตำบลทั่วประเทศ รวม ๗,๔๒๔ แห่ง เพื่อให้พี่น้องประชาชนได้เรียนรู้ยึดนำแนวทาง พระราชดำริฯ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามความเหมาะสมพื้นฐานของแต่ละชุมชน เป็น อีกอีกข้อว้ซึ้นสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศอีกก้าว เพื่อพัฒนาสรรค์สร้างคุณภาพสังคม ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภายใต้โครงการ “เพชรในตม” คัดเลือกเยาวชนที่มี ฐานะยากจนในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) ให้ได้รับการศึกษาในระดับ อุดมศึกษา มุ่งหมายที่จะสร้างผู้นำท้องถิ่นที่ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามเหมาะสม ให้มีความรัก ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รักสถาบัน รักหมู่บ้าน และรักประชาชนร่วมชาติ “เราจะคัดเลือก นักเรียนที่มีผลการเรียนดี มีความประพฤติดี มีลักษณะผู้นำ มีวินัย และมีความรักศรัทธาในวิชาชีพครู ที่สำคัญต้องมีอุดมการณ์ที่จะพัฒนาท้องถิ่นชนบท” “เพชรในตม” เริ่มมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ ผ่านมาถึง วันนี้ ๒๕ รุ่นแล้ว เฉลี่ยผู้เข้าได้รับคัดเลือกรุ่นละ ๓๐-๕๐ คน ปัจจุบันมีผู้จบการศึกษาและรับ ราชการครูอยู่ในภูมิลำเนาแล้วทั้งหมด ๗๕๕ คน หลายคนเจริญก้าวหน้าในชีวิตรับราชการอย่างเช่น ผศ.ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ วันนี้เป็นประธานบริหารหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต มหาวิทยาลัย มหาสารคาม และ ดร.กิตติพร โนนคู่เขตโขง อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

“กอ.รมน.” หรือ “กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร” เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ตั้งอยู่ที่สวนรื่นฤดี ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพฯ โดยมี กอ.รมน.ภาค ทั้ง ๔ ภาค และ กอ.รมน.จังหวัด ทุกจังหวัด เป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติงาน ลักษณะการดำเนินงานหัวใจสำคัญคือยึดหลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เพื่อคลี่คลายปัญหา...“การบูรณาการ” ประสานการปฏิบัติกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การทำงานมีความสอดคล้อง ลดช่องว่าง ขจัดความซ้ำซ้อน ช่วยเหลือสนับสนุนให้การทำงานของทุกหน่วยงานในทุกพื้นที่ของประเทศไปสู่ผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของรัฐ

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ

ในระดับรัฐบาล การจัดการกับปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ยังมีปัญหาและอุปสรรค อาทิ ข้อจำกัดทางด้านกฎหมายในประเทศ ความร่วมมือระหว่างประเทศ ทรัพยากรของประเทศ และเจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ยังมีการตื่นตัวน้อย ในขณะที่การแสดงบทบาทของกองทัพไทยที่ผ่านมา กองทัพอากาศประสบปัญหาและข้อจำกัดเช่นกัน กล่าวคือ

ประการแรก กองทัพอากาศมีโครงสร้างการจัดองค์กรเพื่อจัดการด้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เด่นชัด เพราะ โครงสร้างการจัดของกองทัพปัจจุบันเป็นการจัดเพื่อรองรับภัยคุกคามรูปแบบเดิมในยุคสงครามเย็นที่มองภัยคุกคามทางทหารเป็นหลัก โครงสร้างการจัดจึงได้อิงอยู่กับภารกิจป้องกันประเทศเสียเป็นส่วนใหญ่

ประการที่สอง สืบเนื่องมาจากเหตุผลการจัด โครงสร้างกองทัพบกเพื่อป้องกันประเทศ กองทัพอากาศจึงมิได้กำหนดภารกิจโดยตรง เป็นการเฉพาะที่จะดำเนินการต่อเป้าหมายภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้

ประการที่สาม ไม่มีกฎหมายรองรับให้อำนาจของกองทัพในการบริหารจัดการกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่

ประการที่สี่ กำลังพลส่วนใหญ่ขาดความรู้ประสบการณ์

ประการที่ห้า การขาดแคลนงบประมาณและเครื่องมือสิ่งอุปกรณ์ที่จำเป็น และ

ประการสุดท้าย กองทัพอากาศยังไม่มีหลักนิยมที่ชัดเจนในเรื่องการปฏิบัติการทางทหาร ที่มีใช้สงคราม(Military Operations Other Than War : MOOTW) เพื่อเป็นกรอบรองรับการจัดโครงสร้าง ภารกิจ บุคลากร การบริการจัดการเฉพาะที่จะเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่

อีกปัญหาที่สำคัญนั้นก็คือปัญหาความมั่นคงของ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างปัญหาการก่อการกำเริบของประวัติศาสตร์และปัญหาการก่อการร้าย ซึ่งมีความเชื่อมโยงของผู้ก่อการร้าย อาชญากรรมและขบวนการค้ายาเสพติดทั้งในประเทศและนอกประเทศ ทั้งนี้การ

ป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของรัฐบาลปัจจุบันมีลักษณะต่างคนต่างทำ ไม่มีองค์กรที่ชัดเจนรับผิดชอบบูรณาการ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถป้องกัน ยับยั้ง และแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าได้อย่างมีระบบตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุการณ์ และเมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยที่ร้ายแรง สังคมไทยอาจจะต้องตกอยู่ในสภาวะระส่ำระสาย เสียขวัญ จนขยายวงกว้างไปสู่ความมั่นคงด้านอื่นๆ ยกตัวอย่างเช่น เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ในพื้นที่ภาคเหนือ ในขณะที่มีกลุ่มก่อการร้ายโจมตีด้วยการลอบวางระเบิดหลายๆ จุดพร้อมกันในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และกลุ่มก่อความไม่สงบภาคใต้ให้รุนแรงขึ้นอีก ในสถานการณ์วิกฤตร้ายแรงเช่นนี้

สรุป

การศึกษาในบทที่ ๓ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๑ เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมของรัฐบาล ในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๒ เพื่อศึกษาปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคต ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ผลจากการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๑ สรุปได้ว่า จากการศึกษาถึงปัญหาผลกระทบและแนวโน้มภัยคุกคามรูปแบบใหม่ต่อความมั่นคงของประเทศ พบว่า สำหรับไทยจะกำหนดเหลือเพียง ๗ ประเภท เนื่องจากบางประเภทยังไม่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย เช่น เรื่องการลักลอบค้าอุปกรณ์นิวเคลียร์ เป็นต้น ซึ่งได้แก่

๑. ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๑ เป็นภัยเร่งด่วนและเฉพาหน้าหรือระยะสั้นที่สังคมรับรู้ได้ว่าภัยนั้นส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงโดยตรงต่อสังคมไทยโดยส่วนรวม ประกอบด้วย ภัยที่ ๑ ภัยที่ ๒ ภัยที่ ๓ และภัยที่ ๔

๒. ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๒ เป็นภัยที่มีระยะเวลาในการส่งผลกระทบต่อสังคมในระยะปานกลาง แม้ว่าภัยพิบัติที่ส่งผลเสียหายอย่างร้ายแรง เช่น คลื่นยักษ์สึนามิ ซึ่งไม่ค่อยเกิดขึ้นบ่อยนัก ภัยกลุ่มนี้ประกอบด้วย ภัยที่ ๕ และภัยที่ ๖

๓. ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๓ คือ ภัยที่ ๗ เป็นภัยระยะยาว ถือได้ว่าเป็นปัญหาที่สั่งสมมานาน และตราบเท่าที่ประเทศไทยเป็นสังคมเกษตรกรรมที่อยู่ภายใต้ทุนนิยม เศรษฐกิจเสรี ภัยหรือปัญหานี้ก็จะยังคงติดอยู่ในแผ่นดินประเทศนี้ตลอดไปนานเท่านั้น

และสาเหตุของปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ

๓.๑ ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่โดยเฉพาะ ได้แก่

๓.๑.๑ ภัยธรรมชาติและสิ่งแวดลอม

๓.๑.๒ เรื่องการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

๓.๑.๓ กลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติ การค้าอาวุธสงคราม

๓.๑.๔ สถานการณ์ยาเสพติด

๓.๑.๕ สถานการณ์ข้ามมนุษย์ การลักลอบการนำพาแรงงานต่างด้าว ผู้หลบหนี
เข้าเมือง และ

๓.๒ เรื่องที่ยังไม่มีผลกระทบในพื้นที่ แต่อยู่ในความสนใจและเฝ้าติดตาม ได้แก่
ความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้นับถือศาสนาอิสลาม เป็นต้น

ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๒ สรุปได้ว่า ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ทั้ง ๓ กลุ่มภัยนี้
ได้ส่งผลกระทบโดยตรงและรุนแรงต่อสังคมไทยในหลายรูปแบบ โดยที่ภัยคุกคามที่ ๑ มีผลกระทบ
โดยตรงต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และเทคโนโลยีอย่าง
ชัดเจน ภัยกลุ่มที่ ๒ จะส่งผลกระทบโดยตรงต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่อย่าง
จำกัดของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรุนแรงจากภัยของโรคระบาดนั้นได้ขยายวงกว้างทั้ง
ในประเทศและต่างประเทศ อันจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว
นั่นคือเม็ดเงินลงทุนจำนวนมหาศาลอาจจะถูกโยกย้ายไปประเทศอื่น ภัยกลุ่มที่ ๓ เป็นภัยที่ก่อกวน
ฐานรากโครงสร้างของสังคมไทยตลอดเวลา และนับวันจะรุนแรงมากยิ่งขึ้น

ซึ่งแนวโน้มภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในสังคมไทยนั้น จากการศึกษาโดยใช้กรอบ
นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔ พบว่า ภัยกลุ่มที่ ๑ มีแนวโน้มที่อาจจะทวีความ
รุนแรงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนปัญหา
การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยจะเป็นตัวกระตุ้นความก้าวหน้า
ทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม สำหรับปัญหายาเสพติดจะมีความรุนแรงมากขึ้น และมีผลกระทบ
อย่างสูง ตั้งแต่ระดับสังคมของประเทศ จนถึงระดับปัจเจกชน อนึ่งปัญหาแรงงานต่างด้าวในอนาคต
มีแนวโน้มที่อาจถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นระหว่างประเทศไทย ภัยกลุ่มที่ ๒ ภัยพิบัติขนาดใหญ่
ยังคงเป็นสิ่งท้าทายในอนาคต เนื่องจากไม่มีการคาดการณ์หรือการพยากรณ์ได้อย่างชัดเจน ดังนั้น
การเตรียมความพร้อมระยะยาวในการแก้ปัญหาอาจจะทำให้องค์กรและประชาชนอ่อนล้าไป
ในที่สุด ส่วนปัญหาโรคระบาด ถ้าหากมีการติดเชื้อข้ามสายพันธุ์มาสู่มนุษย์ ก็จะก่อให้เกิดการ
สูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมขนาดใหญ่ได้ ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติก็เช่นเดียวกัน
ถ้าไม่มีการบริหารจัดการที่ดีและสมดุลในอนาคตแล้ว ประเทศไทยก็จะเป็นจุดหนึ่งที่ไม่เพิ่ม
อุณหภูมิให้กับสภาวะโลกร้อน (Global Warming) ได้ ภัยกลุ่มสุดท้าย กลุ่มที่ ๓ ปัญหาความยากจน
จากผลการศึกษา พบว่า ความยากจนเป็นต้นตอของปัญหาหลายๆ ประการ อันจะนำไปสู่แนวโน้ม

ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชน หรือ ระหว่างประชาชนด้วยกันเอง ซึ่งจะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีการแตกแยกจากภายในมากยิ่งขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ แนวโน้มภาพรวมของภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ ในพื้นที่กองกำลังเรศวร คาดว่าจะมีความรุนแรงตามลำดับ ดังนี้

๑. ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ
๒. ปัญหาการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า
๓. ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และ
๔. ปัญหายาเสพติด เป็นต้น

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกองกำลังความมั่นคงของชาติ จึงควรมีการเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เข้ามากระทบกับประเทศไทย เพื่อให้เกิดความผาสุกในสังคมไทยต่อไป

บทที่ ๔

การกำหนดแนวทางในการเตรียมการของรัฐบาล ในการเผชิญกับ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

การศึกษาในบทที่ ๔ จะศึกษาในบริบทของวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๑ เพื่อศึกษาแนวทางในการเตรียมการของรัฐบาล ในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยมีลำดับการศึกษาดังนี้

๑. วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ
๒. กำหนดแนวทางการเตรียมการของรัฐบาล
๓. สรุป

วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ

ในปัจจุบันภัยคุกคามรูปแบบใหม่มีความยากในการรับมือสูง ซึ่งจะมีผลต่อความมั่นคงในระดับประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชาติจะเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มีหลากหลายมิติ และมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายไม่ว่าจะเป็น กองทัพ หรือองค์กรสถาบันต่างๆ ที่ทำงานด้านความมั่นคง โดยมีรัฐเป็นผู้รับผิดชอบในภาพรวม นอกจากนี้ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ก็จำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความมั่นคงของชาติด้วยเช่นกัน ภัยคุกคามในโลกยุคหลังสงครามเย็น เป็นภัยคุกคามทั้งตามแบบ และไม่ตามแบบ จึงจำเป็นต้องตั้งรับและหาวิธีเตรียมการในการรับมือและจัดการกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน รวมถึงในอนาคต

การแยกภัยคุกคาม Traditional และ Non-Traditional โดย Traditional Security สามารถให้เกณฑ์จำแนกโดยการมองว่าปัญหาเกิดจากแหล่งใดเป็นที่สำคัญ แต่เดิมภัยความมั่นคงในช่วงที่มีการเกิดรัฐสมัยใหม่ให้น้ำหนักไปที่ การที่รัฐถูกคุกคามจากรัฐอื่น เช่น การถูกรุกราน การถูกปิดกั้น หรือการถูกปกครองโดยรัฐอื่น โดยไม่เน้นประเด็นที่เกิดขึ้นภายในรัฐมากนักจึงเป็นเกณฑ์จำแนกได้ว่า หากเป็นภัยที่เกิดจากการคุกคามโดยรัฐอื่น จะอยู่ในนิยามของ Traditional Security ในส่วนของ Non Traditional เมื่อโลกเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ โลกแคบลงจากเดินทางและการสื่อสารเป็นไปได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้นและการมีบทบาทมากขึ้นของรัฐบาลในการแก้ปัญหาต่างๆ

ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นในรัฐหนึ่งอาจจะมาเกิดขึ้นในรัฐหนึ่งภายในไม่กี่วัน เช่น การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด H๑N๑ ไวรัสหวัดนก ปัญหาการเจาะข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ปัญหาเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณาถึงความมั่นคงที่เกิดขึ้นแล้วจะเห็นได้ว่า ปัญหานั้นเกิดจากภายในรัฐ และรัฐอื่นไม่มีส่วนทำให้เกิดความมั่นคงนั้นขึ้น ดังนั้นการที่จะบอกว่าความมั่นคงใดเป็น ความมั่นคงใหม่ จึงสามารถใช้การพิจารณาลักษณะของภัยความมั่นคงที่เกิดขึ้น ถ้าหากเกิดขึ้นโดยรัฐเป็นผู้ก่อก็จะเป็นภัยความมั่นคงแบบดั้งเดิม ถ้าเป็นภัยความมั่นคงที่เกิดจากปัญหาภายในรัฐและรัฐอื่น ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการก่อให้เกิดภัยความมั่นคงนั้นก็จะ เป็นภัย ความมั่นคงรูปแบบใหม่

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่กำลังเผชิญอยู่นี้จะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของสังคมไทยโดยตรง เฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความมั่นคงของ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างปัญหารากเหง้าของประวัติศาสตร์และปัญหาการก่อการร้าย ซึ่งมีความเชื่อมโยงของผู้ก่อการร้าย อาชญากรรม และขบวนการค้ายาเสพติดทั้งในประเทศและนอกประเทศ ดังนั้นแล้ว การป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของรัฐบาลปัจจุบันจะต้องมีความร่วมมือกันกับองค์กรที่มีความสามารถและอาจจะจัดตั้งองค์กรที่รับผิดชอบโดยตรง เพื่อให้สามารถป้องกัน ยับยั้ง และแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าได้อย่างมีระบบตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุการณ์ และเมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยที่ร้ายแรง สังคมไทยอาจจะได้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ไม่มีเหตุการณ์หรือสถานการณ์ร้ายๆ เกิดขึ้น เพราะภาครัฐได้เตรียมการ สำหรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เข้ามา กล่าวได้คือ เราจะพร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ได้ ดังนั้นแล้วรัฐบาลจะต้องมีการออกกฎหมายหรือข้อกำหนดภายในประเทศ อย่างเช่น การใช้ยุทธศาสตร์แห่งชาติ ๒๐ ปี และอาจจะขอความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการช่วยเหลือกันหาทางแก้ไขในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ให้ทุกคนในประเทศตื่นตัวกับภัยเหล่านี้ สุดท้ายกองทัพไทย ซึ่งเป็นกลไกทางด้านความมั่นคงของรัฐบาลที่มีขีดความสามารถและศักยภาพสูงในการจัดการกับปัญหาความมั่นคงในลักษณะภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เป็นองค์รวม (Holistic) จะได้เตรียมปรับบทบาทและโครงสร้างการจัดของกองทัพให้เหมาะสม เพื่อเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างเร่งด่วน เนียบพลันในอนาคตอันจะทำให้กองทัพได้เป็นที่พึ่ง และมีคุณค่ามากยิ่งขึ้นต่อสังคมไทยและยังพบว่ามี ความแตกต่างและยุ่งยากในการตีความ เพื่อบังคับใช้กฎหมาย

๑. ความแตกแยกของคนในสังคม สถานการณ์ระดับใดที่จะสามารถประกาศใช้พระราชบัญญัติความมั่นคงฯ ได้ ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มคน ๒ กลุ่มที่ขัดแย้งกันกำลังเริ่มทำร้ายซึ่งกันและกันจนได้รับบาดเจ็บ และมีการสูญเสียชีวิต กรณี กลุ่ม นปช. ปะทะกลุ่มพันธมิตรฯ จนมีผู้เสียชีวิต ๑ คน เมื่อ ๑๐ ก.ย. ๕๑ บทเรียนครั้งนี้ชี้ชัดว่า การประกาศใช้ พระราชบัญญัติความมั่นคง

๑. ไม่สามารถกระทำได้ทันทั่วถึงจนกระทั่งต้องมีการประกาศ พระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉินฯ ภายหลังเหตุการณ์ ๑ วัน ซึ่งไม่ทันการณ์แล้ว

๒. ปัญหาความไม่เชื่อมั่นต่อระบบและสถาบันทางการเมือง ก็เช่นเดียวกับสถานการณ์ตาม มีคำถามต่อไปว่า ความเชื่อมั่นในระดับใด? ที่จะสามารถประกาศ พระราชบัญญัติ ความมั่นคงฯ ได้ อย่างเช่น กรณีการไม่เชื่อมั่นในอำนาจบริหารของรัฐบาล จนกระทั่งมีการยึด ทำเนียบรัฐบาล มั่นเกินเลยอำนาจหน้าที่ของ กอ.รมน. ไปแล้ว

๓. ประเด็นปัญหาความไม่สงบ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พระราชบัญญัติความมั่นคงฯ มีประโยชน์ในการจัดตั้ง กอ.รมน. โดยมีกฎหมายรองรับชัดเจน ทำให้สามารถวางระเบียบ กฎ และ ข้อบังคับได้ ตามมาตรา ๑๐ อีกทั้งยังสามารถสานงานต่อตามมาตรา ๒๕ และ ๒๖ ซึ่งเป็นคำสั่ง สำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๐๕/๒๕๔๘ เรื่องการจัดตั้งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในและ คำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ ๒๐๗/๒๕๔๘ เรื่อง การบริหารราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งในส่วน ของ พตท. ไม่มีปัญหา สำหรับประเด็นการบังคับกฎหมายตาม พระราชบัญญัติความมั่นคงฯ อาจจะได้ผลน้อย เพราะสถานการณ์ภาคใต้เป็นการใช้ความรุนแรงเกินจากระดับที่ พระราชบัญญัติความ มั่นคงฯ ระบุไว้ และอยู่ในขั้นของ พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ และ พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ.๒๕๕๗ ไปแล้วอีกประการหนึ่ง บทลงโทษก็น้อย ตามที่มาตรา ๒๔ มีเพียง “ระวางโทษไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

๔. ปัญหาเสพติด กอ.รมน. จัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๑ รองรับภารกิจนี้ เมื่อ พิจารณาตามอำนาจหน้าที่แล้ว พอจะกระทำได้เพียง “การประสานการปฏิบัติ” ระหว่าง สำนักงาน ป.ป.ส. กับ กอ.รมน. ภาค ๑-๔ ส่วนระดับความรุนแรงของปัญหาเสพติดนั้น เมื่อถามว่าเมื่อใด? จึงต้องการการบังคับใช้กฎหมายตาม พระราชบัญญัติความมั่นคงฯ ก็ยังเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยจะชัดเจนนัก

๕. ปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติปัญหานี้มีความเชื่อมโยงระหว่าง ภายในและภายนอกประเทศ พระราชบัญญัติความมั่นคงฯ เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการรักษาความ มั่นคงเฉพาะภายในราชอาณาจักร ดังนั้นพื้นที่และเวลาที่กำหนดตัวปัญหานี้จะต้องอยู่ภายใต้กรอบ ดินแดนอธิปไตยของไทย นั่นหมายถึงการจัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๑ (คูโครงสร้างการจัด กอ.รมน. ใหม่) เพื่อรองรับภารกิจนี้ในความหมายของ “การก่อการร้าย” น่าจะเป็น “การก่อการร้าย ภายในประเทศ” เท่านั้นมิใช่ “การก่อการร้ายสากล” (ศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายสากล- กองบัญชาการกองทัพไทยเป็นผู้รับผิดชอบ) ส่วนอาชญากรรมข้ามชาติ ก็ให้หมายถึงอาชญากรรม ที่มีความเชื่อมโยงกับชาติอื่นที่มีการเคลื่อนไหวในประเทศไทย ตลอดแนวชายแดนและพื้นที่ ภายใน

๖. ปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย จากโครงสร้างใหม่ของ กอ.รมน. ได้จัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๒ ศูนย์ นี้จะทำหน้าที่เพียง “ประสานการปฏิบัติ” เท่านั้น ซึ่งจะต้องประสานกับกระทรวงแรงงานในเรื่อง “แรงงานต่างด้าว” ส่วนผู้หลบหนีเข้าเมือง นั้นต้องมีการประสานกับกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง “ผู้หลบหนีเข้าเมือง” จะเห็นได้ว่าการเป็น “ศูนย์ประสานการปฏิบัติ” นั้นมิได้ตอบสนองตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติความมั่นคงฯ ที่มีความประสงค์ที่จะจัดตั้ง “หน่วยปฏิบัติงานหลัก” เพื่อให้สามารถป้องกันและระงับภัยจากปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองที่เกิดขึ้นได้ทันทั่วถึง

๗. ปัญหาภัยพิบัติและโรคอุบัติใหม่ ปัญหานี้ไม่อยู่ในอำนาจตาม พระราชบัญญัติความมั่นคงฯ สาเหตุเพราะมาตรา ๓ บัญญัติว่า “การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร... เป็นภัยอันเกิดจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคล” เพราะฉะนั้น กรณีสึนามิ แผ่นดินไหว น้ำท่วม ไฟไหม้ป่า หรือกรณีโรคซาร์ ไข้หวัดนก โรคเอดส์ ก็มีไข้ พันธกิจของ กอ.รมน. โดยตรง

๘. ปัญหาการขาดสมดุลในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรณีนี้จะเข้าข่าย พระราชบัญญัติความมั่นคงฯ หรือไม่? ขึ้นอยู่กับการตีความประเด็นแรกต้องพิจารณาว่าการขาดสมดุลของทรัพยากรธรรมชาตินั้นมนุษย์ทำขึ้น เช่น กรณีภาวะโลกร้อน (Global Warming) จากการตัดไม้ทำลายป่า หรือการเผาป่าโดยตรง ก็อยู่ในเครือข่าย พ.ร.บ. ความมั่นคงฯ ประเด็นที่สอง กรณีที่เกิดน้ำท่วมภูเขาถล่ม ดินถล่ม แม้วามมนุษย์จะเป็นผู้ทำลายธรรมชาติ ตัดไม้ทำลายจนกระทั่งตัดไม้ไม่มีรากยึดเพื่อยึดดินถนถนกระแสน้ำที่ไหลลงมาได้อย่างนี้ถือว่าไม่มีอยู่ในอำนาจของ กอ.รมน. ตาม พระราชบัญญัติความมั่นคงฯ

๙. ปัญหาความยากจน แม้ว่าเป็นปัญหาที่มนุษย์ทำขึ้น แต่เนื่องจากปัญหานี้เป็นภัยที่ฝังรากลึกอยู่ในสังคมไทยมาช้านาน และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์โดยตรง แต่ด้วยตัวปัญหาที่มีความสลับซับซ้อนหลายมิติ ซึ่งน่าจะเกินอำนาจบังคับกฎหมายเพื่อแก้ปัญหาตาม พระราชบัญญัติความมั่นคงฯ

กำหนดแนวทางการเตรียมการของรัฐบาล

จุดมุ่งหมายหลักที่ต้องการจะแสดงให้เห็นว่า การปฏิรูปภาคส่วนความมั่นคง และการบริหารจัดการ ความมั่นคงอย่างมีธรรมาภิบาล เป็นเรื่องที่จะต้องทำอย่างยิ่ง ภาคส่วนความมั่นคงไม่ว่าจะเป็นรัฐ กองทัพ ภาคประชาสังคม รวมถึงภาคธุรกิจเอกชน ต่างก็ต้องเริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจถึงสถานะแวดล้อมของงานความมั่นคงที่เป็นอยู่ในปัจจุบันซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตค่อนข้างมาก ที่สำคัญการให้การศึกษาในเรื่องความมั่นคงกับทุกภาคส่วนได้ตระหนักรู้ว่าทุกฝ่ายทุกคนในสังคม ต่างมีส่วนรับผิดชอบต่อความมั่นคงทั้งสิ้น โดยเฉพาะภายใต้ความหมายของความ

มั่นคงอย่างเป็นองค์รวม นอกจากนี้ ความมั่นคงในยุคหลังสงครามเย็น ยุคหลังอุตสาหกรรมนิยม หรือยุคหลังทันสมัย งานความมั่นคงจะต้องอาศัยทุกภาคส่วนเข้ามาทำงานร่วมกัน ดังนั้นทุกภาคส่วนจะต้องสร้างกลไกของการร่วมมือระหว่างกันบนพื้นฐานของไว้เนื้อเชื่อกันทางสังคม (Social Trust) ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่ทำเป็นอย่างยิ่ง และน่าจะจำเป็นยิ่งกว่าที่จะทำให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีอำนาจเหนืออีกฝ่ายหนึ่ง ไม่ว่าจะเพื่อให้ฝ่ายพลเรือนมีอำนาจเหนือฝ่ายทหารหรือฝ่ายทหารมีอำนาจเหนือฝ่ายพลเรือนก็ตาม ในขณะที่เดียวกันกระแสของความเป็นตะวันตกภายใต้กรอบของหมู่บ้านโลกที่ไปด้วยประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และ อุดมการณ์ทุนนิยมการค้าเสรี ก็เป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานความมั่นคง จะหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่สิ่งที่สำคัญสูงสุด สังคมไทยจำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้ ซึ่งสังคมไทยจะต้องสร้างขึ้นเองภายใต้กระบวนการวิจัย โดยที่ทุกภาคส่วนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมต่อการสร้างองค์ความรู้ ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะออกแบบงานความมั่นคง (Security Architecture) ไม่ว่าจะเป็น ตัวเนื้อหา การบริหารจัดการ รวมถึง กระบวนการในการจัดวางความสัมพันธ์ของภาคส่วนต่างๆที่จะเข้ามาทำงานความมั่นคงร่วมกัน อย่างประสานสอดคล้องและมีพลัง (Synergy) ทั้งหมดนี้ก็น่าจะเป็นกระบวนการที่สนับสนุนสำคัญในการปฏิรูป และ การบริหารจัดการความมั่นคงอย่างมีธรรมาภิบาลของภาคส่วนความมั่นคงในสังคมไทย

ในการกำหนดแนวทางการเตรียมการของรัฐบาลในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ นั้น เป็นการเตรียมความพร้อมในทุกมิติ ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเตรียม บุคลากรที่มีความสามารถ เตรียมการให้ข้อมูลความรู้ โดยเน้นที่เรื่องความมั่นคงของชาติรัฐ ชาติอำนาจธิปไตย กำลังของกองทัพและยุทธโศปกรณ์มาให้ความสำคัญกับผลกระทบที่มีต่อความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงด้านการออกกฎหมาย ความมั่นคงแห่งชาติ เป็นคุณภาพของชาติหรือรัฐ ที่มีหลักประกันในการดำรงอยู่อย่างแน่นอนหนาถาวร มิเปลี่ยนแปลงไปโดยง่าย ปลอดภัยจากอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น หรือมีแนวโน้มจะเกิดขึ้น หรือแม้แต่คิดไปว่าจะเกิดขึ้น มีเสรีในการดำเนินการต่าง ๆ ด้วยตนเอง ในเรื่อง ประชากร , ดินแดน , รัฐบาล และอำนาจธิปไตย

ปัจจุบัน กอ.รมน. ใหม่ เป็นองค์กรที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑ ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เป็นองค์กรที่กำลังจะปรับโครงสร้าง บทบาท และอำนาจหน้าที่ครั้งสำคัญตาม พระราชบัญญัติความมั่นคงฯ ใหม่ ข้างต้น เป็นองค์กรของรัฐที่กำลังจะก้าวไปสู่การบริหารราชการภาครัฐแนวใหม่ เป็นหน่วยระดับ “กรม” ในสำนักนายกรัฐมนตรี และที่สำคัญที่สุด กอ.รมน. คือองค์กรในความคาดหวังของสังคมที่จะเฝ้าระวัง ป้องกัน แก้ปัญหาความมั่นคงภายในก่อนเกิดเหตุการณ์(Pre-crisis) ในสถานการณ์ที่แสนยุ่งเหยิงทางการเมืองขณะนี้ ทั้งในเรื่องความไม่เชื่อมั่นในระบบและสถาบันทางการเมือง

ความแตกแยกทางความคิดของคนในชาติ ซึ่งเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เร่งด่วนเฉพาะหน้าที่ยังหา “เจ้าภาพ” ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายที่ชัดเจน ไม่ลงตัวเสียที

เมื่อก้าวถึงอำนาจหน้าที่ของ กอ.รมน. ตามมาตรา ๗ แห่ง พระราชบัญญัติความมั่นคงฯ ให้ กอ.รมน. มีอำนาจหน้าที่ติดตามตรวจสอบและประเมินผลแนวโน้มของสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดภัยคุกคามด้านความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และรายงานคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินต่อไป ซึ่งต้องตามข้อเท็จจริง กอ.รมน. ได้จัดตั้งองค์กรดำเนินการ คือ “ศูนย์ติดตามสถานการณ์ กอ.รมน.” ต่อเมื่อสถานการณ์ได้พัฒนาไปสู่ระดับความรุนแรงมากขึ้น แต่ยังไม่มีความจำเป็นที่จะต้องประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินระหว่างรอยต่อของสถานการณ์ครั้งนี้ กอ.รมน. จะมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๕ ที่บัญญัติให้ กอ.รมน. เป็นผู้รับผิดชอบในการ “ป้องกันปราบปราม ระงับ ยับยั้ง และบรรเทาหรือพิจารณาเหตุการณ์ที่กระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรนั้น ภายในพื้นที่และระยะเวลาที่กำหนดให้” จากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ที่ สมช. ได้กำหนดไว้ ๕ ประการ คือ

๑. ความแตกแยกของคนในสังคม
๒. ความเชื่อมั่นต่อระบบและสถาบันทางการเมือง
๓. ปัญหาความไม่สงบ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้
๔. ปัญหายาเสพติด
๕. ปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ
๖. ปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย
๗. ปัญหาภัยพิบัติและโรคอุบัติใหม่
๘. ปัญหาการขาดสมดุลในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙. ปัญหาความยากจน

ซึ่งภัยทั้ง ๕ ประเภท มีทั้งที่เกิดจากบุคคลและธรรมชาติ แต่ใน พ.ร.บ. ความมั่นคงฯ มาตรา ๑ บัญญัติไว้ว่า “การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร หมายถึง...ภัยหรืออาจเป็นภัยอันเกิดจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ก่อให้เกิดความไม่สงบสุข...” เพราะฉะนั้นอำนาจหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรของ กอ.รมน. ย่อมมิได้รวมถึงภัยพิบัติทางธรรมชาติ โรคระบาด ปัญหาสิ่งแวดล้อม ประเด็นนี้ต้องชี้แจงทำความเข้าใจกับหน่วยปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ คือ กอ.รมน. ภาค ๑-๔ ปัญหาดังกล่าวไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ กอ.รมน. ดังนั้นเมื่อพิจารณาในบริบทของ “ภัยคุกคามรูปแบบใหม่” กอ.รมน. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามเพียง ๗ ประการ

กอ.รมน. ต้องวิเคราะห์สังเคราะห์ กำหนดต้นฉบับ มีพัฒนาการในระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว อย่างประสานสอดคล้อง ทั้งในด้านโครงสร้าง การจัดองค์กร บทบาท หน้าที่ตาม

พ.ร.บ. ความมั่นคงฯ การบริหารจัดการที่มีการบริหารแบบพลเรือนที่มีประสิทธิภาพ ภายใต้การบริหารงานตามโครงสร้างใหม่และจะต้องผ่านวิกฤต ๒ ประการ คือ ประการแรก จะต้องจัดระบบและระเบียบตัวเอง คือดูแลบ้านตัวเองก่อน ขณะที่รับภารกิจที่รุ่มเร้าและท้าทายในด้านความแตกแยกทางการเมืองของประชาชน การแก้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประการที่สอง กอ.รมน. จะต้องมียุทธศาสตร์เฉพาะกิจส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการคิดไปข้างหน้า ปูพื้นฐานที่แข็งแกร่งที่จะเดินต่อไป ให้เป็น “องค์กรหลักที่เป็นอาชีพ เพื่อนำนโยบายจากสำนักงานสภาพัฒนาการแห่งชาติไปสู่ภาคปฏิบัติ” และมีการปรับเปลี่ยนองค์กรในลักษณะของ “องค์กรพลเรือน” มากยิ่งขึ้น โดยมี “ทหารเป็นพี่เลี้ยง” ไประยะหนึ่ง

การเตรียมความพร้อมของรัฐบาลจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ตามหลักยุทธศาสตร์ชาตินั้น เพื่อการรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อย และสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง ให้สถาบันหลักมีความมั่นคง เป็นจุดศูนย์รวมจิตใจอย่างยั่งยืน ประชาชนอยู่ดีมีสุข เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนให้มีการการพัฒนาและเสริมสร้างในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อม ตระหนักในเรื่องความมั่นคง และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ปลูกฝังจิตสำนึกให้จงรักภักดีต่อ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ไปจนถึงการเสริมสร้างกลไกที่สามารถป้องกันและขจัดสาเหตุของประเด็นปัญหา ความมั่นคงที่สำคัญสามารถแก้ไขต้นเหตุที่เป็นรากเหง้าของปัญหาภายในประเทศทั้งปวงให้หมดไป ให้ปัญหาเดิมที่มีอยู่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังจนยุติลง หรือไม่ส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ รวมทั้งให้การบริหารและการพัฒนาบ้านเมือง เดินหน้าไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ และรัฐยังเสริมสร้างศักยภาพและความพร้อมในทุกด้าน ทั้งคน เครื่องมือ ยุทธโธปกรณ์ แผน งบประมาณ ระบบควบคุมบังคับบัญชา ระบบงาน ด้านการข่าวกรอง เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบเฝ้าตรวจและแจ้งเตือนต่างๆ ของหน่วยงานหลัก และหน่วยงานรอง ตั้งแต่ขั้นการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือน วิเคราะห์ กำหนดแนวทางป้องกันเสริมสร้างพลังของประชาชนและชุมชนให้ร่วมกับกำลังตำรวจ ทหาร และหน่วยงานด้าน ความมั่นคงอื่นๆ ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาสำคัญต่างๆ เช่น ภัยคุกคามทางไซเบอร์ การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ การแผ่อิทธิพลทางเศรษฐกิจของมหาอำนาจ และการย้ายถิ่นของทุน ข้ามชาติที่อาจกระทบต่อความมั่นคง และไม่ลืมที่จะสร้างความปลอดภัยให้กับความมั่นคงใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นอย่างถาวรด้วยการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดนไทยให้กับตำรวจตระเวนชายแดนในครั้งนี้เป็นการวิจัยในพื้นที่กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๒ ควรมีการวิจัยในพื้นที่ภาคอื่นๆ เพื่อจะได้ทราบสภาพปัญหา ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน อันจะนำประโยชน์มาพัฒนาหน่วย เพิ่มประสิทธิภาพใน การปฏิบัติงาน และการวิจัยครั้งต่อไปควรกำหนด

กลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารในหน่วยงานของรัฐบาลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายในการปฏิบัติงานของตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อให้ทราบว่ามีกลยุทธ์ใดที่จะพัฒนาหน่วยงานให้มีความเจริญก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่อไป และสิ่งที่สำคัญอีกข้อหนึ่งคือร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กร ภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เสริมสร้างและรักษาคุณภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดความสันติสุข มั่นคง และสมดุลสำหรับทุกฝ่าย อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างราบรื่น และยั่งยืนนำไปสู่ความมั่นคงของภูมิภาค

การปฏิรูปภาคส่วนความมั่นคง และการบริหารจัดการ ความมั่นคงอย่างมีธรรมาภิบาล เป็นเรื่องที่ต้องทำเป็นอย่างยิ่ง ภาคส่วนความมั่นคงไม่ว่าจะเป็นรัฐ กองทัพ ภาคประชาสังคม รวมถึงภาคธุรกิจเอกชน ต่างก็ต้องเริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจถึงสภาวะแวดล้อมของงานความมั่นคงที่เป็นอยู่ในปัจจุบันซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตค่อนข้างมาก ที่สำคัญการให้การศึกษาในเรื่องความมั่นคงกับทุกภาคส่วนได้ตระหนักรู้ว่าทุกฝ่าย ทุกคนในสังคม ต่างมีส่วนรับผิดชอบต่อความมั่นคงทั้งสิ้น โดยเฉพาะภายใต้ความหมายของความมั่นคงอย่างเป็นองค์รวม “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว” เป็นวิสัยทัศน์ ว่าด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

ข้อ ๔ การพัฒนาระบบ กลไก มาตรการและความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับ และรักษาคุณภาพความสัมพันธกับประเทศมหาอำนาจ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่

ข้อ ๖ การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ และระบบบริหารจัดการภัยพิบัติ รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

๒. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ข้อ ๒ การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ บนฐานของการพัฒนานวัตกรรมและมีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีการใช้ดิจิทัลและการค้าที่เข้มข้นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและขยายกิจกรรมการผลิตและบริการโดยมุ่งสู่ความเป็นเลิศในระดับโลกและในระดับภูมิภาค ในอุตสาหกรรมหลายสาขา และในภาคบริการที่หลากหลายตามรูปแบบการดำเนินชีวิตและการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนไป

ข้อ ๕ การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

ข้อ ๑ การพัฒนาศักยภาพคนในการใช้ดิจิทัล ตลอดช่วงชีวิตให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ

ข้อ ๒ การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เท่าเทียม และทั่วถึง โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อเพื่อการเรียนรู้

๔. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันทางสังคม

ข้อ ๕ การพัฒนาสื่อสารมวลชนให้เป็นกลไกสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และพัฒนาภาคประชาชนให้มีความรู้เท่าทันสื่อ โดยเฉพาะสื่อออนไลน์

๕. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเจริญเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๒ วางระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพฯ เน้นการปรับระบบบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ พัฒนาคั่งข้อมูล ระบบพยากรณ์ และการเตือนภัย

๖. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ข้อ ๔ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบฯ พัฒนาระบบตรวจสอบสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐพัฒนาไปสู่การเป็น Open Government โดยสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ ลดเอกสารที่ไม่จำเป็น มีช่องทางการให้บริการที่สะดวก สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดการใช้ดุลยพินิจ ลดโอกาสการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ข้อ ๖ การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐฯ เป็นการพัฒนาบริการของหน่วยงานภาครัฐสู่ความเป็นเลิศ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการทั้งประชาชนและนักธุรกิจเอกชน โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีการพัฒนาศูนย์กลางการให้บริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จ ไม่ต้องติดต่อหลายหน่วยงาน ด้วยระบบ Digital service อย่างเหมาะสม จัดทำฐานข้อมูลงานบริการให้ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพ ผู้รับบริการทุกคนสามารถเข้าถึงบริการภาครัฐได้ง่าย สะดวก หลายรูปแบบ เช่น การให้บริการ ณ จุดให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ศูนย์บริการร่วม การจัดให้มีศูนย์รับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์จากประชาชน การให้บริการออนไลน์ผ่านทางเว็บไซต์ การให้บริการผ่าน โปรแกรมประยุกต์บน โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามาช่วยสนับสนุนพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนยกระดับประสิทธิภาพการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐให้สามารถบริการเชิงรุกทั้งในเรื่องการให้ข้อมูล การให้บริการตลอดช่วงชีวิต เพื่อนำไปสู่การจัดทำ Web Portal ของงานบริการภาครัฐที่เชื่อมโยงกับระบบ Digital service ของหน่วยงานต่างๆ ในอนาคต

นอกจากนี้ตามยุทธศาสตร์ชาติยังให้ความสำคัญกับการรักษาความสงบภายในประเทศด้วยเช่นกัน เพื่อปรับสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคง ให้ประเทศมีความสงบเรียบร้อยและสันติสุข ในขณะที่เดียวกันก็จะต้องมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน เป็นการเตรียมความพร้อมของชาติในการเผชิญกับภาวะสงครามและวิกฤติการณ์ ความมั่นคง อย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ รวมไปถึงภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้น นั่นก็คือภัยคุกคามทางด้านระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบเทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่

ภาพรวมของสถานการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในขณะนี้ เกิดจากหลากหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ใช้ง่าย และมีราคาถูก ทำให้คนทั่วโลกสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างไร้ขีดจำกัด และภัยคุกคามไซเบอร์ที่ตามมา อาจก่อให้เกิดผลกระทบร้ายแรง เช่น การรั่วไหลของข้อมูลที่สำคัญหรือข้อมูลที่มีชั้นความลับ อันอาจจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และความมั่นคงของชาติ โดยสถานะภัยคุกคามไซเบอร์ของไทยนั้น เหตุจูงใจไม่เฉพาะเพียงผลประโยชน์ทางการเงินเท่านั้น แต่ยังเกิดจากความหละหลวมในการให้ความใส่ใจต่อความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของบุคลากรในองค์กรด้วย

สำหรับดัชนีความพร้อมด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของไทย เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศนั้น ในปี ๒๕๖๐ สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) ได้ทำการสำรวจระดับความเอาใจจริงเอาใจ (Commitment) ด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของแต่ละประเทศ โดยพิจารณาจากมาตรการ ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านกฎหมาย (Legal) ด้านเทคนิค (Technical) ด้านหน่วยงาน/นโยบาย (Organizational) ด้านการพัฒนาศักยภาพ (Capacity building) และด้านความร่วมมือ (Cooperation) พบว่า Global Cybersecurity Index (GCI) ของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๒๒ จาก ๑๕๔ ประเทศทั่วโลก ขณะเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนแล้ว ประเทศไทยอยู่อันดับที่ ๓ รองจากสิงคโปร์ และมาเลเซีย ซึ่งกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะช่วยกันขับเคลื่อนให้ไทยติดอันดับ ๑ ใน ๒๐ อันดับแรกของประเทศที่มีความพร้อมต่อไป

ยุทธศาสตร์ด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญมากในการขับเคลื่อนประเทศ โดยคณะกรรมการชุดนี้ ได้กำหนดแผนงานระยะเร่งด่วน ๖ เดือน ๑ ปี และ ๒ ปี ตามลำดับที่หน่วยงานจะร่วมกันทำต่อไปใน ๘ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ คือ

๑. การปกป้องโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศของประเทศ (Critical Information Infrastructure Protection: CIIP)

๒. การสร้างศักยภาพในการตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินทางความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Emergency Readiness)

๑. การบูรณาการการจัดการความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศ (Cybersecurity Governance)

๔. การประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Public-Private Partnership)

๕. การสร้างความตระหนักและรอบรู้ด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Capacity Building)

๖. การพัฒนากฎหมาย ระเบียบ และมาตรฐานเพื่อความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Law, Regulation and Standard)

๗. การประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (International Cooperation)

๘. การวิจัยและพัฒนาเพื่อความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Research & Development)

และประเทศไทยยังมีความจำเป็นในการดำเนิน โครงการเร่งรัดการพัฒนาบุคลากร ด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์กว่า ๑,๐๐๐ คน ที่ผ่านการรับรองจากหน่วยงาน CII, ภาครัฐ-เอกชน และสถาบันการศึกษาเตรียมพร้อมหน่วยงานประสานงานกลาง ซึ่งที่ประชุมได้มอบหมายให้ ETDA ทำหน้าที่หน่วยประสานงานกลาง เป็นการชั่วคราวก่อนระหว่างจัดตั้ง Cybersecurity Agency (CSA) เพื่อรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ และทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ลดความเสี่ยงจากการถูกโจมตีให้รู้เท่าทันสถานการณ์โลกในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ซึ่งจะเป็นปัญหาในอนาคตที่คาดว่าจะเจอในอนาคตคือปัญหาความมั่นคงในทะเลจีนใต้ที่มีทั้งปัญหาดินแดนและถ้าหากการค้าระหว่างจีนและอาเซียนมีปริมาณมากขึ้นก็อาจจะส่งผลให้มีอาชญากรรมเกิดขึ้นเช่น โจรสลัด ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการเดินเรือที่มีจำนวนมากขึ้น รวมไปถึงภัยคุกคามด้านอาชญากรรมไซเบอร์ เมื่อประชาคมโลกก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ ๒๑ แม้จะทำให้อารยประเทศพัฒนาไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับที่สูงขึ้นและนำสมัยมากขึ้น แต่ในอีกด้านหนึ่งก็ต้องประสบกับประเด็นอุบัติใหม่ที่อาจเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศและภูมิภาคที่จะต้องร่วมกันกำหนดแนวทางรับมือกันต่อไป และประเด็นสำคัญประการหนึ่ง ก็คือเรื่องของ “ความมั่นคงทางไซเบอร์” (Cyber Security) ซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีนัยสำคัญมากยิ่งขึ้นในอนาคต สำหรับภูมิภาคอาเซียน เมื่อพัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศ เครือข่ายความเชื่อมโยงของทั้งอินเทอร์เน็ต และนวัตกรรมของสื่อสมัยใหม่ต่างๆ ยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้เกิดการเชื่อมต่อกับโลกไซเบอร์ของประชาชนมากขึ้น

ประเทศไทยมียุทธศาสตร์ Thailand ๔.๐ แต่ต้องระมัดระวังในเรื่องภัยคุกคามด้านอาชญากรรมไซเบอร์ เพราะการเร่งการพัฒนาเกี่ยวกับอุตสาหกรรมดิจิทัลเป็นทิศทางที่ถูกต้อง แต่ต้องสมดุลกับยุทธศาสตร์ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cybersecurity) ที่เข้มแข็ง การเติบโตและความสามารถในการเข้าถึงโครงข่ายไซเบอร์ของประชากรในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดในช่วง ๒-๓ ปีที่ผ่านมา จึงทำให้ความเสี่ยงด้านภัยคุกคามไซเบอร์มีสูงขึ้นหลายเท่าตัว และจะเป็นภัยคุกคามที่จะถูกยกระดับในเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความเสี่ยงขั้นสูงจากสถิติทั่วไปที่มีการเก็บตัวเลขจากสถาบันวิจัยหลายสถาบันทั่วโลกพบว่า การโจมตีมุ่งเน้นในการโจมตีเป้าหมายที่จะมีผลทางเศรษฐกิจเป็นหลัก เช่น สถาบันการเงิน ตลาดหลักทรัพย์ โครงข่ายโทรคมนาคม ระบบขนส่งมวลชน ระบบไฟฟ้า เป็นต้น

ดังนั้น ประเทศไทยจึงต้องเร่งดำเนินการในการตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ และมีสำนักงาน โดยมีเลขาธิการ เป็นผู้ดำเนินการบริหารงานที่สำคัญคือ ควรตั้งให้เร็วที่สุดก่อนที่จะเกิดปัญหาด้านการโจมตีไซเบอร์ที่รุนแรง โดยคณะกรรมการดังกล่าวควรให้นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีด้านความมั่นคงเป็นประธาน การที่ต้องเร่งดำเนินการเพราะหลังจากตั้งแล้ว จะต้องมีการดำเนินการด้านการบริหารจัดการ ซึ่งต้องใช้เวลา ๑-๒ ปี เป็นอย่างน้อย จึงจะสมบูรณ์ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติดังกล่าว ควรเป็นการตั้งแบบ Top down โดยไม่ควรมอบหมายกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งเป็นผู้ทำ เนื่องจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่เป็นภัยคุกคามที่มีรูปแบบผสมที่ซับซ้อนทั้งในมิติของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการทหาร จึงต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญที่หลากหลาย ซึ่งไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีเท่านั้น การดำเนินการเชิงยุทธศาสตร์ดังกล่าว โดยคณะกรรมการจะทำให้เกิด Cybersecurity Framework เป็นคัมภีร์ที่จะทำให้หน่วยราชการและภาคเอกชน สามารถนำไปใช้เป็น Guideline ในการขับเคลื่อนความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในทุกระดับ และจะต้องทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันทุกภาคส่วน (Collaboration) ซึ่งถือว่าเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จ โดยจะต้องมีการตั้งศูนย์ปฏิบัติการที่ทำให้เกิดการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานด้านการข่าวไซเบอร์แบบ Real time การเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการข่าวกรองไซเบอร์ระหว่างประเทศ ของสำนักงานความมั่นคงไซเบอร์แห่งชาติด้วยศูนย์ปฏิบัติการไซเบอร์ เป็นอีกหนึ่งปัจจัยแห่งความสำเร็จ ซึ่งในเครือข่าย Cybersecurity ระดับนานาชาติ จะสามารถช่วยในการค้นหาเป้าหมาย แหล่งต้นตอการโจมตีได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา และยังมีการแจ้งเตือนแนวโน้มที่จะถูกโจมตีได้อีกด้วย

สรุป

การศึกษาในบทที่ ๔ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๓ เพื่อศึกษาแนวทางในการเตรียมการของรัฐ ในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่มีความยากในการรับมือสูง ซึ่งจะมีผลต่อความมั่นคงในระดับประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชาติจะเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มีหลากหลายมิติ และมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายไม่ว่าจะเป็น กองทัพ หรือองค์กรสถาบันต่างๆ ที่ทำงานด้านความมั่นคง โดยมีรัฐเป็นผู้รับผิดชอบในภาพรวม นอกจากนี้ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ก็จำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความมั่นคงของชาติด้วยเช่นกัน ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่กำลังเผชิญอยู่นี้จะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของสังคมไทยโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาความมั่นคงของ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีความเชื่อมโยงของผู้ก่อการร้าย อาชญากรรม และขบวนการค้ายาเสพติดทั้งในประเทศและนอกประเทศ ถึงแม้ว่าจะมีการใช้ยุทธศาสตร์แห่งชาติ ๒๐ ปี และอาจจะขอความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการช่วยเหลือกันหาทางแก้ไขในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ให้ทุกคนในประเทศตื่นตัวกับภัยเหล่านี้ สูดท้ายกองทัพไทย ซึ่งเป็นกลไกทางด้านความมั่นคงของรัฐบาล ที่มีขีดความสามารถและศักยภาพสูงในการจัดการกับปัญหาความมั่นคงยังพบว่ามีความแตกต่างและยุ่งยากในการตีความเพื่อการบังคับใช้กฎหมายอยู่ และยังมีข้อบกพร่องในอีกหลายๆ ด้าน

ในส่วนของการกำหนดแนวทางการเตรียมการของรัฐบาลในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี นั้น เป็นการเตรียมความพร้อมในทุกมิติทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเตรียม บุคลากรที่มีความสามารถ เตรียมการให้ข้อมูลความรู้ โดยเน้นที่เรื่องความมั่นคงของชาติรัฐ ชาติอำนาจอธิปไตย กำลังของกองทัพและยุทธโศปกรณ์ มาให้ความสำคัญกับผลกระทบที่มีต่อความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงด้านการออกกฎหมาย ความมั่นคงแห่งชาติ เป็นคุณภาพของชาติ หรือรัฐ และยังมียุทธศาสตร์และการเตรียมการรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่นี้ ก็คือ ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ซึ่งทางรัฐได้เร่งดำเนินการในการตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ และมีสำนักงาน โดยมีเลขาธิการ เป็นผู้ดำเนินการบริหารงานที่สำคัญคือ ควรตั้งให้เร็วที่สุดก่อนที่จะเกิดปัญหาด้านการโจมตีไซเบอร์ที่รุนแรง

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

กองทัพบกเล็งเห็นความสำคัญที่จะต้องมีความพร้อมในการเผชิญภัยคุกคามทั้งแบบดั้งเดิม (Traditional Threats) และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non - Traditional Threats) ที่มีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น และยากที่จะคาดการณ์ได้ล่วงหน้า ดังนั้น กองทัพบกได้กำหนดวิสัยทัศน์กองทัพบก ปี ๒๕๖๐ ที่กล่าวว่า “กองทัพบกเป็นกลไกด้านความมั่นคงของรัฐที่สำคัญและมีศักยภาพในอันที่จะพิทักษ์ รักษาเอกราช และความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประชาชน และผลประโยชน์ของชาติ รวมทั้งการพัฒนาประเทศ ให้มีความมั่นคง ยั่งยืน และเป็นกองทัพที่มีเกียรติ และศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับ เชื่อมั่น ศรัทธา ตลอดจนเป็นที่พึ่งของประชาชนได้เสมอ” ซึ่งกองทัพบกจะเป็นกลไกด้านความมั่นคงของรัฐที่สำคัญ และมีศักยภาพที่จะพิทักษ์ รักษาเอกราช และความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประชาชน และผลประโยชน์ของชาติ รวมทั้งการพัฒนาประเทศให้มีความยั่งยืน และเป็นกองทัพที่มีเกียรติและศักดิ์ศรีเป็นที่ยอมรับ เชื่อมั่น ศรัทธา ตลอดจนเป็นที่พึ่งพาของประชาชนได้เสมอ

การศึกษาแนวทางในการเตรียมการของรัฐบาล เพื่อเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคต ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่ส่งผลในระดับประเทศนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงได้มีการศึกษาทั้งแนวคิดและทฤษฎีมาใช้ในการประกอบ ทั้ง ทฤษฎีการบริหารจัดการ คือ การจัดการหรือการบริหารองค์การ ให้สามารถอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง โดยรวบรวมเอากลุ่มกิจกรรมต่างๆ ขององค์การ นำไปสู่การปฏิบัติเพื่อความสำเร็จในเป้าหมาย โดยคำนึงถึงความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และความประหยัด องค์ประกอบขององค์การ คือ

๑. คน

๒. เทคนิค

๓. ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร หรือที่เรียกว่า สารสนเทศ

๔. โครงสร้าง

๕. เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์

สำหรับแนวคิดในการบริหารจัดการนับเป็นกรอบสำคัญที่ใช้เป็นเกณฑ์หลักในการการดำเนินงานโครงการ ในเรื่องการบริหารจัดการ เป้าหมายวัตถุประสงค์ประสงค์เพื่อนำมาสู่การออกแบบ การวางแผน การติดตาม การประเมินผลและการสังเคราะห์ ทั้งนี้เพื่อที่จะได้นำมาปรับใช้ในการบริหารจัดการตามนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติเป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันทั่วทั้งทีผลจากการศึกษาสรุปได้ดังนี้

๑. ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๑ เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมของรัฐบาลในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

๒. ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๒ เพื่อศึกษาปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคต ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย

๓. ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๓ เพื่อศึกษาแนวทางในการเตรียมการของรัฐในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

๔. ข้อเสนอแนะ

ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๑

ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๑ เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมของรัฐบาลในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี จากการศึกษาถึงปัญหาผลกระทบและแนวโน้มภัยคุกคามรูปแบบใหม่ต่อความมั่นคงของประเทศ พบว่า สำหรับไทยจะกำหนดเหลือเพียง ๗ ประเภท เนื่องจากบางประเภทยังไม่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย เช่น เรื่องการลักลอบค้าอุปกรณ์นิวเคลียร์ เป็นต้น ซึ่งได้แก่

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๑ เป็นภัยเร่งด่วนและเฉพาหน้าหรือระยะสั้นที่สังคมรับรู้ได้ว่าภัยนั้นส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงโดยตรงต่อสังคมไทยโดยส่วนรวม ประกอบด้วย ภัยที่ ๑ ภัยที่ ๒ ภัยที่ ๓ และภัยที่ ๔

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๒ เป็นภัยที่มีระยะเวลาในการส่งผลกระทบต่อสังคมในระยะปานกลาง แม้ว่าภัยพิบัติที่ส่งผลเสียหายอย่างร้ายแรง เช่น คลื่นยักษ์สึนามิ ซึ่งไม่ค่อยเกิดขึ้นบ่อยนัก ภัยกลุ่มนี้ประกอบด้วย ภัยที่ ๕ และภัยที่ ๖

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มที่ ๓ คือ ภัยที่ ๗ เป็นภัยระยะยาว ถือได้ว่าเป็นปัญหาที่สั่งสมมานาน และตราบเท่าที่ประเทศไทยเป็นสังคมเกษตรกรรมที่อยู่ภายใต้ทุนนิยม เศรษฐกิจเสรี ภัยหรือปัญหานี้ก็จะยังคงติดอยู่ในแผ่นดินประเทศนี้ตลอดไปนานเท่านั้น

และสาเหตุของปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่โดยเฉพาะ ได้แก่

๑.๑ ภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๒ เรื่องการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

๑.๓ กลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติ การค้าอาวุธสงคราม

๑.๔ สถานการณ์ยาเสพติด

๑.๕ สถานการณ์ค้ามนุษย์ การลักลอบการนำพาแรงงานต่างด้าว ผู้หลบหนีเข้าเมือง

๒. เรื่องที่ยังไม่มีผลกระทบในพื้นที่ แต่อยู่ในความสนใจและเฝ้าติดตามได้แก่ ความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้นับถือศาสนาอิสลาม เป็นต้น

ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๒

ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๒ เพื่อศึกษาปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ในอนาคต ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ทั้ง ๓ กลุ่มได้ส่งผลกระทบโดยตรงและรุนแรงต่อสังคมไทยในหลายรูปแบบ โดยที่ภัยคุกคามที่ ๑ มีผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา และเทคโนโลยีอย่างชัดเจน ภัยกลุ่มที่ ๒ จะส่งผลกระทบโดยตรงต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่อย่างจำกัดของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรุนแรงจากภัยของโรคระบาดนั้น ได้ขยายวงกว้างทั้งในประเทศและต่างประเทศ อันจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว นั่นคือเม็ดเงินลงทุนจำนวนมากอาจจะถูกโยกย้ายไปประเทศอื่น ภัยกลุ่มที่ ๓ เป็นภัยที่กักเซาะฐานรากโครงสร้างของสังคมไทยตลอดเวลา และนับวันจะรุนแรงมากยิ่งขึ้น

ซึ่งแนวโน้มภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในสังคมไทยนั้น จากการศึกษาโดยใช้กรอบนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔ พบว่า ภัยกลุ่มที่ ๑ มีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยจะเป็นตัวจุดรั้งความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม สำหรับปัญหายาเสพติดจะมีความรุนแรงมากขึ้น และมีผลกระทบอย่างสูง ตั้งแต่ระดับสังคมของประเทศ จนถึงระดับปัจเจกชน อนึ่งปัญหาแรงงานต่างด้าวในอนาคต มีแนวโน้มที่จะถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นระหว่างประเทศไทย ภัยกลุ่มที่ ๒ ภัยพิบัติขนาดใหญ่ ยังคงเป็นสิ่งท้าทายในอนาคต เนื่องจากไม่มีการคาดการณ์หรือการพยากรณ์ได้อย่างชัดเจน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมระยะยาวในการแก้ปัญหาอาจจะทำให้องค์กรและประชาชนอ่อนล้าไปในที่สุด ส่วนปัญหาโรคระบาด ถ้าหากมีการติดเชื้อข้ามสายพันธุ์มาสู่มนุษย์ ก็จะก่อให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมขนาดใหญ่ได้ ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติก็เช่นเดียวกัน

ถ้าไม่มีการบริหารจัดการที่ดีและสมดุลในอนาคตแล้ว ประเทศไทยก็จะเป็นจุดหนึ่งที่ไม่เพิ่มอุณหภูมิให้กับสภาวะโลกร้อน (Global Warming) ได้ ภัยคุกคามสุดท้าย กลุ่มที่ ๓ ปัญหาความยากจนจากผลการศึกษา พบว่า ความยากจนเป็นต้นตอของปัญหาหลายๆ ประการ อันจะนำไปสู่แนวโน้มความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชน หรือ ระหว่างประชาชนด้วยกันเอง ซึ่งจะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีการแตกแยกจากภายในมากยิ่งขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ แนวโน้มภาพรวมของภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ ในพื้นที่กองกำลังนเรศวร คาดว่าจะมีความรุนแรงตามลำดับ ดังนี้

๑. ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ
๒. ปัญหาการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า
๓. ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และ
๔. ปัญหายาเสพติด เป็นต้น

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกองกำลังความมั่นคงของชาติ จึงควรมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เข้ามากระทบกับประเทศไทย เพื่อให้เกิดความผาสุกในสังคมไทยต่อไป

ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๓

ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๓ เพื่อศึกษาแนวทางในการเตรียมการของรัฐในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่มีความยากในการรับมือสูง ซึ่งจะมีผลต่อความมั่นคงในระดับประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชาติจะเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มีหลากหลายมิติ และมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายไม่ว่าจะเป็น กองทัพ หรือองค์กรสถาบันต่างๆ ที่ทำงานด้านความมั่นคง โดยมีรัฐเป็นผู้รับผิดชอบในภาพรวม นอกจากนี้ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ก็จำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความมั่นคงของชาติด้วยเช่นกัน ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่กำลังเผชิญอยู่นี้จะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของสังคมไทยโดยตรง เฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาความมั่นคงของ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีความเชื่อมโยงของผู้ก่อการร้าย อาชญากรรม และขบวนการค้ายาเสพติดทั้งในประเทศและนอกประเทศ ถึงแม้ว่าจะมีการใช้ยุทธศาสตร์แห่งชาติ ๒๐ ปี และอาจจะขอความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการช่วยเหลือกันหาทางแก้ไขในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ให้ทุกคนในประเทศตื่นตัวกับภัยเหล่านี้ สุดท้ายกองทัพไทย ซึ่งเป็นกลไกทางด้านความมั่นคงของรัฐบาล ที่มีขีดความสามารถและศักยภาพสูงในการจัดการกับปัญหาความมั่นคงยังพบว่ามี ความแตกต่างและยุ่งยากในการตีความเพื่อการบังคับใช้กฎหมายอยู่ และยังมีข้อบกพร่องในอีกหลายๆ ด้าน

ในส่วนของการกำหนดแนวทางการเตรียมการของรัฐบาลในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ นั้น เป็นการเตรียมความพร้อมในทุกมิติทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเตรียม บุคลากรที่มีความสามารถ เตรียมการให้ข้อมูลความรู้ โดยเน้นที่เรื่องความมั่นคงของชาติรัฐ ชาติอำนาจอธิปไตย กำลังของกองทัพและยุทธโศปกรณ์ มาให้ความสำคัญกับผลกระทบที่มีต่อความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงด้านการออกกฎหมาย ความมั่นคงแห่งชาติ เป็นคุณภาพของชาติ หรือรัฐ และยังมียุทธศาสตร์และการเตรียมการรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่นี้ก็คือ ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ซึ่งทางรัฐได้เร่งดำเนินการในการตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ และมีสำนักงาน โดยมีเลขาธิการ เป็นผู้ดำเนินการบริหารงานที่สำคัญคือ ควรตั้งให้เร็วที่สุดก่อนที่จะเกิดปัญหาด้านการโจมตีไซเบอร์ที่รุนแรง

ข้อเสนอแนะ

เชิงนโยบาย

ปัจจุบันมีนโยบายและกฎหมายรองรับเตรียมพร้อมที่จะรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ แต่ถึงอย่างไรก็ตามก็ยังมีข้อบกพร่องเล็กน้อยๆที่เป็นข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย อย่างเช่น

๑. ควรกำหนดนิยามและขอบเขตของ ความมั่นคงให้มีความชัดเจนและครอบคลุมภารกิจด้านความมั่นคงที่สำคัญ

๒. ควรสร้างความชัดเจนของ แผนงานด้านความมั่นคงและพัฒนาเทคโนโลยีให้มีความพร้อมขับเคลื่อนงานตามแผนให้เหมาะสมกับโครงสร้างของ หน่วยงานพลเรือน ตำรวจ และทหาร ตลอดจนกำหนดกลไกดำเนินงานระดับจังหวัดให้มีผู้รับผิดชอบ ด้านแผนพัฒนาจังหวัดและด้านความมั่นคงสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

๓. ควรปรับปรุงระบบ งบประมาณให้มีกรอบเงินสนับสนุนความมั่นคงอย่างชัดเจน ทั้งการมีงบประมาณ โดยตรงด้านความมั่นคง และจัดสรรงบประมาณในงานด้านความมั่นคงเพิ่มเติมจากงบประมาณปกติ ตลอดจนควรปรับ โครงสร้าง หน่วยงานให้มีบุคลากรเพียงพอ และมีระบบบูรณาการงานที่มีเอกภาพ

๔. ควรกำหนดเกณฑ์การวัดผลสำเร็จ ของงาน โดยการปรับน้ำหนักคะแนนวัดผลด้านความมั่นคงตามคำรับรองปฏิบัติราชการของส่วนราชการ ให้มากขึ้น

๕. ควรมีการจัดฐานข้อมูลด้านความมั่นคงอย่างถูกต้อง และครบถ้วน เพื่อนำมาใช้ ประโยชน์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

เชิงปฏิบัติการ

เป็นข้อเสนอแนะในการลงมือปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีหน้าที่จัดการตามนโยบายที่กำหนดในหลากหลายด้าน

๑. จัดให้มีกองทัพมีโครงสร้างการจัดองค์กรเพื่อจัดการด้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เด่นชัด
๒. จัดโครงสร้างกองทัพบกเพื่อป้องกันประเทศ กองทัพจึงมิได้กำหนดภารกิจโดยตรงเป็นการเฉพาะที่จะดำเนินการต่อเป้าหมายภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้
๓. มีกฎหมายรองรับให้อำนาจของกองทัพในการบริหารจัดการกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่
๔. กำลังพลส่วนใหญ่ขาดความรู้ประสบการณ์
๕. ให้มีงบประมาณและเครื่องมือสิ่งอุปกรณ์ที่จำเป็น
๖. ให้มีกองทัพหลักนิยามที่ชัดเจนในเรื่องการปฏิบัติการทางทหารที่มีใช้สงคราม เพื่อเป็นกรอบรองรับการจัดโครงสร้าง ภารกิจ บุคลากร การบริการจัดการเฉพาะที่จะเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่

การวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาข้อมูลเฉพาะองค์กร อย่างเช่น รัฐบาล กรมตำรวจ หรือกองทัพไทย รวมถึงศึกษาข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจงในแต่ละเรื่องอย่างเช่น ศึกษาเฉพาะยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ศึกษาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดในอดีตหรือที่อาจจะมีแนวโน้มเกิดขึ้นในอนาคต

๑. ควรศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดภัยคุกคามรูปแบบใหม่
๒. ควรศึกษาแนวทางในการเตรียมความพร้อมของภาครัฐและเอกชนในการรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่
๓. ควรศึกษาแนวคิดในการจัดตั้งยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี
๔. ควรศึกษาปัจจัยของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนรุ่นหลังในชาติ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- ธงชัย สันติวงษ์. องค์การและการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, ๒๕๔๓.
- ประยุทธ์ จันทร์โอชา, พลเอก. กองทัพไทยกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่. Non-Traditional Threats : สยามรัฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ๒๕๕๑.
- Zuber-Skerritt. Action Research in Higher Education : Examples and Reflections. Biddles : Gulldford. 1992.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. “แนวคิดและความหมายของการบริหารและการบริหารจัดการ”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : <https://bemler.wordpress.com>, ๒๕๖๑.
- เอเอสทีวี ผู้จัดการออนไลน์. “กองทัพไทยกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : <http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=9570000070108>, ๒๕๖๑.
- “ภัยคุกคามรูปแบบใหม่”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : krisdika.go.th/asean/index.php/files/download/34369db2aae8689, ๒๕๖๐.
- “นโยบายต่างประเทศของไทย”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : http://nanapissara.blogspot.com/2016/02/blog-post_97.html, ๒๕๖๐.
- “ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : <http://po12558.blogspot.com/2015/06/8.html>, ๒๕๖๐.
- “ทฤษฎีความขัดแย้ง”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : <https://narater2010.blogspot.com/2011/01/inequality-conflict-macionis-1993-19.html>, ๒๕๖๐.
- “ร่างยุทธศาสตร์ชาติ”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : <http://www.nesdb.go.th/>, ๒๕๖๐.

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

ประยูร จันทน์โอชา, พลโท. “การปรับบทบาทของกองทัพไทย เพื่อรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่”, เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๐.

อภิชัย หงส์ทอง, พันเอก. “กองทัพพบกับปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ : แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาหลักนิยมทางทหารของกองทัพบกในทศวรรษหน้า”.เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๒.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ

พลตรี อภิเชษฐ์ ช่อสัคย์

วัน เดือน ปีเกิด

๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๕

การศึกษา

- โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ ๒๑
- สังกะทางอากาศ รุ่นที่ ๑๔๔/๒๕๒๕
- การรบแบบจู่โจม รุ่นที่ ๗๓/๒๕๓๐
- ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
- ชั้นนายร้อย เหล่าทหารราบ รุ่นที่ ๗๖/๒๕๓๐
- ชั้นนายพัน เหล่าทหารราบ รุ่นที่ ๕๓/๒๕๓๓
- หลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก รุ่นที่ ๗๒/๒๕๓๖
- หลักสูตรหลักประจำ วทบ. รุ่นที่ ๕๒/๒๕๔๕
- ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร
- วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๐ (ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่)

ประวัติการทำงานโดยย่อ

- ผบ.กรม.ทพ.๓๖
- รอง ผบ.ร.๔
- ผบ.ร.๔
- ผบ.ร.๑๗
- รอง ผบ.พล.ร.๔
- ผบ.พล.ร.๔

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๔

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์

เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง
ของประเทศ

ผู้วิจัย พลตรี อภิเชษฐ์ ซื่อสัตย์ หลักรัฐ วปอ. รุ่นที่ 60

ตำแหน่ง ผู้บัญชาการกองพลทหารบกที่ 4

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสิ้นสุดของยุคสงครามเย็นและการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ความมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้ภัยคุกคามรูปแบบเดิม (Traditional threats) หรือ ภัยคุกคามตามแบบ (Conventional threats) ที่กระทำโดยรัฐต่อรัฐ ต่ออำนาจอธิปไตยและบูรณภาพ เนื้อดินแดนของรัฐ ซึ่งเป็นภัยคุกคามทางทหาร (Military threats) นั้นได้ลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่ภัยคุกคามรูปแบบอื่นที่มีใช้ภัยคุกคามทางทหาร (Non – Military threats) หรืออาจเรียกว่าภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non - Traditional threats) กลับมาปรากฏขึ้นให้เห็น โดยทั่วไปและมี แนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขยายกว้างไปทั่วโลก^๑

สำหรับประเทศไทยต้องเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ของประเทศโดยตรงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยาและการทหาร ในลักษณะที่ภัยคุกคามได้ทวี ความรุนแรงเพิ่มขึ้นตามลำดับจากปัจจัยบวกของกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปิดเสรีการค้า การเงิน การลงทุน ความก้าวหน้าทางการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนผู้คนมีการย้ายถิ่นฐาน ระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น และในช่วงเวลาทศวรรษก่อนปี พ.ศ. ๒๕๕๐ กองทัพไทยได้แสดงบทบาทที่ โดดเด่นไว้อย่างสำคัญในการบริหารจัดการกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ทั้ง ๕ ประการ ในบทบาท ที่แตกต่างกันออกไป เช่น บทบาทของการเป็นผู้สนับสนุน ผู้ช่วยเหลือ ผู้ประสานงาน และมี บทบาทเป็นผู้ปฏิบัติเองบ้างตามสถานการณ์และกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน บทบาทที่เด่นชัดคือ การปราบปรามยาเสพติด การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ บริเวณพื้นที่ตามแนวชายแดน การแก้ปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ อีกทั้งยังเป็นผู้สนับสนุนส่วนราชการ

^๑ ประยุทธ์ จันทร์โอชา, พลเอก. กองทัพไทยกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่. กรุงเทพฯ : สมาคมรัฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๑. หน้า ๑๓

อื่นๆ ในการแก้ปัญหาการจัดสมดุลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การช่วยเหลือบรรเทาภัยพิบัติคลื่น
สึนามิ การป้องกันโรคระบาดไข้หวัดนก การแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง เป็นต้น
จึงทำให้สภาความมั่นคงแห่งชาติได้กำหนดกฤษฎีกาแบบใหม่ไว้ ๕ ประการ แต่
เนื่องจากกฤษฎีกาที่เป็นประเด็นอ่อนไหวทางการเมือง ได้แก่ ความแตกแยกทางความคิดของคน
ในสังคม และความไม่เชื่อต่อระบบและสถาบันการเมือง ซึ่งหากกองทัพไทยเข้าไปมีบทบาทในการ
แก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้วจะทำให้เกิดความสูญเสียความเป็นกลางทางการเมือง หรืออาจ
ถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองโดยไม่จำเป็น กองทัพไทยจึงได้กำหนดกรอบกฤษฎีกาแบบใหม่
ที่นำไปสู่การปฏิบัติไว้ ๗ ประการ คือ^๒

๑. ปัญหา กฤษฎีกาแบบใหม่ กลุ่มที่ ๑

- ๑.๑ ปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบในเขตพื้นที่จังหวัดภาคใต้
- ๑.๒ ปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ
- ๑.๓ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทย
- ๑.๔ ปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง

๒. ปัญหา กฤษฎีกาแบบใหม่ กลุ่มที่ ๒

- ๒.๑ ปัญหาโรคระบาด
- ๒.๒ ปัญหาในการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. ปัญหา กฤษฎีกาแบบใหม่ กลุ่มที่ ๓

- ๓.๑ ปัญหาความยากจน

ซึ่งกฤษฎีกาแบบใหม่ทั้ง ๓ กลุ่ม ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นวงกว้างอย่าง
ซับซ้อน โดยผลกระทบจากกฤษฎีกาแบบใหม่ กลุ่มที่ ๑ เป็นกลุ่มที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรง
ต่อสังคมไทย เป็นภัยที่กัดเซาะฐานรากของโครงสร้างสังคม ทำให้สังคมไทยอ่อนแอลงอย่างเห็น
ได้ชัดและต่อเนื่อง มีผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ
สังคมจิตวิทยา และเทคโนโลยีอย่างชัดเจน กฤษฎีกาแบบใหม่ กลุ่มที่ ๒ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่อย่างจำกัดของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรุนแรงจากภัยของ
โรคระบาดนั้นได้ขยายวงกว้างทั้งในประเทศและต่างประเทศ อันจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทาง
เศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ทำให้เม็ดเงินลงทุนจำนวนมหาศาลอาจจะถูกโยกย้ายไปประเทศอื่น
กฤษฎีกาแบบใหม่ กลุ่มที่ ๓ เป็นภัยที่กัดเซาะฐานรากของโครงสร้างของสังคมไทยตลอดเวลา และนับวันจะรุนแรง
มากขึ้น

^๒ ประยุทธ์ จันทร์โอชา, พลเอก. เรื่องเดิม. ๒๕๕๑. หน้า ๒๐.

แนวโน้มภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในสังคมไทยนั้น ภัยกลุ่มที่ ๑ มีแนวโน้มที่อาจทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยจะเป็นตัวกระตุ้นความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม สำหรับปัญหายาเสพติดจะมีความรุนแรงมากขึ้น และมีผลกระทบอย่างสูง ตั้งแต่ระดับสังคมของประเทศ จนถึงระดับปัจเจกชน หนึ่งปัญหาแรงงานต่างด้าวในอนาคตมีแนวโน้มที่อาจถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นระหว่างประเทศไทย ภัยกลุ่มที่ ๒ ภัยพิบัติขนาดใหญ่ยังคงเป็นสิ่งท้าทายในอนาคต เนื่องจากไม่มีการคาดการณ์หรือการพยากรณ์ได้อย่างชัดเจน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมระยะยาวในการแก้ปัญหาอาจจะทำให้องค์กรและประชาชนอ่อนล้าไปในที่สุด ส่วน โรคระบาด ถ้าหากมีการติดเชื้อข้ามสายพันธุ์มาสู่มนุษย์ ก็จะทำให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมขนาดใหญ่โต ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติก็เช่นเดียวกัน ถ้าไม่มีการบริหารจัดการที่ดีและสมดุลในอนาคตแล้วประเทศไทยก็จะเป็นจุดหนึ่ง ที่ไปเพิ่มอุณหภูมิให้กับภาวะโลกร้อน (Global Warming) ได้ ภัยกลุ่มสุดท้าย กลุ่มที่ ๓ ปัญหาความยากจน จากผลการศึกษา พบว่า ความยากจนเป็นต้นตอของปัญหาหลายๆ ประการ อันจะนำไปสู่แนวโน้มความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชน หรือระหว่างประชาชนด้วยกันเอง ซึ่งจะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีการแตกแยกจากภายในมากยิ่งขึ้นในอนาคต

กองทัพบกจึงเล็งเห็นความสำคัญที่จะต้องมีความพร้อมในการเผชิญภัยคุกคามทั้งแบบดั้งเดิม (Traditional Threats) และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non - Traditional Threats) ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงและความเป็นอยู่ของชนในชาติ ซึ่งมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น และยากที่จะคาดการณ์ได้ล่วงหน้า ลักษณะของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non - Traditional Threats) จะมีความสลับซับซ้อน และเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภัยคุกคามที่มีลักษณะเป็นภัยข้ามชาติ ซึ่งจะมีความเกี่ยวพันเชื่อมโยงกับประเทศหรือภูมิภาคอื่นๆ ทั้งที่เป็นรัฐชาติ และไม่มีสถานะเป็นรัฐ (Non-state Actor) เช่น ภัยคุกคามจากการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ และการค้ายาเสพติด รวมทั้งการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น ดังนั้นปัญหาเหล่านี้หากไม่สามารถควบคุมและได้รับการแก้ไขอย่างทันเวลาแล้ว ย่อมจะส่งผลกระทบขยายเป็นปัญหาความมั่นคงที่รุนแรงต่อประชาชนและประเทศชาติได้

ดังนั้น กองทัพบกได้กำหนดวิสัยทัศน์กองทัพบก ปี ๒๕๖๐ ที่กล่าวว่า “กองทัพบกเป็นกลไกลดความมั่นคงของรัฐที่สำคัญ และมีศักยภาพในอันที่จะพิทักษ์ รักษาเอกราช และความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประชาชน และผลประโยชน์ของชาติ รวมทั้งการพัฒนา

ประเทศ ให้มีความมั่นคง ยั่งยืน และเป็นกองทัพที่มีเกียรติ และศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับ เชื่อมมั่น ศรัทธา ตลอดจนเป็นที่พึ่งของประชาชนได้เสมอ” ซึ่งกองทัพบกจะเป็นกลไกด้านความมั่นคงของ รัฐที่สำคัญ และมีศักยภาพที่จะพิทักษ์รักษาเอกราช และความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประชาชน และผลประโยชน์ของชาติ รวมทั้งการพัฒนาประเทศให้มีความยั่งยืน และเป็นกองทัพที่มีเกียรติและศักดิ์ศรีเป็นที่ยอมรับ เชื่อมมั่น ศรัทธา ตลอดจนเป็นที่พึ่งพาของ ประชาชนได้เสมอ

จากสถานการณ์ปัญหาของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non - Traditional threats) ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าส่งผลกระทบเป็นวงกว้างและมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อยๆ ในประเทศไทยด้วยเหตุผล ดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางในการเตรียมการของรัฐ เพื่อเผชิญกับ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคต ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศ โดยพิจารณาถึงการเตรียมความพร้อมของรัฐตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันว่ามีการเตรียมการอย่างไร และวิเคราะห์ถึงปัญหาข้อขัดข้องของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ได้แก่ ปัญหาเสียดุล การก่อการร้าย ภัยคุกคามเกี่ยวกับไซเบอร์ เทคโนโลยี สารสนเทศ โดยวิเคราะห์ถึงปัญหาและกำหนดแนวทาง ในการเตรียมการของรัฐ ได้แก่ การเตรียมการเกี่ยวกับโครงสร้าง , กฎหมาย , กำลังพล เพื่อเผชิญกับ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคต ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมของรัฐบาล ในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ในอนาคตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี
๒. เพื่อศึกษาปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคต ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศประเทศไทย
๓. เพื่อศึกษาแนวทางในการเตรียมการของรัฐ ในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาการเตรียมการของรัฐ ในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ว่ามีการเตรียมการเรื่อง โครงสร้าง เรื่องกฎหมาย และเรื่อง กำลังพล อย่างไรบ้าง และมีปัญหาข้อขัดข้องอะไรบ้างตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน โดยทำการศึกษา

ในระยะเวลา ๕ ปี ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เกี่ยวกับปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคต ได้แก่ ปัญหาอาชญากรรม , การก่อการร้าย , ภัยคุกคามเกี่ยวกับโรคไซเบอร์ เทคโนโลยี และสารสนเทศ และวิเคราะห์ถึงปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งกำหนดแนวทางในการเตรียมการของรัฐในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่

๒. ขอบเขตด้านประชากร

สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ผู้ปฏิบัติงาน ผู้กำหนดนโยบาย ผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคง และประชาชนที่ได้รับผลกระทบในพื้นที่

๓. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๐ – เดือนกันยายน ๒๕๖๑

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้วิธีการศึกษาหลายรูปแบบด้วยกัน คือ การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

โดยการศึกษาเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารที่จะใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารใน 2 ประเภท คือ ข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิ ดังนี้

๑.๑ ข้อมูลทุติยภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ซึ่งเป็นข้อมูลดิบที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากเอกสารที่สำคัญ โดยการทำการรวบรวมข้อมูล จากพระราชบัญญัติ หลักนิยม นโยบาย คำสั่งต่างๆ ตลอดจนหนังสือ บทความ เอกสารการวิจัย และวิทยานิพนธ์ต่างๆ เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยใช้ระยะเวลาการรวบรวมเอกสารและจัดระเบียบข้อมูลในห้วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ – เดือนมีนาคม ๒๕๖๑ จากสถาบันการศึกษาต่างๆ และหน่วยงานความมั่นคงในหัวข้อดังต่อไปนี้

- ๑.๑.๑. แนวความคิดเกี่ยวกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่
- ๑.๑.๒. ทฤษฎีการบริหารจัดการ
- ๑.๑.๓. ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของสังคมไทย
- ๑.๑.๔. แนวความคิดเรื่องความมั่นคงรูปแบบใหม่
- ๑.๑.๕. แนวความคิดเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ
- ๑.๑.๖. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

๑.๑.๗. เอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น

- ๑.๑.๗.๑ บทบาทของกองทัพไทยกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่
- ๑.๑.๗.๒ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ
- ๑.๑.๗.๓ ปัญหากองทัพไทยในการแก้ไขปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่
- ๑.๑.๗.๔ วิสัยทัศน์ของกองทัพไทย
- ๑.๑.๗.๕ คำแถลงนโยบายของรัฐมนตรี
- ๑.๑.๗.๖ นโยบายการเตรียมความพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕
- ๑.๑.๗.๗ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔
- ๑.๑.๗.๘ นโยบายผู้บัญชาการทหารบก
- ๑.๑.๗.๙ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐
- ๑.๑.๗.๑๐ พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.

๒๕๖๒

- ๑.๑.๗.๑๑ พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

พ.ศ. ๒๕๕๑

- ๑.๑.๗.๑๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง

- ๑.๑.๗.๑๓ หลักนิยมการปฏิบัติการร่วมกองทัพไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

๑.๑.๘. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ ข้อมูลปฐมภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากเอกสารที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว โดยเป็นการใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงาน ผู้กำหนดนโยบาย และผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคง เป็นผู้บริหารจำนวน ๗-๑๐ คน จากหน่วยงานดังต่อไปนี้

- ๑.๒.๑. กระทรวงแรงงาน
- ๑.๒.๒. สภาความมั่นคงแห่งชาติ
- ๑.๒.๓. สำนักนายกรัฐมนตรี
- ๑.๒.๔. กองบัญชาการกองทัพบก
- ๑.๒.๕. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๑.๒.๖. กระทรวงสาธารณสุข
- ๑.๒.๗. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- ๑.๒.๘. กองกำลังนเรศวร

๑.๒.๕. กองกำลังผาเมือง

โดยจะสัมภาษณ์เจาะลึกในห้วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ – เดือนมีนาคม ๒๕๖๑ เมื่อได้ข้อมูลทั้งหมดแล้วจะสรุปและอภิปรายผลการวิจัยในห้วงเดือนเมษายน ๒๕๖๑ โดยใช้ข้อมูลข่าวสารจากผลการศึกษาในชั้น ๑ , ๒ และ ๓ ทั้งนี้อาศัยวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลักในการพิจารณา

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นหลัก โดยการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) เพื่อทำการสำรวจทัศนคติและความคิดเห็นจากผู้บริหารระดับกลาง หน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งทหารและพลเรือน จำนวน ๓๐ คน โดยทำการสนทนากลุ่มจำนวน ๓ ครั้ง ครั้งละ ๑๐ คน เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วนและเป็นกลางที่สุด ในห้วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ – เดือนมีนาคม ๒๕๖๑ โดยสนทนากลุ่มในแต่ละประเด็นหลักๆ ประกอบด้วย การเตรียมการของรัฐในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคตที่ส่งผลกระทบต่อประเทศ และการกำหนดแนวทางในการเตรียมการของรัฐในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

ผลการวิจัย

การศึกษาในบทที่ ๔ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๓ เพื่อศึกษาแนวทางการเตรียมการของรัฐ ในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่มีความยากในการรับมือสูง ซึ่งจะมีผลต่อความมั่นคงในระดับประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชาติจะเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มีหลากหลายมิติ และมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายไม่ว่าจะเป็น กองทัพ หรือองค์กรสถาบันต่างๆ ที่ทำงานด้านความมั่นคง โดยมีรัฐเป็นผู้รับผิดชอบในภาพรวม นอกจากนี้ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ก็จำเป็นจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความมั่นคงของชาติด้วยเช่นกัน ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่กำลังเผชิญอยู่นี้จะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของสังคมไทยโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความมั่นคงของ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีความเชื่อมโยงของผู้ก่อการร้าย อาชญากรรม และขบวนการค้ายาเสพติดทั้งในประเทศและนอกประเทศ ถึงแม้ว่าจะมีการใช้ยุทธศาสตร์แห่งชาติ ๒๐ ปี และอาจจะขอความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการช่วยเหลือกันหาทางแก้ไขในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ให้ทุกคนในประเทศตื่นตัวกับภัยเหล่านี้ สุดท้ายกองทัพไทย ซึ่งเป็นกลไกทางด้านความมั่นคงของรัฐบาล ที่มีขีดความสามารถและศักยภาพสูงในการจัดการกับปัญหาความ

มั่นคงยังพบว่ามี ความแตกต่างและยุ่งยากในการตีความเพื่อการบังคับใช้กฎหมายอยู่ และยังมี ข้อบกพร่องในอีกหลายๆ ด้าน

ในส่วนของการกำหนดแนวทางการเตรียมการของรัฐบาลในการเผชิญกับภัยคุกคาม รูปแบบใหม่ตามระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ นั้น เป็นการเตรียมความพร้อมในทุกมิติ ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเตรียม บุคลากรที่มีความสามารถ เตรียมการให้ข้อมูลความรู้ โดยเน้นที่ เรื่องความมั่นคงของชาติรัฐ ชาติอำนาจอธิปไตย กำลังของกองทัพและยุทธโศปกรณ์ มาให้ ความสำคัญกับผลกระทบที่มีต่อความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงด้านการออกกฎหมาย ความมั่นคง แห่งชาติ เป็นคุณภาพของชาติ หรือรัฐ และยังมียุทธศาสตร์และการเตรียมการรับมือกับภัยคุกคาม รูปแบบใหม่นั้นก็คือ ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ซึ่งทางรัฐได้เร่งดำเนินการในการตั้ง คณะกรรมการยุทธศาสตร์ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ และมีสำนักงาน โดยมีเลขาธิการ เป็นผู้ดำเนินการบริหารงาน ที่สำคัญคือ ควรตั้งให้เร็วที่สุดก่อนที่จะเกิดปัญหาด้านการ โจมตี ไซเบอร์ที่รุนแรง

ข้อเสนอแนะ

เชิงนโยบาย

ปัจจุบันมีนโยบายและกฎหมายรองรับเตรียมพร้อมที่จะรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบ ใหม่ แต่ถึงอย่างไรก็ตามก็ยังมีข้อบกพร่องเล็กๆน้อยๆที่เป็นข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย อย่างเช่น

๑. ควรกำหนดนิยามและขอบเขตของ ความมั่นคงให้มีความชัดเจนและครอบคลุม ภารกิจด้านความมั่นคงที่สำคัญ

๒. ควรสร้างความชัดเจนของ แผนงานด้านความมั่นคงและพัฒนากลไกให้มีความ พร้อมขับเคลื่อนงานตามแผนให้เหมาะสมกับโครงสร้างของ หน่วยงานพลเรือน ดำรงและทหาร ตลอดจนกำหนดกลไกดำเนินงานระดับจังหวัดให้มีผู้รับผิดชอบ ด้านแผนพัฒนาจังหวัดและด้าน ความมั่นคงสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

๓. ควรปรับปรุงระบบ งบประมาณให้มีกรอบเงินสนับสนุนความมั่นคงอย่างชัดเจน ทั้งการมีงบประมาณโดยตรงด้านความมั่นคง และจัดสรรงบประมาณในงานด้านความมั่นคง เพิ่มเติมจากงบประมาณปกติ ตลอดจนควรปรับโครงสร้าง หน่วยงานให้มีบุคลากรเพียงพอและมี ระบบบูรณาการงานที่มีเอกภาพ

๔. ควรกำหนดเกณฑ์การวัดผลสำเร็จ ของงาน โดยการปรับนำหนักคะแนนวัดผลด้าน ความมั่นคงตามคำรับรองปฏิบัติราชการของส่วนราชการ ให้มากขึ้น

๕. ควรมีการจัดฐานข้อมูลด้านความมั่นคงอย่างถูกต้อง และครบถ้วน เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

เชิงปฏิบัติการ

เป็นข้อเสนอแนะในการลงมือปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีหน้าที่จัดการตามนโยบายที่กำหนดในหลากหลายด้าน

๑. จัดให้มีกองทัพมีโครงสร้างการจัดองค์กรเพื่อจัดการด้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เด่นชัด

๒. จัดโครงสร้างกองทัพบกเพื่อป้องกันประเทศ กองทัพจึงมิได้กำหนดภารกิจโดยตรงเป็นการเฉพาะที่จะดำเนินการต่อเป้าหมายภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้

๓. มีกฎหมายรองรับให้อำนาจของกองทัพในการบริหารจัดการกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่

๔. กำลังพลส่วนใหญ่ขาดความรู้ประสบการณ์

๕. ให้มีงบประมาณและเครื่องมือสิ่งอุปกรณ์ที่จำเป็น

๖. ให้มีกองทัพหลักนิยมที่ชัดเจนในเรื่องการปฏิบัติการทางทหารที่มีใช้สงคราม เพื่อเป็นกรอบรองรับการจัดโครงสร้าง ภารกิจ บุคลากร การบริการจัดการเฉพาะที่จะเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่

การวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาข้อมูลเฉพาะองค์กร อย่างเช่น รัฐบาล กรมตำรวจ หรือกองทัพไทย รวมถึงศึกษาข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจงในแต่ละเรื่องอย่างเช่น ศึกษาเฉพาะยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ศึกษาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดในอดีตหรือที่อาจจะมีแนวโน้มเกิดขึ้นในอนาคต

๑. ควรศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดภัยคุกคามรูปแบบใหม่

๒. ควรศึกษาแนวทางในการเตรียมความพร้อมของภาครัฐและเอกชนในการรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่

๓. ควรศึกษาแนวคิดในการจัดตั้งยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

๔. ควรศึกษาปัจจัยของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนรุ่นหลัง

ในชาติ